د غوايي خيرات

Ketabton.com

ليکوال: منشي پريم چند

سريزه، سمون او راټولونه: صفي الله ملاخېل

۱۳۹۴ لمريز کال

(c) ketabton.com: The Digital Library

د غوايي خيرات

ليکوال

منشي پرېم چند

پښتو ژباړن

محمد حليم ستانکزی

سريزه، سمون او تولونه

صفي الله ملاخېل

کال: ۱۳۹۴ لمريز

(c) ketabton.com: The Digital Library

کتاب پېژندنه:

د کتاب نوم: د غوايي خيرات

ليکـــوال: منشي پرېم چند

پښتوژباړن: محمد حليم ستانکزی

سريزه اوسمون: صفي الله ملاخېل

خپرونـدی: د افغانستان ملي تحريك، فرهنگي څانگه

وېـبپـانـه: www.melitahrik.com

ډيـزايـن: ضياء ساپی

پښتیې ډيزاين: فياض حميد

چـاپشمېـر: ۱۰۰۰ ټوکه

چـاپـکـال: ۱۳۹۴ ل کال/ ۲۰۱۵م

د تحريك د خپرونو لړ: (۱۱۹)

يادونه: د چاپ حقوق له ملي تحريک سره خوندي دي او د کتاب د محتوا مسوليت ليکوال پوري اړه لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

يادونه او مننه

له انيس ورځپاڼې د غوايي خيرات ناول د پښتو ترجمې د راټولو او د مقدمې د ليکلو په برخه کې له ما سره ګران استاد سرمحقق زلمي هېوادمل پوره مرسته کړې. ښاغلي استاد دغه ناول د متن د تدوين، تصحيح او د مقدمې د ليکلو په جريان کې ما ته لازمې رهنمايۍ کړي دي چې د نوموړي د ارزښتمنو لارښوونو له برکته دا دی د غوايي خيرات ناول پښتو ژباړه د کتاب په بڼه د ادب او فرهنګ مينه والو ته وړاندې کيږي. له ګران استاد زلمي هېوادمل څخه د زړه له کومې مننه کوم.

په درناوي

صفي الله ملاخېل

(c) ketabton.com: The Digital Library

فهرست

عنوان..مخ
د لارښود استاد ګزارش...الف
زما خبرې..۱
لومړی څپرکی
د منشي پریم چند پېژندنه...۳
د منشي پریم چند زده کړې...۳
ادبي آثار...۴
د پریم چند لنډې کیسې او ټولنیز واقعیتونه.............................۶
د پرېم چند د لنډو کیسو د لیکنې بڼه.....................................۱۰
پریم چند او د اردو ژبې نني لیکوال.......................................۱۱
منشي پرېم چند او هندي فلمونه..۱۲
پریم چند د اردو ژبې لیکوالو له نظره......................................۱۸
دوهم څپرکی
دغوايي خیرات لنډه شننه...۲۱
د غریبو او ناچاره کورنیو د ستونزو او.....................................۲۱
عقایدو او مقدساتو ته احترام...۲۳
د بیلابیلو ادیانو پیروان سوله ییز ژوند ته رابلل.......................۲۴
د ښاري او اطرافي ژوند تفاوتونه...۲۴
پرېم چند ته حیا او عزت ډېر ارزښت لري.................................۲۴
د کورنۍ دغړو تر منځ نزاکتونه...۲۵
کورنۍ اړیکې...۲۵
په ټولنه کې د ښځې په رول فلسفي بحثونه..............................۲۶

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خرافاتو پر ضد مبارزه.. ۲۹
د ماشومانو تربیې ته توجه او شخصیت ته احترام................ ۲۹
منشي پرېم چند په مینه کلک باور لري.................................. ۳۰
په ټولنه کې د نارینه او ښځې د رول بیانول.......................... ۳۱
پریم چند افغان داسې انځوروي.................. .... ۳۲
بشر دوستي.. ۳۴
د طبي بوټو د درملنې رازونه رابښيي.................................. ۳۵
ښکار.. ۳۵
منشي پریم چند د ټولنې د پرمختګ لپاره.. .... ۳۶
د فساد غندنه.. ۳۶
د ورزش او ورزشکار ستاینه.. ۳۶
په روشنفکری باور درلودل.. ۳۹
زده کړو ته اهمیت ورکول..... .... ۳۹
مفید او ملي سیاست کول...................... .... ۴۰

دریم څپرکی

ژباړه او اهمیت یې..... .... ۴۱
د ادبي آثارو ژباړه ۴۲
د ښه ژباړن اوصاف... .... ۴۴
د ښې ژباړې اوصاف. ۴۵
د پرېم چند خیرات پښتو ژباړې.. ۴۶

څلورم څپرکی

د غوایي خیرات.......................... .... ۴۸
ماخذونه ۱۸۴

(c) ketabton.com: The Digital Library

د تحریك یادښت

د افغانستان ملي تحریك د (۱۳۹۳ ل) کال په پیل کې له خپلو ګرانو هېوادوالو سره ژمنه کړې وه چې د دې کال په بهیر کې به (شل عنوانونه) بېلا بېل دیني، علمي، ادبي او ټولنیز اثار خپلې ټولنې ته وړاندې کوي. ملي تحریك دا ژمنه د یاد کال د کب پر (۲۸)مه نېټه پوره او د یوې پرتمینې غونډې په ترڅ کې یې شل عنوانونه علمي اثار هېوادوالو ته وړاندې کړل. ملي تحریك په یاده غونډه کې ژمنه وکړه چې د (۱۳۹۴ ل) کال په بهیر کې به انشاء الله د خدای (ج) په نصرت ټول ټال سل (۱۰۰) عنوانه بېلابېل علمي اثار ټولنې ته وړاندې کوي. طبیعي خبره ده چې دا اسانه کار نه دی، ډېر زیات زیار او زحمت ته اړتیا لري، خو ملي تحریك ټینګ هوډ کړی چې خپله دا ژمنه به هم د تېرې ژمنې په څېر عملي کوي. دا اثر چې ستاسو په لاس کې دی د همدې (سل عنوانونو) ژمنه کړو اثارو له جملې څخه دی، چې د چاپ جامه اغوندي. ملي تحریك هیله لري چې له دې اثر څخه به زموږ هېوادوال په زړه پورې ګټه پورته کړي. ملي تحریك له ټولو هغو لیکوالو، ژباړونکو، سمونچارو، مالي او معنوي مرستندویانو او چاپ چارو څخه چې ددې اثارو د چاپ په دې ټول بهیر کې یې یو بل سره مرسته او ملګرتیا کړې او دا فرهنګي بهیر یې بریالی کړی، د زړه له کومې مننه کوي او کور وداني ورته وایي.

د هېواد د فرهنګ د ښېرازۍ په هیله

د افغانستان ملي تحریك فرهنګي څانګه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د لارښود استاد ګزارش

د تېزس نوم: د منشي پریم چند خیرات

څېړونکی: صفي الله ملاخېل

د څېړنې هدف: د ماسترۍ تحصیلي دورې تېزس

د لیکلو کال: ۱۳۹۴ هـ ش

لارښود: سرمحقق زلمی هېوادمل

د دې تېزس اساسي موضوع، د منشي پریم چند د (خیرات) نومي ناول ټولونه، سمونه او تدوین دی. د دې ناول پښتو ژباړه په ۱۳۷۰ هـ ش کال په اقساطو د انیس په ورځپاڼه کې چاپ شوې وه. ده دا ناول په ډېر کړاو د انیس ورځپاڼې له بېلابېلو ګڼو راټول کړی، سم کړی او بیا یې د ناول بشپړ متن تدوین کړی او په حقیقت کې د دې ناول دا پښتو ژباړه یې تیاره کړې او یو نوی متن یې زموږ فرهنګي حلقو ته وړاندې کړی دی. د انیس ورځپاڼې د یادو ګڼو - چې ناول په کې خپور شوی دی - د پیدا کېدو تکالیف او مشکلات ښاغلي څېړونکي په خپله سریزه کې ښوولي دي.

له دې سربېره ښاغلي څېړونکي د ناول، د ناول د لیکلو او ژباړې په باب تر ممکنه حده معلومات راپیدا کړي او په مقدمه کې یې راوړي دي. د ناول د ژباړې، د ناول د محتوا د تحلیل او هم په فرهنګ کې د ژباړې پر ارزښت څېړونکي په ځانګړیو څپرکیو کې خبرې کړې دي.

میتود:

(c) ketabton.com: The Digital Library

د منشي پریم چند د خیرات متن د معاصرو اصولو او روشونو سره برابر تدوین شوی دی او په مقدمه کې د شویو تحقیقاتو او مباحثو په بشپړولو کې دا تېزس د تشریحي میتود تابع دی.

نتیجه:

ما چې د دې متن په تدوین، تحلیل او تشریح کې د ده کارونه وکتل، د معاصر تحقیق او تدوین له اصولو سره برابر دي او د ماسترۍ د تحصیلي دورې د یوه تېزس شرایط یې زما په پوهه پوره کړي دي، نو ځکه زه محترم بورډ ته پیشنهاد کوم چې دا تېزس د دفاع غونډې ته وړاندې شي.

په درناوي

سرمحقق زلمی هېوادمل

(c) ketabton.com: The Digital Library

زما خبرې

د منشي پرېم چند د غوايي خيرات د ناول پښتو ژباړه په ۱۳۷۰ کال کې د انيس په ورځپاڼه کې خپره شوې وه. دغه ژباړه په يوه مشخص ځای کې خوندي شوې نه وه، بلکې خوره وره وه او علت يې هم دا و چې هغه وخت په افغانستان کې جګړې وې او د انيس اخبار په منظم ډول په هيڅ اداره کې نه و کليکسون شوی. کله چې ما د ماسترۍ د تېزس لپاره دغه موضوع وټاکله نو د ناول تر ټولو مخکې بايد د دې درک معلوم کړی وای چې د ياد ناول پښتو ترجمه بشپړه پيدا کولی شم که نه؟ نو مې يو ځل د کابل عامه کتابخانې ته سر ورښکاره کړ، هلته مې وليدل چې ياده کتابخانه کې د ۱۳۷۰ لمريز کال انيس اخبار په پوره ډول نه دی خوندي شوی، يعنې په هره مياشت کې څو ورځې له خوندي کېدو پاتې شوې، ځکه خو ناول نيمګړی و، زړه مې خفه شو؛ بيا لاړم د انيس ورځپاڼې مرکزي دفتر ته ما ويل هغوی خو به حتماً خپل اخبار په منظم ډول خوندي کړی وي، خو چې هلته لاړم د انيس ورځپاڼې يوه مسوول چې د يوه زوړ مېز تر شا ناست و، کښېنولم او د زړه خواله يې راسره وکړل.

د انيس ورځپاڼې ياد مامور د کيسو په لړ کې راته د کورنيو جګړو په وخت کې د خپل اخبار کيسه وکړه، هغه راته وويل چې د وخت ټوپکسالاران راغلل او موږ ته يې د خلقي او پرچمي په نوم ښکنځلې وکړې، وهل ډبول يې راکړل او د اخبار ټول وسايل او وسايط آن تر ستپلره يې له ځانه سره يوړل او ودانۍ ته يې اور واچاوه.

د انيس اخبار ياد مسوول زياته کړه چې اوس ورسره د حامد کرزي له دورې وړاندې د انيس ورځپاڼې يوه پاڼه اسناد هم نه شته، پوه شوم چې دلته هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

کار ونه شو. خفګان مې څو چنده شو ، ځکه د انیس ورځپاڼې مرکزي دفتر چې زما ترې ډېره تمه کېده هم را سره همکاري ونه شوای کړای.
له دې وروسته راته فکر پیدا شو چې د چاپي رسنیو او اسنادو د خوندي کولو یو بل مرکز د افغانستان د علومو اکاډمۍ کتابخانه ده، په همدې خاطر څو ورځې وروسته مې دغې کتابخانې ته سر ورښکاره کړ، هلته مې د کتابخانې له یوې مسوولې څخه د انیس ورځپاڼې د ۱۳۷۰ کال کلیکسون وغوښت، هغې راته د یادې ورځپاڼې د اویایم کال درې ټوکه کلیکسون راکښته کړل.
کله چې مې دغلته یاد ناول وکوت ومې لیدل چې د ناول یو ډېره زیاته برخه خوندي ده، خو یوه ـ نیمه
په دغه ځای کې هم نه ده خوندي شوې، له یوې خوا خوشحاله شوم خو له بلې خوا په دې خاطر اندېښمن وم چې هغه برخې چې دلته هم نه دي خوندي، هغه به څنګه پیدا کړم؟ نو مې ژر ژر هغه برخې چې د علومو اکاډمۍ په کتابخانه کې خوندي وې له ځان سره نوټ کړې، بیا لاړم د کابل عامه کتابخانې ته، هلته مې وکتل چې هغه برخې چې د علومو اکاډمۍ په کتابخانه کې خوندي شوې نه وې، دلته خوندي شوي دي، یو ځل بیا مې د اخبار ټولې ګڼې د تاریخ او ورځو په اساس دقیقې وکتې او پوه شوم چې هیڅ برخه یې کمه نه ده، نور مې نو زړه پوره ډاډه شو او د ناول په راټولولو مې پیل وکړ او دا دی نن مې خپل کار پای ته ورساوه او د غوایي خیرات ناول پښتو ژباړه مې د منشي پریم چند له لنډې پېژندنې سره د یوه اثر په توګه د علم او ادب مینه والو ته وړاندې کړ.

په درناوي

صفي الله ملاخېل

(c) ketabton.com: The Digital Library

د منشي پر بم چند پېژندنه

دهنپترای چې په منشي پر بم چند مشهور و نه يوازې د هند په پراخه خـاوره کـې د اردو ژبې لومړنی کيسه ليکونکی ګڼل کيږي، بلکې هغه د خپلو آثارو په وجه په هنـد کې د اردو ژبې د لنډې کيسې ليکنې ځانګې ته دومره شـتمني ور بخښـلې ده چـې وروسته تر هغه هلته هېڅکله ددغه ادبي ژانر د زوال وېره احساس نه شوه.

غواړم هغه څه چې مې له اردو منابعو څخه د منشي پر بم چند ژوند، ادبـي کـارونو او آثارو په اړوند په پښتو ژباړلي دي وړاندې کړم. څو د دغه نامتو ليکوال د نـړۍ ليـد، فکر، ژوند او ليکنو سره يو څه اشنا يي پيدا کړو.

د منشي پر بم چند زده کړه:

منشي پر بم چند د ۱۸۸۰ عيسوي کال د جولای د مياشتې په يودېرشمه نېټه د هند د بنارس د ښار(۱:ج) څلور کيلو متره لرې د لمهې په کلي کې زيږيدلی دی. د ده اصلي نوم دهنپترای و.(۲: ۴۵۰) د د ه پـلار عجايـب رای د ډاک پـه محکمـه يعنـې پوستي شعبه کې د مياشتې په شل روپۍ نوکري کوله. د پلار له مړينـې څخـه پـه پنځلس کلنۍ کې د (شيوراني) په نامه نجلۍ سره واده وکړ. عجايب رای له اردو ژبې سره ډېره مينه لرله او دغه علت و چې پر بم چند ته هم په اول سر کې د اردو پوهه او تعليم ورکړ شو. دغه پوهنه د پنځو کالو په عمر کې شروع شـوې وه . ابتـدايي درس يې له مولويانو څخه تر لاسه کړ. له هغه نه پس په کاشي کې يې په کـويز کـالج کـې داخله واخيسته او له همدغه ځايه يې د انټرنس امتحان پاس کړ .

د انټرنس په ازموينه کې په ناکامېدو له کالج څخه ووت او د مياشتې په اتلـس روپۍ يې د استادۍ نوکري شروع کړه. پـه ۱۸۹۹ عيسـوي کـال کـې د ښـوونځي د ښوونکي په توګه وګومارل شو چې په هغه زمانه کې د مياشتې اتلس هندي روپۍ يې معاش اخيست.. ورو ورو يې دغه کار پر ښود، بيا سب ډيپټي انسپکټر شو او بيا يې د ډيپټي انسپکټر درجې ته ځان ورساوه، له دې سره سره يې تعليم هم جاري وساته او

(c) ketabton.com: The Digital Library

د شخصي يعنې پرايوېټ امتحان په واسطه يې B.A وکړه. په ۱۹۲۲ عيسوي کال کې يې د (جليان واله) د پېښې او د (عدم تعاون) د نهضت په نتيجه کې له کار څخه استعفا وکړه، ده د خپلو ازادانه خيالاتو له کبله پر ۱۹۲۰ ميلادي کال کې سرکاري نوکري پرېښوده او د عدم تعاون په تحريک کې ورګډ شو(۳ : ۱۴۶) او بيا د ۱۹۳۶ عيسوي کال د اکتوبر د مياشتې اتمې پورې په بيلابيلو وختونو کې د مختلفو ورځپاڼو او مجلو په ادارو کې د يو مطبوعاتي کار کوونکي(مطبوعاتچي) په توګه بوخت و.

ده د ماهوري، نس او جايرن نومو مجلو مديريت وکړ او پر ۱۹۳۹ ميلادي کال د يوې مهلکې ناروغۍ جلودر په واسطه په بنارس کې په حق ورسېد.

ادبي آثار:

پر يم چند له کوچنيتوب نه د کيسو او ناولونو له لوستوسره شوق درلود . د ديارلسو کالو په عمر کې يې بې شماره کتابونه لوستي وو . د رتن ناتهـ سر شار، مرزا رسوا او د مولانا شرر په تصنيفاتو ډېر مين و، لکه وړاندې مو چې وويل د ده د کوچنيتوب نوم دهنپت راى و ، خو د ده تره به دى د نواب راى په نوم ياداوه. ده ليکوالي په اردو ژبه کې پيل کړې ده او د نواب راى په نوم يې کيسې ليکلې، د ده لومړۍ کيسه " ثنار کا سب سې انمول رتن " د اردو په مشهوره مجله " زمانه" کې پر ۱۹۰۷ ميلادي کال چاپ شوې ده . څه وخت چې د ده د اردو ژبې د کيسو يوه مجموعه انګريزي حکومت ضبط کړه، نو ده د پر يم چند په نوم ادبي کار شروع کړ او په همدغه نوم يې شهرت وموند.

په هندي ژبه کې دده لومړنۍ چاپ شوې کيسه " پنچ پر ميشور" نومېده.(۴ : د) ده په خپل ژوند کې ۳۵۰ کيسې او ۱۳ ناولونه وليکل . د ده کيسې په " ماسرور مينۍ" چې اته جلده دي او " ګوپت دهن" کې چې دوه جلده دي چاپ شوي دي . سيواسدن، پر تګيا، وردان، نرملا، کرم بهومي، رنګ بهومي، غبن، پر يم اشرم، کآيا کلپ او ګودان د ده نامتو او باشهرته ناولونه دي .(۵ : ۱۴۶) د منشي پر يم چند د کيسو او ناولونو له مطالعې څخه موږ دې نتيجې ته رسيږو چې د هغه لوى صفت د نومو ړي پراخه خواخوږي او همدردي ده. هغه د فرد لپاره هيڅکله هم بې رحمه نه دى. له ګناه څخه کرکه کوى؛ مګر له ګهنګار څخه نه غواړي نوموړي پوه کړي چې ځان وپيژني او

(c) ketabton.com: The Digital Library

اصلاح وکړي. پریم چند د لیکنو پر مهال هڅه کوي چې ځان له هر ډول افراط څخه ازاد وساتي او پر رښتیاوو او حقایقو ولاړې لیکنې یې کړي دي.(۶: ۲۷۱)

د پریم چند لنډې کیسې، ننداریکونه او ځینې نورې متفرقې لیکنې سربېره پر ادبي ارزښت د زیات تاریخي ارزښت لرونکې هم دي.(۷ : ۱۳۶)

۱. د پریم چند له داستاني مجموعي چې په ۱۹۰۹ کال کې خپره شوه:

۲. پریم پچیسي، د کیسو مجموعه(په دوه برخو کې)

۳. پریم بتیسي، د کیسو مجموعه (په دوه برخو کې.)

۴. پریم چالیسي؛ د کیسو مجموعه (په دوو برخو کې)

۵. زاد راه، د کیسو مجموعه.

۶. دود کي قیمت (د شیدو بیه) د کیسو مجموعه.

۷. فردوس خیال، د کیسو مجموعه.

۸. واردات، د کیسو مجموعه.

۹. اخري تحفه؛ د کیسو مجموعه.

۱۰. خواب و خیال، د کیسو مجموعه.

۱۱. خاک پروانه، د کیسو مجموعه.

۱۲. دیهات کې افساني (د کلي کیسې)

۱۳. میري بهترین افسانې (زما ښې کیسې) په دغې مجموعه کې هغه کیسې شاملې دي چې په خپله پریم چند غوره کړې دي.

۱۴. باز یافت.

۱۵. خون سفید.

۱۶. پریم چند کي منتخب بهترین افسانې (د پریم چند غوره شوې ښې کیسې.) دا مجموعه په ۱۹۸۶ عیسوي کال کې د دوهم ځل لپاره په لاهور کې خپره شوې ده.

۱۷. اسرار محبت؛ د پریم چند لومړنی ناول چې په۱۹۰۹عیسوي کال کې خپور شوی دی.

۱۸. سیواسدن.

۲۰. غبن.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۱ . ګودان، په ۱۹۳۲ عیسوي کال کې خپور شوی دی.
۲۲ . میدان عمل، په ۱۹۳۲ کال کې خپور شوی دی.

پریم چند سربیره پر دغو آثارو، څو نورې کیسې هم لري چې په ځانګړې توګه د فلم جوړوونکو لپاره کښل شوي دي، څو د هغو پر بنسټ فلمونه جوړ شـي چـې پـه دې برخه کې به وروسته څو خبرې ولرو.

همدا راز ځینې محققین عقیده لري چې د (مسافر) تر عنوان لاندې يـوه داسـتاني مجموعه هم د پریم چند له آثارو څخه ده حال دا چې دغه اثر د منشي پریم چند لـه آثارو څخه نه دی، بلکې د کوم بل لیکوال اثر دی او په مبهم ډول سره د پریم چند د نوم يادونه، د هغه له نوم او شهرت څخه په ګټه اخیستو دلالت کوي.

په مجموعي توګه د پریم چند د لنډو کیسو شمیره دوه سوه پنځه اویاوو ته رسـیږي چې د اردو ژبې ډېر لږ کیسه لیکونکي د کیسو د معیار او شمیر له مخې د هغه سـره سیالي کولی شي.

د پریم چند لنډې کیسې او ټولنیز واقعیتونه:

پریم چند تر زیاتې اندازې له ګورکي او تولستوی څخه متاثر دی. نومـوړي د دولتـي دندې تر پریښودو وروسته د هند د بزګرانو په باره کې لیکنې پیل کـړې. نومـوړي د دغه کار لپاره د کلي ژوند اختیار کړ او د هندي ټولنې نـاوړه رسـم او رواجونـه يـې غندلي دي.(۸: د)

که د پریم چند لنډې کیسې په غور سره ولوستل شي نو لوستونکی په اسانۍ سره په دې حقیقت پوهیدلی شي چې د دغه نومیالي لیکوال ځینـې کیسـې د يـوې اوږدې مودې څخه وروسته نن هم د مطالعې خاوندانو ته په زړه پورې دي.

ځینې کیسې يې د کیسه لیکنې د فن له پلوه دومره بشپړې ښکاري چـې پـر هغـو باندې بل هیڅ شی نه شو زیاتولی. که د پریم چند د لنډو کیسو مجموعو ته نظر وکړو نو دا ټکی جوتیږي چې د نوموړي مجموعې د معیار او کیسه لیکنې د فن له پلوه، سره يو شان نه دي. د بیلګې په توګه د (سوز وطن) د مجموعې د کیسې د کیسه لیکنـې دفن د ادبي معیار په لحاظ د وروستیو مجموعو د کیسو سره زیات توپیر لري او مـوږ نه شو کولی چې د (سوز وطن) کیسې د اوسنیو کیسو په کتار کې شاملې کړو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د (پر بړ پچسي) د مجموعې کيسې د کيسه ليکنې د فن په لحاظ خامې ښکاري، خو کولی شو په هغو کې د لنډې کيسه ليکنې لومړني شرطونه ومومو. په نومــوړو کيســو کې په کليشه يي توګه او د رومانتيزم له دايرې څخه ژوند ته نظر شوی دی. د پېښــو تسلسل په کې طبيعي نه، بلکې تصنعي بريښی.

د (پر بړ بتيسي) د مجموعې کيسې هم په همدې بڼه او فورم کښلې شوې دي. خو د مخکينۍ مجموعې د کيسو په پرتله ښې ليکل شوې دي. که له دغو مجموعــو څخــه تېر شو او د (پر بړ چاليسي) مجموعه مطالعه کړو، نو له داسې کيسو سره مخامخ کيږو چې د مخکينۍ مجموعې له کيسو سره زيات توپير لري او پــه خپلــه پــر بړ چنــد د ليکوالۍ په ميدان کې د زيات رياضت څخه وروسته، نوی د لنډې کيسې ليکنې په فن باندې د منلو وړ حاکميت موندلی دی. له دغو کيسو نه څرګندېږي چې پر بړ چنــد د مينتوب له خيالي نړۍ څخه راوځي، د ژوند ترخو حقيقتونو ته نظــر کــوي او پــه دې پوهيږي چې نړۍ د شاعرانه انصاف چاپيريال نه دی او ښايي نړۍ د بې عدالتيو ځــای وي. په دې نړۍ کې يو تن د خپل استعداد څخه زيات له هغه څــه نــه چــې زړه يــې غواړي، ګټه اخلي او بل ډېر لږ خپلو هيلو ته رسيږي. يو تن د اړتيا څخه زيات آرامي، سوکالي او خوښي تر لاسه کوي او بل خپله خوله او وينه سره يوه کوي خو بيا هم ډېر لږ مقصد ته رسيږي.

پر بړ چند له دې حقيقت سره اشنا کيږي چې د نړۍ ټولې دوســتي اخــلاص او مينــه عارضي بڼه لري او انسان د خپلو هيلو، غوښتنو او حسد د لاس آله دی. لنډه دا چــې هغه د ژوند په حقيقت او راز ښه پوهيږي د رياليزم د سبک د غوره کولــو پــه خــاطر هڅه او هاند کوي او په خپلو وروستيو داستاني مجموعو کې همدغه سبک په پام کې ساتي، خو د پر بړ چند د ذهني ارتقا د لوري د درک کولو په خاطر د هغــه د لومړنيــو کيسو مطالعه هم ضروري انګيرله کيږي.

(راه نجات) او (کفن) د پر بړ چند رياليستيکي کيسې دي چې پــه کــې د ژوندانــه ترخه حقيقتونه په يو هنري فورم کې انځور شوي دي. د زمانې په تيريدو سره پــر بړ چند د يو مترقي ليکوال په توګه پيژندل کيږي. د مترقي انسان له نظره انســانان پــه

(c) ketabton.com: The Digital Library

فطري لحاظ سره نیک وي. دا د ژوندانه د چاپیریال اغیزې دي چې هغوی د بدیو خوا ته راکاږي.

د (راه نجات) په کیسه کې ښودل شوي دي چې د انسانانو طبیعي او فطري کمزوري د تراژیدیو د رامنځته کیدو سبب کیږي او پر ډېر چند د اروا پوهنې د یــو متخصــص پــه توګه، د انسان په باطن کې پټې بدۍ، د تراژیدیو د ایجاد سبب ګڼي د (شیدو بیــه) او (تنګسیا) د هندوانو د عقایدو او دودونو پر اساس کښلې شوې کیسې دي. پــه هغــو ټولنو کې چې د کونډو ښځو دوهم واده نا مناسب ګڼل کیږي او د خلکو د ټیټو پرګنــو سره ناسته ولاړه غوره نه انګیرل کیږي، په هغو ټولنو کې داسې پیښې چې پــه دغــو دوو کیسو کې انځور شوي دي، زیاتې پیښیږي.

دا دوې کیسې ځکه د پر ډېر چند په اصلاحي کیسو کې شمیرل کیږي چې هغه د خپلو دغو دوه کیسو په وجه د ټولنې د پوهو او باخبرو وګړو پاملرنه د کونډو ښــځو دوهــم واده او د ټولنې د وګړو د پرګنو تر منځ د توپیرونو له منځه وړلو ته اړوي.

«لاتري»، شکوه «شکایت» او «مشر ورور» د پر ډېر چند طنزیه کیسې دي. پر ډېر چند په خپلو دغو کیسو کې په انساني کمزوریو او نواقصو انتقاد نه کوي، بلکې د خندا او ټوکو سره د لوستونکو پام ورته اړوي. کله چې لوستونکي نوموړو نقصونو ته متوجه کیــږي نو فکر کولو ته یې اړ باسي. لوستونکی به زیات وخت ته اړتیا نه لري څو دا نتیجه تــر لاسه کړي چې انسان په بنستیزه توګه د خطا او نسیان ناروغ دی او د انسان ظاهوري بڼه او باطن سره یو شان نه دی. انسان تل د خپلو عیبونو څخه سترګې پټوي او د نورو د عیبونو په ښکاره کولو پسې لالهانده وي.

ښځه د مېړه پر کړو وړو انتقاد کوي، حال دا چې هغه یې خوښیږي. مشر ورور ځای او بې ځایه پر کشر ورور منت کوي او د قضیې معکوس هم امکان لري او که چیرې ګټــه په منځ کې وي، نو ملګری بل ملګري ته دوکه ورکوي. غرض دا چې انسان دوســتي، نږدیوالی او اړیکې، ډېر ځله یوې نازکې مرحلې ته رسیږي او له منځه ځي. په نړۍ کې داسې پېښې زیاتې رامنځته کیږي او که د دغو پېښو معکوسي پېښې رامنځته شي نو د تعجب وړ بریښي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

قزاقي يوه عاطفي کيسه ده، خو له سلګونو حقيقتونو څخه ښکلی، قزاقي د اردو ژبې په کيسو کې يوه نه هيريدونکې او ژوندۍ څېره ده. دغه کيسه د ماشومتوب د دورې د يادونو د رنګ او بوی په لرلو سره لوستونکی د ماشومتوب د زمانې يادونو ته راکاږي. د هغې زمانې يادونو ته چې په هغه کې کاينات مورِ ته د يوې نـوې تجربـې حيثيـت درلود او هر څه مورِ ته ټوله خوښي وه.

پريم چند په «لاټري»، « راه نجات»، «تنګسيا»، « د شيدو بيه» او خپلو ځو نوروکيسـو کې د خپل ټولنيز ژوند د تيارو کيسه ځانګړې ارزښت لرونکې او د رياليزم د سبک د يوه غوره بيلګه ده، چې په پوره بې رحمۍ سره د کاغذ پر مخ کښله شوې ده. دا چې غربت او تنګسيا څومره انسان ټولنې ته بې احساس او خود غرضه وړانـدې کـوي، د کيسې موضوع جوړوي.

په کيسه کې ليدل کيږي چې «ګيسو» او « مادهو» څومره بې رحمه ښکاري، خـو پـه کومه څېره کې چې را انځور شوي دي، حق د هغو په لوري برېښي. د هغوی د خبـرو اترو څخه د ليکوال د ټولنې د خلکو پر دودونو باندې نيش لرونکی طنز وريږي.

« ميسر وويل: د مړي د سوزولو لپاره خو مو خس لاس ته راوړل. ما هو وويـل: هلتـه خس زيات شته. اوس بايد کفن واخلو.

ـ څه ناوړه دود ! هغه څوک چې په خپل ټول ژوند کې د اغوستلو لپاره کوم شی ونـه موند پس له مرګه بايد ورته نوی کفن واخلو.

ـ کفن هم د مړي سره سوزي.

ـ نو څه پاتې کيږي. که همدغه پنځه روپۍ مو د مخه لاسته راوړې وای نو د هغه پـه علاج او دارو درمل به مو مصرف کړې وای»

منشي پريم چند نه يوازې د ژوند تياره اړخونه، بلکې د ژوند روښانه ګوښې هم پخپلو کيسو او ناولونو کې انځوروي. د هغه په نظر، انسـان يـوازې د خپلـو هيلـو، حـرص، غوښتنو او غرض په منګولو کې راګير نه دی، بلکې د نيکـۍ د احسـاس څخـه هـم برخمن دی. دا يو حقيقت دی چې د ژوند په لاره کې په هر قدم کې د خنډونو سـره مخامخ کيږو، خو نيک انسانان هم په نړۍ کې شته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که داسې نه وای نو نړۍ به د ویرې نه ډک ځای و. مینه او دوستــي، فــرض پیژندنــه، صداقت، رښتینوالی او انصاف به هیڅ موجود نه و، که نړۍ له دومره بدیو سره سره، په زړه پورې او د خوښې ځای دی سبب یې دا دی چې نړۍ په بشپړه توګه د تیارو زړونو پناه ځای نه دی، بلکې د هر انسان په زړه کې د نیکۍ او ښیګڼې احساس هــم شــته. یوازې باید هغه ولټول شي او په مناسبه توګه سره، روښانه کړای شي. په همدې وجه، پریم چند د ژوند د روښانو ګوښو عکاسي هم کوي.

د «طلوع محبت»، «عیدګاه» او «قزاقي» په کیسو کې د ژوند د روښانه ګوښو انځورونه د لوستونکو مخې ته ایښودل کیږي. داسې ښکاري چې د پریم چند کیسې د لمــر او سیورې، خیر او شر انځورونه دي. همدې ته باید ریالیزم وویل شي او که نه نو یوازې د ژوند د تیارو ګوښو عکاسي ته ریالیزم نه شو ویلی.

د پریم چند د لنډو کیسو د لیکنې بڼه:

د پریم چند د دوه سوه پنځه اویا کیسو د لیکنې سبک او بڼې په باب د معلوماتو ارائه کول څه آسانه کار نه دی په دې لیکنه کې یوازې د هغه د څو لنډو کیســو پــه بــاب خبرې لرو چې د هغه د کیسه لیکنې د بڼې او فورم سره مو تر یوې اندازې پورې آشنا کوي.

د پریم چند د « نړۍ قیمتــي مرغلــره»، «راه نجــات»، «عیــدګاه»، «دوې خوینــدې»، «پنچایت»، «طلوع محبت»، «شکوه شکایت» او څو نورې کیسې پــه ســاده بڼــه او د بیانیې په شکل کښل شوي دي او په ځینو دغو کیسو کــې د کیســو د کرکټرونــو او څېرې د خبرو اترو او عمل په لحاظ سره د کیسو په بهیر کې ډېره لــږه برخــه لــري. کیسه د خپل لیکوال او یاد کرکټرونو د یوه تن له ژبې څخه بیانیږي، خو له دغو کیسو څخه هره یوه، د لیکنې جلا بڼه لري. د بیلګې په توګه « دخانه داماد» کیسه د بیانیې په شکل پیل کیږي. په منځ کې د فلش بیک « ګذشته نګــري» تکنیــک تــه اوړي او وروسته د بیانیې په شکل پر مخ ځي. د پای نه لږ څه دمخه بیا د فلش بیک تکنیــک تعقیبوي.

د « مشر ورور» او « شکوه شکایت» کیسې د واحد متکلم له ژبې بیانیږي. دا کیسې د خپل لیکوال له ژبې څخه نه، بلکې د خپل اتل د کشر ورور او ښځې له ژبو بیانیږي. د

(c) ketabton.com: The Digital Library

واحد متکلم بیان د پېښو له کړۍ څخه آزاد دی او د ژوند په څېر آزاد تسلسل لــري. په دې وجه زیات حقیقي او واقعي بر ېښي.

منشي پریم چند خپلې کیسې په موزون او لنډ ډول او هیڅکله د تفصیلونو راوړلو ته تیار او مایل نه دی. د کیسې په بیانولو د جزئیاتو د یادونې څخه یــوازې دومــره ګټــه اخیستې ده چې د پېښو اغیزه یې زیاتوله. د پریم چند د کیســو پــه لوســتلو ســره لوستونکو ته دا احساس نه پیدا کیږي چې هغه به د حاشــیو او زوایــدو څخــه ګټــه اخیستې وي.

پریم چند په دې عقیده دی چې لنډه کیسه پرته له پېښو څخه وړاندې قدم نه شــي اخیستی. هغه هیڅکله کیسه په طرحه نه بدلوي او د رواني مسألو په اوږدو تشریحاتو او توضیحاتو، د پېښو د کمښت د جبران هڅه نه کوي. د هغــه د لیــد ســاحه دومــره پراخه ده چې نه پریږدي، د کیسې لوستونکی له هغه نه د باندې قدم کیــږدي. نننــي کیسه لیکونکي هم کولی شي د هغه د کیسو له لوســتلو څخــه دا زده کــړي چــې د کیسې پلاټ(ساحه) د کیسې د ملا د تیر حیثیت لري. د حادثو د منطقي تسلســل د ساتلو نه پرته ښه کیسه لیکل زښت ګران کار دی او که د مطلب بیــانول د حــادثو د تسلسل څخه په ګټه اخیستو سره صورت ونیسي نو لیکوال کولی شي په بري ســره ښه کیسه ولیکي.

پریم چند او د اردو ژبې نننې لیکوال:

پریم چند هغه لیکوال دی چې خپل ځانګړی او د ستاینې وړ ادبي موقف یې تر پایــه وساته. تر اوسه پورې د اردو ژبې هیڅ یو کیسه لیکونکی هغه ادبي موقف ته نــه دی رسیدلی چې پریم چند تر لاسه کړی و. د اردو ژبې هیڅ یو لیکوال په یو وخت کې په کیسه لیکنه او رومان لیکنه کې د پریم چند تر انــدازې پــورې شــهرت تــه نــه دی رسیدلی.

په تیرو وروستیو کلونو کې پریم چند د ادبي ژوند او تخلیقي کارونو پــه بــاب زیــات تحقیقي او تنقیدي کارونه سرته رسیدلي دي او د هند د زیاتو ادبي منتقدینو پاملرنه یې ځان ته را اړولې ده. په دې برخه کې د «منشي پریم چند» تر عنوان لاندې د هند د نومیالي لیکوال « مدن ګوپال» یو تصنیف په تحقیقي لحاظ سره یو ښه اثر دی چــې

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مستندو مآخذونو څخه په ګټه اخیستلو سره د پریم چند نړدې د ټولو کیسو د کښلو نېټې هم په کې راغلي دي.
«د پریم چند غوره شوې ښې کیسې» د هغه داستاني مجموعې نوم دی چې د ډاکټر خواجه محمد ذکریا له خوا تصنیف او په ۱۹۸۶ عیسوي کال کې د دوهم ځل لپاره په لاهور کې خپره شوې ده. په دغه کتاب کې د پریم چند پنځه ویشت کیسې غوره شوي دي چې د کتاب په لومړي سر کې د مصنف له خوا د پریم چند د لنډو کیسو یو لنډ جاج هم اخیستل شوی.
په همدې توګه د پریم چند د ژوند او ادبي کارونو په باب د لیکنو په لړ کې د «فلمي ستاري» د میاشتنۍ مجلې د ۱۹۸۷ عیسوي کال د جنوري د میاشتې په ګڼه کې چې په ډیلي کې خپریږي د «منشي پریم چند او هندوستاني فلمونه» تر سرلیک لاندې د کشمیر د پوهنتون د اردو ژبې د ډیپارټمنټ د استاد ډاکټر برج پریمي یوه لیکنه خپره شوې ده چې د هندوستاني فلمي نړۍ په باب د پریم چند د نظر څرګندونه کوي او د هغه ځینې نور ادبي کارونه راپه ګوته کوي. بده به نه وي چې نوموړې لیکنې ته هم یو نظر وکړو.

منشي پریم چند او هندي فلمونه:

د هندي فلمي نړۍ له راز راز رنګینیو څخه ډکه ده چې هم یې ډېر ستر ادبي او هنري خدمتونه سرته رسولي دي او هم یې د لوټماري اسباب راغونډ کړي دي. فلمي نړۍ دومره زړه وړونکې ده چې هر لیدونکی له لرې څخه د هغې پر ښکلا زړه بایلي. همدا وجه ده چې هر لیدونکی له لیرې څخه د هغې پر ښکلا زړه بایلي. همدا وجه ده چې سربیره پر نورو خلکو زیات شمیر د قلم خاوندان هم فلمي نړۍ ته مخه کوي. د ادب د نړۍ ډېر ښه او تکړه لیکوال ددغې نړۍ تر مقناطیسي اغیزې لاندې راغلی او خپل هر څه یې له لاسه ورکړي دي. په دغو لیکوالانو کې د جوش، ساغر، کرشن چندر، بګوتي، جچرن ورما، امرت لال ناګر، منټو، عباس، پندرناتهـ اشک، جان نثار اختر، مجروح، سردار او کیفي نومونه یادولی شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دغه ليکوال فلمي نړۍ ته راغلل، تر يوې مودې پورې پاتې شول او بيا له ناهيليو سره ستانه شول. د اديبانو او شاعرانو په دغې ډله کې د اردو او هندي ژبو د ادبياتو نوميالي او ستر شخصيت پر يم چند هم شامل دی.

پر يم چند د خپل ژوند په وروستيو کلونو کې له مړينې څخه يوازې دوه کاله دمخه په فلمي نړۍ کې قدم کېښود. تر هغه وخت پورې هغه په اردو او هندي ژبو د خپل قلـم جوهر پر نورو باندې منلی و. د هغه ناولونه او کيسې په ادبي کړيو کې هنګامه جـوړه کړې وه.

د ۱۹۳۴ عيسوي کال د جون په مياشت کې پر يم چند د بمبيي په مشـهورې فلمـي کمپنۍ«اجنتا سنيټون» کې د اته زرو هندي روپيو په بدل کې د يوه کلن قرار داد پـر بنسټ فلمي نړۍ ته ور ننووت.

هغه يوازې د يوه کال لپاره قرار داد وکړ. د غږ لرونکو فلمونو زمانه رارسـيدلې وه او د فلم جوړولو صنعت يو نوي پړاو ته ننوتی و. « عالم آراء» لومړی غږ لرونکی فلم و. لـه هغه نه وروسته د شيرين او فرهاد، نور جهان، جود ياکرارجه، مآيـا مجنـدر، امـرت، منتن او حاتم طايي په شان تاريخ جوړوونکو فلمونو د هند په سينما کې يو نوی بـاب پرانيست.

د فلمي نړۍ د واک خاوندان د پر يم چند د ادبي حيثيت څخه ښـه خبـر وو. هغـوی غوښتل چې د پر يم چند د استعداد، محبوبيت او شهرت څخه کار واخلي. ګټه ترې تر لاسه کړي او خپلې کڅوړې په روپيو ډکې کړي. هغوی د پر يم چند په شان ليکوالانو ته اړتيا درلوده چې د په زړه پورو او ښو کيسو د ليکلو استعداد ولري، نو ځکه هغوی د پر يم چند په فکر کې شول.

له بلې خوا څخه د پر يم چند اقتصـادي وضـعه هـم ښـه نـه وه. هغـه د خپلـو دوو ورځپاڼو(هنس) او (چاګون) به وجه زيات پوروړی شوی و. په دې هيله چـې يـو څـه پيسې وګټي او د خلکو پورونه ورکړي. فلمي نړۍ ته يې د راتلو پرېکړه وکړه او خپل ملګري سنياريو ليکونکي (جيتندر کمار) ته يې په لاندې متن يو ليک وليږه.

« د بمبيي يوه فلمي کمپنۍ بلنه راکوي. د معاش خبره نه ده د قرارداد خبره ده. د کال اته زره روپۍ زه دې حال ته رسيدلی يم چې غواړم د يوه کال لپاره هلتـه ولاړ شـم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هلته به پس له یوه کاله داسې قرارداد وکړم چې درې څلور کیسې ولـیکم او څلـور پنځه زره روپۍ لاس ته راوړم، نو بیا به په هغو روپیو (جاګرن) او (هــنس) دواړه ښــه وچلیږي او مالي ستونزې به هم لرې شي. »

د دغه لیک څخه فلمي نړۍ ته د پریم چند د راتــګ مقصــد روښــانه ښــکاري، خــو سربیره پر دې لکه څنګه چې فلم د تبلیغ او ترسیل یوه ارزښتناکه او له ځواک څخه ډکه وسیله ده، له دې کبله، د سینما څخه د هر فکر خاوند او د هرې پرګنــې خلــک، چې د ادب له نړۍ څخه لیرې دی ښه ګټه اخیستی شي، نو ځکــه پــریم چنــد هــم غوښتل چې له سینما څخه د خپلو هیلو په تر سره کولو کې ګټه واخلي.

پریم چند د زیاتو هیلو سره بمبیي ته راغلی و. هغه د فلم د تخنیک څخه خبر نــه و، نو ځکه په پیل کې یې لوی لوی پروګرامونه جوړول. څو ورځې وروسته چې پریم چند له فلمي چاپیریال سره اشنا شو، نو خپلې میرمنې(یوراني د یوې) ته یې ولیکل: « زه چې څنګه کیسې لیکم، د هغو د تمثیل لپاره داسې کومه ممثله نه شته. زما یوه کیسه دلته د ټولو خوښه شوه، خو د دې ځای ممثلین او لوبغاړي، هغه نه شي لوبولی. د هغې د تمثیلولو لپاره باید یوه باسواده او تعلیم یافته لوبغــاړې وروزلــه شــي. زه خــو بــه همداسې کیسې لیکم. د دغو خلکو د غوښتنې سره یې سم نه شم لیکلی... .»

خو د هغه دا هیله تر سره نه شوه. د وطني نهضت زمانه وه. د مهاتما ګانــدي رهبــري څلورو خواوو ته انګازې خپرې کړې وې. د نورو هیوادونو د جامو څخه ګټه اخیســتل پای ته رسیدلی وو، خو د هیواد په دننه کې په خپله د کورنیــو فــابریکو او کارخــانو خاوندان د خلکو په لوټولو بوخت وو. هغوبه په دواړو لاسونو، شتمني او پیسې زېرمه کولې. د فابریکې د کارګرانو د ژوند وضعه ښه نه وه. د هغوی په معاشونو کې زیاتوالی نه رامنځته کیده. له دې کبله اعتصابونه روان وو. کله چې پــریم چنــد د بمبیــي پــر ځمکه قدم کېښود، نو دا تماشې یې پخپلو سترګو ننداره کــړې. د دغــو تماشــو پــه وړاندې د پریم چند عکس العمل دا و چې هغه د «مزدور» تر نامه لاندې یو فلم ولیکه، چې په هغه کې د فابریکو پر خاوندانو سخت انتقادي ګــوزار شــوی و او د کــار ګــرې طبقې بده وضعه او بربادي په کې انځور شوې وه. خو د سانسور هیات چې په راس کې یې د فابریکو د خاوندانو د انجمن رئیس(ســرجي) و، نومــوړي فلــم مســترد کــړ. د

(c) ketabton.com: The Digital Library

سانسور د ضربې څخه د خلاصون په غرض فلم جوړوونکي موهن بوټاني، دوه نيم کاله وروسته، نوموړی فلم د (غريب مزدور) تر نامه لاندې وړاندې کړ.
په نوموړي فلم کې د کارگراو د اتحاديې د رئيس رول په خپله پریم چند په غاړه درلود. بوټاني د دغه فلم په کيسه کې ځو ځايه لاس وهنې وکړې او د کيسې ځينې برخې يې له منځه يوړې. حسام الدين غوري چې د پریم چند له نږدې ملگرو څخه و، په (پریم سوگ) نومي اثر کې ليکي: « داسې تصور کيده چې د دغه فلم به د فلم جوړولو په تاريخ کې يو نوی باب پيل کړي، خو د فلم په ليدلو سره ټولې هيلې ابو يووړې. دا ځکه چې د ډايرکټر د لاسوهنو په وجه د کيسې ښه بيخې اوښتې وه او هغه خبره په فلم کې پاتې نه شوه چې په کيسه کې وه.»
په خپله پریم چند هم د همدې خبرې په خاطر غمجن و. هغه اعتراف وکړ : « هغو زما کيسې ته بيخي بدلون ورکړی دی. زه به په خپله هم هغه ونه پيژنم....» سربيره پر دغو خبرو کله چې فلم ننداري ته وړاندې شو نو د بمبيي په فلمي کړيو کې يې انگازې جوړې کړې او د هغه وخت د دولت له خوا د نوموړي فلم ښودنه بنده شوه. کله چې د فلم د لاهور په يوه سينما کې ننداري ته وړاندې شو نو کارگران ډلې ډلې ورته روان وو.
د پریم چند زوی« امرت رای» په دې باب داسې وايي:
« په لومړی ورځ په زرگونو تنه کارگران د سينما دروازې ته ولاړ وو. تر اوو ورځو پورې همدا حال و. له وېرې څخه د پنجاب حکومت د فلم پر ښودنه باندې بنديز ولگاوه.»
د اتراپرديش په آيالت کې هم همدا حال و. دې لومړنۍ تجربې، پریم چند غمجن کړی و. هغه خپله غلطي احساسوله. په هماغه زمانه کې يې خپلې ښځې (شيوراني ديوي) ته وليکل: « دلته چې هر څه شته هغه د سينما د خاوندانو په واک کې دي... ادب او ليکوال په دې ځای کې هيڅ ارزښت او اهميت نه لري.»
خو اوس دا فکرونه بې گټې و. د فلمي کمپنۍ د واکمن د غوښتنې په نتيجه کې پریم چند د (شيردل) يا (نو جيون) تر عنوان لاندې خپله دوهمه کيسه وليکه. پریم چند په دغې کيسه کې سياسي معاملې د تاقچې دپاسه کېښودې او د خپل لومړنۍ دورې د کيسو په شان د پخواني هندوستان سندرې يې زمزمه کړې او د شهزاده گانو زړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورتوب، قرباني او کلک عزم يې ننداريې ته وړاندې کړل، خو دا فلم هم بري تــه ونــه رسيد او د ډايرکتر بې ځايه تصرف د کيسې اصلي بنې ته بدلون ورکړی و. حال دا چې کيسه ډېره ښه کيسه وه. د فلم ناکامي د پرېم چند زړه ته صدمه ورسوله او هغه ته يو ډول وېره پيدا شوه. کيسه ليکونکي جيتندر کمار ته په يوه ليک کې وليکل: «زه چې د کومې پرېکړې او کومو هيلو په خاطر دلته راغلی وم، داسې ښکاري چې له هغوی نه يوه هيله هم نه پوره کيږي. داسې پرېښي چې زه خپل ژوند تباه کــوم....» او د پــرېم چند هيلې په ايرو بدليدلې.

په هغه وخت کې پرېم چند پر خپل سيواسدن(بازار حسن) ناول باندې د فلم جوړولو اجازه ورکړې وه او مهالکشمي سينيټون په فلمي ستوديو کې د (بازار حســن) فلــم جوړ کړای شو، چې په بدل کې يې پرېم چند ته پنځلس سوه يا دوه زره روپۍ ورکړی شوې.

کوم وخت چې نوموړي فلم ننداريې ته وړاندې شو نو پرېم چند يو ځل بيــا ونــه شــو کولی د نوموړي فلم په وجه ځان نورو ته ور وپيژني. ځکه هغه مايوسه شو، خو لا تــر اوسه د فلم له منګولو خخه نه و آزاد شوی. په دغه دوران کې د هغه پر يــوې هنــدي کيسې (تريا چرتر) باندې د فلم جوړولو کار پيل شو.

نوميالي ډرامه ليکونکي امتيا علي تاج، نوموړې هندي کيسه په اسانه اردو ته واړولــه او دا کسيه د (سوامي) تر نامه لاندې وړاندې شوه. د دغه فلم ډايرکټر(کــارګردان) او مرکزي ستوري يې (ستاره) او (جي راج) وو.

پرېم چند په بمبيي کې د خپلې ځو مياشتنۍ اســتوګنې پــه دوران کــې د بمبيــي د تصنعي فلمي نړۍ څخه بېزاره شوی و او له هغه ځايه تېښتې ته تيــار و. پــرېم چنــد حسام الدين غوري ته په يوه ليک کې ليکلي چې : « په سينما کې د اصلاح هيله بــې ځايه ده. دا صنعت د شراب خرخولو د دندې په څېر د پانګوالو پــه انحصــار کــې دی. هغوی په دې هکله غور نه کوي چې فلمونه د خلکو پر ذوق باندې څه اغيــزه کــوي، هغوی يوازې د خپلو پيسو په فکر کې وي. لوڅه نڅا، ښکلول، پر ښځو باندې د نارينه وو غورځنګ دا هرڅه د هغوی پر وړاندې روا کارونه دي. ما ښه فکر کړی دی. لــه دې دايرې څه دباندې وتل راته مناسب دي.»

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا هر څه د پر ېم چند لپاره د زغم وړ نــه وو. د خپــل قلــم د آزادۍ د مبــارزې ســره جوخت د ظلم، نا انصافۍ او جبر پر ضد استعمال کړی و. هغه د ټولنیزو دردونو د علاج کولو غوښتونکی و او په دې لاره کې یې د خپل قلم په ذریعه مبارزه کوله.

پر ېم چند غوښتل چې له فلم څخه په استفادې سره هم هماغه کار ســر ته ورســوي چې د خپل قلم په وجه یې سر ته رساوه. هغه د انساني ژوند په ښو او لوړو کــړو وړو مین و، نو ځکه یې غوښتل چې د ادب نړۍ ته بیر ته وګرځي. هغه خپل ملګري حسام الدین غوري ته په دې باب ولیکل: « زه خو په ژوند کې د یوې نوې تجربې د تر لاســه کولو په خاطر د یوه کال لپاره دلته راغلی وم، د مې په میاشت کې به دغه موده هــم پای ته ورسیږي. زه به خپل وطن بنارس ته بیر ته ولاړ شم او د پخوا په شان به خپــل ژوند په ادبي کارونو تېر کړم.»

په همدې وجه کوم وخت چې نورې فلمي کمپنۍ هغه ته بلنې ورکړې، نو پر ېم چند د هغوی بلنې ونه منلې. نامتو فلم جوړوونکي(هنس رای) هغه ته ویلي وو چې: ((که نه غواړې په بمبیي کې واوسېږې، نو له بنارس څخه خپلې کیسې راولیــږه.» خــو پــر ېم چند دغه پیشنهاد هم قبول نه کړ. د هغه هیلې له خاورو سره یو شوې وې او هغه پــر خپلو کړو پښیماني احساسوله.

سر بیره پر هر څه، په هغه زمانه کې او له هغه نه په وروسته زمانه کې د پر ېم چنــد د قلم جادو پر فلمي نړۍ ښه وچلیده. لکه څنګه چې د هغه په ژوند کې د هغه د کیسو موضوع ګانې غلا شوې او په هغو باندې فلمونه جوړ شول. د پــر ېم چنــد لــه مړینــې وروسته هم، موهن بوټاني، د هغه پر (چوګان هستي) ناول باندې یو فلــم جــوړ کــړ. نوموړي ناول د خپلې زمانې دوران جوړوونکی ناول و. خو د ناول څو کرکټرونه ترې نه و ایستل شول او د هغه اصلي روح له منځه یوړل شو، نو ځکه فلم بریالی نه شو. څــه موده وروسته د پر ېم چنــد د (دوبیــل) یعنــې دوه غوایــان د کیســې پــر بنســټ د (هیراموتي) په نامه یو فلم جوړ کړی شو. د هند د سینما پخوانۍ بریالۍ خبرې بلراج ساهني، نیرو پارای او جینت په خپلو ماهرانه فنکاریو سره نوموړی فلم زیات ښــکلی کړ. فلم زیات بریالی شو. په وروسته کلونو کې د هغه د څو نورو ناولونو پر اساس څــو فلمونه جوړ شول چې د «غبین» او «ګودان» نومونه یې د یاودنې وړ دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نن ورځ د هند فلمي نړۍ زیاته پرمختللې ده. د موضوع او تخنیک په لحـاظ هنـدي فلمونه یوه نوي پړاو ته رسیدلي دي، خو بیا هم نن د پرم چند پر کیسو باندې د داسې فلمونو د جوړولو اړتیا شته، چې په هغو کې ټول هند د خپلو ټولو خوښیو هیلو او ماتو سره په سترګو کیږي.

له سیاسي او ټولنیزو مسایلو څخه که تیر شو نو د پریم چند په کیسو کې د انسـاني اروا په زړه پورې ځانګړتیاوې تصویر شوي دي. په هر حال د دې خبرې اړتیا شته چې د پریم چند پر کیسو باندې د فلمونو جوړولو لپاره د پریم چند پـه شـان بـې ریـا او خواخوږی انسان باید منځته ته راشي چې د هنر او انسان سره مینه ولري. پریم چند د یوه کال لپاره له هندي فلمونو سره و، خو هغه څه چې هغه هندي فلمونو ته ورکړي دي له هغه نه انکار نه شو کولی.

پریم چند د اردو ژبي لیکوالو له نظره:

پریم چند د اردو ژبې د لنډې کیسې لیکنې د پیل کوونکي په توګه پیژندل شوی دی. د هغه لومړنۍ کیسه «غالب ګومان» په ۱۹۰۱ عیسوي کال کې خپره شوې ده. بې ځایه نه ده چې په بنسټیزه توګه پریم چند ریالیست لیکوال ګڼل کیـږي. دا ځکـه چـې د خپلې زمانې هغه تضادونه چې په هندي ټولنه کې موجود وو، ښه درک کړي وو او لـه هغو څخه په راپیدا شویو کړو وړو اغیزو او محرکو ځواکونو ښه پوهیده. هغه له یـوې خوا د انګریزي استعمار پر ضد د ملي آزادۍ پـه مبـارزه کـې د یـو ملـت پـالونکي شخصیت په توګه ګډون درلود او له بلې خوا یې د یو حساس فنکار په توګه د وروسته پاتې پرګنو د بدې وضعې ننداره کوله. هغه د حقیقت پیژندونکو سترګو خاوند و. پریم چند د خپلې رسمي دندې د سرته رسولو په دوران کـې د هنـد د کلیـوالي ژونـد د مطالعې وخت تر لاسه کړ، نو ځکه هغه د یو ریالست لیکوال په څېر د خپل چاپیریال انځور ګري پیل کړه او په دې توګه یې په اردو لنډو کیسو کـې د حقیقـت لیکنـې او ریالیستیکو افکارو بنسټ کېښود.

که د پریم چند لنډې کیسې مطالعه شي نو په لومړنیو کیسو کې به یې یو پرمختیایي خرنګوالی احساس شي. د هغه د لومړنیو وختونو په لیکنو کې بـه د خیـالي افکـارو اغیزې ووینو چې وروسته بیا ورو ورو لږ شوې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په همدغې زمانه کې ډېرو نورو ریالیستو کیسه لیکونکو د هغه تر اغیزې لاندې کیسې هستې کړې. شوکت صدیقي چې د اردو ژبې په مترقي لیکوالو کې یو پیژندل شوی او منل شوی نوم دی د پریم چند په باب داسې وایي: « مترقیتوب د کومې عقیدې نوم نه دی. په هر ځای کې چې ادبیات ټولنیز واقعیتونه انځور کړي، هلته مترقي افکار خامخا موندل کیږي. پریم چند له پیل څه ټولنیزو مسایلو ته پاملرنه کړې ده او د ټولنیزو واقعیتونو د انځورګرۍ په وجه یې په اردو کیسه لیکنه کې د واقعګرایي بنسټ ایښی دی. هغو مترقي کیسه لیکونکو چې له پریم چند څخه وروسته ډګر ته راووتل، د هغه په وضعه شویو عنعنو او ځانګړتیاوو یې عمل کول کیدای شي چې ځینې لکوال د زیات تنقیدي بصیرت خښتن وي. د کیسې لیکنې په تخنیک کې لوی لاس ولري او د موادو او اسلوب له امتزاج څخه د ښکلا نه د ډکې انځور ګرۍ ځواک ولري، خو له پریم چند څخه د لومړیتوب ویاړ بل هیڅوک تر لاسه کولی نه شي.»

ویل کیږي چې پریم چند له ۱۹۳۰ عیسوي کال څخه وروسته سوسیالیزم ته مایل شوی و. د هغه په وروستیو لیکنو کې د خیالي نړۍ څخه د هغه د راوتلو او د مسایلو په اړوند د ریالیستیکي نظریې د څرګندونو بیلګې لیدلې کیږي.

شوکت صدیقي په دې باب خپله یوه مرکه کې چې په ۱۹۸۶ کال کې خپره شوې ده داسې وایي: «د هغه په سیاسي فکر کې ښه بدلون پیل شو و او په کیسو کې یې انقلابي تمایل راڅرګند شوی و. خو لکه څنګه چې د وروستیو کلونو د ریالیستو لیکوالو په کیسو کې د سوسیالیزم روښانه پلوي شوې وه، د غه شان د پریم چند په لیکنو کې نه وه شوې. د پریم چند په لیکنو کې د بنګال د فکري او سیاسي نهضتونو اغیزې په روښانه توګه شته. هغه د خپلې رسمي دندې د سرته رسولو په دوران کې له کلیوالي ژوند سره ښه اشنا شو او د هیواد کرنیز اقتصاد تضاد یې ښه درک کړ. هغه د عامو خلکو او بزګرانو د ژوند ستونزې، ربړونه او ترخې په ښه توګه احساس کولې او د همدغو تر خو د یوې بلګې انځور د هغه په (کفن) نومي کیسه کې هم موندل کیږي پریم چند په دې کیسه کې د وروسته پاتې پرګنو دغه تریخ حقیقت په څرګند ډول بیان کړی و چې: « د ژوند ناخوالې او لوږه تش لاسي انسانان له داسې سختو حالاتو

(c) ketabton.com: The Digital Library

سره مخامخ کوي چې هند د خپلو نړدو خپلوانو کفن خرڅوي او په پیسو یــې خپلــې ګېډې مړوي.

دا کیسه یوازې د عیني حالاتو انځور ګري نه ده، بلکې په هغــې کــې دغــه بنســټیز حقیقت ته هم یوه اشاره شوې وه چې:

«آزادي، د مجبورۍ د احساس کولو نوم دی.

له پریم چند څخه وروسته یو زیات شمیر نوي مترقي لیکوال لکه کرشن چندر، منټو، بیدي، عصمت، سدرشن، علي عباس حسیني، اعظم کریوي، فاشي عبدالغفار، سهیل عظیم ابادي او نورو د پریم چند د حقیقــت لیکنــې او ریالیســتیکو افکــارو پیــروان ښکاري.... »(۱: ج ــ هـ)

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوهم څپرکی

غوايي خيرات لنډه شننه

پر ډېر چند په خپل د غوايي خيرات نومي ناول کې د يوې غريبې او محکومې کورنۍ ژوند په خورا لوړ هنري انداز سره انځور کړی دی. پر ډېر چند په دغه ناول کې د ټولنې زيات دردونه، ښکلاوې، اميدونه، دودونه، خوشحالۍ او نور مسايل په ښه ډول بيان کړي دي.

نوموړي د غريب او مالدار، د لوستي او نالوستي، د منطقي او غير منطقي، د ښځې او نارينه، د خور او ورور، د اولاد او والدينو، د بزګرانو او لوستو، د عادي خلکو او روحانيونو، د ښځې او مېړه، د عاشق او معشوق، د ښار ي او کليوال او د ټولنې د ګڼو قشرونو تر منځ اړيکې ډېرې ښې انځور کړي دي او چې کله يې سړی ولولي فکر کوي چې هر څه يې په مخ کې واقع شوي.

دی ټول کرکټرونه په ډېر ښه شان لوبوي او انسان د هنر په مزه او خوند پوه کوي. د غوايي خيرات د ټولنې واقعيتونه بيانوي او د ښو او بدو اړخونو په اړه خلکو ته د هنر په واسطه نصيحتونه کوي.

د دې لپاره چې د پر ډېر چند د غوايي خيرات لنډ جاج واخلو، لازمه ده چې په منظم ډول د هرې موضوع په اړه لنډ غونډې بحث وکړو او پوه شو چې نوموړي د ټولنې بيلابيل مسايل په کوم انداز بيان کړي دي.

د غريبو او ناچاره کورنيو د ستونزو او دردونو بيان:

هوري رام يو غريب او د ټولنې تر ټولو ټيټې درجې انسان دی. ښځه يې دهنيا نوميږي، د سونا او روپا په نومونو دوه لوڼې او د ګوبار په نوم يو زوی لري. د ده ژوند له ګڼو ستونزو سره مخ دی. هوري رام يو صادق او وفادار انسان دی چې تل د خپل بادار لپاره په صداقت سره کار کوي. دی خپله په قرضونو کې ډوب دی او لګيا دی په خپله

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځمکه کې کار کوي او حاصل يې له خپل بادار سره ويشي، دی هغومره ترې اخلي چې يوازې ژوند يې پرې تېر شي.
هوري رام که څه هم نادار دی او د غريبې کورنۍ مشر دی، خو له بلې خوا قوي او د لوړ عزم څښتن دی، نوموړی لوړ صبر لري او په دې هيله ژوند کوي چې يوه ورځ به يې ژوند ښه شي او په کومو قرضونو کې دی تر ستوني غرق دی، هغه به ادا کړي.
نوموړی په هندي ټولنه کې د بادار رول مهم بولي او وايي چې که چيرې بادار يې غصه شي نو ممکن د مزدور ژوند پای ته ورسيږي، خو دی تر اخيري شيبې کوښښ کوي چې بادار خوشحاله وساتي.
خو کومه ټولنه چې پر بېم چند انځور کړې ده، د غريب انسان ژوند د خانانو لپاره هيڅ ارزښت نه لري. نوموړی پوهيږي چې د ټولنې شتمن په ټولنه باندې راج چلوي او خلک تر خپل اسارت لاندې ساتي، څو په خپله لوړ ژوند ولري. خو نوموړی په دې باور دی چې که چيرې خلک وغواړي نو خپل ژوند بدلولی شي او د بادار له بنده ځانونه خلاصولی شي، خو دغه چاره هم يو څه کار او زيار ته اړتيا لري.
د ده د ناول يوه برخه دلته د مثال په توګه راوړم:
((ګوبار چې لا تر اوسه پورې غلی و ويې ويل: «ولې دومره ډېر خپل ځان د بادار په مخکې ټيټوې؟ څه فرق کوي؟ که چېرې موږ په اجاره کې ببرته پاتې شو، ناظر لا نور هم موږ ته ښکنځل کوي او موږ تحقيروي. موږ لا تر اوسه پورې هم اجباري کار ته ګومارل کيږو او د نورو کسانو په شان مجبور يو تحفې هم يوسو. هغه ته غوړه مالي کول موږ ته څه ګټه رسوي؟»
هوري هم همدا ډول فکر کاوه. خو په دې فکر کې شو چې د ګوبار د سرکشۍ او بغاوت مخه ونيسي. ويې ويل: «که چيرې موږ داسې چلند ونه کړو ژوند به له بد نه خورا بد شي، خدای موږ مريان پيدا کړي يو او مجبور يو چې له خپل قسمت او برخه ليک سره سازش وکړو. زه د بادار ديدار ته ځم څو خپل هدف ته ورسيږم. سر خو مې په درد نه دی. د هغه کتنه آسانه نه ده. کله کله مخکې له دې نه چې هغه ما ور وبولي ګړی ګړی انتظار باسم. کله کله په بده ژبه راته وايي نه».))

(c) ketabton.com: The Digital Library

عقايدو او مقدساتو ته احترام:

پر ښم چند په د غوايي خيرات ناول کې مذهبي مسايل هم ځای کړي او په ټولنه کې د دين او عبادت ځای يې مهم بللی. نوموړی وايي، چې عبادت انسان ته سکون ورکوي. ده په ټولنه کې د روحانيونو کرکټر مهم انځور کړی او د يوې ټولنې خير او شر يې لـه دغو کسانو سره تړلی دی. پر ښم چند باور لـري چـې کـه چيـرې دينـي عالمـان او روحانيون وغواړي کولی شي يوه ټولنه سمه يا غلطه رهنمايي کړي، خو په لـوړ هنـر سره وايي چې که چيرته روحانيون وغواړي تر نورو قشرونو زيات کولی شي ټولنه لـه شر څخه په امن کې وساتي او ټول خلک خير ته راوبلي.

مثال يې د داتادين چې روحاني شخصيت دی راوړم: (داتادين را نږدې شو: «بـولا، دا څه خبره ده؟ تا غوايان را خلاص کړل او هغه چوپ پاتې شو. آيا همداسې د ده چوپ پاتې کيدل و چې ته دومره زړه ور شوې؟ موږ پخپلو کارونو لګيا وو. که چيرې هـوري فقط يوه اشاره کړې وای، ستا د بدن هر وېښته به مو در نـه راشـکولی وای. کـه نـه غواړې چې ستونزه راپيدا شي، نو همدا اوس غوايان بيرته ورستانه کړه، ته شـرم نـه لرې؟»)

بل ځای راځي: (داتادين خپله ملا نيغه کړه او په هيجان سره يې راټـوپ کـړ او ويـې ويل: «د څه لپاره منتظر ياست؟ ويې وهئ. دی څنګه جرآت کوي چې زموږ له کلي نه غوايان بوزي؟»)

پر ښم چند د نړۍ د ټولو خلکو عقيدو ته احترام لري او په دې بـاور دی چـې د هـرې عقيدې خلک محترم دي.

دلته يو بل مثال راوړم: (په يوه ځای کې هوري رام د غـوا پـه اړه بـولا تـه داسـې وايي:«زه يوه غوا نه شم اخيستلی. په يقيني ډول چې تاسو ډېر نيکمرغه ياست چې د يوې غوا خدمت کوئ. زه آن خوشايي بودولی نه شم. څومره سپکاوی دی چې په يوه داسې لويه کورنۍ کې لکه زموږ غوا نه شته.»

بل ځای وايي: «هوري غوا ته په ځير ځير کتل او هک پک پاتې و، تا به ويلی رب النوع ښه بدله کړې ،نو له همدې کبله غوا د ده کره راغله، څو د ده کور سپېڅلی کړي، څه عالي او ښه بخت!»)

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دې تر څنګ مسلمان او اسلام ته هم پوره احترام لري.

د بېلابېلو اديانو پيروان سوله ييز ژوند ته رابلل:

نوموړي د اسلام، بوديزم او د نورو اديانو تر منځ يــووالي غوښــتی او د ټولــو اديــانو پيروانو ته يې ور پوهولې ده چې د يو بل عقايدو ته احترام وکړي د انسان او اشــرف المخلوقاتو په توګه يو بل ته احترام وکړي.

د ښاري او اطر افي ژوند تفاوتونه:

معلومه خبره ده چې د ښار او اطراف ژوند زيات تفاوتونه لري. پر بم چند د ښــاري او کليوال ژوند ټول اړخونه په ډېر عالي ډول انځور کړي دي. نوموړي دا منلې ده چــې د کلي خلک له زياتو ستونزو سره لاس او ګريوان وي، د پرمختګ لپاره يــې ډېــره لاره پاتې وي، محکوم وي او ان په دې فکر کې وي چې له لوړې مړه نه شــي، خــو د ښــار خلک تر کليوالو او اطرافيانو ښه ژوند لري او د دې ترڅنګ ورته د پرمختــګ زمينــه برابري وي، د ښار خلک کولی شي علم وکړي، فرهنګي فعاليتونه تر ســره کــړي او د نسبتاً اسانه او مسلکي ژوند له لارې خپله ډوډۍ وګټي.

نوموړي د کلي او د ښار د ژوند تر منځ تفاوتونه او نزاکتونه په خورا ښه او له هنر څخه په ډک انداز سره انځوروي او کوم تفاوت چې په علمي او فرهنګي لحاظ د دغــو دوه حوزو تر منځ په طبيعي ډول موجود وي، هغه ښيي.

پر بم چند ته حيا او عزت ډېر ارزښت لري:

د حيا، شرم او عزت اهميت په ډېر ښه شان سره بيانوي. نوموړی په دې ښه پوهيږي چې انسانان په طبيعي ډول حياناک دي او دغه حيا د انسان مقام لوړوي او په انساني ټولنه کې يې د عزت سبب ګرځي. نوموړی خلکو ته پوهوي چې تل حيا وکړي او خپل عزت په هر ډول چې وي وساتي.

مثال: (لکه چې هوري رام بولا ته وايي: «زما ميرمن ستا په باره کې ډېر ښه نظر لــري. هغه وايی چې دې داسې حياناک سړي ډېر کم ليدلي دي چې له هغې ســره د خبــرو کولو په وخت کې سترګې ښکته اچوي او يو ځل هم سر نه راپورته کوي.»

(c) ketabton.com: The Digital Library

دې لوړې ستاينې بولا ډېر اوچت کړ او ويې ويل: «يو شريف سړی تل ښځو ته د خپلو لوڼو په شان ګوري. هغه نارينه چې ښځو ته په شهواني ســترګو ګــوري د وژل کېــدو لايق دي.»)

د کورنۍ دغړو تر منځ نزاکتونه:

پر ېم چند د کورنۍ د غړو تر منځ نزاکتونه په دومره عالي ډول بيان کړي، چــې پــه لوستو سره يې لوستونکی ځان په همغې فضا کې احساسوي او فکر کوي چې هر څــه د ده په مخ کې روان دي، لکه چې د هوري له خوا د غوا اخيستلو د ده ورونــو(هيرا او سوبا) باندې بد لګيدلي وو او دوی فکر کړی و چې هوري په شريک کور کې لــه دوی څخه پيسې پټې کړي دي او په بيلتون کې يې ورباندې غوا اخيستې ده.
کله چې هوري غوا واخيسته ټول کليوال يې ليدو ته راغلل، خو هيرا او سوبا مــخ ور وانه راړوه، د هوري رام ښځې دهنيا د دوی د دغه کار په اړه وايي: («زر کرته مې درته ويلي چې زما په مخ کې د هغو نومونه مه اخله. ټول کلی راغی، دوی نه! آيا دوی ډېــر لرې ژوند کوي؟ آيا پښې يې په نکريزو سرې دي؟»
بل وخت هيرا د کينې له وجې د هوري غوا ته کوم څه ورکوي او غوا مري، دهنيا چې کله پوه شي چې هيرا غوا وژلې داسې وايي: («نه، نه، دا واقعيت نه لــري. هيــرا پــوچ خولی دی، خو سپک او ټيټ سړی نه دی.»
هوري «ما په خپلو سترګو وليد ستا پر سر زه قسم خورم.»
«تا هغه وليد، رښتيا وايې؟ څه وخت؟»
«کوم وخت چې زه د سوبا له کوره را روان وم ومې ليد چې دی غوا تــه نــږدې ولاړ و. هغه وويل چې راغلی و څو لږ اور زموږ له نغري نه واخلي. موږ خبرې ســره وکــړې او چلم مو يو ځای وڅکه. زه داسې ګومان کوم کلــه چــې زه د ســوبا کــره وم ده غــوا مسمومه کړې وه او راغلی و چې ووينې غوا مړه ده او که لا ژوندۍ پاتې ده.»)

کورنۍ اړيکې:

د کورنۍ، منشي پر ېم چند د ورونو، مېړه او ښځې، والدينو او اولادونــو او خونيــدو او ورونو او نورو غړو تر منځ اړيکې ډېرې ښې درک کړي او پوه دی چې د کورنۍ غــړي څومره د يو بل خيال ساتي او څومره د يو بل لپاره مضر تماميږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(بولا چې هورې ته له ورونو نه د بیلتون خاطرې او یادونه ور تازه کړل په زړه سـوانده یې وویل: «دې بیلتون اورمرو ته ډېر ځورولی یې. تا خپل ورونه لکه خپل زامن لـوی کړل.»

هوري په نیولي غږ وویل: « وروره، ډېر ځوروونکی حالت و، ما داسې احساس وکړ چې ملا مې ماته شوې وي. افسوس چې دا بیلتون زما په ژوندوني کې پېښ شو. هغه ورونه چې ما ورته خپله ځواني قربان کړې وه، زما په سختو دښمنانو بدل شـول او بیلتـون ټول په ډېر یو بې ارزښته موضوع باندې منځته راغی.»

په ټولنه کې د ښځې په رول فلسفي بحثونه:

د پر بېم چند د غوایي خیرات د ښځو د موجودیت په اړه فلسـفي بحثونـه او دا چـې ښځه کولی شي په ټولنه کې فعاله ونډه ولري یا ونه لري، مخـالفین او مـوافقین یـې ښودلې او دا یې ثباته کړې ده، چې په ټولنه کې د ښځو د کار او فعالیت پـر وړانـدې سختې ستونزې شته او ډېر داسې کسان پیدا کیږي چې په ټولنه کې د ښـځو پـراخ حضور نه شي زغملی.

پر بېم چند په د غوایي خیرات کې د ښځو له حقونو څخه کلکه دفاع کړې او د ټـولنې دغه قشر یې د ټولنې د پرمختګ لپاره مهم بللی، نوموړی په دې باور دی چـې بایـد ښځو ته په ټولنه کې پوره ونډه ورکړل شي، څو له نارینه وو سره یوځای اوږه په اوږه کار وکړي او ټولنه پرمختګ خوا ته رهنمایي کړي.

کوم رول چې پر بېم چند په ټولنه کې ښځو ته ورکړی، تر اوسه هم په ډېرو ټولنو کـې نه دی ورکړل شوی. لا هم ښځې د خپلو حقونو د لاسته راوړلو په خاطر مبارزه کوي او له نارینه وو څخه خپل حقوق غواړي.

پر بېم چند د ښځو له هغو حقونو څخه چې په غربي نړۍ کې ورته ورکول شوي، ناراضه دی او په خورا عالي هنر سره یې دا ثابته کړې ده چې په لویدیځه نړۍ کې له ښـځې څخه د وسیلې په توګه ګټه اخیستل کیږي، چې دا د ښځې ارزښت او مقام تـه ضـرر رسوي. خو کوم حقونه چې دغه قشر ته په ختیځو ټولنو کې ورکړل شوي، دا هم کافي نه بولي او ټینګار کوي چې باید ښځو ته په ټولنه کې د تحصیل او کار زمینـه برابـره شي، څو ټولنه په مناسب ډول پرمختګ وکړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که څه هم د پرېم چند په د غوايي خيرات کې تر ډېره مرد ســالارانه او پدرســالارانه فضا جاري ده، خو د دې تر څنګ يې د ښځو رول ته هم ډېر اهميت ورکړی .

مثال: (فيلسوف هغه څوک ساروج چې خپلې خور ته د احترام نه پرته غلی ناسته وه، ونه شواى کولى نور زغم وکړي او ځان ونيسي. هغې نارې کړې: «مــوږ د رای ورکولــو حق غواړو. د نارينه سره برابر !»

د هال له هرې ګوښې نه په لوړ اواز همدا خبره تاييد شوه: «هو. موږ د رای حق غواړو!» اون کارناتهــودريد او په لوړ اواز يې نــارې کــړې: «مــړه دې وي د ښــځو د نهضــت دښمنان!»

مالتي خپل لاس پر مېز وواهه: « نظم. نظم! هغه کسان چې غواړي وينا وکړي وروسته به موقع ورکړل شي.»

مهتا وويل: «د رای حق د نوي عصر مود دی. دا يو ســراب دی. ټګــي او چلبــازي ده. څوک وايي چې ستاستو شخصيت بشپړ رول نه شي لوبــولی. ځکــه چــې ستاســو د فعاليت ساحه محدوده ده؟ موږ مخکې له دې نه چې هر څه و اوسو. لومړی تــر ټولــو انساني موجودات يو. زموږ ژوند په کور کې پيل کيږي. همدلته ده چې موږ نــړی تــه راځو او روزل کيږو. همدلته ده چې د ژوند له مهمو مرحلو نه تيريږو. که چيرې دې ته محدوده ساحه وايي. زه نه پوهيږم چې کومې ساحې ته نامحدوده وويل شــي. تاســو غواړئ دا فابريکه ودروئ چې د انسان سرنوشت په کې ټاکل کيږي او جوړيږي او هغو فابريکو ته منده واخلئ چې هلته انسان ټوټې ټوټې کيږي او وينې يې زبېښل کيږي؟»

ميرزا نارې کړې: «دا د نارينه وو استبداد او ظلم دی چې په ښځو کــې يــې د بلــوا او راپاريدنې روحيه خلق کړې ده.»

مهتا ځواب ورکړ: «زه موافق يم. نارينه د ښځو په مقابل کې له ظلم او بې عدالتی نــه کار اخيستی دی. موږ بايد خپله بې عدالتي له منځه يوسو نه دا چې کوچنی د حمــام له اوبو سره يوځای ايسته وغورځوو.»

مالتي وويل: «ښځې حقوق غواړي د دې لپاره چې له هغو نه په ښې ګټې اخيستو سره وکولی شي د نارينه وو مخه ونيسي څو د دوی حقوق تر پښو لاندې نه کړي.»

(c) ketabton.com: The Digital Library

مهتا ځواب ورکړ: « په دې نړۍ کې ستر حقوق د خدمت او فداکارۍ له لارې لاس تـه راغلي دي. او تاسو همدا اوس د دې حقوقو څښتنان یاست. د رای ورکولـو حقــوق د هغو په پرتله کم ارزښته دي. زه ډېر خواشینی شم چې وایم زموږ ښځې غرب خپـل ایډیال ګرځولی دی. هلته ښځې د خپل پټ او عزت له مقام نه رالویدلې دي. هغه نوره د کور میرمن نه ده. بلکې د ځان ښودنې او ننداړې یوه ټوټه ده. د جایزې ننداړتون او د ساتیرۍ او خوشحالۍ وسیله ده. په غرب کې ښځه غواړي چې ازاده و اوســي ځـو وکولی شي د ژوند تر اخیرنۍ حده پورې خونـد واخلــي، خـو جســماني خوشــحالي هیڅکله زموږ د ښځو ایډیال نه دی ګرځیدلی، راځئ هغه شیان را واخلو کوم چې په غربي کلتور کې ګټور دی. تل د یوه او بل کلتور تر منځ راکړه ورکړه نه شته. خـو پـه پټو سترګو د نورو پیښې کول د اخلاقي کمزورتیا او افلاس نښه ده. د غرب ښځې نور نه غواړي چې د کور د میرمنو په حیث پاتې شي. کله چې زه تعلیمیافتــه ښــځې پــه غرب کې وینم چې په ښکاره سره د خپل بدن لاسونو پښو ښکلا او طلسم ننداړې ته ږدي. د دوی لپاره خواشینی کیږم. د جذباتو او پاریدنې لپــاره د دوی لوالتیــا د دوی سترګې دومره پټې کړې دي چې نور د حیا په باره کې فکر نه شي کولی. د ښځو لپاره تر دې نه لوی اهانت بل نه شته.»

مهتا خپلې وینا ته دوام ورکړ:« دا یوه دسیسه او توطیه ده چې د نارینــه وو لــه خــوا تنظیم شوې ده، هغه نارینه چې د جنسي تمایلاتو لاره تعقیبوي لکه غــوایي چــې د نورو په کروندو کې خوشې شي او هر شي چې پر مخه ورشي حملــه پــرې وکــړي. د نارینه وو دسیسه پخوا غبر کې بریالۍ شوې ده. هلته ښځې انځور شوې نانځکې دي. زه شرمیږم چې دا ناوړه باد اوس په هند کې په لګیــدو پیــل کــړی، څــو د تــوبې او فداکارۍ عنعنه له منځه یوسي. تعلیمیافته ښــځې پــه خــاص ډول ډېــر ژر پــه دې ناروغتیا اخته کیږي. د کورنۍ میرمنې ایډیالونه له لاسه ورکوي او خپل ځانونه په بې مناسبه پتنګانو بدلوي.»

ساروج په قار سره خپل اواز پورته کړ: « موږ د نارینه وو سلا مشورې نــه غــواړو. کــه نارینه غواړي آزاد و اوسي، موږ هم غواړو. زموږ نجونې نور نه غواړي واده ته حرفــوي بنه ورکړي. وروسته له دې نه مینه به د واده یواځینی اساس وي!»

(c) ketabton.com: The Digital Library

له هرې خوا نه. په خاص ډول مخکې کتارونو نه چې هلته میرمنې ناستې وې ډېر لاسونه پړکیدل.)

د خرافاتو پر ضد مبارزه:

په د غوایي خیرات نومي ناول کې تر ډېره د ټولنې په ناوړه دود، دستور او خرافاتو باندې تمرکز شوی. په دې ناول کې د کلي محافظه کار او د پرمختګ ضد کسان هم انځور شوي چې رواج ورته تر هر څه مهم وي، چې د دغه اهمیت له امله ډېرې غلطې پرېکړې هم کیږي.

مثال: د ګوبار له اشتباه وروسته، جونیا چې بارداره هم وي، د ګوبار دوی کور ته راځي او هلته ورته د هوري او دهنیا له خوا د خواخوږۍ او بشر دوستۍ په وجهه پناه ورکول کیږي، خو دغه کار د جونیا د کورنۍ او نورو کلیوالو له خوا غندل کیږي او له هوري رام څخه په کلکه غوښتل کیږي، چې جونیا له کوره بهر کړي، خو هوري او دهنیا دغه کار ته په هیڅ قیمت نه حاضریږي، نو هماغه وي چې د کلي خلک دوی پر ضد راټولیږي او دوی په نغدي او غیر نغدي ډول جریمه کوي، څو خپل رواج تر سره کړي: (نوکي رام د رای ناظر یو خانداني او ستر برهمن و. هغه د ټاګور په دې نظر باندې چې دا موضوع رای ته ورسول شي، داسې فکر وکړ چې دا کار د ده پرستیژ ته سپکاوی ګڼل کیږي. هغه شاوخواته وکتل او ویې ویل: «رای ته د تګ لپاره هیڅ اړتیا نه شته. زه له دې سږي سره پوهیږم. راځئ چې په هغه باندې د سلو روپو جریمه ولګوو. دی به خپله دا کلی پرېږدي. په عین حال کې به زه د هغه د زمکې د قبضه کولو لپاره اسناد جوړ کړم.»

ښایی دا موضوع یو څو ورځې ځنډیدلي وای، خو د جونیا کره په هغه شپه یو زوی وشو. بله ورځ د کلي خلک په بېړه سره راټول شول او جرګه یې جوړه کړه. په جرګه کې ډېرو خلکو ګډون کړی و. هوري او دهنیا هم را احضار شول. د جرګې پرېکړه اعلان شوه چې هوري دې سل روپۍ نغده جریمه او دېرش مونده غله ورکړي.)

د ماشومانو تربیې ته توجه او شخصیت ته احترام:

پریم چند د ماشومانو معصومیت ته احترام کوي، دوی د ټولنې تر ټولو معصوم قشر بولي او د کورنۍ مشرانو ته توصیه کوي چې له ماشومانو سره مینه وکړي، د دوی تر

(c) ketabton.com: The Digital Library

منځ توپير قايل نه شي او ټولو ته يو شان مينه ورکړي، دروغ ورته ونه وايي او د کومو مسايلو په اړه چې ماشومان پوښتنه کوي، هغه ورته په سمه توګه توضيح کړي. دغه برخه يې د آدابو او د ماشومانو د شخصيت جوړونې لپاره ښه بيغام لري: (په دې وخت کې روپا خپل پلار ته مخ ور واړاوه او ورته ويې ويل: «کاکا، سونا تل ما ځوروي. وايي چې هغه سره زر ده او زه يوازې سپين زر. زه غواړم خپل نوم بدل کړم.»
هوري ځان په قار وښوده او ويې ويل: «سونا ولې دې خپله خور ځوروې؟ سره زر يوازې د نمايش لپاره وي. خو سپين زر زموږ په کار دي. که چيرې سپين زر نه وي دوی روپۍ جوړولی شوای؟ راځه راته ووايه؟»
سونا ژر تر ژره ځواب ورکړ: «بې له سرو زرو نه موږ پيزوان، غاړه کۍ او بنګړي جوړولی شو؟»
ګوبار، روپا ولمسوله: «سونا ته ووايه چې سره زر د وچو او رژېدلو پاڼو رنګ دی. خو سپين د لمر په شان روښانه دی.»
سونا چې له خپل دريغ نه وانه وښته ويې ويل: «خو ناوې تل يو ژيړ ساري اغوندي. آيا د دوی کله هغې ته سپين ور اغوندي؟ »
روپا په بې وسۍ سره پلار ته وکتل. هوري بې حوصلې شو او سر يې وخوځيد. ويې ويل: «سره زر د بډايانو لپاره دي او سپين زر زموږ غوندې خلکو لپاره. موږ اوربشې خورو او بډايان غنم. اوربشو ته د غلو دانو سلطان وايو او غنمو ته نوکر. زموږ لپاره، سپين زر د فلزاتو پاچا دی او سره زر يې نوکر.»

منشي پريم چند په مينه کلک باور لري:

پريم چند مينه پيژني، بلکې په مينه عقيده لري او هر انسان ته په خپل لوړ هنر سره مينه ور زده کوي او ورته وايي چې په ژوند کې مينه وکړي، خو بايد هر څه په چوکاټ او د ټولنې له نزاکتونو سره په تمامه معنا برابر وي، يعنې داسې مينه ونه کړي چې د شرم سبب يې ورګرځي.
دی په يوه برخه کې د ګوبار او جونيا د مينې چې د يوې اشتباه له امله د دواړو ژوند تريخيږي، ګوبار کلی پريږدي او تېښتي، خو جونيا د ګوبار دوی په کور کې له يو عالم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملامتیو سره مل ژوند کوي، څکه نور ورته په خپله ټولنه کې د افتخار ژوند کولو لپاره هیڅ ځای نه و او نه هم چا ورته اهمیت ورکاوه.
مثال: (دهنیا پر نمجنو وښو کښیناستله. هغې وویل: «ګوبار زموږ نوم پر زمکه وهلــی. له هغه څه چې ډاریدم، لکه چې په واقعیت بدل شوي دي.»
هوري: « څه پېښه شوې ده؟ آیا هغه له چا سره شخړه کړې ده؟»
« ښه به دا وي چې له هغې کوډګرې نه وپوښتې!»
«کومه کوډګره؟ ته لېونۍ شوې یې؟ ولې معما وایې؟»
«جونیا، هو څوک؟»
«جونیا دلته ده؟ د پنځو میاشتو کوچنۍ یې په نس کې دی او ګوبار ورک شوی.»)
په ورته وخت کې دورغجنې، کاذبې او یوازې په شهوت ولاړه مینه غندي او د دغــې مینې کوونکي په خپل هنر سره ملامتوي: (جونیا: ګوباره، داتادین (پنــډت) وړانــدې راته ویې ویل: « زما ملکې، جونیا هره ورځ ته لرې تښتې، ښایست دې زمــا زړه وړی خو نن ته زما یې. جونیا، زما ملکې، زما خپلې، که په خپل مین لږ څه مهربانه شــې، ستا به هیڅ شی کم نه شي. په دغه خوارکي باندې هم لږ زړه سوی وکړه. خدای ته به څه ځواب ورکړې که له تا نه وپوښتي: «ما تا ته دومره زیاته ښکلا درکړې وه او تــا آن په مهربانۍ سره هم یوه برهمن ته ونه کتل.» وغرېږه، زه یو برهمن یم، ستا یوې خبرې ته ترې. زه هره ورځ پیسې صدقه او د غوایي خیرات ور کوم. دا ستا د ښکلا د غوایي خیرات او صدقه ده چې زه یې نن در نه غواړم. »
خو داتادین د جونیا له خوا په لوښي باندې په سر ویشتل کیــږي او ســبا تــه یــې د میرمنې په وړاندې ورته جونیا وایي: « پنډت جي، د پرون په باره کې دې ښــځې تــه ووایم؟ »
خو پنډیټ سر پر زمکه مښوده، وزګروید: « زما عزت ستا په لاس کې دی. که چیــرې زما ښځه خبره شي، ما به مړ کړي.»

په ټولنه کې د نارینه او ښځې د رول بیانول:

پریم چند په ټولنه کې د ښځې او نارینه رولونه هم په ډېر ښه شان سره بیان کړي او دا یې هم ښودلي چې ښځه د دریمې نړۍ په هیوادونو کــې د دوهــم درجــه انســان

(c) ketabton.com: The Digital Library

حیثیت لري. په دغو ټولنو کې ښځې د نارینه تر امر لاندې وي او آن زموږ د ټولنې په شمول په یو شمیر ټولنو کې ښځې تر بیلابیلو فشارونو لاندې وي، لکه یو ځـای کـې چې هوري خپله ښځه وهي دبوي: (هوري ورته ګواښ وکړ: «دهنیا، تا ته اخطار در کوم که چیرې ... .»
دهنیا چې له قار او غضب نه خوټیده، په خپلو خبرو یې ټینګار وکـړ: «ځـو چـې دی بندیخانې ته بو نه ځم، زه آرام نه شم کولی. هغه باید درې کاله تیرې میده کړي. درې کاله. او کوم وخت چې له بندیخانې نه راوځي، دا د بې حسه ککری خاوند باید زیارت ته لاړ شي ځو د خپلو ګناهونو جبیره وکړي.»
سهار حالات خراب شوي وو. هوري د خپلې ښځې په وهلو پیل وکړ او هر کـــرَت بـه چې هوري پرې حمله کوله، هغې د ښکنځلو په ویلو خپل غچ اخیسته. نجونو د خپـل پلار په پښو کې ځان ور نښولی و او ګوبار خپله مور پټه کړې وه. خو هر کـــرَت بـه چې دهنیا خپل مېړه ته ښکنځل او بد رد ویل، هوري به ګوبار پورې واهه او ځـو نـور ګوزارونه به یې پرې ور حواله کړل.)
پریم چند په دې باور دی چې د ټولنې محکومې ښځې هم کولی شي پرمختګ وکړي. مثال: (د بریښ مسوول مدیر وویل: «هغه وختونه تېر شوي دي چې کولی مـو شـوای ښځې په اسانۍ سره تېر باسو.»)

پریم چند افغان داسې انځوروي:

پریم چند د افغانانو ژوند هم انځوروي، یو افغان چې وسله لري او پـه ناخـاپي ډول د هندوستانیانو په منځ کې راپیدا کیږي. یو بدمعاش او زړو ویـونکی. د پـریم چنـد د غوایي خیرات له دغې برخې څخه داسې ښکاري چې د هنـد خلـک افغانـان د زور ګویانو او ټوپک خوښوونکو په توګه پیژني.
که څه هم افغانانو د تاریخ په اوږدو کې په هند کې پاچاهي کړې او د هند د تمدن یوه زیاته برخه د افغان شاهانو سره اړیکه نیسي، خو دا چې ولې نوموړی افغانان د ټوپک خوښوونکي او ټوپکمار په توګه انځوروي، ممکن په دغـه هیـواد کـې د افغانـانو لـه تاریخي جنګونو څخه یې الهام اخیستی وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پر ېم چند افغان داسې انځور کړی دی: (دوی د دوسیهرا محفل ته د تلو لپاره تیار وو چې یو افغان ناڅاپه کوټې ته راننووت. ده چې لوړه ونه، پراخه سینه، اوږده بر ېتونه او سرې سترګې درلودې، پراخه کمیس او پرتوګ یې اغوستي وو. د هغه ســرو زرو پــه رنګ پر خامک دوزي واسکټ باندې کتار وزمه له ورایه پر ېښیده، ټوپک به یې پر اوږو پروت و او توره یې په خوا کې ځوړنده وه. هغه لکه تالنده او بر ېښنا وغوړیده.

افغان وویل: « خوځیږه مه! زما ملګري لوټ شوي. ستاسو مشر چیرته دی؟»

رای وړاندې راغی: « څه خبره ده؟»

افغان د ټوپک کنداغ پر غولي په زوره وواهه: « خبره؟ ستاسو له سړو نه یوه زمــا لــه ملګري نه چې د یو کور خوا ته روان و زر روپۍ لوټ کړې دي. »

ټول محفل بې سده، ګنګس او ګیچ شو. د پیغلې مالتي کړتې او پړتې ویــل لــه یــاده وواته، د ښاغلي کهنه پښې ولړزیدې.

رای وویل: «موږ غله نه یو. موږ ټول دلته ښه خلک سره راټول شوي یو. زه د اسامبلې غړی یم. دا میرمن چې دلته وینې یوه ډاکټره ده، له لکنهو نــه راغلــې. مــوږ پــه دې موضوع هیڅ خبر نه یو. ښه به دا وي چې پولیس ته راپور ور کړې.»

خان خپله پونده پر زمکه ووهله :« د چرګ او د غوایي کیسې مه راته کــوه. زه کــولی شم د اسامبلې غړی داسې تر پښو لاندې اوړه کړم. بې له خدایه له هیچا نه ډاریــږم. ماته مې پیسې راکړه. زه د چتیاتو زغم نه لرم.»

حالات په خرابیدوو، هیڅ کوم نوکر هم نږدې نه و. میرزا وویل: «ما باید خپله تومانچه له ځان سره راوړې وای.»

خان نارې کړې: «تاسو ته اخطار در کوم پیسې راکړئ، که نه دا ټول کلی به لوټ کړم څوک جرآت لري چې زما په مخکې ودریږي؟»

رای نارې کړې: «هوري پولیس، پولیس!»

خان یو وارې هوري ته ټوپک ونیو: «ونه خوځیږې خوګه، کنه مړ کوم دې.»))

له بده مرغه چې افغانان تر اوسه هم په جګړه کې ښکیل دي، خو لــه نیکــه مرغــه د افغانستان او هندوستان خلک په بیلابیلو برخو کې ټینګې اړیکې لري او دغه اړیکې په صداقت ولاړې دي، لکه د مهاتما ګاندي او خان عبدالغفار خان باچاخان تــر مــنځ

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې دوستانه او صمیمي فضا وه، دواړه د عدم تشدد د فلسفې سرلاري دي او افغانان وياړي چې له هند سره د خان عبدالغفار خان په وخت کې جوړو شويو اړيکو ته ادامه ورکوي.

بشر دوستي:

د غوايي خيرات تر ټولو زياته برخه بشر او بشر دوستۍ ته وقف شوې ده، په حقيقت کې د ټول ناول اصلي برخه د انسان او بشر د خير لپاره نصيحت دی او ظالمانو ته توصيه کوي چې پر مظلومانو ظلم ونه کړي، خانانو ته وايي چې له غريبانو سره مرسته وکړي، لويانو او والدينو ته پر کشرانو او ماشومانو د شفقت لارښوونه کوي. پوهو او د درک خاوندانو باندې لازم بولي چې له ناپوهو کسانو سره ځانونه برابر نه کړي، د چارواکو ته ورښايي چې له خپل واک نه غلطه ګټه پورته نه کړي.

لکه چې په ښکار پسې وتلي مالتي او هيرا سره يوه ښځه مرسته کوي: (مهتا کښيناست او د هغې (مالتي) سر يې په خپلو لاسونو کې کلک ونيو. په ماهرانه ډول يې په ګوتو کېښوده. هغې خپلې سترګې پټې کړې وې.

هغه ځوانه ښځه چې لاسونه يې په اوړو خيشته وو او سترګې يې له دوده سوځيدې، راغله مالتي ته يې وکتل او ويې پوښتل: «په دې څه شوي؟»

هيرا «سر يې ډېر خوږيږي.»

«نيم سر يې که ټول؟»

«هغه وايي چې نيم سر.»

«ښۍ خوا که کينه؟»

« کينه خوا.»

«زه به څه شی راوړم.»

مهتا هغه وليدله چې غونډۍ ته پورته شوه. د يوې نانځکې په شان ښکاريده. مالتي سترګې پورته کړې. «دا چاينکه چېرته لاړه؟»

«هغه تللې چې ستا د سر د خوږ لپاره څه راوړي.»

هغه ځوانه ښځه راښکاره شوه، يو بوټۍ يې په لاس کې نيولی و. ويې ويل: «ومې مونده. اوس به درمل جوړ کړم. تاسو چيرې ځئ؟ د مرغۍ غوښه تياره ده. اوس به

(c) ketabton.com: The Digital Library

چپاتي پاخه کړم. میرمن کولی شي شیدې راواخلي. مازیگر چې هوا لــږه ســړه شــي لاړشي.»)

د طبي بوټو د درملنې رازونه راښيي:

په پورته بحث کې د بشري تجربې حقيقت هم جوتيږي، بشر د تاريخ په اوږد کې تــر نن پورې له بوټو څخه د درملو لپاره گټه پورته کړې ده. طب او درمل پوهنه تر زياتې اندازې په بوټو باندې تجربې کوي او له هغه څخه د انسانانو لپاره درمل جوړوي.

بل ځای داسې راغلي:(يو کليوال په لاره تيريده، يوه ټوکرۍ يې پر سر وه، کهنه هغه ودراوه او ترې نه ويې پوښتل: « په ټوکرۍ کې دې څه شی دي؟ »

کليوال اريان پاتې شو. په خواره ژبه يې وويل: « باداره کوم مهم شی نه دي. د بوټو څو پاڼې او ريښې دي، بازار ته يې د خرڅلاو لپاره وړم.»

کليوال هغه ته خپل(درملو دکان) محتويات ور وښودل. عادي بوټي وو چــې کليــوال يې په عطارانو باندې په ډېره ټيټه بيه خرڅوي، هغه يوه ريښه راواخيسته او ويې ويل: «مُسکن دی. دومره گټه لري چې يو خوراک يې تبه، د زړه ټکــان، ټــوخی او بواســير تداوي کوي او دا هم اغيزمنه ده، د بواسير او د نس د بادو لپاره ... .»

رای ترې نه پوښتنه وکړه :«دا څخلې څه کوې؟»

کهنه په موسکا شو: « زه به يې په سرو زرو بدلې کړم. زه کيمياگر هم يم.»

« دکيمياگرۍ نوی راز په څه کې دی؟ »)

ښکار:

په د غوايي خيرات کې يوه برخه ښکار ته هم ځانگړې شوې ده، څو نږدې دوستان د ساعتيرۍ لپاره له ښاره بهر يوې درې ته د ښکار لپاره ځي. په دغه برخــه کــې هغــه انډيوالان چې يو بل ته زيات نږدې دي، ځي او ښکار کوي. د دوی موخه يوازې ښکار نه وي، بلکې د دوستانو تر منځ د صميمي فضا پياوړي کول او د هوا بدلول دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

منشي پريم چند د ټولنې د پرمختګ لپاره د بيــان آزادي حيــاتي بولي:

پریم چند د یوه ریالیست لیکوال په توګه د بیان په آزادۍ کلک باور لــري او وایــي چې رسنۍ او د بیان ازادي کولی شي ټولنه په سم لوري ته بوزي.
پریم چند په دې عقیده دی چې که چیرته په یوه ټولنه کــې د مطبوعــاتو آزادۍ تــه احترام وشي، نو ډېرو ستونزو ته به رسیده ګي وشي، د خلکو ستونزې به د مسوولینو غوږنو ته ورسول شي او چارواکو ته به له خپل واک څخه د ناوړه ګټه اخیستو زمینــه برابره نه شي.

د فساد غندنه:

پریم چند د ټولنې د یوه رهنما په توګه فساد که په هر ډول او هره کچه وي، غندي او دغه پدیده د ټولنې لپاره تباه کوونکې ګڼي، نوموړی په خپل عالي هنر سره خلــک د فساد پر ضد هڅوي او په یوه صف کې یې دروي، څو له خپلې ټولنې څخه دغه نــاوړه او زشته پدیده ورکه کړي.
نه یوازې هندیان، بلکې نور ملتونه هم کولی شي د پریم چند له آثارو څخه د خپلــې ټولنې د اصلاح لپاره ګټه پورته کړي.

د ورزش او ورزشکار ستاینه:

لکه څنګه چې ټولو ته جوته ده چې ورزش د انسانانو روغتیا ته ګټه لري او دوامــدار ورزش کول د دې سبب کیږي چې انسان په ټولنه کې لــه هــر ډول بــدبختیو څخــه وژغورل شي. پریم چند هم په خپل د غوایي خیرات کې انسانان ورزش ته رابولي، څو یوه روغه انساني ټولنه جوړه شي.
(میرزا او مهتا خپل کالي سره وایستل او میدان ته سره ووتل. هــر یــو د مســابقې د لیکې خوا ته ودریدل. ننداره چیانو پر دې بې مهارته او بې خونده ننداري باندې غوغا جوړه کړې وه. دوی لاسونه پړکول په پیسو باندې شرطونه وهل. یوه به ویل: « زاړه بابا ته ګوره څنګه په نخرو راځي! »

(c) ketabton.com: The Digital Library

بل به ويل: «او آبلې خوا ته هغه ګوره. هغه باید د هغه مشر ورور وي. د دوی هډوکي لا تر اوسه پورې د پولادو په شان دي. ښايي دوی په ژوند کې دومره غوړي خوړلي وي لکه چې مونږ اوبه څښلي دي!»

د مهتا ټیم بد حال درلود. له نیمايي نه زیات د هغه لوبغاړي مړي شوي وو. مهتا هیڅکله د کبادي لوبه نه وه کړې.

میرزا د لوبې په هر اړخ پوهیده. مالتي په عصبانیت سره رای ته وویل: « مهتا ښه لوبه نه کوي.»

رای د هغه مداخله ژر په خوښې سره ومنله، هغه له ځای نه راپورته شوه: « زه پوهیږم چې میرزا یو پیاوړی لوبغاړی دی.»

کهنه وویل: « ولې مهتا له مخکې نه فکر ونه کړ. هغه له خپل ځان نه احمق جوړوي.»

مالتي وویل: «په دې کې څه حماقت دی؟ اخر یوه لوبه ده.» یو څو شیبې غلې شوه، بیا یې وویل: « آیا په دې لوبه کې د تفریح وخت نه شته؟»

کهنه وویل: «چارت ته ګوره! له میرزا سره مسابقه هغه فکر کاوه چې دا به هم د فلسفې د درس په شان اسانه کار وي.»

مالتي بیا وویل:« آیا دوی تفریح نه لري؟»

کهنه وځوروله:« لوبه ژر پای ته رسیږي. دخندا وړ هغه وخت ده چې میرزا دی ښکته او پورته کش کړي، سر دې په زمکه ووهي او په زوره دې راپورته کړي.»

مالتي د بدخويي له مخې وویل: «تا سره څوک خبرې کوي؟ ما له رای نه پوښتنه وکړه. آیا هاف ټایم شته؟ »

هغه ځواب ورکړ: « نه، زه فکر نه کوم.»

هغې وویل: «د مهتا په ټیم کې چې په وروستیو پينځو ولاړ و یوازې شل کسه ژوندي پاتې وو. د لوبې په وروستۍ برخه کې هیجانات زیات شول. نندارچیانو د لوبې اخرینۍ نتیجې ته په بې صبرۍ سره را نږدې شوي وو او یو څو شیبې وروسته مهتا یوازینی ژوندی پاتې و. د ټیم سرنوشت په ده پورې تړلی و. دی مجبور و چې د دښمن کمپ ته لاړ شي، د دښمن لوبغاړي ګیر کړي او بیرته خپلې لیکې ته ځان راورسوي. هر څومره

(c) ketabton.com: The Digital Library

لوبغاړي چې دی ګیر کړي، هغوی مړه کیږي او که چیرې روغ رمټ خپلې خوا ته راستون شو، په هماغه اندازه د ده د ټیم لوبغاړي بیرته ژوندي شمیرل کیږي.»
د ټولو سترګې مهتا ته وې. هغه په آرامۍ سره د دښمن د کمپ خوا ته لاړ. خلک ډېر هیجاني شوي وو، خو د دښمن لیکې هماغسې ټینګې ولاړې وې او له هغو نه تېریدل اسانه کار نه و. دا هیله چې ښایي د خپل ټیم یو څو کسه بیا ژوندي کړي نه وه پاتې. میرزا ټوپ وواهه، هغه له ملا نه ونیو. مهتا په نا امیدۍ سره ورغښت او میرزا یې د لوبې لیکې ته راکش کړ. په عین حال کې د میرزا د ټیم غړو ناڅاپه پرې ورټوپ کړ او هغه یې په ښېړه ونیو. مهتا لا تر اوسه هم پر زمکه اوږد غورځیدل و. بیا یې خوشې هڅه وکړه چې د لوبې اساسي لیکه ماته کړي. که چیرې ده دغې لیکې ته ځان رسولی وای، د خپل ټیم پنځوس کسه یې بیا را ژوندي کول. خو دی یو انچ هم وړاندې نه شوای تللی. میرزا یې پر شا ناست و. مالتي په خواشینۍ سره هغوی ته ورغله او ویې ویل: « میرزا خورشید، دا ښه کار نه دی. لوبه خلاصه شوې ده.»
میرزا د مهتا اورمیږ ټینګ کړ او ویې ویل: «زه به یې تر هغو پورې پرې نه ږدم، څو چې دی ووایي، لوبه یې بایللې ده. دی ولې نه وایي چې ما بایللې ده؟»
مالتي چې نږدې راغله ویې ویل: «دومره بې رحمه او سخت زړه مه اوسه. ته خو نه غواړې چې دی په زوره ماتې ته اړباسې؟»
میرزا چې د مهتا پر شا شلم ناست و ویې ویل: «زه د قواعدو سره سم لوبه کوم. هغه ته ووایه چې ووایي ما بایلوده، بیا به یې خوشې کړم.»
مهتا هڅه وکړه چې ځان پورته کړي او په چل ول ځان خلاص کړي. میرزا د هغه اورمیږ ښکته خوا ته پورې واهه . مالي هڅه وکړه چې میرزا کش کړي.
هغې وویل: «دا لوبه نه ده وحشت دی.»
ناڅاپه تا به ویل چې کومه معجزه وشوه میرزا پراخ پر زمکه راولوید او مهتا د لیوني په شان د اساسي کرښې خوا ته وځغاسته. نندارہ چیانو خپلې خولۍ هوا ته پورته واچولې. هیڅوک پورته نه شو چې حالت څنګه سرچپه شو.
میرزا، مهتا راپورته کړ او دا بریالی قهرمان یې قرګاه ته بوته. نن د مهتا ورځ ده.)

(c) ketabton.com: The Digital Library

په روشنفکرۍ باور درلودل:

په ټولنه کې د نورو اقشارو تر څنګ روڼ اندي هم شته، خو دغه قشر ډېر کـم دی او که چیرته ټولنه کې روڼ اندي زیات شي له هر ډول ستونزوڅخه په اسـانۍ ژغـورل کیدای شي.

ارواښاد شمس الدین مجروح روڼ اندي داسې راپیژني: ((د روشنفکر اصطلاح نن په شرق او غرب کې ډېره معمول ده. خو آیا د دې اصطلاح په توضیح او تعریف چا فکـر کړی؟ غواړم دا اصطلاح لنډه توضیح کړم.

روشنفکران په سیاسي او علمي مسایلو کې له چا څخه په پټو سترګو تقلید نه کوي. روشنفکر ټولنیز تعاملات او خرافات په منتقدانه نظر ګوري، پر هغو بحث کوي، یا یې ردوي او یا یې د اصلاح لپاره هڅه کوي.

روشنفکر استدلال او منطق ته زیات اهمیت ورکوي او خپل احساسـات کنټرولـوي، ډېرلږ احساساتي او عصباني کیږي . عجولانه قضاوت او نتیجه ګیري نه کوي. د نـورو په انتقاد نه خفه کیږي، د فرد لیاقت او صلاحیت ته زیاته اهمیت ورکوي او پلرنی نوم او نښان نه مني. مذهبي، قومي، نژادي، ژبني او نور تعصبات غندي او د بیان او فکر په آزادۍ باندې عقیده لري، د نورو د فکر او نظر آزادۍ ته احترام لري، د ازادۍ غوښتنه خپله ایډیولوژي بولي او له متعصبو دولتونو سره مبارزه کوي.(۹ : ۲۷۷ ـ ۲۷۹)

د پریم چند په د غوایي خیرات ناول کې هم په روشنفکرۍ باندې باور لیدل کیږي او د ټولنې ټولو وګړو ته په یو ډول پوهوي چې هر ډول تعصبات لرې پریږدي او د ټولنې د اصلاح او امن لپاره رشنفکرانه سلوک خپل کړي.

زده کړو ته اهمیت ورکول:

(کاول درې لونې درلودې او غوښتل یې چې دوی په انګلستان کې زده کړه وکـړي. د نورو شتمنو په شان دی هم په دې باور و چې انګریزي زده کړه یو سړی بیخي بدلوي ښایي انګلستان اقلیم په دې کار کې څه رول ولري، وایي د سړي ذکاوت زیاتوي. خو د ده د دې ارزو له درې برخو نه دوه برخو یې تحقق ونه موند. مالتي لا په انګلسـتان کې وه چې په ژوند کې معیوب وه، ګونګۍ هم شوه. د خبرو کولـو د تـوان لـه لاسـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورکول په دې مانا و چې د ژوند د معشیت او کاروبار سره هم خــدای پامــاني وکــړه. دعایداتو انډول یې له خرڅ سره برابر و. د بدې ورځې لپاره سپما د هغې عادت نه و. نتیجه دا شوه چې دوی په دې څو وروستیو کلونو کې مازې خپله ګوزاره کولــه یــانې خوله او لاس و د کورنۍ د خرڅ ټول بار په مالتي باندې پروت و په میاشت کې د هغې له څلورو تر پنځو سوو روپو عاید سره د لوړې سطحې ژوند اوس ممکن نه بر ېښــیده. خو دی په یو ډول سره د هغې د دوو خونیدنو د زده کړې خرڅ برابراوه.

شپه وه خو هوا تر اوسه پورې هم توده وه. مالتي او خویندې یې په چمن کې ناســتې وې. د چمن واښه د نه پاملرنې له امله مړاوي او وچ شوي وو، ځای ځای واښه دومــره وچ شوي وو چې خاوره ورڅخه را پورته کیده. مالتي وویل: « آیا باغوان د چمن ساتنه او پاملرنه نه کوي؟»

دوهمې خور ساروج وویل: «هغه ټول وخت ویده وي. هغه تیار دی چې د هغو کارونو د نه اجرا کولو لپاره چې باید کړي یې وي شل دلیله درته ووایي.»

ساروج په اجتماعي علومو کې د لیسانس زده کړه کوله. هغه د لــوړ قامــت خاونــده، ډنګره او نرۍ او په طبیعي ډول ژر خوابدې کېدونکې وه. په هر شي باندې شکمنه وه. ډاکټرانو ورته ویلي وو چې زیات فکر ونه کړي او غرنیو سیمو ته لاړه شي، خو کورنۍ یې دومره پیسې نه درلودې چې دا هلته ولیږي.)

مفید او ملي سیاست کول:

پریم چند سیاست د ټولنې د خلکو د ژوند مهمه برخه بولي او دا راپوهوي چــې کــه چیرې یوه ټولنه پیاوړي او واقعي خدمتګار سیاستمداران ولــري، نــو کــولی شــي د پرمختګ لپاره چټک ګامونه پورته کړي او دغه ډول سیاسي قشر ټولنــه لــه ســترو بحرانونو ژغوري.

دا سمه ده چې په یوه ټولنه کې ډېر کسان دي چې ځانونه سیاستوال بولي، خو واقعي سیاستمدار هغه دی چې د ملي سیاست په چوکات کې د یوې ټــولنې د ټولــو وګــړو لپاره کار وکړي نه د قومي، سمتي، مذهبي او ژبنیو تعصباتو په اساس، ځکه دغه ډول سیاست کول ټولنه د نیکمرغۍ پر ځای بدبختیو په لور بیایي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دریيم څپرکی

ژباړه او اهميت يې

تر جمه يا ژباړه په لغت کې: ترجمه د عربي ژبې مصدر کلمه ده چې د تفسير له يـوې ژبې څخه بلې ژبې ته د يو مطلب د انتقالولو، د چا سيرت، اخلاقو او نسب د ذکر کولو په معنا ده.

ژباړه په لغت کې اړولو ته وايي، يعنې له يوې ژبې نه بلې ژبې ته د ويناوو او مفـاهيمو اړولو ته ژباړه وايي. هغه څوک چې ژباړه کوي ورته ژباړونکی ويل کيږي.

ژباړه په اصطلاح کې: ژباړه په اصطلاح کې د مبدا د ژبې لغاتو او مفاهيمو ته د مقصـد په ژبه کې د دقيقو او نږدې معادلو لغاتو او مفاهيمو پيدا کول او لټول دي، په دې شرط د ويونکي اصلي مطلب ته زيان ونه رسيږي او د هغه علم په کې حفظ وي.

د ژباړې اهميت: نن هغه وخت نه دی چې زموږ نيکونو او غور نيکونـو پـه کـې ژونـد درلوده،نن د کمپيوټر او انټرنټ دور دی، د عصري او موډرنې ټکنالوجۍ عصر. نو ځکـه په کار ده چې د نړۍ له اوچت او چټک يون سره ځان غاړه غړۍ کړو او هڅه وکړو چې له دې يون نه په شا پاتې نه شو.

نننۍ نړۍ سره له دې چې پرمختللي او لويه ده، له دې ټولې لويۍ او پراخـوالي سـره سره د يوه واړه استوګنځي حيثيت لري. نن که د نړۍ په ختيځ او يا لويديځ کې کومه څېړنه، اختراع او يا نوی کشف کيږي نو په څو شيبو کې له ټولې نړۍ سره شريکيږي، دا چې څنګه دومره په سرعت خپريږي او تر هر چا رسيږي همـدا پوښـتنه زمـوږ د ليکنې اصلي برخه ده چې پوهيدل يې پرته له ځنډه شونی بريښي دا ځکه چـې نـن هغه عصري ټکنالوجي زموږ ملګرتيا کوي، خو شرط يې دا دی چې مـوږ لـه خپلـې مورنۍ ژبې څخه پرته په بله کومه نړيواله ژبه هم پوه و اوسو او وکولی شو د هغې مبدا ژبې مفاهيم را واخلو او په خپله ژبه يې واړوو او د هيواد د ټول ولـس تـر غـوږه يـې ورسوو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که په نړۍ کې داسې څوک نه وي چې همدا د را اړولو فن یا مهارت یې زده وي، نو ناشونې بریښي چې همدا مدرنه ټکنالوجي هم زموږ په درد وخوري. له همدې ځایه ده چې موږ په ژباړه او د ژباړې په اهمیت او ضرورت ښه پوهیدلی شو. هغه هیوادونه چې په ذهني او فکري لحاظ وروسته پاتې دي او غواړي چې په عقیدوي، فکري او علمي لحاظ د هغو هیوادونو پیروي وکړي چې په دغو ساحو کې پرمختللي دي. نو وروسته لازمه ده چې لومړی د هغو په ژبه ځان پوه کړي او بیا په دې توګه د هغوی عقاید، افکار، خیالات، د علومو او فنونو په بیلابیلو برخو کې تجربې، نظریات او اختراع ګانې د خپلو خلکو لپاره په خپله ژبه راواړوي او ځان او ولس پرې پوه کړي. که ژباړه او ژباړن نه وای د نورو قومونو او ملتونو له حالاتو څخه د خبریدو امکانات به نه وو، ځکه پرته له دې چې ژباړې ته مخه کړو بله لار نه لرو؛ نو ویلی شو چې په یوه ټولنه کې د تجربه لرونکي ژباړونکي او ژباړل شویو آثارو مجودیت اړین دی.

د ادبي آثارو ژباړه:

د علومو لمن ډېره پراخه شوې ده او د نړۍ ټول علوم په بیلابیلو څانګو وېشل شوي، په دغو څانګو کې له ډېرې زمانې راپه دیخوا د ژباړې بهیر روان دی او د هر مسلک متخصصین په خپله برخه کې ژباړه کوي، په همدې ډول ادیبان او فرهنګیان هم په خپله برخه کې لګیا دي ژباړې کوي، زما په نظر تر ټولو ښکلې ژباړه ادبي ژباړه ده، ځکه ژباړن کولی شي تر ټولو ښکلي او مناسب لغات د خپل ذوق مطابق وټاکي او په مقصد ژبه کې یې وکاروي په دې ډول ژباړه کې ژباړن د لفظي او معنوي ښایستونو په کارونه کې خلاص لاس لري، خو شرط دا چې د مبدا د ژبې محتوا او مفهوم په کې ورک نه کړي، ځکه په هر ډول ژباړه کې ژباړن د امانتدارۍ د اصل په رعایتولو مکلف دی، په ادبي ژباړه کې له همدې کبله له یوه متن څخه څو ډوله ژباړه تر لاسه کیږي، دا ځکه چې هر ژباړونکی یې په خپل فکري طرز ژباړې او خپلې خپلې موخې ترې تر لاسه کوي او د کره کتونکو لپاره د کره کتنې لاره اواروي.

د شعر ژباړه: د شعر د ژباړې په اړه دوه نظره وړاندې شوي دي، د یوه نظر پلویان د شعر ژباړه نه مني او دا ناشونې کار بولي، خو د دوهم نظر پلویان بیا دا نه مني چې ګواکې شعر نه ژباړل کیږي، دوی په دې عقیده دي چې شعر له وړاندې ژباړل شوی،

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژباړل کيږي او بيا به هم وژباړل شي او د دې ادعا د ثابتولو لپاره د بې شماره هغو کسانو نومونه او شعرونه بادوي چې له مبدا نه مقصد ژبې ته ژباړل شوي دي. حقيقت هم همدا دی چې شعر د ژباړې وړ دی.
د شعر ژباړونکی بايد پرته د مقصد د ژبې د تشبيهاتو په لطافت، د استعاراتو په رمز، د کنايو په روح او نور فنونو او همدا شان د ويونکي په ليکنه او ژبه ښه برلاسی وي او بيا په ډېر مهارت د هغه شعر خپلې ژبې ته واړوي. له بلې خوا دا ليکوال او مولف تر منځ همغږي، ګډ فکر، ګډه عقيده هم د ژباړونکي په کار مثبته اغيزه ښندي او ژباړن هڅوي څو د مولف د مقصد په اړولو کې بريالی شي.
د شعر په ژباړه کې بايد لاندې ټکي په نظر کې ونيول شي:
۱. د شعر ژباړونکی بايد شاعر وي او شعر پيژندونکی ، د شعر خوښوونکي شعر نه شي ژباړلی.
۲. د شعر ژباړه د ښکلا او امانت د پارادوکس د حل لپاره يوه هڅه ده. دا کار يو عجيبه طبيعت لري، نه دې پريږدي چې له موضوع ووزې.
۳. د محتوا، قالب، جوړښت او مناسبه ژبه ټاکل د شعر په ژباړلو کې لوړه هڅه ده، خو انتظار مه لرئ چې په هماغه کچه چې د مبدا په ژبه کې ورته قالب محتوا، جوړښت او ژبه ټاکل شوې د مقصد په ژبه کې يې هم ورته ومومې. د بيلګې په توګه د يوه عروضي شعر ژباړه په عروضي بڼه کله کله خوږه او زړه راښکونکې نه وي او کله داسې هم پيښيږي چې يوه عبثه هڅه وبلل شي.
۴. د شعر ژباړونکی بايد د شعر د ژباړې په وخت کې له وړاندې ځان ته ژبنی قالب جوړ نه کړي، يوازې بايد د ښکلا امانت خيال وساتي، ځکه که موږ هڅه وکړو چې يو داسې شعر چې د مبدا ژبه يې رسمي او فصيح وي د مقصد په ژبه هم په رسمي او فصيح ژبه وژباړو نو ښه تر ښه او که يو داسې شعر چې په سيمه ييزه ژبه ليکل شوی وي او موږ وغواړو چې هغه ته رسمي ژبه وټاکو، نو عبث زيار دی او ښه پايله نه لري.
۵. په شعر کې کلمه يوازې د مانا د ښندلو دنده نه لري، بلکې د وينا طرز ته هم اعتبار وربخښي. دا چې شعر هنر دی او ماده يې لفظ، نو د هنر ماده هم موسيقي ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو شعر په همدې اعتبار د کلام موسقي بللی شو. شاعر الفاظ د خپلې خوښې او سليقې په اساس سره را نغاړي، څو له دې ډول نظم او ترتيب څخه هغه زړه ښکونکی نغمه تر لاسه شي چې د شاعر په ذهن کې ده. نو شعر د الفاظو د ټاکنو او غوره کولو هنر دی له دوه بيلو اړخونو څخه يو معنوي اړخ او بل ظاهوري اړخ. ژباړن ته په کار ده چې همدې ټکی ته په پام د يوه شعر د ژباړلو په وخت کې د هغه شعر د الفاظو د معنوي معناوو د موندلو تر څنګ د الفاظو آهنګينې برخې ته هم پام واړوي او داسې الفاظ ورته وټاکي، څو د شعر د معنا تر څنګ د هغه آهنګ ته هم زيان ونه رسيږي.

د ښه ژباړن اوصاف:

لکه څنګه چې يو ښه ليکوال ځانته خپلې ځانګړې او اوصاف لري، يوه ښه ژباړونکی هم د يو شمير اوصافو لرونکی دی. تر هغه پورې چې د يوه ژباړن په وجود کې دا اوصاف نه وي او له دې پوهې نه برخمن نه وي ژباړه نه شي کولی، هغه اوصاف په لاندې توګه دي:

الف: په مورنۍ ژبه برلاسی: کله چې مورنۍ ژبه يادوو موخه مو يوازې هغه وېناوې نه دي چې مور يې د ورځنيو اړتياوو د رفع کولو لپاره له يو بل سره وايو يا هغه خبرې اترې نه دي چې مور يې پخپلو کورنيو او چاپيريال کې استعمالوو، ځکه عاميانه محاورې او لهجوي وېناوې هيڅکله په دې معنا نه دي چې مور پرې ادعا وکړو. د دې وېناوو په ويلو يا پوهيدول مور په مورنۍ ژبه برلاسي يو، بلکې هغه وخت مور دا ادعا کولی شو چې د هغې ژبې په ګرامري جوړښت، سبکي ځانګړنو او د ورځنيو اړتياوو د پوره کولو نه په لا ډېرو اصطلاحاتو، ترکيبونو، لغاتو، ادبي فنونو او د هماغه ژبې په ژبنيو جوړښتونو پوه وو. ژباړن بايد د مقصد په ژبه لاسبری وي يعنې په هغه ژبه چې ژباړه ورباندې کوي.

ب : په بهرنۍ ژبه برلاسی: په بهرنۍ ژبه برلاسی هم د يوه ښه ژباړونکي له اوصافو څخه شميرل کيږي. يو ښه ژباړونکی بايد په يوه بهرنۍ ژبه ښه برلاسی وي. دا بر لاسی په دې معنا هم نه دی چې ژباړن يوازې د هغې ژبې په محاورې پوه وي، بلکې ژباړن بايد لکه څنګه چې د خپلې مورنۍ ژبې د بنسټيز او ګرامري جوړښت په پوهيدا مکلف دی، بايد په بهرنۍ ژبه هم ښه برلاسی وي، خو توپير په دې کې دی چې مورنۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژبه برلاسي او د مهارتونو يادول د ژوند په اوږدو کې کيداى شي. کوم څه چې په يــوه بهرنۍ ژبه کې تر ډېره بريده ناشوني بريښي. له همدې امله ويلی شو چې ژباړن بايد د بهرنۍ ژبې د ښه پوهيدو تر څنګ د هغې ژبې د ويونکو په جغرافيا، تــاريخ، ادابــو او روسومو ښه پوه وي، څو د هغې ژبې د عباراتو، اصطلاحاتو، استعارو او تشــبيهاتو پــه واقعي معنا او مفهوم پوه شي.

ج : د دوو ژبو تر منځ د ګرامري قواعدو د توپير پيژندنه: هر تمدن په هر وخت او هــر محيط کې خپلې ځانګړتياوې لري چې د جملو او اصطلاحاتو او معينو لغاتو په قالبونو کې خپل توپيريز اړخونه ښکاره کوي. د بيلګې په توګه په ژباړه کې لفظاً د بلې ژبې د اصطلاح او لغت نه معنا اخيستل سم کار نه دی، ځکه چې لغات او اصطلاحات زيــاتره په جمله کې د موقعيت او حالت له مخې ځان ته بيله معنا ايجابوي او په بله ژبه کــې ورځخه د محاورې له مخې هماغه معنا نه افاده کوي. مثلاً ټوکې ټکالې چې د لغاتو په مخصوصو معناو ولاړې دي چې کله کله په ډيره سختۍ او کله هــم هــيڅ نــه ژبــاړل کيږي. همدا شان د دري (لب دريا) په پښتو کې د (سيند شونډې) وژبــاړو نــو ډېــره غلطه معنا به مو ورکړې وي.

دغه ډول توپيرونه د مورنۍ او بهرنۍ ژبې تر منځ د ګرامري جوړښت په نتيجــه کــې رامنځته کيداى شي. د کلمو ځايونه په جملو کې په مرکبو او ساده جملو کې، متلونــو او تشبيهاتو کې ليدل کيږي. له دغو ټولو توپيرونــو ســره ژبــاړونکی د مطلــب روح، کليات او د ليکونکي سبک ته ګوري او هڅه کوي مطلب داسې وژباړي چې اصالت يې له منځه لاړ نه شی او امانت داري هم په کې خوندي وي.

د ښې ژباړې اوصاف:

لکه څنګه چې د ژباړن لپاره ځانګړنې او اوصاف وضع شوي د ښې ژبــاړې لپــاره هــم اوصاف او ځانګړنې شته چې په لاندې ډول دي:

١) د يوې ښې ژباړې صفت دا دی چې اصلي مطلب په کې ټول راشي، خو لوستونکی پرې د ژباړې ګومان ونه کړي، بلکې د خپلې ژبې مضمون ورته ښکاره شي.

٢) د ژباړې ژبه بايد ساده آسانه او روانه وي، داسې چې لوستونکی ترې پوره مطلــب په اسانۍ سره واخيستلی شي، متن بايد له ابهام څخه پاک وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳) د ښې ژباړې يوه علمي ځانګړنه دا ده چې د معنا او محتوا له مخې له اصـل سـره سمه وي، په دې مفهوم چې د اصلي مضمون د مطلب کومه برخه له ژباړې پـاتې نـه شي او د ليکوال د علمي امانتدارۍ حق په کې په بشپړه توګه رعايت شي.
۴) د يوې ښې ژباړې تر ټولو مهمه ځانګړنه دا ده چې د ژبې له محاورې سـره برابـره وي. له محاورې څخه وتلې ژباړه د ادبپوهانو په نظر يو بې ارزښته مال ګڼل کيږي.
۵) د يوې ښې ژباړې لپاره بله ځانګړنه، د نثر ښکلا په نظر کې نيول دي، ژباړن بايد له کومې ژبې څخه چې ژباړه کوي هڅه وکړي چې د متن ښکلاييزه تومنـه زيامنـه نـه شي.(۱۰ : ۲۲ـ ۳۰)

د پړيم چند د غوايي خيرات پښتو ژباړې:

که تاريخ ته وکتل شي نو مهاجرتونو، لويو سوبو او ورسره ژباړو د مدنيتونو په وده کې ډېر لوی لاس لرلی او دليل يې هم له دې لارو د مدنيتونو تر منځ د تجربو، افکـارو او پوهنو راکړه ورکړه ده. له جبل الطارق څخه تر اندونيزيا پورې د مسلمانانو د سوبو په پايله کې د عباسيانو د لوی اسلامي مدنيت رامنځته کيدل او يا د امريکا د لويې وچې موندل او تر پراخو مهاجرتونو وروسته هلته د يو پرمختللي مدنيت رامنځته کيـدل د غوره بيلګو په توګه وړاندې کولی شو.
د مهاجرتونو او سوبو تر څنګ ژباړې هم د مدنيتونو، فرهنګونو او ژبو په وده کې ډېره ونډه درلودلې ده. مهاجرتونو او سوبو د ژباړو لپاره لار اواره کړې ده. له ډېـرې پخـوا زمانې راهيسې د مدنيتونو په وده کې ژباړې خپل اهم رول تر سره کړی دی. يونـان، روم، هند، عرب او نورو ولسونو کې ژباړې خپل برخه درلودلې ده. ژباړې د مدنيتونو او ولسونو په نږدې کولو کې ستره مرسته کړې ده، په حقيقت کې ولسونه د ژبـاړې لـه طريقه د نورو خلکو له فرهنګ سره اشنايي پيدا کړي. که چيرې موږ د پښتو ادبيـاتو په تاريخ کې د نورو ژبو له ادبياتو سره د پښـتو ادبيـاتو د ارتبـاط د څـرک ايسـتلو کوښښ وکړو، نو دا څرک په دريمه هجري پيړۍ کې ايستلی شو.
د دريمې هجري پيړۍ په ترخ کې د بُست د سروان سيمې يو افغان اوبومحمدهاشـم ابن الزيد الرسرواني د خپل استاد ابن خلاد يو عربي شعر په پښتو نظم ترجمه کـړی دی.(۱۱ : ۴۲) تر ده وروسته هم ژباړې تر سره شوي دي، چې د ژبې، ادب او فرهنـګ

(c) ketabton.com: The Digital Library

په غنا کې يې ستره ونډه لوبولې ده، خو که په پښتو ژبه کې د ناولو ژباړه وګورو، تر اوسه پورې شاوخوا سل ناولونه، رومانونه اولنډ رومانونه پښتو ته ژباړل شوي دي، چې يو له دغو ناولونو څخه د منشي پربهم چندد غوايي خيرات نومی ناول دی. دغه ناول لومړی روشن لال ملهوتره له هندي ژبې نه پښتو ته را اړولی دی. دغه ترجمه مترجم په دوه برخو کې بشپړه کړې ده، چې اوله برخه يې بشپړه پاکنويس شوې ده او د ګودان(د غوايي خيرات) د دويمې برخې ژباړه هم اوس بشپړه شوې چې ټول ټال په ۱۸۹ مخونو کې په لاس ليکل شوې ده.(۲ : ۲۱) خو تر ملهوتره وروسته په افغانستان کې محمد حليم ستانکزي هم دغه اثر پښتو ته را ژباړلی دی او د انيس اخبار د ۱۳۷۰ کال په بيلابيلو ګڼو کې خوندي شوی دی. دغه ژباړه ما له سره تر اخره وليده ډېره پخه وه او ژباړونکي کوښښ کړی چې خپله دنده په سمه توګه تر سره کړي. ژبه يې خورا روانه ده او هيڅ ډول درانه او پيچلي لغات او اصطلاحات په کې کارول شوي نه دي. د محمد حليم ستانکزي ژباړه چې کله ولوستل شي، لوستونکی فکر نه کوي چې دا به ژباړه وي، بلکې فکر کوي چې اصلي ليکونکی يې پښتون دی.

ډېره هڅه مې وکړه چې د محمد حليم ستانکزي د ژوند او ادبي کارونو په اړه کره معلومات تر لاسه کړم، خو تر ډېرو هڅو وروسته په دې ونه توانيدم چې د نوموړي د ژوند او ادبي هڅو په اړه معلومات تر لاسه کړم، که څه هم په انټرنټ کې مې څه ناڅه معلومات تر لاسه کړل، خو زه يې په دغه کتاب کې نه راوړم، ځکه هغه کره نه دي، هيله لرم په راتلونکي کې د محمد حليم ستانکزي د ژوند او ادبي هڅو په اړه د معتبرې منبع له خوا معلومات تر لاسه کړو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

څلورم څپرکی
د غوايي خيرات
لومړۍ برخه

هوري رام وروسته له دې نه چې دوو غوايانو ته يې اوبه او واښه ورکړل خپلې ښځې دهنيا ته يې وويل: ((ګوبار وليږه چې د ګنيو کبلې په رمبي ووهي. زه دباندې ځم او ښايي ناوخته راشم. زما لکړه راکړه.))
دهنيا تېی کولې او لاسونه يې په خوشايو ککړ وو. هغې وويل: ((ښېږه د څه لپاره مخکې له دې نه چې لاړ شې لږ څه وخوره.))
هوري خپل ګونځې شوی وچولی تريو کړ او ويې ويل: ((ته د خوراک او څښاک په باره کې خبرې کوې په داسې حال کې چې زه د ځنډېدو انديښنه کوم. که ناوخته شي نو زه به ونه شم کولی چې بادار ووينم. که چېرې په خپل عبادت مشغول شو نو بيا ښايي د ګړيو ګړيو لپاره انتظار وباسم.))
دهنيا وويل: ((د همدې لپاره وايم چې لږ څه وخوره، برسېره پر دې څه پروا لري چې نن لاړ نه شې. تېره ورځ خو ورغلی وې.))
هوري په بې صبرۍ سره وويل: ((ولې کوښښ کوې هغو شيانو ته لاس واچوې چې په تا پورې اړه نه لري؟ ما ته مې لکړه راکړه او د خپل کار وبار غم دې خوره. دا ټول د دې لپاره دي چې له بادار سره خپلې اړيکې ټينګې وساتو چې د هغه له برکته له غمونو نه خلاص يو، که نه نو موږ به ډېر مخکې لا ژوندي پاتې نه وو. ((د کلي له دومره خلکو نه د کوم يوه نوم راته اخيستی شې چې يا له خپلې زمکې شړل شوی نه وي او يا د پور تر پربکړې پورې د زمکې د ستنولو حکم نه وي ورکړل شوی؟ کوم وخت چې ستاسو اورمېږ د مستبد او ظالم تر پوندو لاندې چيت پيت کيږي، نو د ډاډ وړ لاره دا ده چې د هغه پښې تخنوه.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو دهنیا په دنیایي چارو باندې دومره زیاته نه پوهیده، دې فکر کاوه هغه څه چې زمیندار یې ادعا کولی شي هغه به د زمکې اجاره وي. نور نو غوږه مالی ته څه حاجت؟ نو ولې باید څوک د زمیندار پښو ته ور وغورځي؟ په یقیني ډول د دې شلو کلونو په ترڅ کې چې د دې له واده نه تېریده، دې ته دا حقیقت په پوره توګه څرګند شوی و چې که آن د بخیلی ژوند یې هم غوره کړ د جامو او خوراک له پیسو نه یې سپما وکړه او یوه یوه آنه یې هم سره ټوله کړه، د زمیندار د اجارې د پور ادا کول دوی ته سخت کار و، خو بیا به هم دې ماته نه خوړه. په دې موضوع باندې به کله کله د ښځې او مېړه په منځ کې اختلاف موجود و.

د دوی له شپږو اولادونو نه یوازې درې تنه یې ژوندي پاتې شوي وو، یو زوی ګوبار چې اوس شپاړس کلن و او دوه لوڼې، سونا، دولس کلنه او روپا اته کلنه، درې زامن یې په کوچنیوالي کې مړه شوي وو. دا په دې باندې پوهیده که چیرې سم روغتیایي مراقبت او درمل وي د دوی ژوند ژغورل کیده. خو ده د زامنو لپاره آن د یوې آنې په بیه هم د درملو د اخیستلو توان نه درلود.

او دا په خپله څوکلنه وه؟ په عادي توګه هیچا هم دا یقین نه کاوه چې دا به شپږدېرش کلنه وي. خو د دې وېښتان ټول تک سپین او مخ یې ګونځې ګونځې شوی و. د دې د بدن ښکلا له منځه تللې وه، غنم رنګې څېره یې ژېړ بخونه او د سترګو لید یې کمزوری شوی وه. دا ټول د تش لاسي او غریبی له امله وو.

د دې ژوند سپیره او بې خونده شوی و او دې پر له پسې تش لاس د دې د ځان منني احساس مړاوی کړی و. نو د دې ژوند لپاره چې آن ورځنی یوه مړی ډوډی هم نه شي برابرولی دومره غوږه مالي د څه لپاره؟ د داسې کارونو سره دې حساسیت درلود. خو د مېړه یو څو ښکنځلو به د دې سر ور خلاص کړ او دا به یې واقعي نړی ته راوبلله. هغه بهر په توغما سره لاړه، لکړه، شړی، پټکی، بوټونه او د تنباکو کڅوړه یې د هوري خوا

ته ور غورځار کړل. هوري له قهر او غصب نه اور واخیست او ویې ویل: ((آیا زه د خُسر کره ځم چې دا ټول ښه شیان دې راته راوړل؟ برسیره پر دې، هلته خو زما کومه ځوانه ښینه هم نه شته چې ښکلا یې زما زړه یوسي.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

ضعیفه غونډې موسکا یې په تور وچ مخ باندې راښکاره شوله. دهنیا په شرمیندوکې توګه وویل: ((څومره تکړه یې او څه زړه وړونکې ځواني خو لرې چې پېغلې نجـونې درباندې مینې شي!))

هوري په ډېرې پاملرنې سره خیرې شوې شړۍ قـات کـړه او پـر کـټ بانـدې یـې کښېښوده او ویې ویل: ((ته فکر کوې چې زه زوړ شوی یم؟ زه تر اوسـه ځلویښـت کلن نه یم. نارینه مخکې له شپېته کلنۍ نارینه نه دي.))

((لاړ شه او مخ دې په هینداره کې وګوره ! هغه کسان چې د ژوند په شـپېته کلنـۍ کې د نارینتوب معراج ته رسیږي ستا غونډې نارینه نه دي.

که چیرې زه یوه ښه خبره هم وکړم، په بدله کې یې سختې خبرې اورم.))

کنه چې هوري لکړه په اوږه له کوره ووت، دهنیا وره ته راغلله، ودریده او د ډېرځنـډ لپاره یې هغه پسې کتل. د هوري نا امید کوونکو خبرو د دهنیا د زړه زخمونه را تـازه کړي وو. ده په لړزیدلې ژبه ویلي چې د ښځینه فداکارۍ په ټینګ قوت سره کوښښ کوي هوري د سپیڅلتوب په ژغورونکي شپول کې کوم چې د دې د زړه لـه ژورو نـه راخوت ونغاړي. د ځور او ربړ په دغه دریاب کې د یوې ښځې په توګه د دې موقف هغه یوازینۍ وسیله وه چې د هغو وسیله دې کولی شوای د دریاب غاړې ته د ځان رسولو هیله ولري. خو اوس داسې ښکاري چې د هوري ظالمانه خبرې کـه څـه هـم ډېـرې رښتیا وې د هغه د ژغورنې یوازینۍ وسیله هم له دې نه واخیسته. ښایي د خبرو تریخ واقعیت د لا زیات ځوریدو سبب کیده.

چې د یوې سترګې خاوند هغه درد او زور د یوې سـترګې پـه پېغـور او ملنـډو کـې احساسوي، د دوو سترګو خاوند یې هم احساسوي؟

هوري په لاره چټک او ګړندۍ روان و. کله یې چې د لارې دواړو خـواوو تـه د ګنیـو ځوان بوټي تک شنه ولیدل، نو دا فکر ورسره پیدا شو چې که د خدای پـه مرحمـت سره سږ کال زیات او پر بمانه باران و اوري او حاصلات ښه شي، دی به یوه غوا واخلي. د وطني نسل غوا نه! اوه، هغه ښې غواګانې نه دي. شیدې یې لږ وي او خوسـیان یـې هم په هیڅ نه ارزي. دا رنګ غواوې په ګني پورې د تړلو لپاره ښـې مناسـبې دي. ده خپل زړه په خارجي نسل باندې بایللی و. دی به دا غوا په جلګو او جبه زارو کـې پـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېرې پاملرنې سره وپيايي. دا به ډېرې شيدې وکړي. په هر صــورت، د هغــې بــه لــه څلورو تر پنځو سيرو نه کمې نه وي.
خوارکی ګوبار، څومره په شيدو پسې ځوريږي او د هغو ليوال دی او که چيرې دی په دې عمر کې سم خوراک ونه کړي، نو کله به يې وخوري؟ له داسې پوره خوراک ســره به دی د يوه کال په ترخ کې د مستې ځوانی يوه ښېلګه وګرزي، څومره به مغروره وي.
له خوسيانو نه به هم ښه غوايان جوړ شي داسې غوا البته چې له دوو سوو روپيــو نــه کمه نه وي. څه پروا لري؟ او څه نيکمرغه کار به وي چې انسان په شــنه ســهار کــې لومړی يې په غوا سترګې ولګيږي!
هوري هم لکه هر بل کور والا له ډېرې مودې نه راپدېخوا د يوې غوا د درلودلو هيله په خپل ذهن کې د يوې خاطرې په توګه ساتلې وه. دا د ده د ژوند ستره آرزو او د هغــه ستره جاه طلبي وه. په بانکي سود باندې د آرامه ژوند کولو ياد د زمکې د اخيستلو او يا د يوه ستر عاليشانه کور جوړولو ارزو ته د ده د خوارکي زړه په نريو حصارونو کــې ځای موندل له تصور نه ليرې وو.
د جون د مياشتې لمر چې د ام له ګڼو ونوڅخه را لوړ شوی و له هغې سرې ځلا ســره چې پر آسمان يې لمن غوړولې وه، يوځای شو.
هوا ورو ورو مخ په توديدو وه. هوري چې په لاره روان و، هغو بزګرانو چې په کرونــدو کې يې کار کاوه ده ته سلام اچوه، ستړي مشي به يې ورسره کوله او د چلم څکولو ته به يې را باله. هوري وخت نه درلود. د غرور يوه ضعيفه غوندې ځلا به يې پر ډنګر مخ باندې را خوره شوه. دا ټول له بادارانو سره د نږدې اړيکو د ساتنې لــه کبلــه وه چــې خلکو له ده سره په دومره احترام رويه کوله.
په هر صورت، هغه سړی چې مازې پنځه (بيګا) زمکه لري څه ارزښت لــري. آن هغــو بزګرانو چې درې يا څلور يوې زمکه يې درلودلــه. د ده صــلاحيت تــه بــه پــه غــاړه ايښودونکي توګه سر ټيټاوه او د هغه احترام او درناوی به يې کاو.
هوري اوس د خپلې لارې په ترخ کې يوه غوجوړې ته را ورسېد چې هلته د برسات د موسم په اوږدو کې د اوبو د تراکم او ډنډيدو له امله زمکه تر اوسه پورې هم لمــده وه او آن د جون په مياشت کې هلته لږ څه شنه بوټي موجود وو. له شا او خوا کليو نه به

(c) ketabton.com: The Digital Library

يې ځاروي دلته د ځريدو لپاره راتلل. آن په دغه وخت کې دې ځای سړه او تازه هــوا درلوده.

هوري يو څو ژور نفسونه وکښل. ده ته د يوې شېبې لپاره د تــم کېــدو او اســتراحت احساس ور پيدا شو. ټوله ورځ د سوځوونکي باد څپېړه وخــوري. څــو بزګــران ددې زمکې د اخيستو ليوال و. دوی ډېرې ښې پيسې د دغې زمکــې لپــاره پيشــنهادولې. خدای دې رای صيب په رحمت کړي، هغه دوی ته په ډاګه ويلي وو چــې دا زمکــه د ځارويو لپاره ساتل شوې ده او دا به په هيڅ بيه ونه وښي. آيا بل کوم سراښ(حريص) زميندار و چې ويلي يې وي: ((لعنت دې په غوا وي. زه شرنګيدلې پيســې لاس تــه راوړم، ولې يې بايد رد کړم.)) خو رای صيب لا تر اوسه پورې هم په پخوانۍ عنعنه کې نغښتی و. هغه زمنيدار چې د خپلو اجاره دارانو غم ورسره نه وي، هغه ته نــه ښــايي چې انسان وويل شي؟

نابېره د هوري سترګې په بولا ولګيدې. دی د نږدې کلي شپون و او د شيدو او کوچو د خرڅلاو کارو بار يې کاوه. که چيرې غواګانې په ښه بيه خرڅې شي، دی يې کله کلــه په بزګرانو باندې خرڅوي. هوري نه شوی کولی چې له غواګانو نه سترګې پورته کړي. څومره به ښه وای که چيرې دا لومړنۍ غوا د ده وای. دی به بولا ته د غوا پيســې پــه قستو ورکړي. په دې پوهيده چې پيسې خو نه لري. دی بايد د خپلې اجارې پور هم لا ورکړي. همدارنګه دی مجبور دی چې د (بايزسار ساها) پور چې په روپۍ کې د يــوې آنې سود هم پرې ور زياتيږي اداء کړي.

خو د دقت او پاملرنې نشتوالی د خوارۍ او غريبۍ نښه او مشخصه ده. د بــې شــرمه سرتنبه ګي او سر زورۍ احساس کوم چې د پور غوښتنه، ښــکنځل او آن وهــل بــې اهميته ګڼي. اوس هوري د يوه عمل خوا ته تحريک کاوه. هغه ايسار شــوې هيلــې او غوښتنې کومې چې د کلونو کلونو را پدېخوا يې د ده زړه توپاني کړی و. څو يــوه ورځ هغه وچوي. اوس هماغه هيلې نابېره ده د نا آرامۍ سبب شوې وې.

دی بولا ته ور نږدې شو او ورته ويې ويل: ((خبر شوی يم چې د بازار په ورځ دې نوې غوا ګانې اخيستې دي.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

بولا اټکل وکړ چې د هوري په ماغزو کې څه ګرځي. هغه په لنډ ډول یې ورته وویل: ((دوه غوا ګانې او دوه خوسکي. زما نورې غواګانې وچې شوې دي. که چېرې د خرڅلاو لپاره شیدې نه وي، زه څنګه کولی شم خپل ژوند وړاندې بوزم؟))

هوري لومړنۍ غوا په اړخ وټپوله او ویې ویل: ((فکر کوم چې ښه د شیدو غــوا ده. دا دې په څو رانیولې ده؟))

بولا د کاروبار د بې ګټېتوب په څرګندولو سره وویل: ((میتو، سږ کال بیې ډېرې لوړې تللي. ما د دې غوا لپاره پوره اتیا روپۍ ورکړي دي. څومره ډېرې پیسې! تقریبـاً یــوه غوټه وه. د هر یوه خوسي لپاره مې هم له دېرشو نه کمې روپــۍ نــه دي ورکــړي او د اخیستونکو بې پروایۍ ته ګوره! دوی لا اوس هم اته ســېره شــیدې پــه یــوه روپــۍ غواړي.))

((وروره، ستاسو خلک سخت زړه لري. څه ښکلې غوا دې اخیستې ده. زه شکمن یم چې داسې بله غوا به په دې کلیو کې وي.))

دغو تبصرو بولا آسمان ته پورته کړ. هغه وویل: ((رای صیب د دغې غوا لپــاره ســل روپۍ او د هر خوسي لپاره پنځوس روپۍ راکولې. خو ما ورته وویلې چې نه کیږي. کله چې غوا بل ځل لنګه شي سل روپۍ به نورې لاس ته راوړم.))

((په یقیني ډول، همداسې ده وروره. آیــا بــادار د دې غــوا د اخیســتو زړه لــري؟ اخیستل یو شی دی او تحفې منل بیخي بل شی. تحفې بې بیه دي. دا یوازې تاســې خلک یاست چې په مازې بخت باندې د تکیې شجاعت لرئ او په یوې غوا باندې د یو موټې پیسو د ورکولو ریسک منئ. خو څه یوه غوا ! زه یوه غوا نه شم اخیســتلی. پــه یقیني ډول چې تاسو ډېر نیکمرغه یاست چې د یوې غوا خدمت کوئ.

زه آن خوشایي بودولی نه شم. څومره سپکاوی دی چې په یوه داسې لویه کورنۍ کې لکه زموږ غوا نه شته. کلونه تیریږي او موږ بې شیدو یو. زما ښځې څــو ځلــه لــه مــا غوښتي چې په دې باره کې له تا سره وغږیږم. خو زه هغه غولوم او ورته وایم کله چې بل ځل تا ووینم دا کار به وکړم. هغه ستا په باره کې ډېر ښه نظر لري. هغه وایی چــې دې داسې حیاناک سړي ډېر کم لیدلي دي چې له هغې سره د خبرو کولو په وخت کې سترګې ښکته اچوي او یو ځل هم سر نه راپورته کوي.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

دې لوړې ستاينې د بولا سر ډېر اوچت کړ او ويې ويل: ((يو شريف سړی تل ښځو ته د خپلو لوښو په شان ګوري. هغه نارينه چې ښځو ته په شهواني سترګه ګـوري د وژل کېدو لايق دي.))

((څه عالي مفکوره، وروره! ته رښتيا وايې، يو شريف سړی د بل چا عزت خپل عزت ګڼي. ښځه د مېړه له مړينې سره د بې کسه کېدو او يتيم کېدو احساس کوي. نارينـه کله چې ښځه يې مړه شي د ګوډتوب احساس کوي. زما کور نه خو آخور جوړ شوی او برباد شوی دی. اوس زه هيڅوک نه لرم چې آن يوه پياله اوبه راکړي.))

د بولا ښځه پروسږ کال په توپان کې مړه شوې وه او هوري خبر و. خو په يوه شي چې نه و خبر هغه دا و چې پنځوس کلن سړی چې په ظاهوري توګه مازې يو اسکليت دی دومره د شهوتن او جذبې په اور کې سوځيدلی شي.

د ښځې غوښتنې او مينې د بولا سترګې تکې سرې کړې. ځيـرک هـوري پـه ډېـره چالاکۍ سره له دغه حالت نه ګټه واخيسته: ((هغه پخوانی متل سم دی، وروره بـې ښځې کور د مړو د اروا ځای دی. ته ولې واده نه کوې؟))

((زه يې هم په غم کې يم. خو د ښځې موندل هم دومره ژر نه کيږي. که چيرې خبره د پيسو وي زه آن چمتو يم چې لږ څه مصرف هم وکړم. البته، نور نـو د خـدای کـار دی.))

((زه به يې هم په فکر کې اوسم، که چيرې خدای وغواړي ستا به بيا کور ودان کړې.))

بولا په ډېر شوق سره وويل: ((واده به زما لپاره د خپلواکۍ مانا ولري. زما ژونـد ډېـر راحت تيريږي. زما په کور کې د شيدو لږوالی نه شته.))

((زما د خُسر په کلي کې يوه نجلۍ ده چې مېـړه يـې درې يـا څلـور کالـه دمخـه پريښوولې ده. رودې کلکتې ته تللې. اوس هغه خوراکۍ جواري مېچن کوي او ژونـد پرې تېروي.. کوچنيان هم نه لري او ډېره ښکلې او ګلالۍ هم ده. لنډه دا چـې وروره، رښتيانۍ لکشمي ده.))

د بولا ګونځې ګونځۍ مخ نابېره روښانه شو. اميد څه خوږ شی دی لکه جنتي خوراک.

((زه هر څه تاته پرېږدم. که چيرې وخت لري، ولې يوځای لاړ نه شو او هغه په دغـو ورځو کې يو ځل ونه وينو.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

((وروره، ښه دا ده چې ورو ورو وړاندې لاړ شو. کله چې ما معامله خلاصه کړه تا تــه به خبر در کړم.))

((ته په خپله ښه پوهیږې. کومه خاصه بېړه نه شته. که برګه غوا ستا ډېره خوښیږي ستا دې وي.))

((زما خاکساره غوندې سړی ته د داسې غوا درلودل نه ښايي. برسېره پر دې، زمــا د مسوولیت او خواخوږۍ احساس ماته اجازه نه راکوي چې ته تاوان وکړې.))

((ته داسې خبرې کوې لکه چې موږ سره پردي و اوسو. هر وخت چې کولی شې ماته پیسې راکړه. ما ته هیڅ فرق نه لري چې غوا ستا په کور کې وي او که زما. ما هغه پــه اتیا روپیو رانیولې ده. همدومره راکړه.))

((زه اوس نغدې روپۍ نه لرم.))

((آیا ما له تا نه همدا اوس نغدې غوښتې دي؟))

د هوري زړه له خوشحالۍ نه وپړسیده. د اتیاوو هره روپۍ تــر دې ځــار وه. بــولا ډاډ ورکړ چې ډېرې زیاتې شیدې به وکړي او داسې آرامه ده چــې آن کــوچنی یــې هــم لوښلی شي.

واقعیت دا و چې هوري همدا اوس د څلور سوو روپیو په پور کې ډوب و. خــو ده پــور غیر اجباري باله.

که چېرې د بولا واده وشي د دوو کالو لپاره به له دې پوره بې غمــه وي، خــو آن کــه چیرې د ده د واده پلان تر سره نه شي، بولا ده ته کوم تاوان ور اړولی نه شي. منتهــا بولا به د پور د ادا کولو لپاره پر ده باندې فشار راوړي، په قار به شي او که له دې هــم بد حالت راشي ده ته به ښکنځل وکړي. خو دا شیا نــن د هــر بزګــر د ژونــد عــادي مشخصات و. دی په دې ښه پوهیده چې تېروتلی دی، خو د ده غلې دانې ته څه تاوان دی. د ده لپاره یې کوم فرق نه کاوه چې ده پور د سند په امضأ کولو یا بې له هغــه نــه زیات کړی دی. هغه مصیبتونه چې د طبیعت د سختۍ له امله راپیدا شوي وو، دی یې بې زړه او ډارن کړی و. د غچ اخیستلو د الهي پساتې او شــیطاني څېــره تــل د ده د سترګو په مخ کې په نڅېدو وه، خو دغې کــوچنۍ تیروتنــې چــې دی ازمــویلی و، د شخصي ګټې زېږنده وه او بس. دغه چلونه او غولوونکي پلانونه یې د ورځني ژوند یوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

برخه وه. د ده د اخلاقو په کتاب کې د سوندو د نمجنولـو پـه واسـطه د هغـه د وزن زیاتوالی او له مالوچو سره د هغې د دانو ګډول روا کار و. دغو شیانو د ژوند خونـد ور زیات کړی و. بوډا توب خپله خندوونکې بڼه لري او کمه بې کبـره ګټـه د زړو خلکـو لپاره کومه ګناه نه ده.

بولا د غوا پړی هوري ته په لاس کې ور کړ او ویې ویل: ((ځان سره یې بوزه. له هغې ورځې نه چې لنګه شي شپږ ـ شپږ سېره شیدې به وکړي. خو ښایي سـمه بـه دا وي چې زه هغه ستا کور ته درولم. رښتیا وایم، بادار د هغې لپاره نوي روپۍ راکولې. خو د ده غوندې خلک د غوا به ارزښت پوهیږي؟ ده به دا کوم حکومتي مامور ته ورکړې وه او له وچېدو سره سم به هغه هم ځان ترې نه بې غمه کړی و. خدای پوهیږي چې دا به د چا په لاس کې لوېدلې وه. وروره، پیسې هر څه نه دي. د ښه توب او نیکۍ غونـدې شی هم شته. لږ تر لږه ستا په کور کې به د هغې ځارنه وشي. اجازه راکوې د بـاور لـه مخې تا ته یوه خبره وکړم؟ واقعیت داسې دی چې آن یو موټۍ واښه زما کره نـه دي پاتې شوي. زما ټولې پیسې په دغو اخیستنو باندې خرڅې شوې. ما فکر کاوه چــې د وچو وښو د اخیستو لپاره به له سود خواره نه پیسې واخلم. خـو هغـه زه تـش لاس پر ښودم. دا دومره ځاروي به څنګه مړوم؟ دا اندېښنه ما وژني. آن که چیرې زه هـر یوه ځاروي ته فقط یو موټۍ واښه ور واچوم. دا ټول به په ورځ کې یـو (مونـډ) واښـه شي. یوازې خدای کولی شي ما له دې بدې ورځې نه وژغوري.))

هوري د زړه سوي له مخې وویل: ((ولې دې مخکې ماته نه وو ویلي؟ ما په دې نږدې وختو کي یو اندازه وچ واښه خرڅ کړل.))

بولا په نا امیدۍ سره خپله تنده ووهله او ویې ویل: ((ما ونه ویلې، د دې لپـاره چــې زما نه خوښیږي د خپل ویر او غم لمن هر سړي ته اواره کړم. هر سړی دې ته تیار دی چې د بل په لاس تنګۍ او بې وزلۍ پورې وخاندي، خو هېڅوک هم نه غواړي چې هغه ته د مرستې لاس ور اوږد کړي. زما نوې غوا بې وښو ژوندی پاتې کیدای نه شي. کـه کولی شې، یو څو روپۍ راکړه؟))

دې کې هیڅ شک نه شته چې بزګر خپل چاری او خودغرضه وي. له هغه څخه د بډې اخیستو او د هغه د تېر ایستلو لپاره چال او خوشامند په کار دی. په راکړه ورکـړه او

(c) ketabton.com: The Digital Library

چنه وهلو کې پوخ استاد دی. د یوې تورې پیسې سود چې ور وبخښل شي خپل ځان سودخواره ته ټیټوي او زاری ورته کوي. نو له همدې کبله د ده ژوند ټول د طبیعت سره نغښتل شوی دی. ونې مېوه نیسي، خو د نورو لپاره. زمکه حاصل ورکوي، څو ورې نسونه ماړه کړي. وربځې باران وروي، څو د وچې زمکې تنده ماته شي. په داسې رنګ چارو کې د خپلې چارې لپاره ځای نه شته.

هورې چې د بولا د ډېر غم او وير کیسه واوریدله خپل فکر ته يې تغییر ورکړ. په داسې حال کې چې د غوا پړی يې بېرته بولا ته ورکړ، ویې ویل: ((زه پیسې نه لرم، خو لږ څه وابنه پاتې دي. هغه در کولی شم. خدای دې ما وشرموي که چیرې زه دومره ټيټ او پست شم چې ستا غوا د یوه موټي وښو په بدله کې واخلم.))

د بولا له خولې څخه په ډېر زور سره غږ راووت. ((خو ستا غوا بې وښو نه شي؟ یقین لرم چې ته زیات وابنه نه لرې.))

((وروره، داسې نه ده. سږ کال درمند ښه وه.))

((زه څومره ساده او بې عقل وم چې د دې موضوع په باره کې وغږیدم.))

((که چیرې ته وابنه ونه لرې، زه به ډېر خپه شم. که چیرې يو ورور له بل ورور سره مرسته ونه کړي دا به ښه کار نه وي.))

((په هر صورت، ته غوا واخله.))

((نه دا اوس نه. ښایي کوم بل وخت.))

((په هغه صورت کې، پر ېړده د وښو د پیسو په بدل کې شیدې درکړم.))

((ولې په داسې خوشې خبرو باندې اصرار کوې؟ که چیرې يو یا دوه ځله ستا کره ډوډی وخورم. نو زه باید انتظار ولرم چې پیسې يې په ما حساب کړې؟))

((خو غوا ستا ده. دا معامله همداسې فیصله شوه. هر وخت دې چې خوښه وي بو يې ځه.))

((په دې مرحله کې ستا د غوا اخیستل دومره ګناه لري، لکه چې زه په لیلام کې د خپل ورور غوا بیه کړم.))

آیا هورې دومره ځیرک و چې په دغې لوبه کې به بریالی شي او غوا به په بې خوابدی سره تر لاسه کړي او لاړ به شي، د هورې دماغي حالت داسې آس ته پاتې کېده چې د

(c) ketabton.com: The Digital Library

پاڼو په مازي شنهار ودريږي او هر څه يې چې چوکه کوي ونه ښوري. دغه عقيده چې د نورو له نا چاريو نه ګټه اخيستل ګناه ده د ده د وجدان يوه نه جلا کېدونکې برخ ګرځېدلې وه.

کله چې هوري په خپله لار روانيدل بيا پيل کړل، دی په لاره خوشحاله و، څه پروا يې درلوده که دې ته اړ شو چې خپل يو څو(مونډه) واښه له بولا سره ووېشي. خو لــه دې کار سره به ده بولا د ناچارۍ له خرڅلاو نه ژغورلی و.

هغه شاته وکتل. برګه غوا په ډېر عظمت سره روانه وه، سر يې په آرامۍ سره ښوراوه او مچان يې په خپله لکۍ شړل، هغه داسې ښکاريده لکه يوه ملکه د خدمې ښځو په منځ کې.

دوهمه برخه

سيماري او بيلاري چې پنځه ميله يو له بله لرې دي، د (اود) په سيمه کــې دوه بېـل کلي وو. هوري په بيلاري او رای صيب امرپال سنګ، په سيماري کــې ژونـد کــاوه. د تېرسايتاګراها د جنبش په موده کې ده په مقننه شورا کې له خپله غړيتوب نه استعفا کړې وه او بندي شوی و. له همغــې مــودې نــه د اجــاره دارانــو پــه مــنځ کــې د ده ونډه(اجاره) زياته شوې وه.

داسې هم نه ده چې د ده په ملک باندې د اجاره دارانــو آزادي زياتــه شــوې وه يــا د جبري کار له سختۍ نه ژغورل شوې وه. د داسې سختو کړو وړو بدنامي د ده دنماينده ګانو په غاړه وه او په هيڅ ډول يې د رای صيب ښه نوم ته تاوان نه دی رسيدلی.

آيا رای صيب په خپله د شرايطو او چاپيريال مريی نه و؟

رای صيب چې د ښه زړه خاوند و، داسې مفکوره نه درلوده چې په ورځنۍ ژوند کې له خپلې سمې لارې نه کوږ شي. د ژوند چارې بايد په سمه او قانوني لارې تر سره شــي. نو له همدې کبله که څه هم د ده صلاحيت او شتو ته تاوان نه و رسيدلی، خو پرستيژ يې ضربه خوړلې وه. آيا دا کافي نه وه چې هغه له خپلو اجاره دارانو سره په مهربــانۍ خبرې کولې؟

زمرى بايد ښکار وکړي. که چيرې زمرى د غړومبيدو او د داړو د ښکاره کولو په بــدل کې خوږې او خوندورې خبرې وکړي او خپل ښکار تر لاسه کړي ډېر آسانه کار به وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سره له دې چې رای صیب یو نېشنلست و، خو خپلې اجتماعي اړیکې یې له حکومتي مامورینو سره ساتلې وې.
دوی ته مروجې تحفې ورکول کیدې او وړو حکومتي مامورینو ته کلنۍ ثابتې پیسې ورسیدې. د رای صیب له موسیقۍ او ادبیاتو سره ډېره جوړه وه او پر تئیاتر مین و. دی یو فصیح ژبی نطاق، قوي لیکوال او یو عالي شارت (د سینما د یوې صحنې د فلم.) و. د ده ښځه لس کاله مخکې مړه شوې وه، خو ده پرېکړه کړې وه چې مجرد به پاتې شي. دغو مشغولتیاوو ده سره مرسته کړې وه چې د غمجن ژوند ستوماني او ربړونه هیر کړي.
کله چې هوري ورسید د(دوسیهرا) د جشن نیولو لپاره تیاری بیخي پای ته رسیدلی و.
په یوه ځای کې ستیج درول شوی و او په بل ځای کې نندارتون، میلمستون او د شیانو د رانیولو لپاره په لوخو پټې شوې غرفې. رای صیب بې له دې نه چې د سوځوونکي لمر پروا وکړي، په خپله یې د چارو د سمون نظارت کاوه.
د پلارني شتو او جایداد تر څنګ رای صیب ته د (راما) عبادت چې هر کال یې په مذهبي پروګرام کې خاص ځای درلود او په ضمني ډول د خوښۍ او سات تیري وسیله هم وه په میراث پاتې وه.
په همدې هکله زیاتو دوستانو او عالیرتبه حکومتي مامورینو ته بلنلیکونه ور استول شوي وو. د یو دوو ورځو لپاره دا ځای د خوشحالیو او زمزمو نه ډک و. رای صیب لویه کورنۍ درلوده. ډېر اکاګان او وروڼه، زیات شمیر د اکا زامن او لیرې او نږدې خپلوان سره راټول شوي وو.
ددغو له منځ نه د رای صیب یو اکا چې د (رادا) ډېر ستر ارادتمند و په دایمي توګه په (برنیدابانن) کې هستوګنه درلوده. ده د مذهبي شعرونو د کمپوز ذوق او مینه درلوده کله کله به یې هغه چاپول او د دوستانو په منځ کې به یې په وړیا توګه وېشل.
بل اکا یې د (راما) مرید او ارادتمند و او اوس اوس په پارسي ژبه د (رامآیانا) په ژباړه بوخت و. حکومت د دوی د هر یوه لپاره ثابتې پیسې په نظر کې نیولې وې. د ژوند د سمبالولو لپاره دغو پیسو ته کومه اړتیا نه وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ناڅاپي توګه د رای صیب، هوري ته پام شو او ورته ویې ویل: ((هوري تــه راغلــی یې. ما همدا اوس تا پسې سړی درلېږه. دا ځل به د چانک پاچا د باغوان رول لوبــوې. ته پوهیږې چې زه څه وایم؟ ته به د ګلو له ګېډۍ سره ولاړ یې او کلــه چــې ملــک(جانکي) معبد ته د عبادت لپاره راشي ته به هغې ته د ګلو ګېــډۍ ور وړانــدې کــړې. راځه له ماسره کوټې ته لاړ شه. تاسره یوه خبره لرم.))

هوري په رای صیب پسې روان شو. رای صیب د ونې تر ګڼ سیوري لانــدې پــه یــوه څوکۍ کښېناست او هوري ته یې اشاره وکړه چې پر زمکه کښېني او ورته ویې ویــل: ((زما شل زره روپۍ په کار دي. نه پوهېږم چې څرنګه یې لاس ته راوړم. تــه ښــایی تعجب وکړې چې ولې بادار دا خبره تا ته کوي. تا ته به د خندا وړ وي. خو هغه څه چې زه یې نه شم زغملی هغه زما د سیالانو خندا ده، ځکه هغه له حسد او پېغور نه ډکــه ده. ولې نه؟

زه ډېرو خلکو پورې چې کوم وخت په کړاوونو اخته شي خاندم. هــوري، شــته او د ملګرتوب احساس هیڅکله موږ سخاوت او د غوایي خیرات لرو، خو یوازې د ســیالانو سره د سیالۍ لپاره.

زموږ سخاوت او زړه سوی صرف د ژبې ټکونه ده. که چیرې زموږ نه په یوه کس کومه عدلي فیصله د عزل حکم صادر شي یا د مالیې د نه ورکولو په اثر بندي شي، نو ټــول په هغه پورې خاندو.

که چیرې د چا زوی نا څاپی مړ شي یا کومې بدلمنې او فاحشې تېر ایستلی وي، یا یې کونډې لور باندې څه شوې وي، نو موږ ټولو ته د خنــدا او مســخرو مضــمون را پیــدا کیږي.

د پام د غلطولو خبره خو داده چې په ظاهوري ډول موږ داسې ځان ښیو چې ګــواکې دې ته تیار یو چې پر یو بل باندې د وینې تر آخري څانګې پورې ولاړیو. هغه څه چې ما ځوروي دا دي چې آن زما خپل تربرونه کوم چې زما په مال او دولت بانــدې مــزې چړچې کوي زما جسد خوري. که چېرې زه نن مړ شم، دوی به له ډېر خوشــحالۍ نــه سرکونډۍ ووهي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوی فکر کوي چې زه د بدمرغۍ په مقابل کې معافیت لرم. که چیرې زه وژاړم، دا په غم پورې مسخرې او ملنډې وهل دي. که چیرې زه ناجوړ شم، دا د دې لپاره ده چې زه په ناروغتیا کې آسوده ګي او راحت مومم!

که واده نه کوم، زه سوګت یم، که یې وکړم غیر روحاني سړی یم، که زه شراب نه څښم، زه خسیس یم، که یې وڅښم وایي د خپلو خلکو وینې مې څښم. په دواړو حالتونو کې مې تر ستوني راغلې ده. دوی له ما نه غواړي هر شي ته په ړنده سترګه وګورم، څو دوی ما تر هډوکو پورې پوست او بربنډ کړي. زه فکر نه کوم چې دوی به په دې خوښ شي چې زه غیر له یوه هلک نه بل څه و اوسم.))

رای صیب خوله له دوپونونه ډکه کړه او په ځیر یې د هوري خبرې ته وکتل تا به ویلي چې غواړي د هغه ماغزه ولولي.

هوري ځان ته جرآت ور کړ او ویې ویل: ((زه پوهېدم چې داسې شیان د غریبو خلکو، لکه زموږ په منځ کې واقعیت لري، په دې لږ پوهیدم چې دا خبرې د بډآیانو په منځ کې هم شته دي.))

رای صیب وویل: ((د شیانو ظاهوري بڼې پسې مه ځه، زموږ نومونه لوی دي. خو کردار مو لږ دی. غریبان خپل چارې او کینه ور دي. دا د ځان ژغورنې او ځان ساتنې د غریزې تاثیر دی. زه دارنګه شخصي ګټه د بخښنې وړ بولم. که چیرې څوک ستا ډوډۍ له تا نه چوروي البته چې ته هم وزګار نه کښېنې او د هغه له خولې نه یې را باسې، خو د زمیندار تربګني او حسادت د خوشحالۍ او خوند لپاره ده. موږ اوس دومره ستر شوي یو چې غولونه او تیر ایستنه زموږ د ژوند مالګه ګرځېدلې ده. په واقعیت کې موږ د روحانیت هغې مرحلې ته رسیدلي یو چې د نورو خلکو اوښکې یوازې زموږ خوښي او مستي را پاروي.))

((هوري، ته پوهیږې چې دا څنګه ده! په یوه کورنۍ کې لکه زموږ یو یا بل تل ناروغه وي. خو موږ له عادي ناروغۍ نه رنځ نه وړو. که چیرې لږ څه تبه د سینه بغل تداوي کوو. د یوې عادي زخې یا دانې سره د پوستکي لاندې د کلکې دانې چلند کوو. عاجل او هیجاني تلګرامونه د جراح مرستیال، جراح او سر جراح ته لیږل کیږي. د حکیمانو د راوستلو لپاره ډیلي او کلکتې ته پیغامونه استول کیږي. په کورني معبد کې مرسته

(c) ketabton.com: The Digital Library

غوښتل کیږي. هغه په خالي کتنو مشغولیږي د ده له خوا نه د ناروغ د ژوغورنې لپاره آریانوونکې کارونه تر سره کیږي. د عادي ناجوړتیا د نښې له ښکاریدو سره ډاکټران دې ته متوجه دي چې څو پوړیزه مانۍ به لړزوي. پوهیږې، دا ټولې پیسې زمیندار لـه بزگر نه په زور اخلي او هغوی زبیښي.))

چپراسي راغی او خبر یې راوړ هغه اجاره داران چې د جبري کار لپاره گومارل شـوي وو، له کارکوولو نه یې ډډه کړې ده. دوی غوښتل چې باید ډوډۍ هم ورکړل شي. کوم وخت چې چپراسي تهدید کړل، کار یې پر ښنود.

د رای صیب وچولی له قار او غضب نه گونځې شو او ویې ویل: ((راځـه زه بـه د دې رذیلانو حق ور ورښیم. دوی ته پخوا چا ډوډۍ ورکوله. په کوم حق دوی اوس له ما نه دا غوښتنه کوي. دوی ته په ورځ کې یوه آنه ورکول کېده، یوه توره پیسه به هم اوس زیاته وا نه خلي. کار به دوی وکړي، که یې خوښه وي اوکه نه وي.))

هوري ته یې مخ راواړاوه او ویې ویل: ((ته اوس تلی شي. خو هغه څه مې چې درتـه ویلي دي په یاد ولره. ستاسو له کلي نه د شلو زرو روپو د ټولولو ته سـترگې پـه لاره یم.))

رای صیب په قار او توغما له هغه ځایه لاړ. هوري د رای صیب د کړو وړو او چال چلند کې آني تغییر ولید. څو گړۍ یې د دندې د ښه توب په باره کې اغیزناکې او فصـیحې خبرې وکړې او ځان یې غتاوه، خو یوه دقیقه تېره نه شوه چې د چپراسي له خبر سره یې له قاره اور واخیست!

کوم وخت چې هوري له دغه ځای نه روان شو، ټکنده غرمه وه. د لمر تودوخې د ویدو او الوول شویو پاڼو له منځه شُغلې وهلې. د لمر وړانگې د ماسپښین په خوب او غبـار کې ځلیدې.

دریمه برخه

کله چې هوري خپل کلي ته ورسید، گوبار له دوو نجونو سره لا تر اوسه هم پـه پټیـو کې کبلې په رمبي وهلې. لمر زمکه سوځوله او د توند باد چورلیدو دغه ځای په تناره بدل کړی و. دوی ولې په دغې تودوخه کې د دومره کار په کولو سره ځانونه مرگ تـه ورکړي وو؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

هوري ور ناري کړي: ((کور ته راځۍ! آيا تاسې نه ګورۍ چې د ماسپښين لمر زموږ پر سر باندې ولاړ دى؟))

دوى درې واړو خپل رمبې را واخيستل او هوري سره په لاره روان شول. ګوبار چې غنمرنګى، جګ او د تار په شان ډنګر و داسې نه ښکاريده چې د کار ډېر شوقمن وي. د ده په څېره کې نارضايتي او بې پروايي له ورايه بر ېښيده. هغه کار کاوه. ځو خپله بې تفاوتي د ژوند په هکله ښکاره کړي.

مشره نجلۍ سونا، غنم رنګې، زړه سوانده او خوشحاله وه. په کور کې اوبدل شوى سور ساري کوم چې له زنګنو نه پاس يې راقات کړې و. د دې په کوچني بدن بانـدې دروند ښکاريده..

شپږ کلنه روپا چې وېښتان يې جړ وو او يو ټوټه ټوکر يې تر نرۍ ملا را تاو کړى و. بې نظمه ښکاريده، له څېرې نه په زړه کلکه مالوميده.

روپا د خپل پلار په غېږ کې ځان ور وغورځار کړ او ويې ويل: ((کاکا، يوه کوټه هم پاتې نه شوه. سونا ټينګار کاوه چې تر ونې لاندې کښېنم، خو که موږ کار ونه کړو پټې به حاصل ورکړي؟))

هوري هغه خپلې غېږې ته ور پورته کړه او ورته ويې ويل: ((لورې، تا ډېر ښه کار وکړ. راځه چې اوس کور ته لاړ شو.))

ګوبار چې لا تر اوسه پورې غلى و، ويې ويل: ((ولې دومره ډېر خپل ځان د بادار په مخکې ټيټوې؟ څه فرق کوي؟ که چېرې موږ په اجاره کې ببړ ته پاتې شو، ناظر لا نور هم موږ ته ښکنځل کوي او موږ تحقيروي. موږ لا تر اوسه پورې هم اجباري کار ته ګومارل کيږو او د نورو کسانو په شان مجبور يو تحفې هم يوسو. هغه ته غوړه مالي کول موږ ته څه ګټه رسوي؟))

هوري هم همدا ډول فکر کاو. خو په دې فکر کې شو چې د ګوبار د سرکشۍ او بغاوت مخه ونيسي. ويې ويل: ((که چيرې موږ داسې چلند ونه کړو ژوند به له بد نه خورا بد شي، خداى موږ مرييان پيدا کړي يو او مجبور يو چې له خپل قسمت او برخه ليک سره سازش وکړو. زه د بادار ديدار ته ځم ځو خپل هدف ته ورسيږم. سر خو مې په

(c) ketabton.com: The Digital Library

درد نه دی. د هغه کتنه آسانه نه ده. کله کله مخکې له دې نه چې هغه مـا ور وبـولي ګړۍ ګړۍ انتظار باسم. کله کله په بده ژبه راته وايي نه.))

ګوبار د پيغور په ډول وويل: ((ارومرو د شتمنو د ځان مننې په نازولو او تخنولو کـې ځان غولوونکې خوشحالي شته، ښايي همدا سبب وي چې خلک ولې د انتخاباتو لپاره راولاړيږي.))

((زويه، ته ډېرې بدې خبرې کوې. زه هم چې ځوان وم د تاغوندې خبرې مې کولې. خو کوم وخت چې له واقعيتونو سره مخامخ شې بيا به پوه شې. ښکته تر پښو لانـدې شوی سر زوري نه شي کولی.))

ګوبار چې خپله خبره وکړه لږ يې د آرامۍ احساس وکړ او د خپل پلار تر څنـګ پټـه خوله په لار روان و. روپا د پلار څنګ ته ور نږدې شوه سونا هغې ته په ځير وکتـل او ويې ويل: ((ولې په لاره نه ځې؟ پښې دې ماتې شوې؟))

((نه، نه ځم. هر څه دې چې زړه غواړي ويې کړه!))

په دې وخت کې يې خپل پلار ته مخ ور واړاوه او ورته ويې ويل: ((کاکا، سونا تل مـا ځوروي. وايي چې هغه سره زر ده او زه يوازې سپين زر. زه غــواړم خپـل نـوم بـدل کړم.))

هوري ځان په قار وښوده او ويې ويل: ((سونا ولې دې خپله خور ځـوروې؟ سـره زر يوازې د نمايش لپاره وي. خو سپين زر زموږ په کار دي. که چيرې سـپين زر نـه وي دوی روپۍ جوړولی شوای؟ راځه راته ووايه؟))

سونا ژر تر ژره ځواب ورکړ: ((بې له سرو زرو نه موږ پيـزوان، غـاړه کـۍ او بنګـړي جوړولی شو؟))

ګوبار، روپا ولمسوله: ((سونا ته ووايه چې سره زر د وچو او رژېدلو پاڼو رنګ دی. خو سپين د لمر په شان روښانه دی.))

سونا چې له خپل دريځ نه وانه وښته ويې ويل: ((خو ناوې تل يو ژړ ساري اغونـدي. آيا د دوی کله هغې ته سپين ور اغوندي؟))

روپا په بې وسۍ سره پلار ته وکتل. هوري بې حوصلې شو او سر يې وخوځيـد. ويـې ويل: ((سره زر د بدآيانو لپاره دي او سپين زر زموږ غوندې خلکو لپاره. موږ اوربشې

(c) ketabton.com: The Digital Library

خورو او بدآیان غنم. اوربشو ته د غلو دانو سلطان وایو او غنمو ته نوکر. زموږ لپاره، سپین زر د فلزاتو پاجا دی او سره زر یې نوکر.))

روپا په خپل دغه بري باندې دومره د غرور احساس وکړ چې د پلار له غیږې نه راښکته شوه او په داسې حال کې چې چک چکې یې کولې لرې وځغاسته.

دهنیا د دوی په انتظار په وره کې ولاړه وه. هغې وویل: ((ګوباره، ولې مو دومره ځنډ وکړ. تاسو په کار باندې خپل ځانونه وژنئ.))

هوري ته یې په ځیر ځیر وکتل او ورته ویې ویل: ((د دې پر ځای چې سیده کور ته راشې ته هم یو وارې د پټیو خوا ته ځې. باور ولره چې پټی به پښې ونه کړي او وبه نه تښتي.))

د کور تر څنګ یوه څاه وه. هوري او ګوبار یو څو منګیه اوبه پر ځان واچولې او ډوډۍ ته کښېناستل. چپاتی د اوربشو وو، خو تک سپین اونرم، خو په دالو کې د خامو امو رېښکي وې. روپا له هغه (تالي) نه چې پلار به یې په کې خواړه خوړل، وخوړل. سونا هغې ته په حسادت سره وکتل څنګه ناز ورکوې!

دهنیا پوښتنه وکړه چې د بادار کره څه خبره وه؟ هوري یوه لوټکه اوبه وڅښلې او ځواب یې ورکړ: ((کومه خاص خبره نه وه. هماغه پخوانۍ کیسه وه. د اجباري راټولول او بس. ته فکر کوې چې بدآیان نیکمرغه دي؟ دوی له موږ نه خورا بد حالت لري. زموږ یوازینۍ اندېښنه ورځنۍ ډوډۍ ده، خو رای صیب وایي چې د زرو شیطانانو اندېښنه ورسره شته.))

ګوبار ناري کړې: ((که داسې ده نو رای صیب خپل ځای ولې له موږ سره نه بدلوي.؟ موږ به په ډېره خوشحالۍ سره خپله زمکه، یوې او غوایان هغه ته ورکړو. په حقیقت کې هر څه چې لرو. آیا له دغې معاملې سره موافق دی؟ څه رذیل ! هغه څوک چې په ماڼۍ کې ژوند کوي، یو درجن موټر لري. مجلله ډوډۍ خوري او وخت یې داسې ښه تېرېږي چې په ژوند کې به موږ ته میسر نه شي، خپل ځان بدمرغه بولې!))

هوري وویل: ((زویه، له تا سره بحث کول بې فایدې دي. آیا څوک خپل پلرنۍ ملکیت کله چا ته ورکوي؟ د مثال په ډول، موږ ته وګوره. موږ له خپلې زمکې نه څه حاصل اخلو؟ حاصل یې آن د سړي پر سر د یوې آنې مزدوري نه کیږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

يو نوكر په مياشت كې د لسو روپيو له تنخوا سره له مورِ نه ډېر ښه دي. خو مورِ خپله زمكه نه پر ېږدو او د كار لپاره ښار ته نه ځو. آيا ځو؟ زمورِ آبرو په همدې كې خوندي ده. ښه، عين حالت د زميندار په برخه كې هم صدق كوي.))

ګوبار وويلې: ((پلاره، هغه څه چې تا وويلې هيڅ مانا نه لري. مورِ په ډېرې سختۍ سره د ماړه نس ډوډۍ خورو يا زړوكې او ريتاړې مو اغوستې دي. خو د زميندار لپاره په سلهاوو مزدوران په انتظار كې دي او په زر هاوو كسه د حكم لپاره ولاړ. البته، ښايي دی د زيات شتمن كېدو توان به نه لري. خو هغه همدا اوس بيخي لوكس ژوند لري. پيسې د نور څه لپاره؟))

((ښه نو ته فكر كوې چې د هغه او زمورِ په منځ كې هيڅ فرق نه شته.))

((هيڅ، خدای مورِ ټول برابر خلق كړي يو.))

((زويه، دا واقعيت نه لري. دا خدای دی چې بډای او غريب پيدا كوي. انسان وروسته له ډېرې توبې او پښېمانۍ نه بډای كيږي. دا زمورِ په تېر ژوند كې زمورِ د عملونو مېوه ده. مورِ څه نه دي كرلي او د رېبلو لپاره هم څه نه لرو.))

((دا ټول خيالونه دي، زويه د دفاع د تسكين او تسلي وركولو لپاره، خدای مورِ ټول يو برابر پيدا كړي يو. هغه څوک چې قدرت لري، غريب تر پښو لاندې كوي، شتمن كيږي.))

((ته غلط وايې، بادار داسې انسان دی چې له خدايه ويريږي، هغه هره ورځ د څلورو ساتو لپاره عبادت كوي صدقه او د غوايي خيرات وركوي.))

((او څوک د زبېښل كيدو احساس كوي؟))

((هيڅ څوک نه زبېښل كيږي.))

((بزګران او كارګران زبېښل كيږي. دا چې دی عبادت كوي. صدقه او د غوايي خيرات وركوي د دې لپاره ده چې د خپلو شيطانتونو په خاطر خپل وجدان پاک كړي. راځه وګورو چې دی په وږي نس عبادت كوي.

ماته د ورځې دوه ځله په ماړه نس خواړه راكړه، زه به ټوله ورځ په ډېرې خوشحالۍ سره په عبادت تيره كړم، يوه ورځ كار كول په كرونده كې او د ده تقوا او د خدای وېره به د ده له خولو سره يوځای ووځي.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

((له تا سره د بحث کولو هيڅ فايده نه شته. ته په خدايي چارو کې ګوتې وهې او دعوا کوې.))

کله چې ماښام نږدې شو ګوبار د کروندې خوا ته په روانيدو و.

هوري ورته وويل: ((زويه، لږ تم شه. خو مځکې له دې نه چې ځې، لږ واښه در سره يوسه بولا ته يې ور کړه.))

((خو موږ د خرڅلاو لپاره واښه نه لرو.))

((زه يې نه خرڅوم. خوشې يې ورکوم. بولا ډېر اړ دی.))

((ولې موږ بولا ته واښه ورکړو؟ آيا ده کله موږ ته کوم شي راکړي دي؟ کومه غوا؟))

((هغه ماته غوا راکوله. ما ونه منله.))

((هغه، يوه غوا!))

دهنيا په تريو تندي وويل، ګوبار ژر خبره ور پرې کړه : ((راځئ نو چې يوه سمه معامله وکړو، موږ به په هغه باندې د شلو روپيو واښه خرڅ کړو او نورې به يې کرار کرار ور کړو. پر بېرده چې يوه غوا راکړي.))

هوري په مرموزه توګه وويل: ((زه کولی شم غوا د يوې سندرې په بدل کې واخلم. ټول هغه څه چې زه يې بايد وکړم هغه د بولا د واده د ترتيباتو برابرول دي. ټول کار همدا دی او بس. زه هغه ته يو څو(مونډه) واښه ورکوم څو اعتبار پوخ کړم.))

ګوبار وويلې: ((ښه نو ته د يوې ښې جوړې برابرول غواړې!))

دهنيا په خبرو کې ځان ور وغورځاوه: ((ښايي دا يوازينی کار و چې له ده نه پاتې و.))

((خو که چيرې موږ له بولا سره د هغه د کور په ودانولو کې مرسته وکړو، په دې کې څه بدي ده؟))

ګوبار چلم راپور ته کړ او لاړ چې ډک يې کړي. دغه کارونه د ده نه خوښيدل.

هوري وويلې: ((بولا يو ښه سړی دی. هر کله چې دی ما ويني ستا په باره کې ډېرې ښې خبرې کوي.))

د دهنيا پر مخ يوه بې شيمې موسکا راخوره شوه. هغې وويل: ((زه د ده ستاينې ته اړتيا نه لرم. هغه بايد د خپل کار و بار په غم کې و اوسي.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

((ما هغه ته همداسې وويلې. خو هغه په خپلو ستايلو لګيا و. ته پوهيږې ښځې يې په ټول ژوند کې پر هغه پرچ وهلي او دی څومره له هغې وېږسيده، خو تــه بيخــي فــرق لرې. هغه وويل، په سهار کې ستا ليدونه تل هغه ته نيکمرغي ور په برخه کوي. زه هر سهار ستا مخ وينم. خو هېڅکله مې نيکمرغي په نصيب نه شوه.))

((که چيرې ستا بخت اوښتی وي زه څه کولی شم؟))

هوري خپلو خبرو ته دوام ورکړ: ((بولا يو عاجز او خاکساره سړی دی. هر څوک که د ده پر ځای وي هغه به يې د يوې ورځې لپاره هم و ستايي، هغه لس کاله له ما نه مشر دی، خو تل لومړی ماته سلام اچوي.))

دهنيا لا تر اوسه پورې د بولا هغو تبصرو نه چې د دې په باره کې يې کړې وې، خونــد اخيست.

دهنيا په اندېښنې سره وويلې: ((هغه زما په باره کې څه وويلې. کوم وخت چې زمــا مخ وينې څه پېښيږي....))

په دغه وخت کې ((ګوبار د بولا د راتلو اعلان وکړ او دهنيا د هغې د ستايل کېدو لــه امله را وپاريدله او وراخطا غوندې شوه. ګوبار ته يې وويلې چې د ميلمــه ښــه عــزت وکړي او له روپا نه يې وغوښتل چې ژر لړ تنباکو راوړي.))

بولا له چلم نه يو اوږد کش وکړ او ويې ويل: ((وروره، يوه ښه ښځه لکشمي ده، هغــه پوهيږي چې د څنګه د ميلمنو عزت وکړي.))

دهنيا د وره تر شا ولاړه وه او له خوښۍ نه لړزيدله.

کله چې هوري د بولا لپاره د وښو راوړو پسې روان شو دا هم ورپسې ور روانه شوه.

هوري تعجب وکړ چې بولا دا دومره لويه ټوکرۍ له کوم ځای نه را برابره کړې ده. کــه چيرې هغه ته دوه ډکې ټوکرۍ ورکړي. دوه(مونډه) واښه به يې پاک خلاص شي.

هغې د هوري کار وغانده او ويې ويل: ((ميلمه ته پته مه ورکوه او که يې ورکوې، نــو ښه عزت يې وکړه. ولې بايد هغه وړه ټوکرۍ راوړي؟ هغه خو څه ګلان نه ټولوي لړ تر لږه درې ډکې ټوکرۍ واښه ورکړه. خوارکی، څرنګه به دا دومره بار يوسي. بايد خپــل زامن يې ورسره راوستلي وي.))

((زه نه شم کولی چې درې ټوکرۍ واښه ورکړم.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

((ستا مقصد خو به دا نه وي چې هغه له يوې ټوکرۍ سره وليږې، کــه همداســې ده؟ ګوبار ته ووايه چې خپله ټوکرۍ هم ډکه کړي او له بو لا سره لاړ شي.))

((خو ګوبار کروندې ته ځي.))

((که چيرې يوه ورځ پاتې شي، د ګنيو کښت نه وچيږي.))

((خو هغه بايد ځوک ورسره راوستلې وای. هغه دوه تکړه او غټ زامن لري.))

((ښايي هغوی بازار ته تللي وي.))

((دا مسخرې دي. زه به هغه ته خپل واښه ورکړم او د هغه کور ته به يې هم يوسم.))

((ښه ده، پرې يې ږده. زه به يې په خپله سمبال کړم. د لويانو خدمت کوم شــرم نــه دی.))

((خو لږ څه فکر وکړه، که چيرې يه هغه ته درې ډکې ټوکرۍ واښه ورکړم، زما خپلــو غوايانو ته به څه پاتې شي؟))

((تا بايد مخکې له دې نه چې هغه ته بلنه ورکړې وای، دا فکر به دې کړی و.))

((د مرستې او مهربانۍ لپاره هم يو سرحد شته! ته خو به نه غواړې چې زما کور تــالا شي.))

((که چيرې د زميندار ناظر وې له بار سره به ورسره ځغلليدې. ته او ســتا زوی او آن لونه دي! او بې له کومې دعوا او بنګيدو به دې يو يا دوه(مونده) ور اچول.))

((د زميندار حالت فرق کوي.))

((نه، د دې لپاره چې زه د هغه زمکه وکړم.))

((ته د هغې اجاره ورکوې.))

د هوري لپاره د تېښتې لار نه وه پاتې. هغه مجوره شو چې درې تــوکرۍ واښــه بيــل کړي. کله چې هوري او ګوبار لومړۍ ټوکرۍ را و ايستله. بولا ژر خپل د غاړې دسمال را واخيست او منجيله يې ترې جوړه کړه او پر سر يې کېښوده او ويې ويل: ((زه بــه يې خپله يوسم. په يوه دقيقه کې راستنيږم.))

هوري په پراخ تندي وويلې: ((دوې ټوکرۍ دې دننه ډکې پرتې دي. زه او ګوبار به يې کور ته در سره يوسو.))

هوري ځنګه مهربانه دی، بولا اريان شوی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوی د لارې په اوږدو کې د (دوسیهرا) د راتلونکي جشن په باره کې چې په هغه کې هوري ته یو کوچنۍ برخه ور کړل شوې وه، خبرې کولې.
بولا ترې پوښتنه وکړه: ((خو تا د تحفې بند او بست کړی دی. له هغې نه خو ځان نه شي ژغورلی.))
هوري خولې له خپل مخ نه پاکې کړې او ویې ویل: ((وروره، زه د هغه په باره کې اندېښنه لرم. غله وتلل شوه او مخکې له دې نه چې ګودام ته راوړل شي تالا شوه. زمیندار خپله برخه واخیسته او سود خواره هم خپله، یوازې سپېره زما قسمت و. د خدای شکر دی چې واښه مې د شپې پټ راننه ایستلي وو کنه یو زره به یې هم نه وو پاتې.
بې له زمینداره، درې سود خواره هم شته چې زه یې پوروړی یم. ما تر اوسه د دې توان نه دی موندلی چې د دوی سود ورکړم. د زمیندار نیمایي اجاره هم بې ورکړې پاتې کیږي. زه بیا مجبوره یم له سود خواره نه پور وکړم. زه به هر شی سپما کوم ،خو هیڅ فایده نه لري.
بډای موږ ته لاښوونه او نصیحت کوي چې سپما وکړو، خو د سپما یوه بېلګه هم نه شي راکولی. رای صیب د خپل زوی په واده کې شل زره روپۍ ولګولې او هیچا یوه ګوته هم پورته نه کړه. ملګرو، هم سودخور، د پلار په مړینه کې پنځه زره روپۍ خرڅې کړې او هیچا له هغه نه پوښتنه ونه کړه. آخر غریب هم زوی او پلار لري.))
((وروره، موږ له بډای سره ځان نه شو برابرولی.))
((ته داسې فکر کوې انسان بې شتو قدرت او تعلیم نه انسان نه دی. موږ له غوایانو نه زیات نه یو، دې نړۍ ته راغلي یو چې ځغ راباندې وتړي.))
تېر یادونه، د حال غمونه او د راتلونکې نه وېره هغه مضمون دی چې د زړو خلکو لپاره ترې نه ښه مضمون نه شي موندل کیدای.
بولا چې هوري ته له ورونو نه د بیلتون خاطرې او یادونه ور تازه کړل په زړه سوانده یې وویل: ((دې بیلتون ارومرو ته ډېر ځورولی یې. تا خپل ورونه لکه خپل زامن لوی کړل.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

هوري په نيولي غږ وويل: ((وروره، ډېر ځوروونکې حالت و، ما داسې احساس وکړ چې ملا مې ماته شوې وي. افسوس چې دا بيلتون زما په ژوندوني کې پېښ شو. هغه ورونه چې ما ورته خپله ځواني قربان کړې وه، زما په سختو دښمنانو بدل شول او بيلتون ټول په ډېر يو بې ارزښته موضوع باندې منځته راغی. دوی غوښتل چې زما ښځه دې په ما لږ څه کار وکړي. اوس، ته ووايه چا دا پوښتنه کولی شوای، که نه چې آيا د کور د کار لپاره ځوک نه دی په کار؟ په هر صورت، دې خو خپل وخت خوشې نه تيراوه. خواړه پخول، کور پاکول، د کوچنيانو مراقبت زيات وخت نيسي. آيا د سوبا او هيرا ښځې د کور په غم کې وې؟

کوم وخت چې مورِ ګډ ژوند کاوه د هغوی ښځې به هر څلور ګړۍ وروسته وړې کيدلې. ولې دوی اوس په ورځ کې څلور کرته خواړه نه خوري؟

وروره، ته د هغه حالت چې د ګوبار مور درلود تصور نه شې کولی! ښه ده چې سره بيل شوو. زه خوشحاله يم چې د هغو له غمه خلاص شوم.))

بولا ځواب ورکړ: ((په هر کور کې دا کيسه شته. ولې ورونه! آن زما زامن له ما سره د نظر اخلاف لري. دا زما بد عادت دی چې د دوی له کردار نه سترګې نه پټوم. زه دوی ته وايم، که په عياشۍ کې ډوب شوئ او هغه ژوند مو غوره کړ، پيسې تاسو په خپله وګټئ. خو ګټلی يې نه شئ او خرخول يې ارومرو کولی شئ. نو اوس ما ته ووايه، زه په داسې حال کې څه وکړم؟ زما مشر زوی، کماما، کله چې له بازار نه راستون شي، د نيمايي خرڅلاو حساب نه شي راکولی. ويې پوښته، چوپ پاتې کيږي!

کوچنی زوی مې جنګی، د موسيقۍ شوقمن دی، تل تال او درم ورسره وي. موسيقي مخالف نه يم، خو هر شي ځانته وخت لري. زه مجبوره يم څارويو ته واښه ورکړم، غواوې ولوښم او بازار ته لاړ شم.

وروره، تا ته رښتيا وايم، دغه دندې او کارونه زما د ژوند د بربادۍ سبب شوي دي، لکه چې د چا په خوله کې د سرو زرو ماهی وي چې نه يې تيرولی شي او نه يې غورځولی. ته خو زما لور، جونيا، هغه بدمرغه پيژنې. البته واده ته يې راغلی وې. څه ښې کورنۍ سره د هغې واده وکړ. د هغې مېړه په بمبيي کې د شيدو هټۍ درلوده. د هندوانو او مسلمانانو جګړو په ترخ کې چا سوری سوری کړی و او مړ شو. کورنۍ يې ټوټې ټوټې

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوه. هغه مې بیرته خپل کورته راوستله په دې فکر چې هغه به بیا واده کـړم. دوارړه وریندارګانې یې کله چې وخت مومي د مرګ تر سرحده یــې ځــوروي. کــور اوس د جګړې تئیاتر ته ورته دی. هغه اوس ورو ورو د لیونتوب خوا ته درومي.))

دغو خبرو اترو د بولا کلي ته تر رسیدو پورې دوام وکړ. د بولا کلي کــوچنی خــو زړه وړونکی او زیات د غواګانو د رمو ځای و. بولا د دغه کلي مشر و، د کور نه د باندې پــه یوه لویه محوطه کې په تخمیني ډول یو درجن څاروي تړل شوي او به خــوراک لګیــا وو. په دهلیز کې یو لوی د لرګي تخته پوش ایښودل شوی و او دومره قوي و چې ایله لسو کسو پورته کولی شوای. په یوه میخ کې درم او په بل کــې تــال ځوړنــد وو. پــه تاخچه کې په یوه ټوکر کې پېچل شوی کتاب چې ډېر زیــات (رامآیانــا) تــه ورتــه و ایښودل شوی و. د کور دوارړه نرینډې په تپي کولو لګیا وې. جونیــا د وره خــولې تــه ولاړه وه، سترګې یې تکې سرې وې. ښایي له ژړا نه. شونډې یې غټې او پنډې، مخ یې ګرد، سترګې یې وړې او ننوتلې او وچولی یې نری او کمسوری و. خو د هغې لــه نــازه ډکه غبرګ او د بدن غزیدونکی پوستوالی هغې ته زړه راښکونکی طلسم ورکړی و. هغې مخې ته ټوپ را وواهه او له پلار سره یې ټوکرۍ ونیوله.

بولا ورته وویلې: ((لورې چلم راوړه او څه شربت هم راتیار کړه. البته، هوري میتو خو پیژنې؟))

جونیا چې به یوه لاس کې یې چلم او په بل لاس کې یې یوه رسۍ او کوزړۍ را نیــولې وه، راستنه شوه.

ګوبار چې لاس یې کوزړۍ تــه ور اوږد کــړی و پــه ډاډه زړه وویــل: ((همدلتــه یــې پر ېږده.))

خو جونیا کوزړۍ کلکه نیولې وه. په جابکۍ سره یې د څاه غاړې ته منډه کـړه او پــه خوند یې شا ته بیرته وکتل او ویې ویل: ((خو ته زموږ میلمه یې.))

((ګاونډیان میلمانه نه وي.))

((اوه، هو، میلمانه دي. که چیرې په میاشت کې یو وارې راشي.))

((خو آن ګاونډی هم هره ورځ نه شي راتلی.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

جونیا له یوې ګوښې نه ورته وکتل او ویې ویل: ((زما مقصد هم کټ مټ همداسې دی. په میاشت کې یو وارې راشه، تا ته به ښه یو سوړ شربت در کړم. که په دوو اوونیو کې یو ځل راغلې چلم به درته راوړم او که په اونۍ کې یو ځل راغلې ښه ځای به درته برابر کړم او که چېرې هره ورځ راغلې، نو هیڅ شی به تر لاسه نه کړې.))

((هیڅ شی؟ آن ستا یو سرسري نظر هم نه؟))

جونیا خپل سر ته ټکان ورکړ او ویې ویل: ((دا تر ټولو سخت کار دی.))

وروسته له هغه چې دوی خه وخندل، بولا وویل: ((غوا اوس واښه خوري، ګوباره سبا ته راشه او هغه بوزه.))

د ګوبار سترګې په غوا نښتې وې.

هوري چې خپله لوالتیا پټوله وویل: ((هیڅ بېړه نه شته. بیا به یې یو وخت راولېږم.))

بولا په ډېر زیات ټینګار سره وویل: ((خو زه بېړه لرم. هغه چې ستا په کور کې ولاړه وي تا ته به ستا وعده در په یادوي.))

((وروره، د هغه کار لپاره ما قول درکړی. نه یې هېروم.))

هوري او ګوبار دواړو له بولا نه رخصت واخیست. دواړه خوشحاله وو، هوري د دې لپاره چې د ډېرې مودې هیله یې په دومره لږ قیمت تر سره شوې وه او ګوبار د دې لپاره چې لا نور هم د بې قیمته خزانې څښتن کیږي. د غوا د درلودلو هوس په ده کې راپارېدلی و. هغه بیرته شا ته په غلا یو نظر واچاوه.

جونیا په وره کې ولاړه وه. د ده په باره کې د هغې په احساس پوهیده. د امید په شان بې صبره او زړه نازړه .

څلورمه برخه

هوري هغه شپه یوه سترګه خوب هم ونه کړ. دی چې د ترخه زیتون تر ونې لاندې پر کټ باندې اوږد غزیدلی و. ستورو ته یې کتل او د غوا په باره کې یې فکر کاوه. هغې ته له غوایانو نه لرې اخور جوړ کړي؟ خو چیرته یې وتړي؟ په اوړي کې پرابلم نه شته، د باندې به یې هم د وره تر خوا وتړي. خو په باراني موسم کې؟ که چیرې د یوه لعنتي او ښیرا وهلي شیطاني سترګې پرې ولګیږي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

برسيره پر دې د زميندار ناظر به هم راشي او په پړسيدلي غومبوريو به نارې ســورې وهي او ورغوری به ګرځوي. دا به هيڅکله د هغه د دښمنۍ د راپارولو سبب نه شــي. ډېر ښه کار به دا وي چې په انګړ کې د لوښو او وښو يوه څپره ورته جوړه شي.
دا غوا به په لومړني لنګوال کې له پنځو(سيرو) لږ شيدې ونه کړي. ګوبار به لږ تر لږه د ورځې يو (سېر) شيدو ته اړتيا لري او روپا که يــې خوښــيږي، ډک ډک لوښــي بــه وڅښي. خو آيا دا يوه تېروتنه نه وه چې دهنيا مو دومره ژر په دې راز پوه کړه؟ کــوم وخت چې دې ليدلې وې چې غوا انګړ ته راننوتې، د دې د حالت ليدنه به ښه د خنــدا وړ وه، ښه هغه څه چې شوې وه، شوې ده.
اوس مهمه موضوع د غوا ساتنه وه. دی په دې فکر کې شو چې کاشکې ګوبار خو ډېر غښتلی او پیاوړی وای. ښايي يې پلار دومره سختګيره هم ونه اوسي په هر صــورت، هلکان هلکان دي. آيا د پلار په ژوند کې دی پــه خپلــه اخــوا دې خــوا خوشــې نــه ګرځيده.
هر چا ويلي که چېرې کورنۍ تباه او تالا شوه مسووليت به يې د ده پر غــاړه وي، خــو کوم وخت چې مسووليت د ده پر غاړه ور ولويد، دی بيخي بدل شو.... نو ښايي ګوبــار هم بدل شي. که څه هم ډېر د خواشينۍ ځای و چې د ده دواړه ورونه له کورنۍ نه بيل شوي وو. د يوې پر ځای به درې وو په زمکه کې ليکې جوړولې. د سباوون رڼا راخپره شوه. دا وخت د څپرې د تيارولو و.
آيا دی د غوا تر راوستو پورې انتظار نه باسي، که چيرې بولا خپل فکر بدل کړي، دی به د ټول کلي د خندا مضمون وګرځي.
ګوبار چې د راوينښېدو په حال کې و، ويې ويل: ((پلاره ســهار دی، څپــره دې جــوړه کړه؟))
((نه، زويه، تر اوسه نه، فکر مې وکړ د غوا تر راوستو پورې انتظار وباسم. هېڅکلــه د بولا په خبره باور کيدای نه شي.))
د ګوبار سترګې تنګې ـ تنګې شوې ((ځنډ د څه لپاره؟ موږ غوا راولو.))
((ته بولا نه پيژنې، ښايي شيطان د هغه په غوږ کې څه ووايي.))
ګوبار چټک راپورته شو، خپل کوټک يې راواخيست او په قاطعيت سره روان شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هوري کله چې زوی يې له څنګ نه تېر شو، په سرلوړي يې هغه ته وکتل. لـه ده نـه اوس يوه ښه تکړه ځوان جوړ شوی و. د واده لپاره پيسې نه درلودې. پـه کـور کـې د وېش او بيلتون د راتلو له امله دوی په بده ورځ اخته شوي وو، خلک د ګوبار د ليـدو لپاره راتلل او هغه يې خوښاوه، کله به يې چې وليد کور کې څه نه شته او هيڅ شی نه دي ورته پاتې. له ګوبار نه به يې لاس پرېوی. هغو به چې ومنله د ناوې لپاره بـه يـې دومره زياتې پيسې وغوښتلې چې هوري به عاجز پاتې شو.

دی مجبوره و چې سونا هم د خپل بخت کور ته وليږي. کـه زوی واده نـه وای کـړی. ډېره بده وه، خو که چيرې پيغله لور بې مېړه پاتې شوې وای، مقدساتو ته سپکاوی و. پيغله او بې مېړه نجلې يې په کور کې وه. ده څنګه کولی شوای چې دوستانو تـه مـخ ولري؟

هوري په همدې چرتونو کې ډوب و چې (دمري) د ټوکريـو اوبـدونکې ده تـه سـلام واچاوه او له هغه يې وپوښتل چې چيرې لړ څه د بانکس لرګي د خرڅلاو لپاره ولـري. دمري تور، ټيټه ونه او ډکې سترګې يې درلودې او په ځير ځير به يې درته کتل. مـخ يې چاغ او لنډ و او بريت يې هم درلودل.

د نرۍ ملا په وندنۍ کې يې يو اوږد چاکو ګرځاوه. په کال کې يو يا دوه ځله به يـې د څوکيو، ټوکريو او نورو بانکسي شيانو د جوړولو لپاره د بانکسی د اخيستو لپاره دوره وهله.

هوري، دمري د بانکس پر ګڼو ونو را وګرزاوه او سل دانې په پنځه ويشت روپيو معامله وشوه. هوري ورته وويل: ((د دې لپاره چې ته يو پخوانی پيرودونکی يې، نو در سـره چنه نه وهم. زما د بانکسي سل دانې له دېرشو روپيو نه کـم نـه خرڅيـږي. پـه هـر صورت، آيا ستا زوی راستون شوی، کوم چې واده کړی و؟))

دمري وويل: ((ميتو، هغه زوی زما د سر ټيټی سبب دی، هغه خپله ښځه پرې ايښې او اوس له بلې ښځې سره په ښار کې دی. بده خو لا داده چې ښځه يې له بـل سـړي سره تښتيدلې ده. ما له هغې نه وغوښتل چې يوه ښځه و اوسي او خپل ځـان آرامـه ونيسي، که نه زه به چا ته مخ ونه لرم. خو هغې زما خبرو ته غو ونه نيو، داسې ښـځې ناوړه دي، وفا نه لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خدای دي ښځې ته هر څه ورکړي، خو نه ښایسته ښېره، که چېرې د ښې ښېرې خاونده وي، د هغې ساتل آسانه کار نه دی. آیا د بانکس ونې ستاسو ورونو په منځ کې ویشل شوې دي؟))

((هو، مور هر یو برابره برخه لرو. زه به د خپل ورور برخه وا نه خلم. کولی شم دوی ته ووایم چې ما بانکس په (شل) روپیو خرڅ کړي دي او دوی هم دومره هوښیار نه دي چې پرې پوه شي. البته، دا خبره دې زما او ستا په منځ کې وي.))

هوري د دمري خوا ته ځغلنده نظر واچاوه څو د ده عکس العمل معلوم کړي. هغه د یوه ماړه نس خاوند سوالگر ته پاتې کیده چې د صدقې او د غوایي خیرات غوښتنه کوي.

دمري، هوري راګوښه کړ او ورته ویې ویل: ((میتو، په ما اعبتار وکړه. زه به ونه غواړم چې سر ټیټې شې. خو د لږې فایدې لپاره ده چې انسان په یوه بې پته معامله لاس پورې کوي. که چیرې ته لږ ښکته راشې یانې(۲۰) روپۍ، زه به هغو ته (۱۵) روپۍ ووایم.))

معامله جوړه شوه، دمري تر نری ملا پورې ځان لوڅ کړ او د بانکس په پرې کولو یې پیل وکړ.

پونیا، د هیرا ښځه د څاه خوا ته روانه وه. له پلو لاندې یې دمري د بانکس په ونو کې ولید. هغې ناري کړې: ((ودریږه! څوک یې؟ له دې ونو نه ووځه!))

دمري ژر ودرید او ویې ویل: ((زه حق لرم. ما په پیسو اخیستې دي.))

دا د هیرا د ښځې په خاطر و چې ورونه سره بیل شول. هیرا کله کله هغه ډېره وهې. سره له دې، د هغې خبره په کور کې آخیري خبره وه. هیرا هغې ته مطیع او تسلیم شوې وه او هغه آس ته پاتې کېده چې خپل بادار په لغته وهي، خو پر خپله شا هغه ته د سپریدو اجازه ورکوي.

هغې په لوړ آواز وویل: ((زه بانکس نه خرڅوم.))

دمري پوه شو چې ښه به دا وي له ښځې سره بحث ونه کړي. هغې ته یې په بدخویۍ وویلې: ((غواړم ستا له مېړه سره وغږیږم.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

پونیا د مېښ په شان کلکه وه. د ژوند ناخوالو او محرومیتونو د هغې ټول احساسات ور وژلي وو.
د دمري لاس ته یې په ځیر ځیر وکتل: ((زه چې دلته یم، مېږه ته مې د غړ کولو څه حاجت شته. له ونو نه دې لاسونه ایسته کړه. خبره همدا ده!))
کله چې دا د دمري له اعتراض سره سره لاړه نه شوه، دمري پورې وهله او هغه خوره وره او شواړه پر ېوتله. راپورته شوه، دمري ته یې ښکنځل وکړل. خپلې څپلکې یې را و ایستې او له ډېر قار او غضب نه یې دمري څو څو ځله پرې وواهه. دمري دا وهل بې له دې چې کومه خواشیني څرګنده کړي تیر کړل. هغه په دې پوهیده چې د دغه ډېر بد عمل په وړاندې باید له حوصلې او زغم څخه کار واخلي.
هوري چې د پونیا ژړاوې اورېدلې په منډه راغی. پونیا په لوړ آواز ژړا انګولا کوله. لومړی له قاره تک شین شو. خرڅې شوې برخې نښې نښانې یې ټوټې ټوټې کړې، دمري یې په لغته وواهه او په چیغه یې وویل: ((که ژوند درباندې ګران دی، نو تېښته کوه. په کوم جرآت تا زموږ د کورنۍ په یوه ښځه لاس پورته کړی دی؟))
په دغه وخت کې هیرا راورسېد د خپل قار او عصبانیت له څپو نه ډاریده. سترګې یې تکې سرې شوې وې. د اورمېږه رګونه یې درزېدل، دی په دمري په قار نه و، خو خپلې ښځې پونیا ته ډېر په قار شوی و. دې څه کار درلود چې له یوه نارینه سره یې شخړه کوله؟
سیده پونیا ته ورغی، هغه یې لیرې راکښ کړه او په متروکه یې د هغې په وهلو پیل وکړ، پونیا انګولا کوله هغې چیغې او بغارې وهلې: ((خدای دې تا د نړۍ په ټولو مصیبتونو اخته کړي. جزام دې ستا اندامونه یو یو در وخوري.))
د جزام د نیولو په اوریدو سره د هیرا د عصبانیت سرې لمبې په مړه کېدو شوې له سینه بغل او کولرا سره انجام چټک و، خو د جزام تدریجي مرګ یې نه خوښیده. یو ځل بیا یې پرې اخ او ډب جوړ کړ.
بیا یې دمري ته مخ راواړاوه او ورته ویې ویل: ((ما ته دې ولې خوله وازه پاتې ده؟ څه خپل کار دې کوه. بیه خو یې پوهیږې. پنځلس روپۍ ده.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

پونیا خپل سر وتکاوه: ((که چیرې ته غواړې چې خپل کور ته اور ور واچــوې، وایــې چوه، ویې سوزوه. په مایې څه؟ څه بده برخه، څه بده برخه! د تا غوندې د یوه قصــاب په منګولو کې لویدلې یم.)) د کور خوا ته روانه شوه.
هیرا پرې پرچ وهل: ((چیرته روان یې. څاه ته لاړه شه. همدا اوس.))
دې چې د وهلو ټکولو مزه لیدلې وه، د نورو وهلو شوقمنه نه وه. په آرامۍ یې لوښــې راپورته کړ او په سلګۍ وهلو د څاه خوا ته روانه شوه.
هوري پرې نارې کړې. ((اوس بل جنجال جوړ نه کړې!))
دهنیا د وره له خولې ور نارې کړې: ((څوک د تا خبرو ته غوږ نه نیسي او ته لګیا یې نارې سورې وهې. ته هغه نه پېژنې؟ دا هماغه پونیا ده چې ټوله ورځ یې در ته ښکنځل کړي وو. په خپل حق ورسیده. څه خبره ده؟))
هوري چې وره ته راورسید په هغې لړ په قار شو او ورته ویې ویل: ((څنګه هغه وهل چې هغې وخوړل، لکه چې ستا زړه هم ورته کیږي؟))
((که چیرې ما مخکې نه وي خوړلې!))
((دومره ډېر نه. که وهل وخوري، تښتې، همداسې نه ده؟))
((ما له دې نه خورا ډېر خوړلي دي. که چیرې هیرا خپله ښځه وهې. پرې ګرانه هــم ده. ته یوازې په وهلو پوهیږې، نه په مینه.))
((نه داسې ادعا نه شې کولی. دا ته وې چې د پلار کره لاړې او کور ته د راتګ فکر در سره نه و. زه درغلم او ته مې راوستې.))
((هو، هغه وخت چې تا بې ما ژوند نه شوای کولی نه دا چې زه پر تا ګرانه وم.))
د واده ژوند مخکینۍ دوره له ځوانۍ او شوق سره پــه درزیــدو وي، کــټ مــټ لکــه سباوون چې د ژوند دوره په کې داسې ښکاري ته به وایي له ګلابي رنګ او ځلا ســره غوړول کیږي. د ژوند ماسپښین په خپلو غځول شویو وړانګو کې وهم او خیال ویلوی او موږ واقعیت ته مخامخ دروي. د شپې سوله او آرامتیا راکښته کیــږي چــې پــه دې وخت کې موږ د ستړیو لارو یو په شان چې د یوه ګړنګ پر سر ناست وي په تیر وخت باندې چورت وهو او په هغه کې ډوبیږو او په اتفاقي توګه ښکته چــې ډېــره لــرې او پردې دی د ژوند خوځیدا او چورلیدا څارو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دهنيا سترګې نمجنې شوې او ويې ويل: ((ته څنګه خبرې کوې. تا هيڅکله آن زما يوه کوچنۍ خطا هم نه ده بخښلې.))
هوري وويل: ((دهنيا ته عادلانه قضاوت نه کوې. بولا وپوښته چې زه تل ستا څومره صفت کوم.))
دهنيا چې موضوع بدله کړه ويې ويل: ((پر برږده چې وګورو ګوبار له غوا سره راستون شوی او که تش لاس راغلی دی.))
سمدستي چې دا دننه انګړ ته ننوته دمري چې ډېرې زياتې خولې يې کړې وې راورسيد. هغه وويل: ((ميتو راځه چې بانکس وشميرو. سبا ته به يې په کراچۍ کې يوسم.))
هوري د بانکس د لرګيو د شميرلو ضرورت ونه ليده او دمري چې خپله کځوړه خلاصه کړه اووه روپۍ او اته آنې يې دهوري په لاس کې ورکېښودې.
هوري وويل: ((ټول همدومره؟ نه، نه، دوه روپۍ او اته آنې نورې.))
دمري په بې مزه ګۍ وويل: ((ولې؟ معامله په (۱۵) روپو فيصله شوه. همداسې نه وه؟))
((نه، شل روپۍ وې.))
((پنځلس، موږ د هيرا او روستا په مخ کې په دغې بيه موافقه وکړه. ورغږ کړم؟))
((ته ښه پوهيږې چې موږ په شلو روپو پر بکړه کړې وه. دا چې ته اوس ډېر سپيتوب کوې د دې مانا نه لري چې ټول شيان بايد ستا په خوښه وشي. دوه روپۍ او اته آنې پاتې دي. خو ماته پوره دوه روپۍ نورې راکړه.))
دمري داسې مندکه وه چې ماتول يې آسانه کار نه و. هغه پوهيده چې هوري په نا پاکه وجدان سره نه شي کولی هغه سره په ښکاره دعوا وکړي.
هيرا ورته تندی تريو کړ او ويې ويل: ((چودري، دا ښه کار نه دی. زما له دوو روپيو سره به مهاراجه نه شي.))
((او نه به ته د خپلو ورونو سره په ټګۍ باندې.))
دمري لاړه خو هوري سرځوړی تر ونې لاندې کښېناست د موضوع په هکله يې چورت واهه، پيسې يې په مخکې بې له دې چې لاس ور وړي پرتې وې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله چې دهنیا له انګړ نه راووته ویې لید چې پیسې پر زمکه پرتې دي. ویې ویـل: ((خو دا باید لس روپۍ وای. نورې یې چېرته دي؟))
هوري جرآت نه درلود هغې ته ووایي چې دمري څنګه راګیر کړی دی. دی هغه غل ته پاتې کېده چې دام د غلاکولو لپاره ونې ته وخېژي او چې ښکته را ولـوېږي کوښـښ کوي خپل بد عمل د کالیو نه د ګرد په ټکولو پټ کړي.
په څوړند مخ یې وویل: ((څه کولی شم؟ هیرا په ۱۵ روپیو موافقه کړې ده.))
((هیرا که وغواړي په ۵ روپیو یې هم خرڅولی شي. خو موږ ولې؟))
((توده شخړه روانه وه. د دې چنې وهلو او دعوا وخت نه و.))
((البته، ته څنګه کولی شې؟ که چېری تا ویلي نه وو، ستا ګران ورور به څـومره کـم راغلی و؟ په خاصه توګه چې ستا ګرانې وربنداري د مرګ وهل خوړلي وا!))
هوري ګبنۍ اخیستې و او له قاره خوټېده خو بې له دې چـې څـه ووایـي او خپلـې سترګې پورته کړي په پټه خوله یې د هغې خبرې وزغملې. رمبی یې راواخیست چې کروندې ته لاړ شي.
دهنیا چې رمبی ترې نه واخیست وویل: ((چیرته ځې؟ لاړ شه. ځان دې پر بمینځـه. خواړه تیار دي.))
((زه خو وږی نه یم.))
دهنیا شوکارې پرې ولګولې: ((نه یـې وږی؟ ورور دې ارومـرو لـډوان در کـړي دي. خدای دې هر چا ته داسې ښه ورونه ور کړي.))
هوري له قاره خوټېد او ویې ویل: ((ښکاریږي چې اندامونه دې خارښت کوي.))
دهنیا له درواغجن معصومیت سره وویلې: ((زما هیڅ ګناه نه شته. تا په خپلې مینې تباه کړې یم.))
((اوه، ما یوازې پر بېردې، که لاړ شم؟))
((زه څوک یم چې تا وباسم؟ کور ستا دی. ته خاوند یې.))
ټوله پوهه او ځیرکي یې مخکې د ورځې د پیښو له امله پخه او کمزورې شوې وه. نـو له همدې کبله هوري د ملنډو او ټوکو لپاره وخت نه درلود. رمبی یې ایسته غوځار کړ او ځان پر بولو ته ولاړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ګوبار راستنېدل ډېر ځنډ شو. لا تر اوسه پورې يې درک هم نه و. دا هلک څه کوي؟ د جونيا په ښکار مشغول دی؟ بې له ګوباره خوړو خوند نه ورکاوه په نيمه اشتها يې يو څو وړې وړې ګولۍ وخوړې او د ترخه زيتون د ونې تر سيوري لاندې اوږد وغځېد.

روپا چې ول ول شوي وېښتان يې جړ شوي وو. په ژړا راغله هغې له سونا نه شــکايت درلود، سونا ور ته ويلي وو کله چې غوا راشي هغې ته به اجازه ور نه کړي چې تپــې وکړي. دا ډېره بده وه. روپا په کوم شي کې له سونا نه کمه وه؟ سونا چې پخلی کــاوه، نو آيا روپا لوښي نه مينځل؟ سونا چې اوبه را ايستلې، آيا روپا منګی نــه راوړ؟ ســونا چې به په کروندې کې کبلې په رمې وهلې، آيا روپا وزه نه پووله؟

هوري چې د هغې په ساده ګۍ يې لوبې کولې، وويل: ((ته به تپې وکړې. کــه چيــرې سونا غوا ته نږدې راغله ويې شړه.))

روپا چې خپل لاسونه يې دهوري په غاړه کې ور اچولي وو، وويل: ((زه به يې لوښــم هم.))

((ارومرو، ننوځه څوک کولی شي چې ولوښي.))

((نو غوا زما ده.))

((ولې نه.))

روپا چې له خوشحالۍ نه پړکېدله. منډه يې کړه څو پړې او مغلوبې شوې خــور تــه دا خبر يوسي.

سونا لا تر اوسه پورې د نوې ځوانۍ به دوره کې وه. بدن يې پوره د ځوانۍ نجلۍ و، خو ماغزه يې د وړې داسې لکه چې په هغې کې ښځه او کوچنی يو له بله سره په مقابلــه کې وي. په ځينې موضوع ګانو کې دومره ځيرکه او هوښياره وه چې يو يا دوه شــيان ډېر پوه سړي ته درس ورکړي، خو په ځينو نورو موضوع ګانو کې بــه دومــره خــوش باوره وه چې آن يوه کوچني کولی شواې هغه وغولوي.

د هغې مخ اوږد او زيړ، خو خوشحاله وه او د هوساينې او قناعت نښې په کې له ورايه بر ېښېدې. ويښتان يې هيڅ نه غوړول په سترګو يې هيڅ کجل نه پورې کول او هــيڅ سينګار يې نه کاوه. داسې ښــکاريده چــې د کــورنۍ ســتونزې د هغــې د مســتۍ او خوشحالۍ خنډ شوې وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغې روپا ته وویل: ((کله چې ته په تپي کولو لګیا شې، زه به د غوا تــولې شــیدې را ولوښم.))

((زه به غوا په کوټه کې کلپ کړم.))

زه به ور ور مات کړم. سونا په تراټ د ام ونو ته لاړه. ام د توپاني بادونو له برکته لږ څه ژېړ شوی و.

کوچنیانو به تل د هغو په ښاخونو ځانونه راځوړند کړي وو. کله به چې باد یو څو دانې را وغورځول، نو څه ټیل وهل او خاپوړې به وې. روپا به تل هغه څه کول چې خور یــې ورته ویل، هغه د سونا پسې د ام ونو ته روانه شوله. د سونا د واده لپاره پلانونه تر لاس لاندې وو.

روپا ځوریدله چې ولې هیڅوک د هغې د واده په باره کې خبرې نه کوي. کله کله بــه هغې خپله دا موضوع منځته را واچوله. هغې به دا موضوع ډېره په خوند یادولــه چــې زوم به څه ښکارېږي د هغې د خوراک او اغوستو لپاره به څه ښکلي شــیان راوړي. د کوچنیانو په منځ کې دا د خپلو خیالونو له کبله ممتازه وه.

ماسپښین په تیریدو و، خو د هوري زړه نه کیده چې کروندې ته لاړ شي. هغه غوایانو ته واښه ور واچول او چلم یې د ځان لپاره تازه کړ. هغه لا تر اوسه پورې هم په پور کې ډوب و. پور د درې سوو روپو په شا وخوا کې و او هر کال به د سلو روپو سود پــرې ور زیاتیده. پنځه کاله مخکې یې شپیته روپۍ له منګرو، سود خور نه د غوایی د اخیستو لپاره پور کړې وې. تر اوسه پورې یې شپېته روپۍ د هغو سود ورکړی . هغه د دېرشــو روپو پور چې له پنډت داتادین څخه یې د پټاټو د کرلو لپاره کړی و اوس سلو روپو ته ختلې و نور پورونه هم وو. د مالیې یوه برخه لا تر اوسه نه وه ور کړل شــوې، ښــه ده چې دی د پور د چورتونو په لړۍ کې د څو مخکې شــپېو اووه روپــو او اتــه آنــو تــه راورسېد.

آیا دا به د دوسهیرا په جشن کې زمیندار ته د هغه د تحفې ورکولو پرابلم حل کــړي. خو حل به یې نه کړي؟ آن که یو څو روپۍ یې له کوم ځای نه را پیــدا کــړې هــم وای خبرې به یې په ټول کلي کې تیت شوې وې او پوروړي به ډله ډله ورته را روان وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو دی به دا روپۍ د تحفې لپاره وساتي. دی لا دوه نور مسوولیتونه هم لري. د ګوبار او سونا واده. دا دوه کاره هم له درې سوو روپو نه زیات خرڅ په کار لري. ده څومره هیله درلوده چې وکولی شي د دا دومره پورونه ټول پرې کړي. خو د ده له ټولو کوښښو نو سره سره، پورونه په ده پورې نغښتي وو.

د خدای لپاره، که چیرې حالات همداسې وړاندې لاړ شي، د ده د پورونو پېټی به دروندېږي او یوه ورځ ښایي دې ته اړ شي خپل کور لیلام کړي او له کوچنیانو نه یې سوالګر جوړ شي.

د ورځني کار له ستړیا نه وروسته کله چې ده چلم څکولو، دی چرتونو او اندېښنو داسې راچاپیر کړ لکه چې تور دیوال ترې راچاپیر شوی وي او د تېښتې لار هم ونه لري.

د ده یوازینی تسلیت او ډاډ دا و چې دی یوازینی بدمرغه انسان نه وه. نور کروندګر هم په همدې بېړۍ کې سپاره وو. ځینې یې په واقعي توګه په ډوبیدو وو . سوبا او هیرا د ده ورونه، څلور سوه پوروړي وو. پر جینتګر باندې زر روپۍ پور وې.

جیوان میتو داسې غریب و چې مجبوره و سوالګر خالي لاس وباسي.

پور پر کلي باندې د یوه نفرین په شان لمنه غوړولې وه.

سونا او روپا په ناڅاپي توګه خوشحاله را ننوتې او ویې ویل: ((ورور له غوا سره راغی!)) دوی بېرته د ام ونو ته لاړلې.

هوري او دهنیا دواړه بې قراره وو. دهنیا په خوشحالۍ سره وویلې : ((غوا په لمر کې را روانه ده. زه به لړ اوړه او غوړي ورته برابر کړم. ته ژر شه څپره جوړه کړه.))

هوري : ((په کور کې کوم ځای کې یو دانه زنګ پروت و. د هغې په غاړه کې به یې ور واچاوه.))

دهنیا : ((سونا چیرته ته ده؟ هغې ته ووایه چې یو تور ټوکر له هټۍ نه راوړي. ډېره ښه ده چې له همدې اوسه نه هغه له بدو سترګو نه وساتل شي.))

هوري: ((زموږ د ژوند له ورځو نه همدا ورځ وه. ما هغه شی په لاس راوړ چې دومره موده ورته په انتظار کې وم.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو دهنیا راز ساتونکې وه او لـه اربـاب الانواعـو څخـه چـې د دې د نیکمرغــۍ او خوشحالۍ سره یې حسادت درلود ډاریده چې ښایي مصیبت ته امر وکړي خوښــي او نیکمرغي تر پښو لاندې کړي.

دهنیا اوږه او غوړي واخیستل چې ګوبار را ورسید او یوه ډلــه هلکــان ور پســې وو. هوري مخکې منډه واخیسته او د غره تر لمنې وخوت. دهنیا ژر له تور ټیکري نه یــوه ریټاړه راخیرې کړه او د غوا تر غاړې یې وتړله.

هوري غوا ته په څیر څیر کتل او هک پک پاتې و، تا به ویلی رب النوع بڼه بدله کړې، نو له همدې کبله غوا د ده کره راغله، څو د ده کور سپېڅلی کړي، څه عــالي او ښــه بخت!

دهنیا چې آریانه شوې غوندې وه، وویل: ((څه ته دې خوله وازه پاتې ده؟ ځه لاړ شه او په انګړ کې څپره جوړه کړه.))

((په انګړ کې؟ هلته ځای نه شته، زه به یې دباندې وتړم.))

د هوري لپاره، غوا نه یوازې د عبادت شی و، خو د نمایش بڼه یې هم درلوده او هغه ته د نیکمرغۍ او بریالیتوب ژوندی سمبول هم و. هغه غوښتل چې خلک د ده د کور خوا ته ګوته ونیسي او ووایي، دا دی د هوري میتو کور.

دهنیا شکمنه وه. که چیرې د دې له وسه پوره وای دې به دا غوا تــر اوو انګــړو ننــه ایستلې وه او آن په کوټه کې به یې پټه کړې وه.

هغې به په دې غوښتنه ټینګار کاوه چې څپره دباندې جوړه کړي دا هم په دې خبــره ولاړه وه، څو چې هوري را ننووت. غوا خو پټه په ډولۍ کې نه وه راغلې د هغې راتــګ په کلي کې انګازې جوړې کړې. کلیوال سره راغونډ شــوي وو، څــو د هغــې ننــداره وکړي.

هغه یوه عادي غوا نه وه. د هغې رارسیدل یوه پېښه، یوه یادګاري ورځ وه. آیــا د دې بیه رښتیا اتیا روپۍ وه؟ آیا هوري په همدې بیه خوشحاله و؟ هوري غوا تــه پــه کــره کتنه او خوشحالۍ سره یوځای کتل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اویا کلن او ډنګرمخي پنډت دامتادین په خپله امسا تیکه کړې وه او په بې نوره سترګو یې هغه ته کتل. هغه وویلې: ((هوري، اجازه راکړه چې هغه یو وارې وګورم اوریدلي مې دي چې ډېره ښایسته غوا ده.))

هوري د دغه زاړه سړي لاس ونیو او هغه یې انګړ ته راننه ایست. زاړه پنډت ښکته او پورته ورته وکتل، له ښاخو نه نیولې ښکته تر پښو پورې. هغه خپل سر د تایید په توګه وښوراوه او ویې ویل: ((هغه بې عیبه ده. بیخي ښه ده. تا ته وایم د دې هر خوسکی به د سلو روپیو ارزښت ولري. هغه وساته، په هیڅ صورت د هغې واښه کم نه کړې.))

هوري مننه وکړه: ((مهاراج دا ټول ستا د دعا او برکت له امله دي.))

متادین د تنباکو شیره چې په خوله کې یې پاتې وه توپې کړه او ویې ویل: ((نه، زویه، دا د خدای مهرباني ده. تا ارومرو نغدې پیسې پرې ورکړې دي.))

((هو، مهاراج، نغدې پیسې پوره اتیا روپۍ د بولا غوا ده.))

هوري باید ښه پوه شوی وي، ځکه متادین په درواغو خبرو ډېر ژر پوهیده. خو ځان ښودل هغه ته له دې نه ښه ښکاریده.

هغه وویل: ((زویه، هیڅ تاوان دې نه دی کړی. بیخي سمه ده. له هغې نه به پنځه سیره شیدې واخلې یانې د خوسکي له مړیدو وروسته.))

دهنیا د خبرو په منځ کې راننوته: ((اوه، نه، مهاراج، یوه زړه غوا څرنګه پنځه سېره شیدې کولی شي؟ په خاص ډول چې موږ د هغې د نس مړولو لپاره پوره واښه نه لرو.))

((په هر صورت، زما نصیحت ته غوږ کیږده او هغه دباندې مه تړه.))

دهنیا، هوري ته په مانا داره حالت وکتل لکه چې غوښتل یې وواییې، اوس به دې خبره کې څه وایې.

ټول کلیوال راغلل. خو سوبا او هیرا، د ده خپل ورونه نه. هوري د هغوی لپاره ښه ځای جوړ کړی و او د هغو راتګ به دې ډېر خوشحاله کړی وای، ماښام دواړه ورونه د ده له وره نه تېر شول بې له دې چې د ده کور خوا ته یو وار هم راوګوري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د هیرا او سوبا بې تفاوتی دی څوراوه. د مال او دولت وېش سره څوک خپلې اړیکې داسې ژر نه پرې کوي. ور ووتل، ورور دې هغه په دې باره کې له دهنیا سره خبرې وکړې.

دهنیا خپله پزه غونچه کړه او ویې ویل: ((زر کرته مې درته ویلي چې زما په مخ کې د هغو نومونه مه اخله. ټول کلي راغی، دوی نه! آیا دوی ډېر لرې ژوند کوي؟ آیا پښې یې په نکریزو سرې دي؟ زما خبره ومنه دوی له حسد نه تک شنه شوي.))

د څراغ لګولو وخت و، لاړه چې له هټۍ نه د خاورو تېل راوړي.

هوري، روپا په غېږ کې ونیوله. هغه یې دلاسا کوله او ورته ویې ویل: ((د کاکا ... کره دې په منډه لاړه شه او وګوره چې کاله کې شته که نه؟ د کاکا سوبا کره هم لاړه شه ورته ووایه چې دلته راشي، که چېرې دوی ونه منله دوی دلاسه که کلک یې ونیسه او رایې وله.))

((زه نه ځم، وړه اکانی مې زوروي. هغې ته څه مه وایې، تره کره دې ورشه او د سوبا تره پر ښځې خو ګرانه یې. همداسې نه ده؟))

((پر هغې باندې ګرانه یم، خو سوبا اکا مې ډېر څوروي. هغه ماته وایي . . نه، تاته یې نه وایم.))

((راته ووایه.))

((نه، نه یې وایم.))

((هغه دې څنګه څوروي؟ راځه، روپا، راته ووایه.))

((هغه وایې چې یو موږک یې زما لپاره ساتلی. ماته وایي چې په غوړو کې یې کباب کړم او ویې خورم.))

هوري وخندل: ((تا به ورته ویلي وو چې لومړی یې و ازمایه.))

((خو مور مې نه غواړي چې د هغو کره لاړه شم.))

((ته د مور لور یې که زما؟))

روپا د هوري په غاړه کې لاس ور واچول او په موسکا یې وویل: ((البته چې د هغې.))

((نو زما له غیږې ښکته شه. همدا اوس ښکته شه. زه تا نه پر بېږدم چې زما له لوښي نه خواړه وخورې.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

روپا ژر خپله خبره اصلاح کړه. ((نه زه ستا لور يم. نه د مور... .))
((نو هغه څه چې مور دې درته ووايي کوې او که زه درته ووايم؟))
((پلاره، هر څه چې ووايې.))
((نو ژر د اکا ګانو کره دې لاړه شه.))
((که چيرې مور ښکنځل راته وکړل؟))
((هغه به پوه نه شي.))
دهنيا له دوکانه راستنيدله چې روپا يې په لاره کې وليده چې د هيرا اکا کور خوا تـه روانه ده، روپا ته يې ښکنځل وکړل: ((د هيرا کور ته ځې؟ له ما سره کور ته راځه.))
هوري د څپرې په جوړولو بوخت و. هغه په دې معامله کې ځان ښخي بې خبره وښوده او شکايت يې وکړ: ((اوس دې بيا خوله وازه کړه. هر وخت چيغې وهې! آيا تل تا بايد خوله وازه کړې وي، لکه تور سپی چې باد ته غاپي؟))
د شپې لومړني ساتونه تېر شول، څپره جوړه شوه، خواړه وخوړل شول. خو غوا خپـه غوندې ښکاريده. د داسې ناوې په شان چې په لومړۍ ورځ د خُسر کور ته راغلې وي.
هوري او ګوبار د هغې په مخکې چپاتي ځوړند نيلي وو. خو هغې د چپاتيو خوا تـه آن ونه سونل. هوري د باندې ووت د کټ پر سر ناست و چلم يې څکاوه او د ورونو په باره کې يې فکر کاوه.
له يوې شيبې نه وروسته يې چلم د کټ خوا ته کېښود او د هيرا د کـور خـوا تـه ور روان شو. هيرا او سوبا له خپلو کورونو نه د باندې پر ګټو غزيدلي وو. پـه تيـاره کـې دوی د هوري راتګ ونه ليد. دوی ګپ شپ لګاوه او خبرې هم د ده په بـاره کـې وې.
هوري په خپله نرۍ لاره کې ودريد.
هيرا: ((کوم وخت چې مورِ سره يوځای وه، هغه آن يوه اوزه هم نه اخيسته. اوس غوا اخلي. هېڅوک به د خپل ورور د پيسو په غلا نيکمرغه نه شي.))
سوبا: ((وروره، ته د هوري په برخه کې عادلانه قضاوت نه کوې. هغه آن يوه يوه روپۍ سره ټولې کړې دي.))
هيرا: ((دا ستا فکر دی. خو زه فکر کوم چې دا غوا ده له هغو پيسو نه اخيستې ده، کوم چې ده په ګډ ژوند کې ځانته پټې کړې وې.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوبا: ((ته باید په هغه باندې داسې تور ونه لګوې.))
هیرا: ((نو دومره ډېرې پیسې له کوم ځایه راغلې؟ آیا له اسمان نه راتــویې شــوې؟ زموږ زمکه یو برابره ده. حاصل یې هم یوه اندازه دی. دا نو څرنګه کیدای شي چې موږ د کفن د اخیستو پیسې نه لرو په داسې حال کې چې هغه ځي او غوا اخلي.))
سوبا: ((امکان لري په پور یې اخیستې وي.))
هیرا: ((بولا هم پور ورکوي.))
سوبا: ((خو ډېره ښه غوا ده. کله چې ګوبار کلي ته راوستله ما ولیده.))
هیرا: ((هغه به ژر لاس ترې پر ېمینځي. حرامې پیسې ډېرې دوام نه کوي.))
هوري نور نه شوای دریدلی. د هغو ناوړه خبرو د هغه زړه ور سوری کړ. بیر ته راستون شو بیا په خپل کټ باندې کښېناست او چلم یې وڅکاوه، وروسته له هغــه نــه یــې د بیدیدو کوښښ وکړ. خوب ورنغی، غوایان یې پر ېول. خو ناوړه فکرونه یــې لــه خپلــو ماغزونه لرې کولی نه شوای.
چلم یې تازه کړ، خو دا ځل تنباکو تندوالی او تېزوالی نه درلود. په دې وخت کې د ده حالت هغو اوبو ته پاتې کیده چې د سوري یا د لار د موندلو په اثر له یوه سوري په زور په چورلیدا ووځي. همدغه وضعیت په ده باندې سخت تاثیر کړی و او تصمیم یې ونیو چې غوا بیر ته بولا ته ور ولي او په خپل ځای کې را پورته شو.
دهنیا وویل: ((شپه کې دومره ناوخته پورې څه کوي؟))
هوري د وره خوا ته یو ګام مخکې واخیست او ویې ویل: ((غوا بولا ته بېر ته ستنوم.))
دهنیا یې مخې ته ودریده: ((ولې؟ آیا د همدې لپاره دې راوســته چــې بېر تــه یــې ورولې؟))
((هو! دا ډېر ښه کار دی.))
((ته مسخره یې. ته د هغې د راوستلو لپاره دومره شوقمن وې او اوس غــواړې چــې هغه بیر ته ورستنه کړې. آیا بولا سملاسي پیسې غواړي؟))
((نه، بولا هیڅ نه دی راغلی.))
((د هغو په ښنو کې ولویږه که چیرې دوی کستمن دي، پر بېرده یې څومره چــې یــې زړه غواړي حسادت دې وکړي.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

((مهاراني، دومره په لوړ اواز نه. خلک به وايي موږ بيا شخړه جوړه کړې ده. هغه څـه چې ما واوريدل کاشکي ته يوازې پرې پوهيدای، د هر چا په خوله کې دا خبره پرتـه ده چې خپل ورونه مې غولولي دي او اوس د دوی د برخې په پيسو ژوند کوم.))

((دا خبره هيرا بايد کړې وي.))

((ولې يوازې د هيرا نوم اخلې. ټول کلی په دې اړه غږيږي.))

((زه پوهيږم چې دا د هيرا خبره ده. په دې خبرو کې هغه د ټولو سرماشه دی.))

دهنيا غوا په موږې باندې وتړله او مخکې له دې نه چې دی د هغې مخه ونيسي. هغـه له وره نه وتلې وه. څنګه چې دی د هغې په ناڅاپي غصه بلد و، مزاجي حالت يې ده ته اجازه نه ورکوله چې هغې پسې لاړ شي او بله شخړه جوړه کړي.

يوارې به چې هغه راوپاريده، محشر به يې جوړ کړ، هيرا هم کم حوصله و. که چيـرې يې په دهنيا لاس پورته کړی وای... .

هوري له قاره ريږديده او په فکر کې ډوب شوی و. پر خپل ځان يې لعنت ويلې چـې ولې يې د هيرا خبرې دهنيا ته وکړې. په داسې حال کې چې خپل سر يې نيولی و، پر زمکه باندې کښيناست.

له هغه څه نه چې ډېر وېريده هغه پېښ شوي وو. ناڅاپه د دهنيا ناوړه غږ په هوا کـې راپورته شو او پر هغه پسې د هيرا په لوړ آواز چيغيدل او بيا د پونيا کړيکې او چيغـې وهل. هوري ناڅاپه د ګوبار په فکر کې شو. منډه يې کړه د ګوبار کټ خالي و. هغه دلته نه ليدل کيده. په کلي کې غوغا جوړه شوې وه.

هوري د هر بل بزګر په شـان طبيعتـاً سـوله خوښـوونکي و، هغـه پوهيـده چـې د شورماشور پای تل بد د پوليسو له څورولو، په محکمه کې د وخت د تيرولو او د زمکې له کار و باره پاتې کيدلو سره يو ځای دی. نو د ده هيله دا وه چـې لـه شورماشـور او شخړې نه ځان وساتي، خو دې لرې ساتنې هم حد درلود.

د ديوال له څنګ نه يې د شخړې صحنې ته کتل. د يوه فرصت پيژندونکي جنرال پـه شان هغه غوښتل له موقعيت نه ښه ګټه واخلي. که چيرې شخړه د دهنيا په ګټه وي. ده ته حاجت نه و چې ځان شخړې ته ور ګډ کړي. خو که چيرې هغه د ماتې خوړو په حال کې وه، هغې ته د لږ څه قوت ليږل ضروري بر ښيده. ډېر خلک سره راټول شوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

وو. دی غضبناکه ولاړ و. دهنیا په هیرا باندې سره سره کېده. د هغې دعــوایې ژبــه ګړیدله. خو د هغې ډانګ پېیلې او سوځوونکې خبرې د خلکو زړه سوی یې له منځــه یووړ او دا یې یوه بده ښځه وبلله.
هیرا په لوړ آواز په قار او غضب سره وویل: ((زما له کوره ورکه شه. که نه وځــې پــه بوټ وهلو به دې وباسم. څنګه ماته بد او رد وایې!))
هوري د باروتو د بیرل په شانې وچود. وړاندې ورغی ورته ویې ویل: ((هیرا، له حد نه زیات وړاندې لاړې. زه نور دا خبرې نه شم اوریدلی.))
دور بدل شو هر یوه د هیرا خوا ته مخه کړه. که یوه د ډلې له منځ نه هغه یو بې شرمه ظالم باله، بل هغه ته ګوندا او دریم هم ورته شیطان ویلې. یوه بده خبره چې د دهنیــا له خولې راووته، خلک د هیرا په خوا شول. کله به چې د هیرا له خولې نه بیــا نــاوړه خبرې راووتې، خلکو به د دهنیا پلوي کوله.
هغې هوري ته مخ راواړاوه او ورته ویې ویل: ((وادې وریدل چې ورور دې ماته څنګه ښکنځل وکړل؟ هغه غواړی چې ما په بوټو باندې ووهي.))
هوري ژر ورته وویل: ((بیا داسې بدې خبرې مه کوه، کور ته لاړه شه.))
خو دهنیا په سر تنبه ګی پر زمکه کښیناسته ((تر اوسه مــې د بوټــو وهــل نــه دي خوړلي! دی پر ږږده چې خپله زړه ورتیا ښکاره کړي. زما زویه، ګوباره، وا دې وریدل؟ ستا مور د بوټو وهل خوري!))
هیرا ډاریده چې د خلکو غضبناکه ډله شاته تلله. خو دهنیا د یوه غضبناکه زمري پــه شان پر ده رامنډه کړه او هغه یې په ډېر شدت سره ټیله کړه. هیرا پر زمکه خوره وره ولوېده. دهنیا پرې چیغه کړه: ((ولې رغړې؟ ما په بوټو ووهه! راځه، ومې وهه! جرآت دې ولې له لاسه ورکړی!)) هوري هغه له لاسه راونیوله او د کور خوا ته یې کش کړه.
پنځمه برخه
ګوبار کومه ورځ چې غوا د بولا له کلي نه راوستله له جونیا سره یې ډېره مرکه کــړې وه. جونیا دغه نا ارامه او سرکښه غوا له ګوبار سره تر نیمایي لارې بدرګه کړې وه. په لاره کې جونیا د ګوبار خوا ته یو مانا داره نظر اچولی و او ورته ویلي یې وو: ((پوهیږم چې ته به دې خوا ته نور را نه شې.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګوبار چې لا تر اوسه بې تجربې او خام و د کلي ښځينه وو ته يې د خويندو يا د نورو خلکو د ښځو په سترګه کتلي وو. کله کله به د ده او د ځينې بې حيا ښځو په منځ کې د ناز او مکيز خبرې رد او بدلې کېدې چې دې خبرو هم زياتره د معصوميت بڼه درلودله. ډېر وخت په کار وو چې دا جګ او نرى ګوبار نارينتوب ته ورسيږي. او البته هيڅوک هم تر هغو ونه په تيرو نه ولي چې ميوه يې نه وي نيولې. جونيا د مين رتل تجربه کړي وو. د وريندارو بې حيا ملنډو او خنداوو هغه بې باکه او زړه وره کړې وه او ناڅاپه يې د ځوان ګوبار خوا ته تمايل پيدا کړ او همداسې يې نا څاپه د ګوبار د زړه تار راکښ کړ. لکه چې يو ويده زخمي ځناور خپل غوږونه د يوې پاڼې له شنهار سره را څک کړي.

ګوبار وويلې: ((د غوايي خيرات او صدقې د لاس ته راوړلو په خاطر يو سوالګر په شپو او ورځو د غوايي خيرات ور کوونکي وره ته دريږي.))

جونيا وويلې: ((ته د باد په خوا الوزې او پرواز هم نه شي کولی.))

د ګوبار په رګونو کې د سوځيدو احساس راپيدا شو او ويې ويل: ((هغه وړی انسان چې د صدقې او د غوايي خيرات لپاره يې لاسونه اوږد کړی وي، د بخښلو حق لري.))

جونيا خپل جال اوږد وغځاوه او ويې ويل: ((خوکه چيرې سوالګر لس ورونه ونه ټکوي، وږی به پاتې شی. زه له دغسې سوالګرو سره څه وکړم؟ لارې او کوڅې ترې ډکې دي او دوی په بدل کې څه درکوي؟ دُعا ګانې. آيا دُعاګانې لوږه له منځه وړي؟

د جونيا تبصرو د لږ ادراک خاوند ګوبار پر سر باندې څه ونه کړل. جونيا له وړوکتوب نه د خپل پلار مشتريانو ته شيدې ور وړلې. آن همدا اوس يې هم شاوخوا مستې خرڅولې. له رنګ، رنګ خلکو سره د دې کار و. د پيسو د ګټلو تر څنګ، دا کار د سات تيرى وسيله هم وه. خو دا شيان بې پايښته وو، لکه يو امانتي شی. دا د يوې حقيقي مينې په لټه کې وه چې وکولی شي د هغې لپاره ژوند وکړي او د هغې لپاره مړه شي. د اور بلکې مينه نه، خو کراره او کلکه مينه، لکه د يوه خاورين څراغ شُغلې. اصلاً له کورني ټيپ نه وه. د هغو ځوانانو پاملرنې هم چې د دې شاوخوا چورليدل د دې دا هيله او ارزو له منځه نه وه وړې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ګوبار په څېره کې د لوالتیا نښې راښکاره شوې او ویې ویل: ((که چېرې سوالګر له یوې کورنۍ نه په کافي اندازه څه تر لاسه کړي، نو د ډېرو ورو ټکولو ته څه حاجت؟))

څه ساده انسان ! ولې یې هغه درک نه شوای کړای؟ هغې وویل: ((له هر وره نه بــه د یوې ګوتمۍ په اندازه څه لاس ته راوړې، د ډېر شي د لاسته لاوړلو په بدل کــې هغــه مجبوره دی ډېر څه ورکړي.))

((جونیا، زه خو د ورکولو لپاره هیڅ شی نه لرم.))

((ته یې نه لرې؟ ته هغه څوک یې چې هغه شی چې ډېر شــتمن او بــډآیان یــې لــه ورکولو نه عاجز دي، ور کولی شي؟))

ګوبار په اریانتیا ور ته وکتل.

جونیا ور زیاته کړه: ((البته چې ته کولی شي. خو بیه یې باید ور کړی شي. ته به زما و اوسې او که چیرې دې ووینم چې د نورو په وره کې ودرېږې، نو بیا به د تل لپاره لــه تا نه لاس پرې مینځم.))

ګوبار چې دومره وخت یې په تیاره کې لاسونه ټپول، پوه شو چې په ناڅاپي ډول یــې هغه څه موندلي دي چې ده غوښتل. بدن یې له خوشحالۍ او ډار نه په لړزیدا شو. آیا ده وکولی شوی هغه ومني؟

آیا د کلي رټل به د ده په مخکې خنډ نه شي؟ ټکر به پیل شي. آن د ده مور به د ده پر مخ ور وتړي. البته، ده له دې نه اندېښنه نه کوله. کــه چیــرې جونیــا، یــوه ښــځه، د ستونزو منلو ته تیاره وي، نو دی ولې ځان باسي ډېر بد حالت به دا وي چې دی به لــه کلي نه وباسي. د یوې هوښیارې نجلۍ لکه جونیا په خاطر د رټلو لپاره تیاره وه جهان ډېر ارت دی او که چیرې دوی هغه له کلي نه وباسي، کولی شي په بل کلي کې ژونــد وکړي. خو موضوع به تر دې سرحده پورې ورسیږي؟ آیا متادین چې یو برهمن دی له یوې موچي ښځې سره واده نه دی کړی؟

دامتادین په بې جرآتۍ کې غاښ چیچی وکړ، خو هیڅ یې ونه شو کولی. داسې شیان د متادین د اعتبار لپاره ویل شوي دي، که څه هم ده اجازه نه ده ورکــړې چــې د ده دین خراب شي. دی خپل خواړه په خپله پخوي او څو چې خپل عبــادت ونــه کــړي خواړه نه خوري. آن متادین هم ور سره په همدې حالت کې موافقه کړې وه. بیا هم د

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناکور جهینګوري سنګ حالت را واخله هغه یوه برهمن ښځه ساتلې ده. آیا دی له دغه حالت نه ځوریږي؟ د هغه احترام لا تر اوسه پورې شته که بل څه نه وي، پرستیژ یې لوړ تللی. مخکې له دې نه چې هغه ښځه له ده سره ژوند پیل کړي، دی د شا او خوا د کار په لټه کې و، خو اوس د هغې له پیسو سره بډای شوی او په سود خور بدل شوی دی! د ناکور درنښت او عزت د یوه سود خواره له ویرې او احترام سره ګډ شوی دی.

ګوبار وپوښتل: ((آیا ته ویریږې، جونیا؟ زه ستایم. خو ته به زما شې؟))

((څنګه یوه شم چې ته زما یې؟))

((ته یوازې له ما وغواړه زه به خپل ژوند د تا لپاره قربان کړم.))

((رښتیا! ته پوهیږې چې څه وایې؟))

((ښه پوهیږم، خو که کولی شې ما ته ترې نه ښه ډُر راکړه.))

((هو، زه کولی شم. غوږ ونیسه، دا په دې مانا ده چې زما تر څنګ ودریږې هرڅه چې کیږي. په مینه کې ټینګ او کلکه اوسه. آن که هر څوک هم ستا مخه ونیسي. آن که چیرې دې ته اړتیا شي چې د خپل کور خلک او دوستان دې پریږدې. زه له ډیرو خلکو سره مخامخ شوی یم چې غټې خبرې کوي. دوی هغو غومبسو ته پاتې کیږي چې د ګلانو د شیرې له اخیستلو وروسته لیرې الوزي. ته متیقین یې چې د هغو له ډلې نه یو ته یې؟))

ګوبار د غوا پړی په یوه لاس کې نیولی و. په بل لاس یې ژر د جونیا لاس ونیو. د هغې د بدن سره دې لومړني تماس په ده کې لړزه را پیدا کړه داسې لکه چې د بریښنا له لوڅ مزي سره یې تماس نیولی وي. څه ښه پوست!

جونیا خپل لاس بیرته ونه کیښ. هغې په ډېره جدي لهجه وویل: ((په یاد ولره، نن تا زما لاس په خپلو لاسونو کې نیولی دی.))

((زه به یې په یاد ولرم. جونیا، د تل لپاره د ژوند تر پایه پورې.))

نرۍ او لږ شکمنه موسکا یې پر مخ راخوره شوه. هغې وویل: ((ګوبار، ټول دغسې خبرې کوي. آن له دې نه نرمې او خوږې خبرې که څه شی نا ویلي پاتې وي همدا اوس یې راته ووایه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه به ډېر دقت او پاملرنه وکړم، زه خپل زړه غولوونکو او چالبازانو ته نه ورکوم. زه له دوی سره ملنډې وهم، ور سره خاندم کلونه کلونه کیږي چې زه بازار ته شـیدې وړم. ما ډېر کسان لیدلي دي چې زما سره یې د مینې اظهار کړی دی، لکه کاتبان، تاکوران، سودخوران، ټول غـواړي مـا وغـولي یـو خپـل لاس پـه خپلـه زړه بانـدې ږدي او وایي:«جونیا، په ما زړه سوی وکړه!» بل په هیجاني او شهواني سترګو راتــه ګــوري او داسې ښکاري چې ګواکې زما د مینې لپاره لیونی دی.

یو مې په پیسو، بل مې په زیور اغوا کوي. ټول غواړي په دې دنیا او بله دنیا کې زمـا غلامان شي. زه دا ټول پیژنم. زه هم ورته موسکی کیږی. لږ څه ملنډې ورسره وهـم. دوی کوښښ کوي ما وغولوي. زه دوی ته ښه او مناسب درس ورکوم. خو زه د پیسـو وږې نه یم. نه د زیورو. هغه ټول څه چې زه یې غواړم یو عالي انسان دی چې وکـولی شم ادعا وکړم چې زما دی زه به د تل لپاره د هغه تر څنګ ودریږم.))

((زه به د پنډت جي په باره کې درته ووایم. هغه خپل وچولی د سندل په خیري سور کوي. او هره ورځ نیم سېره شیدې له ما نه اخلي.))

یوه ورځ زه د هغه کورته ورغلم او شیدې مې ور وړې. هغه له دننه ور وتـاړه. زه پـوه شوم چې ښځه یې د باندې د دوستانو لیدو ته تللې وه. د سترګو په رپ کـې زه پـوه شوم. چیغې مې ووهلې: ((ولې دې ور وتاړه؟ که شیدې دې په کار وي وایې خله، که نه زه ځم.))

هغه چې وړاندې راته ویې ویل: ((زما ملکې، جونیا هره ورځ ته لرې تښتې، ښایست دې زما زړه وړی، خو نن ته زما یې.))

((ګوباره، به ما باور وکړه دا زما د ځیرکۍ اخرینۍ ورځ وه.))

ګوبار په خواشینې سره وویل: ((دغه رذیل ماته راپه ګوته کـړه. زه بـه یـې پوسـت کړم.))

جونیا وویل: ((پر بېرده چې زه کیسه خلاصه کړم. له دغو لوچکو او بدذاتو سره، زه په خپله پوهیږم، ښه زه ډېره ډاره شوې وم، خو ځانته مې جرآت ورکړ او ومې ویـل: ((پنډت جي، کومه غلطي درنه سر ونه وهي. زه د یوه شپون لور یم. ما پر بېرده چې لاړه شم. که نه په بریتو کې به دې یو وېښته هم پرې نه ږدم. آیا دا هغه درس دی چې لـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

مقدسو کتابونو نه دې اخيستی دی؟ بې وزلو نجونو ته لاس وراچول او په کوټه کې د هغو کلپول؟ دا د سندل سره نښه ستا پر وچولي د څه لپاره ده؟ د تقدس د ښودلو يا د ناپاکۍ د پټولو لپاره؟))

((هغه زما په پښو کې ولويد او په زګرويدو يې وويل، جونيا، زما ملکې، زما خپلې، که په خپل مين لږ څه مهربانه شې، ستا به هيڅ شی کم نه شي. په دغه خوارکي باندې هم لږ زړه سوی وکړه. خدای ته به څه ځواب ورکړې که له تا نه وپوښتي: «ما تا ته دومره زياته ښکلا درکړې وه او تا آن په مهربانۍ سره هم يوه برهمن ته ونه کتل.» وغږيږه، زه يو برهمن يم، ستا يوې خبرې ته تږی. زه هره ورځ پيسې صدقه او د غوايي خيرات ور کوم. دا ستا د ښکلا د غوايي خيرات او صدقه ده چې زه يې نن در نه غواړم.))

((لوښی مې له شيدو او ټولو شيانو سره د ده پر مخ ور ګوزار کړ. نا څاپه کښيناست، مخ يې په شيدو ککړ او سخت ژوبل شوی و. خپل سر يې په لاس کې نيولی او د درد له لاسه زګرويده. دوه نورې لغتې مې هم پر شا ورکړې، ور مې خلاص کړ او رامنډه مې کړه.))

ګوبار کټ کټ په خندا شو: ((تا سم کار وکړ. د ده د خولې سرې نښې به ارو مرو پر پولل شوي وي. خو تا ولې د هغه د بر پټو ويښتان راوانه شکول؟))

((بله ورځ بيا د هغو کور ته ورغلم. ميرمن يې په کور وه. دی په مخکينۍ کوټه کې پروت و. سر يې تړلی و، پوښتنه مې ترې نه وکړه پنډت جي، د پرون په باره کې دې ښځې ته ووايم؟ سر يې پر زمکه منبوده، وزګرويد، زما عزت ستا په لاس کې دی. که چيرې زما ښځه خبره شي، ما به مړ کړي، په هغه مې زړه وسوځيد.))

ګوبار د هغه په باره کې زړه سوی تائيد نه کړ: ((ولې دې د هغه ميرمنې ته ونه ويل؟ په داسې پنډتانو باندې زړه سوی په کار نه دی. سبا يې ماته راوښيه. زه به يې کار ور جوړ کړم.))

جونيا د هغه بدن ته وکتل او ويې ويل: ((ته د هغه جوړه نه يې. هغه يو ديو دی. د ښه شيان مفت خوري، پوهيږې!))

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګوبار لاپې ووهلې: ((غټ سړی تل قوي نه وي. ما ته وګوره، زما هډوکي د پولاد پــه شان دي. زه هر سهار درې سوه (دانده) وهم که چیرې زه شیدې وڅښم، زما ټټر بــه همداسې وي.))

جونیا په شکمن حالت هغه ته وکتل: ((ډېره ښه. زه به دا سړی یوه ورځ تا ته وښیم. خو دا شان خلک ډېر زیات دي. ته نه شي کولی له دغو ټولــو ســره مقابلــه وکــړې. پوهیږې، زه زیات هغو ته نه ګورم، خو ناز او نخرې پرې کوم.))

ګوبار اعتراض وکړ: ((څوک دومره زیاته ښکلې کیدای شي؟))

جونیا په ټوکه سره ګوبار پر شا وټپاوه: ((تا نو اوس د نــورو غونــدې غــوره مــالي را اخیستې ده. زه پوهیږم چې ځنګه معلومیږم. خو هغه څه چې دا خلک غواړي دا دي چې له یوې ځوانې نجلۍ سره د درواغو معاشقه وکړي. د هغه نورو صــفاتو تــه هغــه وخت متوجه کیږي چې د واده موضوع را منځته شي.))

ما ډېر اوریدلي او لیدلي دي چې د شتمنو کورنۍ په دې هکله تخصص لري. په هغــې کوڅه کې چې د خُسر کور و، یو کشمیرۍ کورنۍ ژوند کاوه. نوم یې ګاپر و او یو غــټ سړی و. هره ورځ مې پنځه سېره شیدې په دوی خرڅولې. هغه درې لوڼې درلــودلې، ټولې ځوانې او ښکلې وې. دوی پوهنتون ته تللې. فکر کوم د هغو یوې هماغلته درس ورکاوه او د میاشتې درې سوه روپۍ یې لاسته راړلې! دوی سېتار او آرمونیه غږولــه، بدلې یې ویلې او نڅا یې کوله، خو یوه یې هم نه غوښتل چې واده وکړي.

یو وخت مې له مشرې خور نه پوښتنه وکړه. هغه په موسکا شوه او ویې ویــل: ((اوه، زه د واده په باره کې فکر نه کوم. واده د اورمېږه درد دی.)) خو د دوی ټولو وخت ډېر خوشحاله تېریده.

مشرې خور آن د نارینه غوندې جامې اغوستلې او د آس سپرلۍ به یې هم کوله. پــه ټول ښار کې د دوی خبرې خپرې وې. ګاپرو به له شرمه سر نه شوای جګــولی. هغــه خپلې لوڼې بې آبه کولې او ملامتولې.

دوی له دې نه وېره نه کوي چې څه وایي، خو هغه څه چې زه پرې نه پــوهیږم دا دی چې انسان ولې دومره بدلیدونکی دی. آیا دی له ځناورو هم خورا بد دی؟ فکر وکــړه، زه شکایت نه کوم ځینې خلک شته چې په ډېرو ساده شــیانو خوشــحالیږي. ځینــې

(c) ketabton.com: The Digital Library

کسان د ساده ګۍ زغم نه شي کولی، زما د ورینداګانو حالت ته ګوره، زما ورونه ګوډ او معیوب نه دي، خو د دوی ښځې په ډېره سختۍ سره له دوی سره ګــوزاره کــوي. د دوی په نظر یو ښه مېړه هغه څوک دی چې دوی ته د سرو زرو غوړواله، ښه ساري او هر ورځ ښه خواړه راوړي. ((زما هم غوړواله او خواړه ډېر خوښيږي، خو نه زما د عزت نفس او پت په بیه.))

د جونیا خبرو ګوبار ته د یوې بیخې نوې نړۍ کړکۍ خلاصه کړه. د هغې خبرو ته یــې په چورتي ډول پاملرنه کوله او کله کله به د خبرو په منځ کې به تعجب سره ودریــد. جونیا د نړۍ په باره کې د خپل صداقت له امله ګوبار حیران کړی و.

کله چې دې ته معلومه شوه چې ګوبار بیخي د دې د خبرو تر تــاثیر لانــدې راغلــی، حیرانه شوله او خپله ګوته یې په غاښ کړه او ویې ویل: ((اوه، وګــوره، مــوږ نــږدې ستاسو کلي ته رسیدلي یو. څنګه خراب سړی یې، آن یو وارې دې هم راته ونه ویــل چې بیرته وګرځم.))

دې ځان بېرته تګ ته تیار کړ. ګوبار ټینګار وکړ: ((ولې د یوې دقیقې لپاره زموږ کره نه ځې؟ زما مور به ستا په لیدو ډېره خوشحاله شي.))

جونیا خپلې سترګې له شرمه ورپولې او ویې ویل: ((نه، اوس نه، داسې نه، ماته ښه نه ده چې دومره لیرې راشم. خو ماته ووایه، څه وخت به زموږ کلي ته راشې؟ نــن شــپه زموږ د کور نه دباندې د سندرو ویلو میله ده. راشه. ارومرو، زه به د کــور شــاته ولاړه یم.))

((او که چیرې نه وې؟))

((بیا بیرته لاړ شه.))

((هو هو هو))

((ته راځې. ارو مرو راځې.))

((وعده وکړه چې ته به هلته اوسې.))

((وعده نه شم کولی.))

((نو زه هم نه شم راتلی.))

((مه راځه، څه پروا لري.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

جونیا خپله غتېه ګوته ورته کړه ور وخوځوله او ترې نه روانه شوله.
په لومړنی کتنه کې دوی خپلې خبرې یو بل ته سره وکړې.
جونیا پوهیده چې دی به راشي اورمرو به راځي.
ګوبار پوهیده چې جونیا به د ده لیدنې ته راشي. اورمرو به راشي.
ګوبار چې خپل سفر ته یوازې دوام ورکړ، داسې احساس یې وکړ، لکه چې له آسمانه رالویدلی وي.
شپږمه برخه
د سیماري سړکونه او کوڅې چې تر اوسه پورې د جون د میاشتې په سوځوونکې لمر کې ګډې وډې او ویجاړې پرتې وې، نن د اوبو په شیندلو سره را ژوندی شوې وې، په نندارتون. ګلدانونه په دایروي شکل سره ایښودل شوي او د محل ښکلا یې زیاته کړې وه. پولیس په ژیړو کورتیو او آسماني رنګه پټکیو کې د جمعیت په منځ کې لکه ستنې دریدلي وو او د رای نوکرانو چې سوتره او پاک کمپسونه او زیرپیرانی او رنګه پټکي یې اغوستي وو، په ډېر ښه صورت د میلمنو عزت کاو.
د عمومي وره تر منځ یو موټر ودرید او د سیمې درې مهم او نامتو کسان ترې راکوز شول. پنډت خپلی او خادر اغوستي وو. اون کارناتهـ د (بر ښېں) د ورځپاڼې مسوول مدیر و. ده په خپله شپه او ورځ د هیواد د اقتصادي نیمګړتیاو لپاره کار کاو، بل یې ښاغلی شیلم بهاري تانکا، د بیمې نماینده و، هغه خپل کار د یوه قانون پوه په څېره کې پیل کړ خو ناکامه شو، نو بیا یې بیمې ته مخه وکړه.
همدارنګه ده د زمیندارانو لپاره له بانکونو او سودخوارانو څخه پورونه برابرول. له رسمي کار نه، دا کار ورته ډېر ګټور ثابت شوی و. دریم میلمه، ښاغلی بې. مهتار و. چې وربښمین (آچکن) او تنګ کالي یې اغوستي وو. ده په پوهنتون کې درس ورکاوه.
دوی د (رای) همصنفیان وو. نن شپه به د دې سیمې اجاره دارانو رای ته تحفې ورکولې. د میلې ښه پروګرام د (رامایانا) څخه یوه نمایشنامه وه چې په هغې کې د راما او سیتا واده ښودل کېده او ورپسې د میلمستیا د ډوډی خوړل وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رای، میلمانه یوې ورې خیمې ته چې د باندې درول شوې وه، رهنمــایي کــول. هلتــه څوکۍ هم ایښودل شوې وې. بنډت اون کارناتهــ په څوکۍ کې ځان وغورځاوه او ویې ویل: ((دا ځل مو کوم نمایش برابر کړی دی. (ډرامه) زما یوازینۍ غوښتنه ده.))
رای وویل: ((د نمایشنامې انتخاب یو پرابلم و. ځینې دومــره اوږدې وي چــې پنځــه ساته یې نیول او ځینو نورو دومره ژور فکر غوښــت چــې د ننــدارچیانو ســر یــې ور خوړاوه. ما په خپله یوه نمایشنامه ولیکله او دا ستونزه مې حل کړه. دا یوه خندوونکې لوبه ده. تقریبا دوه ګړۍ وخت نیسي.))
پنډت اون کارناتهــ فکر نه کاوه چې رای به لوبه ولیکلی شي. دی په دې عقیده و چې د ځلیدونکي چینجي په شان چې په توره تیاره شپه کې ځلیږي، روشنفکري فعالیت او ځلا د خوارې طبقې میــراث دی. هغــه پــه کبــرجن حالــت مــخ راواړاوه او خپــل احساسات یې پټ نه کړل.
ښاغلي تانکا وویل: ((په واقعیت کې، د یوې لوبې بریالیتوب د هغې د لوبغاړو په رول پورې تړلی دی، تاسو پوهیږئ هندي تئیاتر به خپله اصلي څېره غوره نه کړي، مګر دا چې تعلیمیافته ښځې د ستیج سرته را نه شي.
دا سوچه ستاینه د ښاغلي مهتا لپاره ډېر شی و. کلونه کلونه هغه د فلسفې په کتــاب باندې کار کړی و، ده هیله درلودله چې یو تود بازار به پیدا کړي، بیا به نور کښیني او خوند به ترې اخلي. خو د هغه کتاب له ماتې سره مخامخ شو او دی یــې اندېښــمن او غمجن کړ.
هغه وویل: ((زما په عقیده ژوند باید په ټاکلیو اساساتو او پرنسیپونو باندې ولاړ وي. تاسو د بزګرانو د ژوند ښه والی او هوساینه غواړئ، که چیرې ته په دې عقیده یې چې بزګرانو ته دې خپل حق ورکړل شي، نو ولې کار په خپل ځان نه عملي کوې؟ دوی ته د اجاره داري حقوق ورکړه بې له دې چې له هغو تحفې ومني د مالیې د لوړولو ملاتــړ مه کوه، د څړځایونو لپاره د زمکې اجباري کار له منځه یوسه، پریږده رای خواشــینی شي.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ښاغلي تانکا وروځې پورته لاړې او ويې ويل: ((زه فکر کوم راى له بزګرانو سره ښه چلند لري. که چيرې نور زمينداران د ده غوندې چلند وکړي، نور نو هيڅ ستونزه نــه شته.))

راى صيب ډېر هوښيار سړى و، له داسې مخالفينو سره به يې په ډېره نرمــۍ او زغــم چلند کاوه. هغه د يوې شېبې لپاره غلى نه و او وروسته يې وويل: ((ښــاغلى مهتــا، فکر کوم تاسو بيخي حق په جانب ياستۍ. ستاسو دا چلند مې ډېر خوښېږي چې تور ته تور وايئ او سپين ته سپين. خو تاسو يو شى مه هيروئ، لکه څنګه چې سفر هــم پړاوونه لري، همدارنګه انساني مفکوره هم د تکامل پړاوونه لــري. زمــا پــلار دومــره سخاومتمن او د ورکړې ښښتن و، چې د وچکالۍ او د کروندو د مصيبت په وخت کــې به له نيمايى ماليې يا آن ټولې څخه تير شو. هغه آن غله ويشله او خپل زېورات يــې خرڅ کړل، څو د کلي د نجونو د واده مصرف پوره کي.

زما د نړۍ ليد او مفکورې له مخې ما دا ټول شا ته پرې ايښې دي. زه په دې باور شوى يم چې د بزګرانو برخه ليک او ژوند د پرهيزګارۍ د تمايلاتو له لارې نه، بلکې هغــوى ته د دوى د ميراثي حق په توګه د امتيازونو په ورکولو سمون او اصلاح موندلى شــي. دا چې مستبد دى په خپله اراده او خوښه له خپلې ګټې تېر شي بې ځايه غوښتنه ده. له دومره ښو تمايلاتو سره سره نه شم کولى له خپلې ګټې نه تير شم. دا بايد را څخه واخيستل شي. بې زړه توب يې وبوله. زه يې بې وستوب بولم. زه يې منم چې هيڅوک حق نه لري د نورو په زيښاک شتمن شي. د پرازيت غوندې ژوند کول سپکوالى او بې حرمتي ده. کار کول د انسان لومړنۍ دنده او مکلفيت دى. هغه ټولنه چې په هغې کې ډېر يې د تندي په خولو ګټې او لږ يې په راحت او عيش کې ژوند کــوي، هيڅکلــه د نيکمرغۍ مخ نه شي ليدلى.

اوسني حالات مونږ ټولو ته بدکردار دي او خوشامنديې ګرځولي يو. خو د دغو دليلونو په اساس زه د دې حالت سره مخالفت نه لرم. زه خپل دليلونه لرم. کــه چيــرې مــونږ حکومتي مامورينو ته قيمتي تحفې ور نه کړو. نو مونږ باغي بلل کيږو. که چيرې مونږ له ورځې سره سم ژوند ونه کړو، بدمرغه ګڼل کيږو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ساسي ويښتوب او بيداری له يوې وړې نښتې نښانې سره له ډاره ريږدو او د ساتنې او محافظت لپاره حکومت ته منډې وهو. موږ د پوډري شيدو خوړونکو کوچنيانو په څېر يو چې په ظاهوري ډول روغ ښکاری او په باطن کې سوست او کمزوری وي.))

ښاغلي مهتا خپل لاسونه وپړکول او ويې ويل: ((کاشکي ماغزه دې هم د ژبې په نيمايي تېز وای.))

پنډت کارنات وويل: ((ښاغلي مهتا، يوازې مبارز بې وسه دی. همداسې چې د ټولنې د نيکمرغۍ او سعادت لپاره د ټولو همکاري ضروري بريښي. همدارنګه د هغې د ستونزو لپاره هم ګډ کار ضروري دی. راته ووايه، ته څرنګه په مياشت کې د اتو سوو روپيو تنخوا عدالت بولې په داسې حال کې چې په ميليونو هنديان په مياشت کې له اتو روپيو سره ژوند کوي؟))

رای چې خپلې خبرې يې په غولوونکي ډول تقبيح کړې، وويل: ((پنډت جي، راځه چې ځان ځاني خبرې پرېږدو. موږ په مجموع کې په ټولنه باندې بحث کوو.))

ښاغلي مهتا په آرامۍ سره وويل: ((اوه، پروا نه لري. افراد ټولنه جوړوي او کوم وخت چې پر ټولنه باندې بحث کيږي، افراد لرې نه شو غورځولی. ما ته په مياشت کې د اتو سوو روپيو تنخوا څکه د منلو وړ ده چې زه د ټولنې په اوسني نظام باندې عقيده لرم.))

دا د پنډت اون کارناتهـ لپاره يوه نوې څيز و: ((پوه شوم. نو ته د ټولنې اوسني حالت او نظام څخه ملاتړ کوې؟))

((زه په دغه توري باندې باور لرم چې شتمن او غريب به تل زموږ سره وي. او همداسې هم بايد وي. د امتيازونو له منځه وړل به د ټولنيزې ګډوډۍ او بشپړې بې نظمۍ سبب شي.))

((ته آن په شلمه پېړۍ کې هم زوړ فکر لرې؟))

((په خپل ټول قوت سره او له زړه نه په دې باوري يم. هغه کوم شيان چې تاسو پرې عقيده لرئ هم ډېر عصري نه دي. دا ټول په انسان کې د سرابښتوب(حرص) له ريږيدو سره پيل شوي دي.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

بودا، افلاطون او مسیح د موجوداتو په منځ کې د مینې وعظ کولو او خپرولو په اثر به ستونزې له منځه یوسي.

یونان، روم او آسور یې مینې ته یو امتحان ورکړ او ویې لیدل چې کار یې ور نه کړ.))

((ستاسو مفکوره ما اریانوي.))

((آریانتوب د ناپوهۍ بل وهم دی.)

((ګوره، کولی شې په همدې موضوع باندې یو څو مضمونونه ولیکې.))

((که چېرې تاسو د هغو ښه حق الزحمه راکړئ.))

((ته کولی شې ډېرې پیسې تر لاسه کړې. ستا مفکورې بې له کومې ستونزې شهرت پیدا کولی شي.))

((په هره وسیله چې وي ښایي د شتو په وېش کې بریالی شې. خو څنګه د پوهې او کرکټر، ښکلا او روغتیا مساویانه وېش تر سره کولی شې؟ دا یوازې شته نه دي چې نا برابرتیا، ښکته او پورته رامنځته کوي. میلیونران مې لیدلي دي چې لوڅو او بربنډو او پاچاهان ښکلا ته سر ښکته کوي. دا عجیبه نه ده؟ زه پوهېږم چې تاسو به روسیه راته مثال راوړئ. خو روسیې هم زما تیوري نه ده رد کړې. هلته پروني میلیونران د نن ورځې بیروکراتان دي. پوهې په پخوا وختونو کې عالي مقام درلود، نن یې هم لري او سبا ته به هم دا لوړ مقام وساتي.))

پان یې راوړ. رای هغه میلمنو ته وړاندې کړ. هغه وویل: ((پوهه یې فردي ګټې صرف ماته یوه خبره ده. موږ د سادوانو احترام کوو، ځکه چې دوی د دنیا د پرېښودلو لپاره د ارادې قدرت لري. ولې د شتو او رهبرۍ پر ستنو باندې د پوهې اینښودل په پام کې ولرو؟ البته، نه ملکیت. د پوهې قدرت د فرد له مړینې سره له منځه ځي. خو د ملکیت د تصرف او درلودلو آرزو په میراث پاتې کیږي. ټولنه بې له پوهې نه ترقي او پرمختګ نه شي کولی.

د ښاغلي کهنه موټر راورسید. دی د یوه بانک منیجر او د بورې د یوې فابریکې رئیس و. دوې ښځې هم ورسره وې. کامیني د هغه څه چې (څادر) یې اغوست او د تفکر او تامل وړ وه. بله یې پیغله مالتي وه، چې جګ پوندي بوټونه یې اغوستي وو، ژوندۍ او تازه ښکاریدله، قیمتي کالي یې اغوستي، هوښیاره او ځیرکه وه، له نارینه وو سره په

(c) ketabton.com: The Digital Library

چال چلند او راشه درشه کې تکړه وه، د ژوند د ښو شیانو لیواله وه، ناز او نخرې یې پوره زده وې، لنډه دا چې ډېره عصري وه. هغه په طب کې له زده کړې وروسته له انګلینډ نه راستنه شوې وه او شخصي کتنځی یې د ځان لپاره برابر کړی و او د زمیندارو کورنۍ د دې د مراجعینو او ناروغانو په منځ کې په ګوته کولی شو.

هغې له ښاغلي مهتا سره لاس ورکړ او ورته ویې ویل: ((ته بیخي لکه یو فیلسوف ښکارې. ستا نوی کتاب مې لوستی دی، هغه کتاب چې په هغه کې دې د میتا فزیک پوهان ټکولي دي. زه تا سره دعوا لرم. آیا فلاسفه باید ارومرو خاورین او بې روحه وي؟))

ښاغلي مهتا له شرمه تک سور شو. هغه واده نه وه کړی. له نجونو څخه په خاص ډول له عصري نجونو څخه به ډېر لرې ګرځیده. د نارینه وو په مجلس کې یې بې واکه او بې پروا خبرې کولې خو کله به چې یوه ښځه رانغوته، ژبه به یې ګونګۍ شوه.

د ښاغلي کهنه پیغلې مالتي ډېره زیاته خوښیده، هر چېرې به چې هغه تلله، د سیوري غوندې به یې تعقیبوله. هغه مالتي ته سترګک وواهه او ویې ویل: ((اوه، ورته ووایه یو شی چې د فیلسوفانو په باره کې شته دا دي چې دوی هیڅکله تاسو غلط نه راهنمایي کوي.))

((فیلسوفان لکه ګرد او خاوره وچ دي. تل ورک شوي دي. دوی هر څه ته ګوري، خو په هیڅ شي نه پوهیږي. دوی هر چیرې دي، خو هیڅ شی لاس ته نه ورځي. دوی په خلا کې ژوند کوي.))

ښاغلي کهنه وویل: ((ښاغلي مهتا مجرد دی.))

بیغلې مالتي وخندل: ((ټول فیلسوفان د مجردۍ له ناروغۍ نه ځوریږي.))

همداسې ښاغلي مهتا مالتي ته وویل: ((خو ته هم د مجردۍ له ناروغۍ ځوریږې، همداسې نه ده؟))

((هو، خو زه به له یو فیلسوف سره واده وکړم. دا طائفه د واده له اوریدو نه ډېر ډاریږي. (ښاغلی مېړه) له ښځو نه ډېر ډاریده.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

په هغې شپه کې چې يوه ښځينه به يې تر سترګو شوه، خپلې کوټې ته به يې منډه کړه. واقعاً يو ساده سړی و، خو عايد يې زړهاوو ته رسيده. خو ما تل دی په يوه لاس دريشي کې ليده. کونډې خور به يې کور ورته ساته.

رای وويل: ((ښاغلی مهتا ښه معاشرتي انسان دی، که نه دی به هم له خلکو نه تښتيده.))

پيغلې مالتي خبره ور خلاصه کړه: ((نو دی معاشرتي فيلسوف دی.))

پنډت اون کارناتهه له ښاغلي کهنه سره ډېر تود مجلس جوړ کړی و. هغه وويل: ((د يوه مسوول مدير ژوند هم ډېر سخت او ستړي ژوند دی. خلک له ده نه غوښتنه کوي چې د هر حرکت او جنبش سرکښ او د سر سړی وي. دی بايد بنديخانه ومني او ملکيت او دارايي يې بايد ضبط شي. هغه بايد هر څه وي او هر چيرته وي، د پوهې او هنر له هرې څانګې سره اشنا وي. خو د ژوند کولو له حق نه يې انکار کيږي. تاسو په دې ورځو کې زيات نه ليکئ. ولې تاسو ما له دې وياړ نه محروموئ چې ستاسو په خدمت کې و اوسم.))

د مراسمو لپاره د تياري نيولو وخت و. د مراسمو پروګرام داسې و: د شپې له لسو بجو تر يوې بجې پورې مذهبي پروګرام، له يوې بجې تر دريو بجو پورې ډرامه. په بنګله کې د ميلمنو لپاره جلا جلا خونې وې. او دوه خونې يو له بل نه جلا د کهنه لپاره وې. ډېر ميلمانه را وختل. دوی خپلو کوټو ته لاړل، څو د شپې د ډوډۍ لپاره تياری ونيسي. دوی ډوډۍ يو ځای وخوړه يوازې پنډت اون کارناتهه و چې هغه خپله ډوډۍ په کوټه کې وخوړه. د ميرمن کهنه هم سر خوږيده او راښکته نه شوه. په تخيمني ډول د پنځه ويشتو ميلمنو لپاره ډوډۍ ورکړل شوه. څو ډوله غوښتې وې: د خوسي، زرکې، پسه او آن د دطاووس غوښې.

مالتي پوښتنه وکړه: ((پنډت اون کارناتهه چيرته دی؟ رای هيله کوم هغه پسې څو وليږئ.))

((خو هغه سابه خوړونکی دی، که چيرې هغه له موږ سره يوځای شي، د هغه (دهرما) به لاړه شي.))

شاوخوا ته يې وکتل: ((ورشئ ورغږ کړئ دا به ستر مسخره توب وي.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

((میرزا خورشید، څومره ښه ده چې تاسو دلته وینم! تاسو لاړ نه شئ او هغه لاس نیولی راولئ. وبه ګورو چې څه کولی شي!))

میرزا خورشید، ښه سړی د نصواري برېتو شنو سترګو بیخي لغړ سر خاوند، اچکن او چوریدار یې اغوستي و، رښتینی مسلمان و، دوه ځله حج ته هم تللی و. ټوپی یې پـر سر وه، د انتخاباتو په وخت کې ډېر فعال شوی و او نیشنالیست ته یې رایه ورکړه.

هغه خپل کار په بصره کې د یوه قراردادي په څېر پیل کړ. خو له یوې انګرېزۍ ښځې سره یې مینه پیدا کړه. ناپوهي او ناداني محکمې ته ورساوه. هغه په دې محکوم شـو چې باید له هغه هیواد نه په څلورویشت ساتونو کې ووځي. پنځه زره روپـۍ ورسـره وې، خو د هغه اجنټانو په بمبیي کې پیسې په چل ترې نه لوټې کړې. دی چې نا امیده شوی و، د لکنهو په خوا را روان شو به اورګاډي کې یو جعل کاره سادو ترې نه د لاس سات، ګوته او هغه لږ نغده چې ورسره پاتې وه، لوټ کړل. دی د رای پخوانی ملګر و. د هغه په مرسته یې د بوټو د خرڅولو یوه مغازه پرانیستله. کارو بار یې رونق ونیو، ډېـر ژر مشهور شو داسې چې د شورا غړیتوب یې تر لاسه کړ او یو غټ زمیندار تـه یـې ماتې ور کړه.

هغه بې له دې چې له خپلې څوکۍ نه وخوځیږي، وویل: ((نه، پیغلــې مــالتي، زه نــه غواړم د چا په دهرما کې مداخله وکړم. خو دا ستاسو کار دی. دا به د خندا وړ وي که چیرې تاسو دی ښښلو ته اړ باسي.))

ټولو دا خبره ومنله او تائید یې کړه. ((او زه به څه لاس ته راوړم. که چیرې ما دا کـار وکړ؟))

((سل روپۍ.))

((سل روپۍ د قیمت نه لرونکي دهرما د بې پته کولو لپاره؟ زه یې نه غواړم.))

((تاسو یې اندازه وټاکئ.))

((زر روپۍ یا هیڅ دا کار نه کوم.))

((معامله وشوه.))

((لومړی پیسې له ښاغلي مهتا سره امانت کیږده.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښاغلي میرزا د سلو روپو لوټ له خپل جېب نه راوویست او هغه یې د حاضرینو مخکې وښوراوه: ((دوستانو، زموږ عزت په خطر کې دی. مه پر ېږده چې ښکته راشي که چیرې ماپیسې درلودای د هغې د یوه نظر لپاره به مې یولک د هغې پښو ته ایښې وای. تاسو به بیا په یاد راوړئ هغه شاعر چې د خپلې معشوقې د باړخو په خال مین و، د سمرقند او بخارا ولایتونه یې هغه ته ور وبخښل، ستاسو زړه ورتیا او د ښکلا په نوم، د پت په نوم، د پیغلې مالتې د جادو او طلسم په نوم له تاسو نه غوښتنه کوم! هر څومره چې کولی شي راکړئ.

وړاندې راشئ! شتمن راځي او ځي. خو پت پر ځای پاتې کیږي. کوم شی چې تاسو به یې شاهد و اوسئ هغه د یو لک لپاره راکړه ورکړه ده.

راشئ، راشئ، راشئ. وګورئ د لکنهو کوډګري د خپل سحر او طلسم جال ټینګ غوړولی دی!))

ښاغلي میرزا د هر یوه جېب ولټاوه او له ښاغلي کهنه نه یې پیل کړه چې یوازې پنځه روپۍ ورسره وې.

((ښاغلي کهنه، څومره شرم. یوازې پنځه روپۍ د کمپنۍ د رئیس په جېب کې! ښاغلي مهتا، له میرمن کهنه نه سل روپۍ واخله.))

ښاغلي کهنه سر ټیټی ښکاریده. ((هغه یوه توره پیسه هم نه لري. موږ څه پوهیدو چې ته به داسې پیسې شکوې؟))

((راځئ چې خپل بخت و ازمایو.))

((زه ورشم ترې وبه پوښتم.))

((ته همدلته چې ولاړ یې اوسه. مهتا ته یې راګیر کړه او مه پر ېږده چې موږ یې بایلو.))

ښاغلی مهتا چې مست شوی و، خوشحاله شو او خواشینیتوب یې په ښادۍ بدل شو. هغه راستون شو، خو سترګې یې د میرې غوندې مړې وې.

میرزا په جګ غږ وویل: ((تش لاس؟ ته ښه سړی یې.))

رای په پټه خوله وخندل او ویې ویل: ((د زاهد په کور کې آن موږکان هم هوښیار دي.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښاغلی مهتا کټ کټ په خندا شو او د پنځه سوو روپو لوټونه یې د میرزا په مخ کې وښورول. میرزا هغه په غیرې کې کلک ونیو او لوټونه یې ترې نه واخیستل او هغه یې مچ کړل.
ښاغلي کهنه په پښیمانتیا سره وویل: ((که زموږ د پروفیسورانو دغه حال وي، خدای دې موږ له پوهنتونونو څخه وساتي.))
کله چې رای کوټې ته ننووت ویني چې پنډت اون کارناتهـ چې میوه او منـدکې یـې ډېرې خوړلې دي، ځانکې وانګې پر بستر پروت دی، ورته ویې ویل، چې پیغلهه مالتي غواړي تا ووینې.
هغه په موسکا شو: ((ما؟ پیغله مالتي غواړي ما ووینې؟))
د میزونو له سره نه د خوراک لوښی لرې شوی وي. پیغله مالتي وړانـدې راغلـه څـو پنډت اون کارناتهـ ته ښه راغلاست ووایي. پنډت اون کارناتهـ په مؤدبانه توګه وویل: ((خو تاسو کښینئ. هیڅ ضرورت نه شته چې تاسو له ما سره رسمي چلند وکړئ. زه دومره مهم سړی نه یم.))
مالتي وویل: ((ستا په عزت ورکولو زه ځان ته عزت ورکوم. تاسو باید دومره مؤدبـه ونه اوسئ. ټول هغه کسان چې دلته حاضر دي ډېر ښه پوهیږي چې تاسو د هیـواد او ادبیاتو لپاره څه خدمتونه تر سره کړي دي.
خلک ښایي اوس د هغو په قدر پوه نه شي، خو وخت به یې راشي څوک څه پـوهیږي که یې اوس وخت را رسیدلی وي چې هر ښار به خپل واټونه او کوڅې ستاسو په نـوم ونوموي او ستاسو عکسونه به د ښار په سـالونونو کـې ځوړنـد وي. ستاسـو ځینـې علاقمندان په ډېرې مینې سره تاسو ته سترګې په لاره دي چې د کلیـوالي جنـبش رهبري په غاړه واخلئ.
دوی غواړي چې کار په منظم ډول پیل کړي او یوه ټولنه جوړه کړي او غـواړي چـې تاسو ددغې ټولنې ریاست په غاړه واخلئ.))
د ده په ژوند کې دا لومړنی ځل و چې پنډت اون کارناتهـ د اشرافیت له پلوه دومـره عزت شوی و. البته چې ده په عامه میتینګونو کې وینا وې کړې او همدارنګـه د څـو کلوپونو منشي یا د منشي مرستیال و. خو روښانفکري قشر تر اوسه پورې د ده سوږ

(c) ketabton.com: The Digital Library

حمایت کړی و. هغه عادت کړی و چې پخپلو خطابو کې د هغو پر ضد ودریـږي او پـه ورځپاڼه کې یې وغندي. د هغه قلم تېز و. ژبه یې سوځوونکې وه. د دغو لوړو او ټیټو او افراطي نظریاتو له امله ډېرو د یوه ناطق په حیث نه پیژانده. خو بخت اوس د ده پر مخ خندلي وو. یو حکیم او پوه وایي: زیار او سخت کار هیڅکله بې ځایه نه ځي. له خپـل ځایه راپورته شو. دی چې په فکرونو کې ډوب شوی و، ویې ویل: ((دیوي جي، ولې ما په دې موضوع کې رانښکیلوئ؟ زه د اداري چارو ریاست په غاړه نه شم اخیستلی، زه یو ټولنیز کار کوونکی یم او همداسې به پاتې شم.))

پیغلې مالتي ورته غوږ ونه نیو. دی باید د ټولنې د دفتر ریاست په غاړه واخلي. تر هغه ځایه پورې چې دا پوهیږي په ښار کې دی د نفوذ خاوند سړی و. ده تیره ژبه او قـوي قلم او عالي شخصیت درلود. داسې وخت و چې شته او نفوذ لاس په لاس ګرځیـدل، خو نن ورځ پوهې ګام وړاندې ایښی. دوی پخپل منځ کې د زرو روپو پانګـه د ټـولنې لپاره ټوله کړې وه او ټول ولایت یې تر مخ و چې ورو ورو د هغو لـه منـابعو نـه ګټـه واخلي.

پنډت اون کارناتهـ وویل: ((پیغلې مالتي، دا د ډېر مسوولیت دفتر دی. تاسو بایـد د دې کار لپاره زیات وخت وقف کړئ، تر هغه ځایه چې په مـا پـورې اړه لـري، زه بـه لومړنی کس یم چې د خطابې کوټې ته ځان را ورسوم.))

پیغلې مالتي دوام ورکړ: ((ستاسو ورځپاڼه به زموږ د هدفونو د لاسته راوړلو پـه لاره کې له موږ سره مرسته وکړي. موږ باید د هغې تیراژ لږ تر لږه شلو زرو ته لوړ کـړو. د ښاروالیو او دسیمه ییزو بوردونو رئیسان زموږ دوستان دي.

د هغو ځینې له موږ سره همدلته شته. که چیرې هر یو د دوی د خپلې سـیمې لپـاره پنځه سوه کاپۍ واخلي، پنځه ویشت زره کاپۍ کیږي! رای او ښاغلي میرزا نظر ورکـړ چې یوه مصوبه په اسامبله کې پاس کړي چې په هغه کې حکومت تـه دنـده ورکـړل شي، څو د ولایت د هر کلي لپاره د(بریښ) یوه کاپي واخلي.))

پنډت اون کارناتهـ وویل: ((موږ به همدارنګه د عالیجناب والي د مرکې انتظـار هـم ولرو.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښاغلي میرزا موافقه وکړه، پیغلې مالتي وویل: ((همدارنګه مـوږ پر ېکـړه کـړې ده څرنګه چې په اسامبله کې څوکۍ خالي شي، تاسو باید د انتخابیدو لپاره تیار اوسـئ تاسو هو ووایئ، نور یې په موږ پورې اړه لري، موږ به پاتې کارونه سمبال کړو.))

د پنډت اون کارناتهـ سترګې روڼې شوې. پیغلې مالتي دا د خوشحالۍ ځای دی: ((زه بیخي ستاسو په خدمت کې یم.))

دوی د دوسیهرا محفل ته د تلو لپاره تیار وو چې یو افغان ناڅاپه کوټې ته راننوت. ده چې لوړه ونه، پراخه سینه، اوږده بر ېتونه او سرې سترګې درلودې، پـراخ کمـیس او پرتوګ یې اغوستی و. د هغه د سرو زرو په رنګ پر خامک دوزي واسکټ باندې قطار وزمه له ورایه پر ېښیده، ټوپک به یې پر اوږو پروت و او توره یې په خوا کې ځوړنـده وه. هغه لکه تالنده او بر ېښنا وغوړیده. ((خوځیږه مه! زما ملګري لوټ شوي. ستاسو مشر چیرته دی؟))

رای وړاندې راغی: ((څه خبره ده؟))

افغان د ټوپک کنداغ پر غولي په زوره وواهه: ((خبره؟ ستاسو له سړو نه یوه زما لـه ملګري نه چې د یو کور خوا ته روان و، زر روپۍ لوټ کړې دي. ټول محفل بې سـده، ګنګس او ګیچ شو. د پیغلې مالتي کرتې او پرتې ویل له یاده ووتل، د ښـاغلي کهنـه پښې ولړزیدې. رای هم چې تش لاس او په خپل ټاکور والي باندې مغرور و لا تر اوسه پورې ونه شو کولی پوه شي چې څرنګه له هغه سره مخامخ شی. هغه جـرآت وکـړ او ویې ویل: ((موږ غله نه یو. موږ ټول دلته ښه خلک سره راټول شوي یو. زه د اسامبلې غړی یم. دا میرمن چې دلته وینې یوه ډاکټره ده، له لکنهو نـه راغلـې. مـوږ پـه دې موضوع هیڅ خبر نه یو. ښه به دا وي چې پولیس ته راپور ور کړې.))

خان خپله پونده پر زمکه ووهله : ((د چرګ او د غوایي کیسې مه راته کوه. زه کـولی شم د اسامبلې غړی داسې تر پښو لاندې اوړه کړم. بې له خدایه له هیچا نه ډاریـږم. ماته مې پیسې راکړه. زه د چټیاتو زغم نه لرم.))

حالت په خرابیدو، هیڅ کوم نوکر هم نږدې نه و. میرزا وویل: ((ما باید خپله تومانچه له ځان سره راوړی وای.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

خان نارې کړې: ((تاسو ته اخطار در کوم پیسې راکړئ، که نه دا ټول کلی بــه لــوټ کړم، څوک جرآت لري چې زما په مخکې ودریږي؟))

ښاغلی کهنه کوښښ وکړ چې ځان ښوی تېر کړی. خان پرې غږ وکړ: ((تا ته وایــم ! غواړې ګولی دې تر ملا تېره کړم؟ د چا سلا او مشوره زما نه ده په کار. د همدې سلا او مشورې په اساس له وایسرا سره هم چلند کوم.))

پیغلې مالتي ځان بدل کړ. لکه د باز غوندې یې پرې غوټه وکړه: ((ته دغو رذیلانو ته ووایه چې پیسې بیرته راکړي، که نه زه به تا له ځان سره بوځم. زه په تا مین یم. زه د خپل ټبر مشر یم، زه به د کابل له امیر سره وجنګیږم، زه تاسو ته اخطار درکوم، زمــا پیسې راکړئ، که نه کلی به لوټ کړم.))

ښاغلي کهنه پر شا لاړ. له ځان سره وبنګید: ((ځان یې له شره خلاص کړی.))

پیغله مالتي له قاره تکه شنه شوه. ((زه دلته یم، تور مخیو او هیڅوک نه ښوري. ولې ټوپک له هغه نه اخلئ؟))

ښاغلي کهنه وویل: ((ژوند ګران دی. هغه ته زر روپۍ ورکړئ او ځان ترې نه خــلاص کړئ.))

رای په زړه ورتوب وویل: ((که چیرې دی مالتي ته لاس ور وړي، نو زه به یې نه شــم زغملی. نه یې شم زغملی، آن که چیرې زما د ژوند په بیه هم تمامه شي.))

کهنه ورته د اخطار په ډول وویل: ((احمق کیږي مه، که چیرې هغه وپارول شي. موږ به ووژني.))

هغه وبنګید: ((ور یې کړه، پیغله مالتي ور یې کړه. پیغلې په سپکه سترګه او کرکــه هغه ته وکتل، نه پوهیدم چې تاسو دومره ډارن یاست.))

تانکا ژر ځواب ورکړ: ((زه نه پوهیدم چې پیسې دومــره پــر تــا ګرانــې دي. د نــورو پیسې.))

خان چې د دوی ګونګسې ته غوږ نیولی و، نارې یې کړې: ((یوه دقیقه نور وخت لرئ، فکر مو وکړئ. تاسو پیسې مه راکوئ، زما سړی به همدلته راشــي.)) هغــه اشــپیلاق راوویست.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مالتي ته يې مخ ور واړاوه ويې ويل: ((راځه له ما سره، زما مينې، زما زړه ستا په ښښو کې پروت دی.))
((ته نه پوهیږې چې واقعي مینه څه شی ده. زه به خپل زړه په خنجر ووهم څو یې وینې ستا په ښښو کې تویې شي.))
تانکا وویل : ((مالتي د خدای لپاره، هغه ته روپۍ ورکړه.))
کهنه په غبرګو لاسونو د خدای روی وروړ او زاری یې ورته وکړې: ((مالتي، پـه مـوږ باندې رحم وکړه.))
خو رای په ډانګ پیلې وویل: ((موږ پیسې نه ورکوو. که چیرې دا زما د ژوند اخرینی کار هم وي، زه به دې بدماش ته یو درس ورکړم.))
خان مخ ته راغی څو مالتي، له لاسه ونیسي چې په همدې وخت کې هوري صحنې ته راغی. هغه راغلی و څو میلمنو ته د محفل د تیاري په باب خبر ور کړي. هغه ولیـدل چې دوی ټول لکه مجسمې ارامه ولاړ دی په داسې حال کې چې خان مالتي له لاسـه ونیوله رای نارې کړې: ((هوري پولیس، پولیس!))
خان یو وارې هوري ته ټوپک ونیو: ((ونه خوځیږي خوګه، کنه مړ کوم دې.))
هوري یو کلیوالي او ساده سړی و. د هر کلیوال غوندې له پولیس نه ډاریده خو نـه د دې لپاره چې ډارن و. د بادار له یوې خبرې سره به یو لوی پیل را چپه کړي.
پر هغه یې ورټوب کړ او کاري لغته یې ورکړه چې خان پر غولي پراخ راولوید. هـوري یې پر سینه ور کیناست او د هغه ږیره یې ونیوله. ږیره وشکیده، خـان خپـل پټکـی ایسته واچاوه، هوري ټکان وخوړ او ودرید. دا ښاغلي مهتا و. دوی پرې راټول شـول، خو ښاغلي مهتا داسې عمل وکړ چې ګواکې هیڅ شی نه دي پېښ شوي.
پیغلې مالتي په ظاهوري قار ورته وکتل: ((د مرګ ټکان دې راکړ. زما زړه تـر اوسـه دربیږي.))
ښاغلي مهتا وویل: ((فقط ستاسو زړه ورټوب مې ازمایه. بخښنه غواړم که چیرې مـا بد چلند کړی وي.))
اوومه برخه

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دې وخت کې چې دا پېښه پای ته ورسیده د شنې زرغونې جشــن هــم پــای تــه ورسید او دهرما لپاره تیاری نیول کېده، خو د میلمنو له ډلې نه یو هم پــه دې حالــت کې نه و چې دا ډرامه وويني.

ښاغلي مهتا يې ليدو ته لاړ، ډېر خوند يې ترې واخيست او تر پايه ورته کښيناست. د کلي د زميندار هجوو او په هغه پورې ادبې ملنډې ډېره اغيزه ناکې وې. په هر گام کې جزايي قانون ته مراجعه، د غرمې د ډوډۍ د لړ وروسته کيدو سبب د هغې ښځې تــه دعوا جوړول، د وکيلانو زښتې ډېرې غوښتنې او شاهدانو خيالي چالونه دا ټول هغــه شان وو چې نندار چيان يې له خندا ووژل د خندا وړ صــحنه دا وه کلــه چــې وکيــل شاهدان دې ته اړل کړل چې خپلې څرگندونې د طوطي په شان بيان کړي، کله چې د دوی مسخرو ته ده دواړه لاسون ورته غوځول، کله چې د ده شاهدان د شهودو ځــای ته پورته شول او د ده په دښمنانو بدل شول او ورته وازه خوله پاتې و. دا ټولې صحنې د خندا وړ وې. کله چې ننداره پای ته ورسيده او د اصلي لوبغاړو لپاره د مډالونو اعلان کيده، له دې کبله چې صحنې ډېرې ژوندۍ او رياليستيکې وې، ښاغلی مهتا ناخاپــه له خوشحالۍ نه له خپلې څوکۍ راپاځيد. رای لوبغاړو ته اشاره کوله. مهتا هغه په غيږ کې ونيو او ورته ويې ويل: ((هيڅکله دا تصور نه و چې ستا ليد به دومره ژور وي.))

بله ورځ له سبا نارې نه وروسته دوی د ښکار لپاره ووتل، زياتره ميلمانــه تللــي وو. د رای ډېر صميمي ملگری چې پاتې و د ښکار ډله جوړوله. د ميرمن کهنه لا تــر اوســه پورې هم سر خوږی دی او نه شوای تللی، پنډت اون کارناتهــ د يوې مقالې په ليکلــو بوخت و څو د پرون شپې په مجرمانو باندې خپل زړه سوړ کړي.

پر ښاغلي کهنه باندې د ټوپک د ډز له اوريدو سره حمله راغله، خو پيغلې مالتي چې پر پکړه کړې وه له دې ښکاري ډلې سره به يو ځای شي، نو څرنگه ده کــولی شــوای پاتې شي؟

ښاغلي تانکا په خپله خوښه له دې ډلې سره يو ځای شو، ځکه چې لا تر اوسه پــورې ده د راتلونکې انتخاباتي مبارزې د موضوع په باره کې د غږيدو او خبرو اترو فرصت نه و موندلی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښاغلي میرزا د دې لپاره له دې ډلې سره یو ځای شو چې د نویو تجربو لیوال و، په خاص ډول هغه تجربې چې په هغه کې خاطرې هم موجود وي او پیغله مالتي د دې لپاره چې خوشحاله وه شاخوا یې مینه وال پرې راټول وو.
ښاغلي مهتا په دوی کې یوازینی د ښکار واقعي سړی و.
رای پر بېکړه کړې وه چې له ځان سره د اشپزانو او نوکرانو ډله هم بوزي. خو ښاغلي مهتا دا مفکوره رده کړه.
ښاغلي کهنه په مرورتیا سره وویل: ((ته غواړې له لوږې مړه شو؟))
مهتا وویل: ((تاسو به له لوږې مړه نه شئ، پیغله مالتي به زموږ لپاره خواړه پاخه کړي.))
پیغلې مالتي اعتراض وکړ: ((تا ښکا شپه زما لاس ډېر کلک نیولی و، مړوند مې اوس لا هم خوږیږي.))
په پای کې ښاغلي میرزا له نوې او ښې مفکورې سره راغی او ویې ویل چې دوی به یوه غرڅه ښکار کړي او د خوسۍ غوښه به د غرمې لپاره وخوري.
دوی په دوو موټرو کې سپاره شول. پیغلې مالتي د یوه موټر چلوونکې وه او رای د بل. له شلو میلو نه وروسته سړک په کږیدو او راکږیدو شو او دوی غونډیو ته ورسیدل. د سړک دواړو خواوو ته غرونه پراته وو. پر یوه نیغ ځوړي له پورته کېدو وروسته سړک ښېرته کښته شوی و او له هغه ځای نه د سیند یوه منحني لیکه ښکاریده چې لکه ناروغ سړی رنګ الوتی او نری و. دوی د یوې ډاروونکې ونې تر سیوري لاندې ودریدل. ډله په دوو برخو ووېشل شول او موافقه وشوه چې دوی به همدې ځای ته د غرمې په شاوخوا کې ځانونه راورسوي. مالتی له مهتا سره لاړه. کهنه له پټې نااميدۍ نه خوټیده، خو دی له رای سره یوځای شو، ځکه هغه هم په هر صورت کوم بد ملګری نه و. میرزا او تانکا دریم ګروپ ځان ته جوړ کړ. دوی د ځو شیبو لپاره وګرځیدل.
مالتي وویلې: ((باید دومره چټک لاړ شو؟ غواړم لږ څه دمه وکړم.))
مهتا په موسکا شو: ((ستړې یې؟ دومره ژر؟ موږ یو میل لاره نه ده وهلې.))
((نه، ستړې نه یم. فقط د استراحت احساس کوم، همدومره او بس.))
((راځه چې لومړی لږ څه ښکار وکړو.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

((ته پوهيږې، زه هيڅ د ښکار لپاره نه يم راغلې.))

((ډېر ښه. نو د څه لپاره راغلې يې؟))

هغه له شرمه تکه سره شوله. دوی يوه غرڅه وليدله، د يوې تيږې تر شا يې ځای ونيو. مهتا ډز وکړ. غرڅه راولويده.

مالتي وويل: ((دغسې؟))

((راځه چې وړاندې لاړ شو. يو بل ښکار.))

دوی په چوپه چوپتيا کې روان و. مالتي وويل: ((څومره هوا توده ده! راځه چې د ونې تر سيوري لاندې کښينو.))

((تاسو کښينئ. نه زه.))

((ما ته هيڅ پروا نه لري!))

((ما خو درته وويلې. څو چې يو بل ښکار ونه کړم دمه نه نيسم.))

((راته ووايه، ولې دې ښځګا شپه وځورولم؟زه ډېره خواشينې وم. ستا په ياد دي؟ زما مينې، راځه له ما سره. دا څنګه شوخي وه! راته ووايه، آيا تا زه رښتيا بوولم؟))

مهتا چوب پاتې شو. د تيږو پر سر لاره وه هوا ډېره توده شوې وه. مالتي ستړې شوې وه، کښيناستله.

مهتا هغې ته وکتل: (((ډېر ښه، ته همدلته دمه وکړه. زه به وروسته راشم.))

((ته غواړې چې ما يوازې پرېږدې؟))

((البته چې همداسې ده. زه باور لرم چې ته دا قدرت لرې چې ځان وساتې.))

((ته څنګه پوهيږې؟))

((عصري نجونې د نارينه وو حمايت ته اړتيا نه لري. دوی له نارينه سره لاس په لاس ځي.))

مالتي له شرمه تکه سره شوه: ((مهتا، ته ډېرې عمومي خبرې کوې؟ واقعاً!))

په يوې ونې کې طاووس ناست و. مهتا هدف ونيو، ماشه يې کــش کــړه. مرغــه لــرې والوت.

مالتي لاسونه وپړکول: ((ډېر ښه شوې. زما لعنت دې پر تا وي.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

مهتا خپل ټوپک پر اوږو کېښود او ویې ویل: ((نه ډېر لعنت پر تا دی. که چیرې لاس ته راغی، نو تا ته به د لسو دقیقو د دمې او استراحت اجازه در کړم اوس راپورته شه.))

مالتي د مهتا لاس ونیو: ((ته احساس نه لرې؟ ښه ده چې ته هیڅکله واده ونه کړې. ته به د هغې مړینه وګورې. خو زه به تا پرې نه ږدم چې لاړه شې.))

مهتا په یوه چټکه سره د هغې لاس خوشې کړ او په منډو روان شو. د هغې له سترګو لږ اوښکې راتویې شوې. ناري یې کړې: ((ودریږه. هیله کوم ودریږه. که چېرې نه دریږې، سر به مې په دې تیږه ووهم.))

مهتا خپل ګامونه چټک کړل. هغې ور ته وکتل، بیا یې ور پسې منډې کړې، کله چې هغه ته ورسیده ویې ویل: ((ته یو ظالم یې!))

((کوم وخت مې چې غرڅه حلاله کړه، پوستکی به یې تا ته در کړم.))

((څوک پوستکی غواړي! زه تا سره نه غږیږم.))

د دوی تر مخ یوه پراخه ویاله روانه وه اوبه یې ډېرې چټکې وې. د تیږو تېرې تېرې څوکې د یوې ځناور غاښونو ته ورته وي. د لمر تودو وړانګو په ډېره تُندی سره د هغې پر مخ وړې وړې ځېږې جوړولې.

مالتي په خوشحالی سره وویل: ((اوس به نو بېرته ګرځې.))

((موږ به له دې ځای نه تیر شو.))

((د اوبو جریان ډېر چټک دی ما به یوسي.))

((ته همدلته پاتې شه. زه به لاړ شم.))

((ورځه. پروا نه لري. زما ژوند زما لپاره څه مانا لري.))

مهتا اوبو ته ورګډ شو. په احتیاط سره وړاندې لاړ. ډېر ژر یې اوبه تر سینې پورې راورسیدې. مالتي وډاره شوه، ناري یې کړې: ((اوبه ډېرې دي، صبر وکړه زه درځم.))

((مه راځه! د اوبو جریان قوي دی!))

((خوځیږه مه، زه درغلم.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپل ساري يې پورته نيولى و او د وياليې څنډې ته ورغله اوبه يې تر نرۍ مـلا را تـاو شوې. مهتا چې وډار شو، هغې ته يې د ليوني په شان لاس وښوراوه چې بيرته ســتنه شي.

هغه نارې کړې: ((حماقت مه کوه. اوبه دلته تر ستوني پورې دي.))

هغې يو بل ګام واخيست او ويې ويل: ((ما ته پروا نه لري که چيرې ښايي مړه شم. د تا تر څنګ به مړه شم.))

مهتا شا ته راغى، هغه يې له يوه لاس نه ونيوله او لږ څه آرامه غوندې شـوه. هغــې د مهتا خوا ته په خوابدۍ سره وکتل: ((تا غوندې دومره د سخت زړه خاوند سړى مــې نه دى ليدلى. ستا زړه د تيږې دى. ما وځوروه زما پر پرهار مالګه ودوړوه. يوه ورځ بــه زما وار هم راشي.))

ښنې يې سوستې شوې پر هغه يې تکيه وکړه. مهتا ورته وويل: ((اوبه به دې يوسي. پريږده چې پر اوږو دې يوسم.))

((آيا ته بايد هغې بلې غاړې ته لاړ شې؟ دا ضروري ده؟))

مهتا هغه خپلې اوږدې ته پورته کړه. مالتي چې خپله خوشحالي پټوله ويې ويــل: ((که چيرې څوک مو ووينې؟))

((يقيناً چې ورته عجيبه به وي.))

مالتي په ريږديدلي اواز وويل: ((که چيرې زه ډوبه شم، ته به راته خواشــينى شــې؟ فکر کوم چې ستا لپاره فرق نه کوي؟))

مهتا په اندېښمن حالت وويلې: ((فکر نه کوې چې زه انسان يم؟))

((فکر نه کوم.))

((مالتي رښتيا وايې؟))

اوبه يې تر ستوني رسيدلې وې. د مالتي زړه غورځيده. هغې غوښتنه وکړه: ((وړاندې مه ځه، زه به ټوپ ووهم.))

ورو ورو اوبه په کمېدو شوې هغه چې لږ څه ارامه شوې وه، ويې ويل: ((اوس کــولى شم ښکته شم.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

مهتا وویل: ((تر اوسه، نه. هر چیرته چې ناسته یې اوسیږه. امکان لري په ویاله کــې غوچ ځایونه وي.))
((ته باید فکر وکړې زه خپل چارې او خود غرضه یم.))
((که چیرې دا دې وځوروي، نو د دغه ربړ لپاره اجر راکړه.))
((څومره؟))
((ډېر زیات نه. یوازې اجازه راکړه پوه شم چې بیا به په داسې حالت کې راشي.))
دوی اوس د ویالې هغې څنډې ته رسیدلي وو. مالتي د خپل ساري اوبه وزبېښلې.
مهتا وویل: ((ښایی د تودوخې تاثیر وي.))
((دومره پوهیږم چې تا دلته راوستلم څو ما مړه کړې.))
مهتا کښیناست او د هغې سر یې پخپلو لاسونو کې کلک ونیو. په ماهرانه ډول یې په ګوتو کېښوده. هغې خپلې سترګې پټې کړې وې.
هغه ځوانه ښځه چې لاسونه یې په اوږو خیشته وو او سترګې یې له دوده ســوځیدې، راغله مالتي ته یې وکتل او ویې پوښتل: ((په دې څه شوي؟))
((سر یې ډېر خوږیږي.))
((نیم سر یې که ټول؟))
((هغه وایي چې نیم سر.))
((ښی خوا که کینه.))
((کینه خوا.))
((زه به څه شی راوړم.))
مهتا هغه ولیدله چې غونډۍ ته پورته شوه. د یوې نانځکې په شان ښکاریده. مــالتي سترګې پورته کړې. ((دا چاینګه چېرته لاړه؟))
((هغه تللې چې ستا د سر د خوږ لپاره څه راوړي.))
((دا بوټی د همدې ځنګلیانو لپاره ښه دی. زما لپاره فایده نه کوي، خو ته ولې په دې ښځه باندې دومره ولاړ یې. څومره د شرم وړ ده!))
مهتا چې د کورنۍ حقیقتونو په ویلو کې هیڅکله څنډ نه کاوه، په ډاګه یې وویــل: ((که چېرې تا د هغې ځینې صفتونه درلودی، ته به الهه وې.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

((د هغې صفتونه دې په هغې مبارک وي. زه نه غواړم چې الهه و اوسم.))

((که چيرې غواړې زه به په موټر پسې لاړ شم. خو شکمن يم چې موټر به تر دې ځايه پورې راشي.))

((ولې هغه چاينکه نه ليږې؟))

((هغه بوټو پسې تللې. برسيره پر دې هغه بايد خواړه پاخه کړي.))

((نو ته داسې وايې چې د هغې ميلمه يې. ښايي ستا زړه وشي چې شپه هم دلته تيره کړې. انسان کولی شي په شپه کې ښه ښکار وکړي.))

مهتا په هيجاني ډول وويل: ((زه دې نجلۍ ته ډېر احترام قايل يم. د هغې ډېره ستاينه کوم. زما سترګې دې ووځي که چېرې هغې ته ما په بد نظر کتلي وي. آن د ډېرو نږدې او صميمي ملګرو په خاطر هم چې وي په دې تودوخه کې به دومره لوړ نه وی ختلی او دا نجلۍ دا ټول د يوه تصادفي لاروي لپاره سرته رسوي. دا به دا ربړ او زحمت آن د يوې ښوونځي لپاره هم پر ځان ومني. زه په زيات کتابونو د نړيوالو ورورګلوۍ او نړيوالې مينې او دوستۍ په باره کې ليکم او درس ورکوم. خو دا يې عملي کوي. درس ورکول تر عمل ډېره اسانه ده. ته پوهيږې.))

مالتي په ټوکو او ملنډو وويل: ((ستا لويه او غټه وينا زما لپاره بيخي بس او کافي ده. هغه صرف د تا لپاره يو شی ده. هغه ځواني، روغتيا او زړه راښکونکی طلسم او جذابيت لري. دا هغه شی دی چې په يوه واقعي ښځه کې لټول کيږي.))

مهتا راپورته شو او په داسې حال کې چې په قار و ټوپک يې را واخيست او د تلو لپاره تيار شو.

((نور څوک ځي؟))

((هغه، واقعي ښځه.))

هغه ځوانه ښځه راښکاره شوه، يو بوټی يې په لاس کې نيولی و. ويې ويل: ((ومې مونده. اوس به درمل جوړ کړم. تاسو چيرې ځئ؟ د مرغۍ غوښه تياره ده. اوس به چپاتي پاخه کړم. ميرمن کولی شي شيدې راواخلي. مازديګر چې هوا لږه سړه شي لاړشئ.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغې په لطافت سره د مهتا د آچکن يو څو تڼۍ خلاصې کړې. مهتا د هغــې د پښــو د مچولو لپاره تقريبا نه مقاومت کوونکي تمايل او شوق درلود.
مالتي په بې خوندۍ سره وويل: ((يوازې دا بوټي پريږده. د ويروونکې ونې لانــدې د لوېې ويالې تر غاړې موټر ولاړ دی. خلک به هم هلته وي. هغوی ته ووايه چــې مــوټر دلته راولي.))
هغې ځوانې ښځې مهتا ته د زارۍ او غذر په ډول وکتل. هغې بوټي پر زمکه کيښــود. ((خو، بهايی جي اجازه ده مخکې له دې نه چې لاړه شم دا چپــاتی پــوخ کــړم او پــه خوښۍ لاړه شم.))
هغه جونګړې ته دننه ننوتله او د شيدو د لوښي سره راووتله. مالتي د دغه زاړه او بې ډوله لوښي په ليدو سره پزه کش کړه، خو له شيدو نه يې سترګې نــه شــوی پټــولی. مهتا د جونګړې د وره په خوله کې خواږه وخوړل هغه ښځه ورته ولاړه وه او پکه يــې پرې وهله.
مالتي هغې ته وويل: ((هغه يوازې پر برېږده. دی به ونــه تښــتي. منــډه کــړه او مــوټر راوله.))
هغې وويل: ((بهايی جي، خو نه د احسان او مننې يا د يوه ناروغ په سترګو، بلکې په سپين سترګی سره!))
هغې وويل: ((بهايی جي، زه خو ستا مريۍ نه يم، تا ته ځان يــو شــی ښــکاريږي. زه موټر پسې نه شم تللی.))
مالتي هغې ته ښکنځل وکړل: ((څنګه دا جرآت کوې؟ دا د چا سيمه ده؟))
((د رای.))
((ښه! زه به دې په هغه باندې ووهم.))
((ډېره ښه، بهايي جي، که چېرې ته پرې راضي کيږې. د يوې ببوزلې ښځې لکه ما د وهلو لپاره هغه کوم لښکر ته اړتيا نه لري.))
مهتا، کله چې دا خبرې د هغه غوږ ته ورسيدې، خپله ډوډۍ يې پيل کړې وه. مړۍ يې په ستوني بنده پاتې شوه. زر زر يې خپل لاسونه پرې مينځل.
هغه وويل: ((له دې نجلۍ سره کلکيږه مه. زه به په خپله لاړ شم او موټر به راولم.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

مالتي ودریده: ((هغه باید لاړه شي!))

مهتا په کلکه سره وویل: ((هغه به لاړه نه شي. د هغې له دومره میلمه پالنې نه وروسته هغې سره د چلند دا لار نه ده.))

مهتا اریان پاتې و چې یوه نجلۍ لکه مالتي چې دومره د پراخه نظر خاونده وي ولې په خپلو ماغزو کې داسې ناوړه او کلک حسادت ته ځای ورکړي.

مالتي په تریو تندي وویل: ((ډېره ښه، زه به لاړه شم آن د دریدو توان نه لرم. ته کولی شي خپل وخت دلته تېر کړې او وروسته له دې نه چې د هغې پښو ته ور ولوېدې او عبادت دې وکړ راشي.))

وروسته هغه لاړه. مهتا په ډېرې مننې سره ځوانې ښځې ته راغی او ورته ویې ویل: ((خورې، اجازه راکړه چې اوس له تا نه رخصت شم.)) د هغې په سترګو کې او ښکې ډنډې شوې.

رای او کهنه په دوهم ګروپ کې وو. کهنه چې پر مخ یې لږ د دانې داغ و، خو بیا هم ښکلی ښکاریده. یو ښه مجلسي او نطاق و.

ده د ښکار هغه کالي اغوستي وو چې ظاهراً یې د همدې جشن لپاره جوړ کړي و، ځکه دی ښکار ته ډېر کم ته هغه انسان چې ټول وخت یې د مشتریانو په ښکار کې تېر شوي وي، هیڅ د دې وخت ورته نه پیدا کیږي چې د ځارویو په ښکار بوخت شي.

خبرې د مهتا په باره کې چې له پرون نه را په دې خوا یې د کهنه اعصاب ور خراب کړی و، را وځرخیدې. کهنه وویل: ((عجیبه مرغه ده. دوه مخې غونډې راته ښکاري.))

رای ته مهتا د پاک زړه خاوند او سم سړی ښکاریده. خو هغه له کهنه سره د کسب او کار اړیکې درلودې. هغه په دفاعیه لهجه وویل: ((زه مهتا خراب سړی نه ګڼم. ماسره یې زیات بحث نه دی کړی. آن که زه بحث هم ورسره وکړم، د هغې لوړ او عالي مهارت او پوهې ته نه شم رسیدلی. خو زه تعجب کوم هغه انسان چې د ژوند هیڅ عملي تجربه نه لري، داسې ښې او قوي نظریې وړاندې کوي. هغه مجرد دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پروا يې هم نه شته او په سره سينه هره مياشت خالص زر روپۍ په جېب کې اچوي. نو هغه د وخت د تېرولو لپاره څه وکړي. پر ته له دې نه چې د ژوند په باره کــې فلســفي مسايل طرحه کړي؟))

((ما اوريدلي دي چې د هغه کرکتر ښه نه ده.))

((ښه، د يوه بې مسوولیته او آزاد سړي لپاره خپل سري يو غير طبيعي خبره نــه ده.))

((زه نه پوهيږم چې مالتي ولې ورسره دومره توده دی.))

((مالتي د هغه ليواله نه ده. ستا د حسادت د راپارولو لپاره له هغه نه استفاده کوي.))

((اوس نو څوک يې په فکر کې دي! هغه ماته له نانځکې نه زياته نه ده. هر وخت چې زړه مې وغواړي هغه نڅولی شم.))

((ښاغلی کهنه، خو پر تا باندې، ګران دی. ته له دې نه انکار نه شي کولی.))

((زه هم ستاسو په باره کې همدا نظر درلودلی شم.))

((تاسو کولی شئ. خو ماته په رښتيا نانځکه ده. په داسې حال کې چې هغه تا ته يوه الهه ده.))

کهنه په لوړ آواز وخندل که څه هم د خندا ځای نه و او وېې پوښتل: ((که چېــرې زه هيله ولرم چې دغې الهې ته يوه وړه تحفه وړاندې کړم، زه څه له لاسه ورکوم.))

رای وخندل. هغه وويل: ((که هغه نه پيژنې هر څومره چې زيــات شــاوخوا تــه يــې وڅرخې، هغومره تا له نظره غورځوي. پروا يې مه کوه، خوشې يې کړه، دا به په خپلــه درپسې راشي.))

((په هغه صورت کې، دا بايد تاسو پسې راشي.))

((زه ؟ زه په دې لوبه کې نه يم. ما د هوښیارۍ له مخې له دې لوبې نه ځان ايستلی . زما ټوله انرژۍ او ماغزه زما د مال او جايداد په ساتنه کې په کار لويږي. زما د کــورنۍ ټول غړي په سپکو او مبتذلو کسبونو او چارو لګيا دي. ځينې يې د خپلو ارواحــو پــه پاکۍ او اصلاح بوخت دي او ځينې نورو يې له جسماني پلوه د عياشۍ پــه لومــه کــې نښتي دي. زه مجبور يم چې د دغو پرازيتو د ساتنې او محافظت غم وخورم، منم چې نور زمينداران بيخي شيطانان دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوی تر دوو غوړو په پور کې ډوب شوي او تل په یوه تیاره کې ژوند کوي. خو زه له هغو کسانو نه، نه یم چې خپل قبر ځانته په خپله کیندي. له داسې رسوایۍ نه مړینې ته ترجیح ورکوم.

د وجدان لړ رڼا لا تر اوسه پورې هم ما راپاروي، څو خپل هیواد او خپلو هیوادوالو ته خدمت وکړم. هغه وخت چې د (ساتیاګراها) جنبش پیل شو او ټول زمنداران تر ستوني پورې په شرابو او ښځو کې ډوب وو، ما د خپل هیواد غوښتنې ته ځواب ورکړ او بندیخانې ته وغورځیدم له مالي پلوه ډېر زیانمن شوم، څو لکه، ما لا تر اوسه پورې هم دغه زیان نه دی پوره کړی. خو پښېمانه هم نه یم، آن لږ هم.

زیاتره په هغه افتخار کوم. ښاغلي کهنه په مود سره کالي اغوستي وو او فرانسوي واین یې لږ لږ څښل. ده د ساتیاګراها په جنبش کې ګډون کړی و، په جیل کې که څه هم د (الف) د صنف بندي پېژندل شوی و، خو ده د (ج) د صنف د ډوډۍ په خوړلو کې ټینګار کاوه. که څه هم دی په دې باور و چې لږ څه شوخي او ساتیری په ژوند کې د بریالیتوب اصلي عنصر ګڼل کیږي. آن د جګړې دوه ارابه یې په کې څو چې ارابې یې ګریس کاري نه شي، په لاره تللی نه شي.

هغه وویل: ((زه په دې عقیده یم هغه څوک چې له ښځې سره مینه کولی نه شي له هیواد سره هم هیځکله مینه نه شي درلودای.))

رای په موسکا شو: ((غواړې زما په خپله لکړه ما ووهې؟))

((نه، زه یو ساده واقعیت بیانوم.))

((ښایي ته سم ووایې.))

((زړه دې ولټوه او وبه وینې چې زه سم وایم.))

((زه پوهیږم چې زه یو کامل انسان نه یم. خو عیاشي او جسم پرستي زما له کمزوریو نه یوه نه ده.))

((زړه مې در باندې سوځي. ښایي همدا دلیل وي چې ته خواشینی او خپه یې، خو زه به په اسانۍ سره لاس وانه خلم آن که د دې خندوونکې لوبې پای تراژیدي هم وي. زه نه پوهیدم چې څرنګه پر هغې باندې برې ومومم، ځکه چې تر اوسه پورې د هغې خوی او مزاج ما ته معلوم نه و.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

((ځو چې ته پوهیږې هغه به دمهتا مال وي.))
دوی یوه توره غرڅه ولیده چې له دوی نه لیرې ګرځیده. رای هدف ونیو، کهنه نـارې کړې: ((ډزې مه کوه! پر پړده چې وڅري. هوا ډېره توده ده راځه د هغې ونــې لانــدې کښینو. غواړم ستاسره د څه شي په باره کې وغږیږم.)) خو رای ډزې وکړې او خطـا لاړ حیوان وتښتید.
کهنه چې د رضایت په توګه ژبه ټکوله، وویل: ((ښه شو. تا به له یوه حیوان نه د ژوند اخیستو ګناه پر غاړه اخیستې وای. په هر صورت آیا ته په خپل ملک کې ګنې کرې؟)
((زیات.))
((ولې زموږ د بورې جوړولو په فابریکه کې ځان نه شریکوې؟))
((د اسهامو خرڅول په منډه روان دي. که زیات نه اخلــې لــږ تــر لــږه زر منــه خــو واخله.))
((ښه یې ده، خو زه پیسې نه لرم.))
((مهتا غوندې زمیندار ډېرې پیسې لري.))
((د اسهامو بیه پنځوس زره ده، خو ته کولی شې په سلو کــې پنځــه ویشــت نغــدې ورکړې.))
((زه پیسې نه لرم.))
((هر څومره دې چې زړه وي له ما نه یې واخله. زما بانک ستا په اختیار کې دی آیـا ستا ژوند بیمه دی؟ زموږ د بیمې له کمپنۍ نه یو ښه بیمه لکی واخله. فکر کوم کولی شې په اسانۍ سره هره میاشت کې له دوه سوه تر درې سوه روپو پورې د بیمې پیسې سپما کړې. ستا د کوچنیانو لپاره د بیمې تر پالیسۍ نه بله ښه پانګه اچـول نــه شــي موندلی. زموږ د بیمه لیکونو شرطونه وګوره او زما مشوره په غوږ کې ونیسه. لــږ څــه احتکار وکړه. دا دومره میلیونران چې ته هره ورځ وینې حرام شته یــې د احتکــار د لارې موندلي دي. د مالوچو، بورې، غلې او ربړ بازار په اوسني وخت کې تود دی. یــوه ښه معامله او په لکونو ګټه. البته چې احتکار یو پیچلــی کــار دی. مبتــدایان او تــازه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کاران د مالونو او اسهامو په تبادله کې ژر مایوسه کیږي او تاوان کوي، خو د یوه تعلیمیافته او دور اندېشه سړي لپاره لکه ته، تر احتکار نه بل فایده من کار نه شته.))

یو کلیوال په لاره تیریده، یوه ټوکری یې پر سر وه، کهنه هغه ودراوه او ترې نه ویې پوښتل: ((په ټوکری کې دې څه شی دي؟))

کلیوال اریان پاتې شو. په خواره ژبه یې وویل: ((باداره کوم مهم شی نه دي. د بوټو څو پاڼې او ریښې دي، بازار ته یې د خرڅلاو لپاره وړم.))

کلیوال هغه ته خپل(درملو دوکان) محتویات ور وښودل. عادي بوټي و چې کلیوال یې په عطارانو باندې په ډېره ټیټه بیه خرڅوي، هغه یوه ریښه راواخیسته او ویې ویل: ((مُسکن دی. دومره ګټه لري چې یو خوراک یې تبه، د زړه ټکان، ټوخی او بواسیر تداوي کوي او دا هم اغیزمنه ده، د بواسیر او د نس د بادو لپاره ... .))

هغه سړي د دغو ټولو لپاره اته آنې غوښتې، کهنه یوه روپۍ راکړه او له هغه یې وغوښتل چې ټوکرۍ کیږدي. رای ترې نه پوښتنه وکړه : ((دا څخلې څه کوې؟))

کهنه په موسکا شو: ((زه به یې په سرو زرو بدلې کړم. زه کیمیاګر هم یم.))

((دکیمیاګرۍ نوی راز په څه کې دی؟))

((ته کولی شي زده یې کړې. خو لومړی باید رسمي زما شاګرد شې، یو سېر او یو چارک لډو د معمولي ګوړې د کښښودو په ډول ماته راوړې. زه مجبور یم له هر رنګ خلکو سره معامله ولرم. ځینې خلک شته چې د ځینو بوټو په معالجوي ارزښت سخته عقدیه لري. زه به دا بوټي په هغو باندې خرڅ کړم که چیرې په یوې روپۍ زه یو درجن ناپوه خلک وغولوم او د هغو مننه او کوروداني تر لاسه کړم. دا یوه بده معامله نه ده.))

((خو ته څرنګه کولی شي د دومره زیاتو بوټو خواص په یاد وساتې؟))

کهنه وخندل: ((څه ساده سړیه! آیا د بوټو خواص هم کومه موضوع ده؟ کولی شي هر بوټي ته هر رنګ خواص ورکړې. زموږ سوامې چې پر دوی باندې ډېر خاندي. تاسو له سوامي جي سره نه دي کتلي. کله چې بل وخت زموږ لیدو ته راشي زه به سوامي جې تا ته در وپیژنم. له هغه وخت نه چې دی راغلی دی. خلک پرې راټول شوي دي هغه کلونه کلونه د هیمالیا په ګوښه کې په طبي بوټو باندې مطالعه کړې ده. هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

حقیقت درک کړی دی. ته باید له هغه سره وګورې. په اول نظـر، هغـه سـتا د تیـرو وختونو په باره کې خبرې وکړې او راتلونکي به دې پیشګویي کړي.
مخکې له دې نه چې دی خپله جمله پـای تـه ورسـوي، د دوی پـه مخکـې بـوټي وښوریدل. کهنه په یوه ټوپ سره د رای شا ته ودرید، پړانګ راښکاره او پـه کـراری سره له دوی نه تیر شو. رای خپل ټوپک جګ کړ، خو کهنه خپل لاس د رای پـه اوږه کښېښود او په ورو یې ورته وویل: ((څه کوې؟ هغه مه پاروه که شا ته را وګوري زموږ کار تمام دی.))
((په یوه ډز به راچپه شي.))
((پر بېړه چې لومړی زه ورته پورته شم زه د ښکار شوقي نه یم.))
((نو ولې له موږ سره راغلې؟))
((دا زما قسمت و.))
پړانګ د ټوپک د ډز له ساحې نه لرې شو. رای چې ټوپک یې پر اوږه ایښی و، وویـل:
((موږ ډېر ښه چانس له لاسه ورکړ.))
دوی په چوپتیا کې لاره وهله نابېره، کهنه وویل: ((څه وخت به بیا زمـوږ لیـدو تـه راشې. غواړم که چیرې امکان ولري بیمې او اسهامو لپاره د غوښتنلیکونو فورمې نـن ډکې کړې. دواړه فورمې زما په جېب کې دي.))
رای په پای کې وویل: ((اجازه راکړه چې پر موضوع باندې فکر وکړم.))
په دریم ګروپ کې خورشید میرزا او تانکا تنظـیم شـوي وو. د میـرزا لپـاره تیـر او راتلونکی وخت د بې خونده او خوشې کاغذ په شان و. په مقننه شورا کې د هغه ثقلت او د دوستانو په منځ کې د هغه ورین تندی سره عوضي نیول کیدل د بـې بـاکی تـر سرحده مزاجه او د اطاعت تر سحده مودبه وه. خو هغه باټو او لاپو وهونکو تـه هـیڅ وخت نه ورکاوه. د پور په موضوع کې هغه ته په یاد نه و چې نور څومره د ده پوروړي دي. د هغه یوازینۍ مشغولتیا شعر او شراب و.
د ښځو مینه له ډېرې پخوا نه په ده کې سړه شوې وه. تانکا د ماکیا ویلي له ډلې نه و. دی د تجارتي معاملاتو په پای ته رسولو، د منازعو او شخړو په حل او په څرخونو کې د پزې د پر ځای کولو ماهر او متخصص و. داسې ښوی و، لکـه مـار مـاهی. ده کـولی

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوای د ریګ پر سره ببړۍ وچلوي او د پرښو پر سر واښه شنه کړي. له سود خورو نه د زمیندارانو لپاره د پورو برابرول، د شپې میلمستیاوو او مجلسونو ته ځان رسول او د انتخاباتو لپاره د کاندیدانو ټاکل د ده د ژوند تیرولو خاصې وسلې وې. انتخاباتو د ده لپاره ډېره ګټه رسوله. ده به د احتمالي وړونکي ښه ملاتړ کاوه، د هغه لپاره به یې سخته مبارزه کوله او یو څو زره به یې په خپل بانکي حساب ور زیاتولې، کله به چې د ملي کانګرس لاس بر و، ده به د کانګرس د کاندیدانو ملاتړ کاوه، خو کله به چې د پانګه والو بر لاسی و، دی به د (هندومهاسابا) تر څنګ ولاړ و، خو ده به د خپلو مخ ګرځونو او د جبهې د بدلون او اوښتنې په باره کې دومره جدي مناقشې کولې چې هیچا به نه شو کولی دی ملامت کړي. له عالیرتبه مامورینو او متنفذینو سره به یې ښې اړیکې ساتلې. په دې کې هیڅ شک نه و چې خلکو د هغه د بې اعتبارۍ په باره کې خبرې کولې، خو د هغه د زیات ادب او تهذیب په نظر کې نیول سره هیچا دغه موضوع په ښکاره نه مطرح کوله.

میرزا له خپل وچولي نه خولې پاکې کړې او ویې ویل: ((دا د ښکار ورځ نه ده. نن ورځ موږ باید د شاعرانو سیمپوزیم جوړ کړی وای.))

((دا به ډېر خوندور و.))

((موږ کولی شوای دا سیمپوزیم په یوه باغ کې جوړ کړو.))

په پای کې تانکا مهم ټکی په ګوته کړ: ((دا ځل به انتخابات له ډېرو ستونزو سره مخامخ شي، ستاسو لپاره به هم اسانه نه وي.))

میرزا په بې تفاوتۍ سره وویل: ((دا ځل د کاندیدېدو هیڅ تمایل نه لرم.))

((ولې؟))

((انتخابات خوابدوونکي او ځوروونکي دي. ما په دیموکراسۍ خپل باور له لاسه ورکړی. د غره په شان کار د غرڅو یوه ډله لیرې خریدله، میرزا په خپل مخ کې د سوي احساس وکړ او میرې میرې شو، سترګې یې له اریانتیا نه وازې پاتې شوې. هدف یې سم ونیو. د ټوپک له ډزې سره د ځنګله چوپه چوپتیا له منځه لاړه یوه توره غرڅه ټکنۍ شوه او راولویده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

میرزا په وحشتناکه توګه د هغې خوا ته ور منډه کړه د هیجاني شوي کوچني په څېر یې لاسونه پړکول او پورته پورته غورځیده.

په یوې نږدې ونې باندې یوه سرې د ونې ښاخونه را ماتول هغه له ونې را کوز شو او د میرزا تر څنګ یې منډې کړې. غرڅه چې په اور میره کې لګیدلې وه، اخیرینۍ سلګۍ یې وهلې، سترګې یې ورو ورو ځلیدلې.

لرګي ماتوونکی چې غرڅې ته یې په زړه سوي باندې کتل وویل: ((ښه حیوان و. ښه غوښه لري. آیا غواړئ چې تاسو ته یې یوسم؟))

میرزا لرګي ماتوونکي ته وکتل او ویې ویل: ((ډېر ښه، پورته یې کړه. خو چیرته یې باید یوسو؟))

((ښاغلیه، هر چیرې چې تاسو وایئ؟))

((هر چیرې چې ستا خوښه وي. زه یې تا ته در کوم دا ستا ده.))

لرګی ماتوونکی په اریانتیا میرزا ته وکتل او ویې ویل: ((اوه، ښاغلیه دا چې تا ویشتلې ده، زه یې څرنګه وړی شم؟))

((زه یې تا ته درکومه ستا کور له دې ځای نه څومره لرې دی؟))

لرګي ماتوونکي په ځیر ځیر میرزا ته وکتل: ((اوه، زه پوهیږم دا حلاله نه ده. همدا سبب دی چې نه یې وړې؟)) هغه دا خبره په ډېرې خوشحالۍ سره وکړه.

د اسلام دین مسلمان ته دا لارښوونه کوي چې د مړینې په حال کې پر حیوان باندې مبارکه کلمه ووایي او د هغې ستونی ور پرې کړي بې له هغې نه یې غوښه پاکه نه ده او خوړل یې منع دي. خو میرزا د داسې ضمیر او وجدان خاوند نه و. په لسو وروستیو کلونو کې یې یو ځلي هم لمونځ نه و کړی او یوازې یو ځلي یې دوه میاشتې روژه نیولې وه. میرزا په خوشحالۍ سره وویل: ((همدا اوس یې په سبب پوه شوې.))

د لرګي ماتوونکي وجدان آرامه شو او حیوان یې پورته کړ پر اوږو یې واچاوه او د خپل کور خوا ته روان شو. تانکا تر ونې لاندې د دوی لپاره منتظر و. هغه چې ویې لیدل دوی په مخالف لوري روان دي په هغو پسې یې منډه کړه. ((تاسو چیرته ځئ؟ لار مو ورکه کړې؟))

(c) ketabton.com: The Digital Library

میرزا په مقصرانه ډول وویل: ((ما دا حیوان دې سرېي ته ورکړ. د هغه کور ته ځم، ته هم له مورې سره راتلی شي.))

((آیا ستا حواس پر ځای دي؟))

((کاشکي وای.))

((د حیوان په ورکولو کې زه هیڅ دلیل نه وینم.))

((دی به تر تا یا ما په دې حیوان زیات خوشحاله شي.))

تانکا خپه او غمجن شو: ((مورې باید له کتاب نه خوند اخیستی وای، په هر صورت هیله کوم چې رای یا مهتا یو څه راوړي ... زه غواړم له تاسره د انتخاباتو په باره کې وغږیږم. که ته نه غواړې چې ځان کاندید کړې، زه په تا باندې فشار نه شم راوړی. خو مورې له سیالو کاندیدانو څخه ښې زیاتې پیسې لاس ته راوړی شو. زه ستا نه یوازې غواړم هیڅا ته دا واقعیت مه څرگندوه چې نه غواړې. دا ځل ځان کاندید کړه. دا مهرباني له ما سره وکړه خواجه جمال طاهر له همدې انتخاباتي حوزې نه ځان کاندیدوي. د ښار شتمن خلک به هغه ته رایه ورکړي، خو په عامه خلکو او پرگنو کې ستا له نفوذ نه ډېر ځوریږي. ته کولی شې په اخیرینې شیبه کې د هغه په گټه تېر شې او په آسانۍ سره لس یا شل زره روپۍ لاس ته راوړې. هیله کوم، ماته غوږ ونیسه ته هیڅ کار مه کوه. زه به د هر څه بندوبست وکړم، زه به ستا په غیاب کې اعلامیه ولیکم او خپره به یې کړم او په هماغه شپه لس زره روپۍ له ما نه واخله.))

میرزا هغه ته په سپکه سترگ وکتل او ویې ویل: ((لعنت دې وي پر تا او ستا په پیسو!))

هغه وویل: ((له زړه نه دې ماته ښکنځل وکړل، خو د پیسو په لغته وهلو یوازې خپل ځان زیانمنوې.))

((زه په زهرو لړلې پیسې په انبور نه شم راشکولی.))

((خو ته د مذهبي قوانینو مراعات هم دومره نه کوې؟))

((د تور بازار د پیسو غندل له مذهب نه کوم خلاف کار نه دی.))

((نو ته پخپل تصمیم باندې تجدید نظر نه کوې؟))

((نه.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

((نو هیر یې کړه. خو ته د یوې بیمې د کمپنۍ د رئیس کیدو سره کوم مخالفت نه لرې؟ ته یوه آنه هم په اسهامو (ونډو) کې پانګه نه اچوې، ټول هغه څه چې زه یې غواړم ستا د نوم نه استفاده ده.))

((زه خواشینی یم چې موافقه نه شم کولی.))

تانکا د دې جرآت نه درلود چې نور پیشنهادونه وړاندې کړي. میرزا ناڅاپه په خپله درناوي او ستایلو کې ډوب شو. هغه څرنګه کولی شواې د هغه چا احترام وکړي کوم چې د پیسو په ارزښت نه پوهیده؟ لرګي ماتوونکي چې غرڅه یې په اوږو باندې وه ژر ژر روان و او د لاښ تر پیټي لاندې دې او هغې خوا ته ښوریده. لرګي ماتوونکي لاښ د ونې پر یوه مونډه باندې کېښود او دمه یې وکړه.

میرزا چې ورته راورسید ویې ویل: ((ستړی شوې؟))

((ښاغلیه، لاښ درون دی.))

((یو څه لار به یې زه یوسم.))

لرګی ماتوونکی په موسکا شو. میرزا وویل: ((ولې خاندې؟ ته فکر کوې چې زه یې نه شم وړلی؟))

((ښاغلیه، دا پېټی ستاسې غونډې خلکو لپاره نه دی. دا پیټی زموږ لپاره دی.))

میرزا لاښ پر خپلو اوږو راپورته کړ او په لاره روان شو. خو پنځوس ګامه یې لا نه وو اخیستي چې اورمېږ یې په خوږیدو شو. بدن یې وریږدید او په سترګو یې توره تیاره راخوره شوه. شل ګامه وروسته، میرزا لاښ په یوه پړښه باندې کښېښود، خپله غاړه یې وښوروله او اوږې یې په ګوتو کښېښودلې څو یې ښخې ووځي.

په دغه وخت کې تانکا هم راورسید. میرزا وویل: ((ملګریه، ته هم مجبور یې چې دا بار تر یو ځایه یوسې.))

میرزا نور د تانکا په سترګو کې ځای نه درلود.

((تاسو باید ما وبخښئ. ماته خپل فزیکي قدرت او توان معلوم دی، د ازمویلو حاجت یې نه شته.))

((خو دا دومره درون نه دی. زما خبره ومنه.))

تانکا لاښ ته په ځغلنده نظر وکتل او ویې ویل: ((ته ما تېر ایستلی نه شې.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

((ځو شيبې مخکې تا ځو پيشنهادونه وکړل. زه به د هغو پيشنهادونو نه هر يو ومنم که چيرې تا دا بار سل ګامه يووړ.))
تانکا را وپاريده: ((که چيرې ميرزا دا بار وړی شي، نو دی يې ولې نه شي وړلی؟ يوزې دسلو ګامونو خبره ده.))
تانکا خپله کورتۍ لرګي ماتوونکي ته ورکړه، په دقت سره يې د خپلو بوټونو بندونه کلک وتړل، د پتلون پايڅې يې سره را ونغاړلې او خپل مخ يې وچ کړ. هغه لاښ ته داسې بد بد کتل لکه چې يو مجرم قاتل خپل جلاد ته ګوري.
د زړه ورتوب په لاپې وهلو سره يې وويل: ((ګوره، دغه ده ځم!))
ده چې په يوه زنګون تکيهه کړې وه ګوښښ يې وکړ ځو لاښ راپورته کړي او پر خپلو اوږو يې کيږدي. له دوه ځلو خواريو وروسته پـه دې بريـالی شـو چــې لاښ پــر اوږو کيږدي. خو د اورميږ پورته کول ورته ګــران و. نــږدې و چــې لاښ بيرتــه پــر زمکــه وغورځوي چې ميرزا دی جګ کړ او په پښو يې ودراوه. تانکا لومړنی ګام واخيست تا به ويل پښه يې په جبه زاره کې نښتې ده.
ميرزا وړاندې تګ ته تشويق کړ: ((آفرين، زما زلميه! وړاندې ځه!))
تانکا يو بل ګام واخيست احساس يې وکړ چې په اورميږه کې يې وبر ښښيده.
ميرزا بيا تشويق کړ: ((در وړاندې ځه، ته هدف ته ډېر نږدې شوی يې.))
تانکا دوه نور ګامونه هم واخيستل، سترګې يې رډې راووتلې. ميرزا پرې نارې کــړې: ((لږ څه زيات زور ووهه او بريا ستا ده. زه به ټاکلی واټــن پنځــوښ ګامــه کــم کــړم. پنځوس ! وړاندې ځه !))
تانکا همدا اوس په ډېر بد حالت کې و. هغه داسې احساس کاوه چې پر اوږو يې مــړه شوې غرڅه نه، خو يو زمری دی چې د هغه په ورميږ کې يې پنجې خښې کړې دي.
خو د پيسو مينه، د يوه پولادي ګاډر په شان دی يې په پښو درولی و، خو نه د ډېــرې مودې لپاره. سر يې وخوځيده په سترګو يې توره تياره را خــوره شــوه او پښــې يــې وريږديدې. په زمکه ولګيد او د لاښ لاندې ژوبل شو. ميرزا په کښيناستلو کې ورسره مرسته وکړه او پخپل دستمال يې پکه کړ. هغه ورته وويل: ((ملګريه تا خپل کوښښ وکړ. دا ستا قصور نه دی. ستا د بخت مزه نه شته.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

تانکا د زور وهلو له لاسه تیکا وهله او ساه یې بنده بنده کیدله. میرزا وخندل: ((ورور جانه، ما تر ډېره ځایه راوور.))

تانکا په غوړه مالي سره وویل: ((ستا د احترام په خاطر ما دا کار وکړ. تا غوښتل چې پر ما سات تیري جوړه کړې. ما ته خوشحاله کړې. اوس نو پر خپله وعده وفا وکړه.))

((خو تا شرط بایللی دی.))

((خو ما خپل زیات کوښښ وکړ، همداسې نه ده؟))

((دا بله خبره ده.))

لرګي ماتوونکی بیا پر خپله لار روان شو. دوی له یوې ژورې ویالې نه پـورې وتـل. د لرګي ماتوونکي کور د ویالې تر غاړې په یوه کلي کې و. یو ځو کوچنیانو چې د املې تر ونې لاندې یې لوبې کولې د لرګي ماتوونکي د ستړې مشي لپاره رامنډه کړه: ((پلاره، غرڅه چا وویشتله؟))

لرګي ماتوونکي لنډ لنډ ځوابونه ورکول. هغه غرڅه د ونې لانـدې کېښـوده، خپلـې کوډلې ته یې منډه کړه ځو یو کټ راوړي. میرزا پرېکړه وکړه چې ماسپښـین بـه پـه کلي کې تېروي. ماښام کله چې دوی روانیدل د کلي خلک تر ډېـره ځایـه ورسـره د مخه ښې لپاره راغلل.

دوه نور ګروپونه وخته راستانه شوي وو. د مهتا شونډې ځوړندې وې. پیغلې مالتي له نورو نه جلا ناسته وه چې دې ته بیخي غیر معمولي کار و. رای او کهنه وړي وو او پـه سختۍ سره یې خبره له خولې وتله. تانکا تندی تریو نیولی و، ځکه میرزا تیر ایستلی و. یوازې د میرزا ځېره خندانه او خوشحاله ښکاریده.

اتمه برخه

د غوا له راتګ سره دهنیا ډېره بدله او مغروره شوې وه. د غوا له خبرو پرته یې هـیڅ خبرې په خوله نه راتلې. یوه ورځ ناڅاپه وریځې راښکاره شوې او دموسـمي بـارانونو لومړني څاڅکي راتوی شول. بزګران د خپلو یویو په خوا کې روان شول، خو مخکې له دې چې به کرونده باندې پښې کیږي دي، د رای ناظر اعلان وکړ تر هغو پـورې چـې دوی خپلې اجارې ور نه کړي، هیڅوک اجازه نه لري چې د منې د کښت لپاره کروندو ته لاړ شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بزګران چې اریان شوي وو د هغو کسانو په شان چې چاره یې هڅ ته رسیدلې وي په نا اومیدۍ سره سود خورو ته ور منډې کړې. ځینو د منکر وسا ور وټکاوه. د هغه کاروبار په سونډي بوټو او همدارنګه په غنمو او زغرو کې ډېر ښه و. خو د کلی لوی سود خور تاګور جهینګوري سنګ و چې د خپل کاروبار تر څنګ یې د ښار د لوی سود خــور د اجنټ په توګه هم فعالیت کاوه.

د ده فرعي اجنټان به د پورونو د ورکولو لپاره د یــوه کلــي نــه بــل کلــي تــه تلــل. جهینګوري سنګ به هیڅکله بې له سختو قانوني فورمولیتو نه چا ته پور نه ور کــاوه. جهینګوري سنګ خپل غاښونه په مسواک پاکول چې هوري ور ورســید. دی چــاغ، پلن او تور سړی و، اوږده پزه یې درلوده او بریتونه یې هم اوږده وو او ده تــه یــې لــه مسخرې نه ډکه څېره ورکړې وه.

هوري خپل ناوړه حالت هغه ته بیان کړ. جهینګوري سنګ د ټګۍ موسکا وکړه او ویې ویل: ((خو پاسره پیسې دې څه کړې؟))

هوري په خوره ژبه وویل: ((کومې پیسې، تاګو؟ که چیرې ماپیسې درلودی، مـا بــه ځان د سود خوارانو له منګولو څخه لا ډېر مخکې خلاص کړی و.هیڅوک نــه غــواړي چې سود پرې زیات شي.))

((پاسره کول ستاسو خلکو عادت شوی. تاسو ښه ګنئ پر ته له دې نــه چــې خپلــې پیسې راوباسئ، پور واخلئ.))

جهینګوري سنګ د هوري پر غوا سترګې خښې کړې وې. هغه غوښتل د پیســو پــه لوبه کې بریا تر لاسه کړي.

هغه وویل: ((ښه، نو، زما پیسې ستا په اختیار کــې دي. هــر څــومره چــې وغــواړې اخیستلی شې. خو ستا د ښه توب لپاره یو شی در ته وایم، د پور په مقابل کې یو څــه ګرو کېږده، فرضاً یو یا دوه ټوټې زېور، د پور معامله وروستنۍ ستونزې لري. برســیره پر هغه ته مجبوره نه یې چې سود ورکړې. هوري هغه ته ډاډ ورکړ چې یوه ټوټه ارزان بیه ګاڼه هم په کور کې نه شته. البته دهنیا د نیکلو دوه بنګړي لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

جهینګوري د نوې مفکورې په موندلو سره داسې وویل: ((نو یو بل کار وکړه، غوا دې پر ما خرڅه کړه. په ښه بیه به یې واخلم. پوهیږم چې له هغې نه لاس نه شې اخیستلی. خو ته کومه بله لاره موندلې شې؟))

هوري وویل: ((پریږده چې له ښځې سره مې هم په دې هکله خبرې اترې وکړم.))

ددې خبرې یادولو، په کور کې غوغا جوړه کړه. غوا د نجونو ډېره خوښیده او په هیڅ بیه یې هغه له لاسه نه ورکوله. سونا په تریو تندي وویل: ((ولې ما د غوا پر ځای نه خرڅوې؟ د هغې له بیې نه به زما بیه زیاته وي.))

دهنیا وروسته له ډېر تشویق نه د غوا خرڅولو مفکوره ومنله. ګوبار چې په دې ورځو کې په نورو کارونو بوخت و له یوه لنډ مقاومت نه موافقه وکړه . داسې پرېکړه وشوه چې هوري دې د شپې له مخې کله چې نجونې په خوب ویدې وي، غوا له کوره وباسي. هوري د غوا خرڅلاو ته بیخي تیار و، خو فکر یې آرام نه و. هغه لاړ او د غوا مخې ته ودرید. داسې ښکاریده چې د هغې تورې او اغیزناکې سترګې له اوښکو ډکې وې. هوري داسې احساس وکړ لکه چې غوا ورته وایي: ((دومره ژر له ما نه موړ شوې؟ تا خو وعده کړې وه چې څو په تا کې ساه چلیږي ما به خرڅه نه کړې. آیا ستا وعده همداسې ده؟ آیا ما له تا نه څه ډېر شی غوښتي دي؟ زه بې له کومې خبرې د خپل سرنوشت استقبال ته ځم. راته ووایه، ولې غواړې ما ووژنې؟))

د هوري نه ناڅاپه آواز پورته شو: ((زه دا کار نه شم کولی! نه شم کولی ! آیا سترګې یې نه وینې؟ زه به دا خرڅه نه کړم. د درې سوو روپو څه پروا لرم؟ د خدای په مرست به د دې پور هره آنه ادأ کړم، که چیرې د ګنیو حاصل ښه وي.))

دهنیا چې په ډېر غرور سره مېړه ته کتل، وویل: ((هو، مه یې خرڅوه، سبا ته پور واخله، که چیرې موږ وکولی شو نور پورونه ادأ کړو، دا پوره هم ادأ کولی شو.))

سوبا د هغه د ورور له نفستنګۍ نه ځوریده او هوري د هغه لیدو ته ورغی. د سمې تداوۍ او خوراک د نشتوالي له امله سوبا حالت ورځ په ورځ خرابیده. هوري له هغه سره د ډېر ځنډ لپاره کښیناست. د مالي ستونزو او د رای د آخریني فرمان په باره کې ورسره وغږید او نا وخت راستون شو. کله چې غوښتل یې کور ته ننوزي، په تیاره کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

يې غوا ته نږدې يو نيم مخې څېره تر سترګو شوه، پرې غږ يې وکړ: ((هلته څوک دي؟))

((زه يم، وروره. راغلی وم چې ستاسو له نغري نه لږ اور واخلم.))

آه، دا هيرا و د هغه کشر ورور.

ګوبار په منډه رانووت هغه چې خواشينی او عصبي ښکاريده به هيجاني حالت سره وويل: ((زمورږ په غوا څه شوي؟ له درده تاويږي او راتاويږي. آيا کومو بدو سترګو وهلې؟))

هوري تال له مخې لرې کړ او چې پورته کيده، نو ويې ويل: ((ولې داسې خرابې خبرې کوې. څو شيبې مخکې خو بيخي ښه وه. ما وليدله چې هلته ولاړه وه.))

دوی غوا د خاورين څراغ تر رڼا لاندې سر تر پښو وکتله، خوله يې له ځګو ډکه وه. سترګې يې ځليدې او نس يې پړسيدلی و. هغه پرته وه او پښې يې ټينګې راغونډې کړې وې. د هنيا په نا اميدۍ سره خپل سر وټکاوه.

هوري منډه کړه څو پنډت داتادين چې خپل ځان يې د کلي ويترنر باله راولي. دا خبره په ټول کلي کې خپره شوه او خلک د هوري د کور وره ته سره راټول شول. ښکاره وه چې غوا مسمومه شوې وه.

هوري نا اميده او او خواشينی پر کټ اوږد وغځيد، کله چې دهنيا راغله چې د اوبو لوټکه تر کټ لاندې کيږدي. ده ورو د هغې لاس ونيو، ته به وايې چې دسيسه جوړوي په ورو يې ورته وويل: ((آيا يو راز ساتلی شې؟))

دهنيا چې د خبر اوريدو ته لوياله وه، وويل: ((آيا ما تر اوسه ستا راز افشا کړی دی؟ څه غواړې ووايې؟))

((آيا په چا باندې شکمنه يې؟))

((د هيچا په باره کې فکر نه شم کولی. ښايي د يوه بيروني سړي کار وي.))

((ته خو به چاته نه وايې؟))

((تا ته خو مې وويل نه وايم.))

((که چيرې چا ته ووايې، تا ته اخطار درکوم چې له وهلو به دې تکه شنه واړوم.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

((زما وژل به کومه ګټه ونه رسوي. ته به په دې بریالی نه شې چې ما غونډې بله ښځه پیدا کړې. ماته وواپه.))

((زه فکر کوم دا د هیرا کار دی.))

((نه، نه، دا واقعیت نه لري. هیرا پوچ خولی دی، خو سپک او ټیټ سړی نه دی.))

((ما په خپلو سترګو ولید ستا پر سر زه قسم خورم.))

((تا هغه ولید، رښتیا وایې؟ څه وخت؟))

((کوم وخت چې زه د سوبا له کوره را روان وم ومې لید چې دی غوا ته نــږدې ولاړ و. هغه وویل چې راغلی و څو لږ اوږ زموږ له نغري نه واخلي. موږ خبرې ســره وکــړې او چلم مو یو ځای وڅکه. زه داسې ګومان کوم کلــه چــې زه د ســوبا کــره وم ده غــوا مسمومه کړې وه او راغلی و چې ووینی غوا مړه ده او که لا ژوندۍ پاتې ده.))

دهنیا چې په سختۍ سره نفس وکیښ وویل: ((ښه، نو، ستا ورور همداسې یو ســړی دی، څه سخت زړه لري. ته ګوره! ما له کوچنیوالي نه د مور په شان روزلی دی.))

((ښه، اوس، لاړه شه، ویده شه او هیچا ته دې دا خبره له خولې ونه وزي!))

دهنیا خپل سر لکه د منګوري مار چې راپارول شوي وي جګ کړی او وی ویل: ((زه؟ که له سپیده داغ سره دی د پولیسو ماموریت ته حاضر نه کړم، زه به د پلار لور نه یم. هغه ستا ورور نه دی هغه د لستوڼي مار دی!))

هوري ورته ګواښ وکړ: ((دهنیا، تا ته اخطار در کوم که چیرې ... .))

دهنیا چې له قار او غضب نه خوټیده، په خپلو خبرو یې ټینګار وکړ: ((څــو چــې دی بندیخانې ته بو نه ځم، زه آرام نه شم کولی. هغه باید درې کاله تیرې میده کړي. درې کاله. او کوم وخت چې له بندیخانې نه راوځي، دا د بې حسه ککرۍ خاوند باید زیارت ته لاړ شي څو د خپلو ګناهونو جبیره وکړي.))

هغې ور په خرپ پورې کړ. هوري وپوهید چې په ژوند کې یې ډېره لویه تېروتنه یــې همدا وه. کلی په تیاره کې ډوب و. غوا مړه شوې وه او هوري لس فوټه له هغه لرې پــر کټ باندې نا آرامه دا خوا او هغه خوا را اوښت.

نهمه برخه

(c) ketabton.com: The Digital Library

سهار حالات خراب شوي وو. هوري د خپلې ښځې په وهلو پیل وکړ او هر کـــَرَت بـه چې هوري پرې حمله کوله، هغې د ښکنځلو په ویلو خپل غچ اخیسته. نجونو د خپـل پلار په پښو کې ځان ور نښولی او ګوبار خپله مور پټه کړې وه. خو هر کـَرَت به چـې دهنیا خپل مېړه ته ښکنځل او بد رد ویل، هوري به ګوبـار پـورې واهـه او ځـو نـور ګوزارونه به یې پرې ور حواله کړل.

کلیوال د شور ماشور د غلي کولو لپاره راغلل، خو د خندوونکې صحنې په لیدو سـره کرار ودریدل. داتادین هوري ملامت کړ او ورته یې وویل: ((هـوري، مـاغزه دې پـه ککرۍ کې شته؟ دا د کور لکشمي څوک وهي! آیا دهیرا سیورۍ پر تـا هـم لویـدلی دی؟))

هوري د داتادین پښو ته ور ټیټ شو او ویې ویل: ((مهاراج، زموږ په منځ کې خبـرې مه کوه، څو چې دا سمه نه کړم، آرام به ونه کړم. هر څومره مې چې د دې تېروتنې په پام کې ونه نیولې، هماغومره دا لا پسې تیره شوه او تېروتنې یې زیاتې شولې.))

دهنیا چې سترګې یې له اوښکو ډکې وې وویل: ((مهاراج، ته خو زما شاهد یې. زه به د اوبو یوه څاڅکي ته هم لاس ور نه وړم، څو دی او د ده ورونه د زندان د میلو تر شـا ونه وینم. زه پولیس ته ور روانه وم څو د غوا د مړینې په باره کې راپور ورکړم چې دې قاتل زما په وهلو پیل وکړ. ما خپل ټول ژوند د ده لپاره برباد کړی او دا دی د هغه انعام چې دی اوس یې راکوي.))

هوري خپل غاښونه وچیچل: ((تا بیا هم له خپلې ککرې نه د خبرو په کولو پیل وکړ. آیا تا لیدلی چې هغه غوا مسمومه کړه؟))

((تا وویل چې هیرا دې لیدلی چې غوا ته نږدې ولاړه و. قسم وخوره چې تـا نـه دی لیدلی!))

((زه قسم خورم چې ما نه دی لیدلی.))

((لیدلی دې نه دی؟ د زوی پر سر دې قسم وخوره!))

هوري خپل لاس د ګوبار پر وچولي کېښود او قسم یې وخوړ چې هیرا یې غـوا تـه نږدې نه دی لیدلی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دهنیا پر زمکه باندې پرتلې ووهلې او ویې ویل: ((ځومره درواغ وایي! ځومره په بې شرمۍ سره له خپلې خبرې منکریږي.))
ټول کلی کرار د دهنیا په خوا شو. دوی سره اوس نور هیڅ شک نه و پاتې چې هیرا غوا مسمونه کړې ده او هوري له عدلي قضاوت نه مخکې د جرم ارتکاب کړی دی. کله چې داتادین هغه راپورته کړه، هوري په کرارۍ سره ووت.
سوبا هم هلته و، دهنیا وویل: ((پنډت دادا، زه پوره یقین لرم چې دا د هیرا کار دی. د هغه له وروستنۍ شخړې نه راهیسې د فرصت منتظر و.))
داتادین وویل: ((که چیرې دا رښتیا وي، هغه ډېره لویه ګناه کړې ده. آن که چیرې پولیس یې بندي هم نه کړي دهرما داسې جنایتونه بخښلی نه شي. روپا، ورشه او هیرا ته ووایه چې دلته راشي. هغه ته ووایه چې پنډت داتادین غواړي تا ووینې. که چیرې ده غوا نه وي مسمومه کړې پر ېږده چې د کلي د خلکو تر مخ د ګنګا په پاکو او مقدسو اوبو قسم وخوري.))
دهنیا اعتراض وکړ: ((هیرا ډېر بد سړی دی.))
داتادین په خپله لاړ او له دې خبر سره بېرته راستون شو چې هیرا له کوره وتلی دی. هغه لوټکه، رسۍ او امساء له ځان سره اخیستي دي. دی چې چېرته ځي ښځې ته حال نه وایي. هغه پنځه روپۍ هم چې ده په ګوښه خونه کې پټې ساتلې وې، نه وې.
دهنیا وویل: ((هغه باید وروسته له مخ توری نه لیږدیدلی وای.))
هوري او د ده کورنۍ په هغه ورځ ډوډۍ ونه خوړه. د غوا مړینه او د هیرا غایبېدل د ورځې خبره وه. پونیا، د هیرا ښځې وژړل.
داتادین، جهینګوري سنګ نوکهي رام، د رای ناظر، د هغه څلور عسکر او د مالیې مامور پاتیشواري ټول د هغه په مخ کې په غوړه مالۍ سره ولاړ وو. هوري پسې یې سړي ولیږل. د هوري په ژوندانه کې دا لومړنی ځل و چې د پولیسو تر مخې راغوښتل کیده، لکه یو مجرم چې د دار کړۍ یې په غاړه کې وي، له ډاره ریږدیده او ولاړ و. هوري ته ځان لکه کیشب غوندې ښکاره شو.
پاتیشواري له جهینګوري سره ژر تر ژره مشوره وکړه او جهینګوري، هوري یوې خوا کړ. هوري یې خپل کور ته بوت او دېرش روپۍ یې ورته وشمېرلې او ویې ویل: ((زه

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاته پیسې په دې اعتبار درکوم چې ته یو صادق سړی یې، خو هیر دې نه شـــي چـــې بېرته راشې او د پور سند امضاء کړې.))

لسمه برخه

ورځې تېرې شوې خو دهیرا هیڅ درک نه وو. د هوري څومره چې له لاســه پــوره وه ورپسې وګرځید، خو په اخر کې نا امیده شو. دی مجبور شو چې د خپلې زمکې غــم هم وخوري او اوس نو د هیرا غم هم پرې وربانديې بار و. خو یو انسان په یوه وخت کې څومره ډېر کارونه باید سرته ورسوي؟ دی د خپلې زمکې نه د هیرا د زمکې پــه بــاره کې زیاته اندېښنه کوله. پونیا چې یوازې پاتې وه له پخوا نه به ژر ژر خوابدې کېده. د هیرا په نه موجودیت کې کمزورې شوې وه، خو د هغه په غیابت کې یې ځان نــه شــو ساتلی او ژر ژر به عصبي کیدله او هوري ورسره ډېر په تکلیف او ربړ اخته و. هوري به زیات کوښښ کاوه چې د دې طبیعت سم او آرامه وساتي، خو هغې به ده ته ســتونزه پیدا کوله .

هوري او هیرا زمکې په ګډه سره په اجاره اخیستې دي او د پاسنۍ زمکې لپاره به یې یو له بل سره سیالي کوله. خو پونیا یو ښځه وه نو د هوري لپاره د منلو وړ نه وه چې د هغې له ښوزلۍ نه ګټه واخلي دا لویه نیکمرغي ده چې ناظر هم د پاتې اجارې حساب داسې ژر نه غوښته او پونیا هم ترې نه ځان بې غمه کړی و. که څــه هــم د هــوري د اعتبار لپاره باید وویل شي چې ده هیله درلوده د پونیا د مالیې د ورکولو لپاره بل پور واخلي.

د بارانونو د اورېدو وخت راورسید. د شولو د نیالګیو د کښینولو وخت تیر شوی و او د دوی د کار وخت هم محدود شوی و. هوري ونه شو کولی چې خپل نیالګي کښــینوي. که څه هم د پونیا کرنه یې له یاده نه وه وتلې. ده خپله زمکه لــه یــاده ایســتلې او د شپې تر ډېر نا وخته پورې به یې د پونیا د شولو غم خوړ. نتیجه داسې شوه کله چې د کښت د لو نه وروسته، د ده درمند لغړ غوندې و د پونیا په کادانه کې د شولو واښه نه ځاییدل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د هغې ورځې له شخړې نه وروسته د دهنیا اړیکې له هوري سره خرابې شوې وې. ګوبار هم له خپل پلار نه ځان لرې ساته او داسې ښکاریده چې زوی او مور دواړو د هوري د تخریبولو او له هغه سره د اړیکو د شلولو دسیسه طرحه کړې وه.
هغه نو اوس په کور کې د یوه پردي سړي حیثیت درلود. د ده حیثیت په کلي کې ټیټ راغلی خو له بلې خوا د دهنیا پرستیژ ډېر لوړ تللی و، نه یوازې د ښځو په منځ کې، بلکې د نارینه وو په منځ کې هم. په همدې وخت کې و چې ملاریا کلي ته راغله او هوري د هغې ښکار شو. دی وروسته له څو کلونو نه ناروغ شوی او ناروغۍ دا ځل د کسات اخیستو په ډول د هغه پخواني زخمونه راتازه کړی وو. دی د یوې میاشتې لپاره په بستر کې پریوت. تبې د ده رنګ تک ژېړ او بدن یې نا توانه او کمزوری کړ، خو په عین وخت کې د دهنیا زړه هم نرم کړ.
په داسې حالت کې آن د دښمن په لیدو به د هغې زړه ویلې شوی وي. هوري خو آخر د دې مېړه و. یو آواز یې تر غوږو شو، دا دهنیا وه.
هوري وویل: ((په دې سړه هوا کې څنګه ویده کیدا شم! ولې د شپې په دې وخت کې د باندې راوتلې یې؟ څه پېښه شوې؟ ولې دې ګوبار را ونه لیږه.))
دهنیا پر نمجنو وښو کښیناستله. هغې وویل: ((ګوابار زموږ نوم پر زمکه وهلی. له هغه څه چې ډاریدم، لکه چې په واقعیت بدل شوي دي.))
((څه پېښه شوې ده؟ آیا هغه له چا سره شخړه کړې ده؟))
((ښه به دا وي چې له هغې ګوډګرې نه وپوښتې!))
((کومه کوډګره؟ ته لېونۍ شوې یې؟ ولې معما وایې؟))
((جونیا، هو څوک؟))
((جونیا دلته ده؟ د پنځو میاشتو کوچنی یې په نس کې دی او ګوبار ورک شوی.))
هوري به ګوبار ډېر ځله لیده چې د هغه شپون کلي ته به روان و او دی هم شکمن شوی و. خو له ده سره هیڅکله دا تصور نه و چې د ګوبار تیروتنه به تر دې حده پورې ورسیږي.
آیا د دې ساده ځوان نه به چې لا تر اوسه هم د ده په نظر کوچنی دی داسې یو بد عمله انسان جوړ شي؟ که څه هم هوري کلیوالو ته د یوې جزایي میلمستیا پرېکړه او

(c) ketabton.com: The Digital Library

آن په کور کې د جونيا د ساتلو په باره کې اندېښنه نه کوله. ده سره د ګوبار اندېښنه ډېره وه. هغه وويل: ((آيا جونيا نه پوهيږي چې دی چيرته دی؟ هغه بايد ورته ويلـــي وي.))

هغې ورته په قار وويل: ((آيا ستا ککرۍ له بوسو ډکه ده؟ د هغه معشوقه چـــې دلتـــه وي، دی به چيرې ولاړ شي؟ په دې شاوخوا کې بايد پټ وي. هغه به ورک نه شـــي. زه له دې تور مخې جونيا نه ډاريږم. يوه دقيقه به هم اجازه ور نه کړم چې زما کـــور کـــې پاتې شي. دوی دا ګناه په هماغه ورځ کړې ده چې ګوبار د غوا د راوستلو لپاره د دوی کلي ته ورغلی و او که چيرې د جونيا نس راپورته شوی نه وای، مور به هيڅ پرې خبر شوي نه وو. سهار ته به اوازه او انګازه خپره شي. زه به هغه په خپل کور کې پـــرې نـــه ږدم. که چيرې ته په دې کار کې مداخله کوې، يو له مور نه بايـــد پـــه دې کـــار کـــې و اوسو.))

دوی د خپل کور خوا ته روان شول. له نيمې شپې نه هم تيره شوې وه او کراره کراري وه. ناڅاپه دهنيا د هوري لاس ونيو او ورته ويې ويل: ((هيله کوم چې کومـــه صـــحنه جوړه نه کړې، که نه ټول کلی به زمونږ پر سر راټول شي.))

هوري په قار او غصب وويل: ((هغه به له کلي نـــه د بانـــدې وشـــړم! دا راز بـــه ژر يـــا وروسته رابرسيره شي. نو ولې نن رابرسيره نه شي؟))

دهنيا د هغه لاس کلک ونيو او ورته ويې ويل: ((که چېرې هغې ته لاس ور وړې پـــه نارو سورو به پيل وکړي.))

((پر ېږده چې نارې سورې پيل کړي.))

((دا به چېرته لاړه شي، په دې توره تياره شپه کې ؟))

((پر ېږده، هر چېرې چې ځي لاړه دې شي. هغه زمونږ کار نه دی.))

((دا ښه کار نه دی چې د شپې يې له کور نه وباسو. د هغې په نس کې کوچنی دی او که چېرې څه پيښ شي د هغې لپاره به خطرناکه وي.))

((دا په مونږ پورې څه اړه ولري چې دا مري که ژوندی پاتې کيږي. زه ولـــې دا پېغـــور ځانته پر ېږدم او خپل ځان بدنامه کړم؟ زه به ګوبار هم له کور نه وباسم!))

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناڅاپه دهنیا خپل لاسونه د هغه په غاړه ور واچول او ویې ویل: ((وعده وکـړه چـې هغه به نه وهي هغه همدا اوس پښیمانه ده. دا د هغې بدمرغي ده چې په دې حال کې اخته شوې ده.))

د هوري سترګې نمجنې شوې. د دهنیا مورنی احساس او مینه د هغه ځراغ په شـان چې خپلې وړانګې هرې خوا ته خپروي، له ورایه پرېښیده.

هوري ته په دې زاړه عمر کې یوځل بیا هغه د تنکي زړه خاونده نجلۍ دهنیا، چې ده پنځه ویشت کاله مخکې د ناوې په څېره کې کور ته راوستلې وه، ور په یاد شـو. دوی د وره له سوري نه وکتل. د خاورین ځراغ تر کمرنګه نور لاندې جونیا ناسته وه، خپـل سر یې پر زنګنو ایښی و. آیا دا په تیاره کې د هغې خوښۍ په لټه کې ده کومه چـې د یوې شېبې لپاره یې هغې ته خپله غولوونکې څېره ور ښوولې وه او وروسـته بیـا پـه دایمي تپه تیاره بدله شوه؟

جونیا چې له ډاره ریږدیدله پورته شوه او د هوري پښو ته ور ولویدلـه او پـه ژړا یـې وویل: ((دادا، ستاسو له کور نه پرته بل ځای کې د اوسیدو ځای نه لرم، ما له کوره مه باسئ.))

هوري ور ټیټ شو او هغه یې پر شا وټپوله او ورته ویې ویل: ((لورې هیڅ ډاریږه مـه. دا ستا کور دی، ته هماغسې چې د بولا لور یې زما لور هم یې.))

هغه د هوري پر پښو ولویده او ویې ویل: ((دادا، زه یوه یتیمه یم. ما ته ځای راکـړئ. پلار او ورونه به مې ژوندۍ پرې نه ږدي.))

دهنیا چې خپل احساسات نه شوای کنټرولولی، وویل: ((زمو په کور کې اوسه او لـه پلار او ورونو سره به دې کوم وخت چې دلته راشي زه خبرې وکړم. له هغو سره چـال چلند زما کار دی.))

دا خبرې د هغې په زخمي زړه باندې نرم ملهم و. هغې هوري پرېښوده او د دهنیا پـه پښو کې ولویده، دهنیا هغه راپورته کړه او په غیږ کې یې خپل زړه ته کلکـه ونیولـه. لکه زړه مرغۍ چې پر خپلو بچیانو باندې وزرونه را خواره کړي. هوري دهنیا ته اشاره وکړه چې هغې ته د لږ څه خوړو بندوبست وکړي. بیا یې هغې ته مخ ور واړاوه او ترې نه یې وپوښتل، ((ته د ګوبار په باره کې څه پوهیږې؟))

(c) ketabton.com: The Digital Library

جونیا په ژړا شوه: ((نه، زه هیڅ نه پوهیږم. زه ستاسو د ...))
د سیلاب غوندې اوښکې یې له سترګو را جاري شوې.
خو هوري خپل خپګان او اندیښنه نه شوای پټولی. هغه ترې نه وپوښتل: ((کله چې تا د آخري ځل لپاره ولید آیا اندېښمن نه ښکاریده؟))
((نه خو زه نه پوهیږم چې هغه څرنګه احساس درلود.))
((ته فکر کوې چې هغه به لا تر اوسه په کلي کې وي؟))
هغې په ژړا او انګولا سره وویل: ((فکر کوم تللی دی.))
((زه هم همداسې فکر کوم، څومره احمق دی. موږ د ده دښمنان نه یو. هر څه چې شوي، اوس خو شوي دي. څوک باید د ګل تر ځنګ اغزي هم ومني. له خپلې تېښتې سره یې موږ ټول بدمرغه کړو.))
دهنیا چې جونیا یې دننه راهنمایي کوله، وویل: ((ډارن هغه باید ستا تر ځنګ ولاړ وای. که چېرې راغی، د باندې اوسېدای شي.))
هوري بېرته څپرې ته ستون شو او په چورت کې و « ګوبار چېرته دی؟» دا موضوع د ده په فکر کې دومره ګرځیده را ګرځیده، لکه یو مرغه چې په لوی آسمان کې الوتنه وکړي.
د میاشتو میاشتو لپاره دغه غیر عادي پېښه د خلکو په ماغزو کې د یوې نوې او تازه پېښې په شان پاتې وه. د جونیا ورونو چې د لاتیس په وسله سمبال و، شا و خوا ټول ځایونه په ګوبار پسې وپلټل. د ګوبار پته ونه لګیده بولا قسم خوړلی و چې نور به هېڅلکه د هوري کلي ته ور نه شي او د هغه مخ به ونه ویني! له هوري سره د ده د کوژدې خبرې اترې هم پای ته ورسیدې اوس نو دی د خپلې غوا بیه په سملاسي او نغده توګه غواړي، هغه ته یې اخطار ورکړ که چېرې ټګي وکړي، سمدلاسه به پرې عریضه وکړي او کور به یې د پور تر ستنیدو پورې ترې نه واخلي.
کلیوالو په رښتیانو سره هوري رټلی و په کلي کې داسې پټې خبرې روانې وې چې ګواکې د کلي د ځاه ګانو اوبه دې پر هوري باندې وچې شي. یوازې دهنیا چې اور اخیستونکې وه د یوه داسې جدي او اغیزناک تصمیم مخنیوی یې کاوه. په دغې ستونزه کې د دوی ټولو نه بدمرغه جونیا وه. یوه ورځ دهنیا چې د کلي له مارکېټ نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

راستنېدله پندت داتادين په مخه ورغی. هغې خپل سرټيټ وا چاوه او غوښتل يې چې ورو ترې نه تيره شي، خو داتادين داسې سړی نه و چې داسې يو فرصت يې له لاسه ورکړی وای. هغه په بدنيتۍ سره وويل: ((د ګوبار کومه پته لګيدلې ده؟ څه بدمرغه دی. هغه د کورنۍ نوم پر زمکه وواهه.))

دهنيا هم ډېر ځله د ګوبار په باره کې داسې فکر کاو هغې په خواشينۍ سره وويل: ((دادا، کله چې پر يوه سړي بده ورځ راشي عقل کوچ کوي، نو ما ته د ويلو څه پاتې دي؟))

داتادين وويل: ((ښه کار مو ونه کړ چې هغه ناوړه نجلۍ مو په کور کې وساتله. که چيرې د شيدو په يوه ګيلاس کې مچ ولويږي، څوک شيدې له مچ سره ايسته نه اچوي. مچ ترې نه اخلي او شيدې ساتي. په کور کې د هغې له ساتلو سره تاسو ټولو ځانونه د خندا وړ ګرځولي دي. که چيرې تاسو دې ته پناه نه وای ورکړې، کار به دې سرحد ته نه و را رسيدلی. زه نه وايم چې هلکان کله کله بد کارونه نه کوي. خو هغه بيله خبره ده. څو چې خلکو ته وريجې ونه ويشئ او برهمنانو ته ميلمستيا ور نه کړئ، خپله(دهرما) ژغورلی نه شئ. زه پوهيږم چې هوري بې فکره دی، خو زه په تا باندې ډېر حساب کوم.))

د داتادين زوی ماتادين له يوې موچۍ سره پټې اړيکې درلودې. خو په وچولي يې د صندل خميره وهلې وه، مقدس کتابونه يې بار کړي وو، ګمها يې لوسته، مذهبي سندرې يې په ډېر ځير سره ويلي او د خپلو ګناهونو د پاکولو لپاره يې د ګنګا په مقدسو اوبو کې لامبل. نو د هغه دهرما نا ککړه او بې داغه پاتې شوې وه. دهنيا پوهيدله چې جونيا د دې د ستونزو مسووله وه، خو په دې هم پوهيده چې ټولنه په دوو بيلو بيلو اخلاقي معيارونو باندې پر بډای او خوار باندې قضاوت کوي.

دهنيا ځواب ورکړ: ((زه دې ته تياره نه يم، چې د يوه درواغجن پرستيژ د لاس ته راوړلو لپاره د يوې ځوانې نجلۍ ژوند قرباني کړم. زه پوهيږم چې جونيا په قانوني ډول زما له زوی سره واده نه دی کړی. خو د هغې لاس مو په خپل لاس کې نيولی دی. زه څرنګه کولی شم هغه په خپل لاس له خپل کور نه وباسم؟ کوم وخت چې بډای بد کار وکړي، هيڅوک يې نه ملامتوي؛ خو که چيرې همدغه بد کار يو خوار او غريب وکړي،

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو مخ نه لري. داتادین دومره بې عاطفې انسان و چې ژر د داسې ساده خبرو تر تاثیر لاندې نه راته. غیبت او تر شا خبرې کـول د هغـه دوهـم طبیعـت ګرځیـدلی و. ده هیڅکله داسې کار نه و کړی چې د ده په فکر په هغه کـې خطـر موجـود وي، خـو د خلکو په لوټلو کې د برخې اخیستو نه یې هیڅ وېره نه درلوده. کوم وخت بـه چـې د زمیندار ناظر د پورونو د ټولو لپاره راغی، ځان به یې خوار او غریب وښوده او هغه بـه یې تهدید کړ که چیرې له ده نه پور وغواړي ځان به په څاه کې واچـوي او ځـان بـه ووژني. خو ده به په خپله خلکو ته پورونه ورکول. دی د سازش خاونـد و او لـه دواړو خواوو نه یې ښه ګټه اخیسته. د هغه په کړو وړو کې د میلمستیاوو او تحفو ورکول او اخیستل شامل وو. دی چې له ځان نه یې په درواغو ډاکټر جوړ کړی و د کلي ناروغان به یې په جعلي دارو درملو تداوي کول، هیچا په ده باور نه درلـود خـو سـره د دې د داسې خوږې ژبې خاوند و چې خلک به تل د ده په لومه کې راګیر کیدل.

هغه په ډېرې هوښیارۍ سره خپل سر وښوراوه او ویې ویل: ((دهنیا، ته رښتیا وایې، خو هیڅلکه داسې نه شي کیدای چې د خلکو دود او دستور ته په سپک نظر وګورو.))

هوري د مالیې له کاتب پاتیشواري سره همدا ډول مقابله درلوده. پاتیشواري د خپلې تقوا او پرهیزګارۍ له امله مشهور و، د هرې خوارلسمې شپې د سپوږمۍ د راختو پـه شپه به یې د ساتیانارایِن قرائت تنظیم کاوه، د ناروغ پوښتنه به یې کوله او د ملاریا په موسم کې به یې حکومتي وړیا کونین وېشل. د پولیسو له مداخلې نه پرته بـه یـې د بزګرانو په منځ کې شخړې او ستونزې حل او فصل کولې او د واده په وخت کې به یې د والي او نور تیزیني ټک و پوک او پسول د ناوې کورنۍ ته پور ورکول، خو د دې ټولو کارونو مانا دا نه وه چې ده به له خپل موقف نه د مالیې د کاتـب پـه حیـث ګټـه نـه اخیسته. ده به خپلې زمکې د اجباري کار نه په ګټه اخیستو سره یوې او اوبه کولې. د یوه او بل بزګر په منځ کې د تفاهم د راپیدا کولو په برخه کې یې سترمهارت درلود او له دواړو نه به یې لږ لږ څه اخیستل. همدارنګه ده به لږ لږ پورونه هم بزګرانو ته ورکول او د وخت په تېریدو سره یې ښایسته ډېر څه ځان ته ټول کړي وو، هـر کـال بـه ده د حاصل په وخت کې له بزګرانو نه تحفې اخیستلې او هغه به یې بیا د خپلې تحفې پـه نوم د پولیسو او محکمې مامورینو ته ورکولې. د محلي مامورینو تر ملاتړ لانـدې یـې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځان مړاوه. ټول له هغه نه ډاريدل ځکه دی په سرتمبه ګی، سختی او موذيتوب کې ټولو ته معلوم و. دی نا شکره نه و، هغه بزګران لوټول او زبېښل، خو د ضرورت پر وخت کې د دوی تر څنګ هم دريده.

پاتيشواري وپوښتل: ((هوري ولې دې ځانته په خپله دا ستونزه پيدا کړه؟))

هوري شاته وکتل او ويې ويل: ((څه دې وويل؟))

هغه خپل ګامونه اوچت کړل څو هوري ته ځان ور ورسوي او بيا يې ورته وويل: ((آيا ته هم د دهنيا غوندې فکر لرې؟ ولې جونيا بېرته د خپل پلار کور ته نه ليږې؟ خدای پوهيږي چې د چا کوچنی د هغې په نس کې دی او ستا د لور حال به څنګه وي؟ دغه نجلۍ چې ستا په کور کې وي څوک به ستا د لور واده ته زړه ښه کړي؟))

هوري له داسې دوه مخې او بې مرستې زړه سوي څخه موړ شوی و. هغه په ځواب کې ورته وويل: ((لالا، زه پوهيږم خو څه کولی شم؟ آيا هغه بېرته خپل کور ته پريږدم. زه پوهيږم د بولا زامن د هغې د وژنې خيال لري، څرنګه کولی شم هغه د مرګ خولې ته ور واچوم؟ زما بې کاره زوی هغه يوازې پرېښودله او که چېرې زه يې هم له کوره وباسم، هغه ښايي له نا اميدۍ نه ځان ووژني او بيا به ټوله ملامتي په ما باندې وي. که چېرې ته کولی شي بولا دې ته اړباسه او پرې ويې منه چې هغه بيرته خپل کور ته پريږدي، زه به ډېر ممنون شم. او پاتې شوه زما د لور خبره، هغه خدای ته سپارم. هغه به ما ته لار راوښيي. تر اوسه پورې خو زموږ په ټولنه کې کومه نجلۍ بې واده نه ده پاتې شوې.))

ټولو ته معلوم وو چې هوري د سولې سړی دی او هيڅا هم د هغه بد نه غوښتل. خو ټولنه به څنګه له داسې کار نه سترګې پټې کړي.

تاګور جهينګواري سنګ دوه ښځې درلودې. د هغه لومړنۍ ښځه مړه شوې وه او پنځه اولادونه ترې پاتې وو. په هغه وخت کې دی پنځه څلويښت کلن و. ده بيا واده وکړ خو دا ښځه يې وچه پاتې شوه او دريم واده يې وکړ. اوس پنځوس کلن دی او دوه ښځې لري. د دوی په باره کې ډېرې ناوړې خبرې خپرې شوې دي. خو د تاګور له ډاره هيڅوک نه شي کولی چې دا خبرې هغه ته ورسوي. د داسې مېړه په درلودو سره يې پر سترګو د دود پرده خوره وي، ښځې کولی شي بې له کوم ډار نه هواخوري وکړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که څه هم ټاګور عقیده درلوده چې له ښځو سره په معامله کې د اوسپنیز لاس خاوند د،ی نو ده په دې ټینګ باور درلود چې هیچا آن د ده د ښځو مخ هم نه دی لیدلی، خو دا چې د ده تر شا څه کېدل دا نو بله خبره ده.
هغه په هیجاني حالت سره وویل: ((د جونیا غوندې نجلې باید سر پـرې شـوی وای. هوري هغې ته په پناه ورکولو سره معصومه کړې ده. که چېرې دا دلته و اوسي زمـوږ کلی به ناولی شي. باید(رای) په دې موضوع خبر کړو. موږ به هغه مخکې له مخکې پوه کړو چې په کلي کې د دغه ناوړه باد په لګېدو سره د هیچا عزت خوندي نه شي پاتې کیدای. ((
پنډت نوکي رام د رای ناظر یو خانداني او ستر برهمن و. هغه د ټاګور په دې نظر باندې چې دا موضوع رای ته ورسول شي، داسې فکر وکـړ چـې دا کـار د ده پرسـتیژ تـه سپکاوی ګڼل کیږي. هغه شاوخواته وکتل او ویې ویل: ((رای ته د تـګ لپـاره هـیڅ اړتیا نه شته. زه له دې سړي سره پوهیږم. راځئ چې په هغه باندې د سلو روپو جریمه ولګوو. دی به خپله دا کلی پرېږدي. په عین حال کې به زه د هغــه د زمکــې د قبضــه کولو لپاره اسناد جوړ کړم.))
ښایی دا موضوع یو څو ورځې ځنډېلي وای، خو د جونیا کره په هغه شپه یو زوی وشو. بله ورځ د کلي خلک په بېړه سره راټول شول او جرګه یې جوړه کړه. په جرګــه کــې ډېرو خلکو ګډون کړی و. هوري او دهنیا هم را احضار شول. د جرګې پرېکړه اعــلان شوه چې هوري دې سل روپۍ نغده جریمه او دېرش مونده غله ورکړي.
دهنیا په زېږ غږ په داسې حال کې چې سترګې یې له اوښکو ډکې وې وویل: ((جرګه والو د خوارانو په زېبښاک به مو ښه ورځ په نصیب نه شي. موږ به پوپناه او له منځه لاړ شو، خو تاسې به هم په ارامۍ سره ژوند ونه کړئ. زه به یوه دانه غلــه او یــوه روپــۍ جریمه ور نه کړم. دا څه ډول خندوونکې لوبه ده؟ تاسو فکر کوئ چې د جرمــانې پــه لګولو او ټولو سره موږ له خپل ملک او جایداد نه محرومولی شئ.))
هوري کوښښ وکړ چې هغه ارامه کړي، ویې ویل: ((موږ ټول د ټولنې اندامونــه یــو. څنګه کولی شو له هغې نه جلا شو؟ ته باید د جرګه والو پرېکړې ته غاړه کېږدې. لــه داسې ژوند نه چې د بدنامۍ تور پرې لګیدلی وي، مرګ هر وخت ښه دی.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه جرگه والو ته مخ واړاوه او ويې ويل: ((جرگه والو زه يوازې په گودام کې غله لرم. زه دې هيڅ وخت د خپل زوی مخ ونه وينم که به درواغ ووايم. زه ستاسو د امر اطاعت ته تيار يم. خو که چېرې ستاسو په زړه کې لږ څه زړه سوی وي لږ څه زما د کوچنيانو لپاره پر پرېږدئ.))

دهنيا په ډېر رقار او غضب سره جرگه پر ېښوده او لاړه. خو هوري د شپې تر ناوخت پورې غَله له خپل گودام نه د جهينگواري سنگ گودام ته ور وړله. شل مونده غنم، پنځه مونده اوربشې او همدومره نخود و.))

هوري له جهينگواري سنگ سره ناست و او کور يې په اتيا روپو په گرو کې اچولی و. د جرماني د پرې کولو لپاره بله لارنه نه وه پاتې. لږ څه غنم او نخود يې په شل روپی خرڅ کړل. اتيا روپۍ نورې بايد د کور له گروی نه لاس ته راغلې وای. نوکي رام غوښتل چې غوا يې پرې خرڅه کړي، خو پاتيشواري او داتادين مناقشه کوله چې که چېرې غوايي خرڅ کړي خپله زمکه به څنگه يوې کړي؟ ښه به دا وي چې کور گرو کړي. خو د غوايانو خرڅول به دا مانا ولري چې دی له کلي نه وباسو.

کله چې هوري د کور د گروی د سند له امضأ کولو نه وروسته راستون شو، دهنيا ترې پوښتنه وکړه چې د شپې تر دې وخت پورې چېرته و.

هوري په داسې حال کې چې خپل محروميت يې نه ښکاره کاوه ويې ويل: ((د هغه لنډغر ناوړه کارونو تلافي مې کوله. هغه اور ولگاوه او خپله ورک شو، زه بايد دا اور مړ کړم. کور مې په اتيا روپۍ گرو کړ. نور مې څه کولی شوای؟ اوس مې ټولنه چيرته منې.))

يوولسمه برخه

گوبار په شپه کې را روان شو، له ډاره يې پښې لړزيدې. دی په دې فکر کې ډوب و چې په هغه شيبه کې چې د جونيا پښه کلي ته ننوزي څه حال به وي؟ دی په شور او غوغا نه پوهيده. ده انتظار درلود چې مور به يې ډېره په قار او غضب شي. دې مفکورې د ده په پښو کې زولنې اچولې دي. دی له پلار نه لږ ډاريده. هوري به ناڅاپه اور اخيست او بيا به آرام شو. خو دهنيا به زهر وخوري او يا به کورته ارو واچوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه له مور سره د مخامخ کیدو جرآت نه درلود. هغه سوړ اسویلی و ایست که چیرې دهنیا دا په جارو سره د کور له وره نه د باندې وشړي دا خوارکۍ نجلۍ به چېرته لاړه شي؟ آیا د ده مور په دومره بې رحمه وي؟ ارو مرو به یو جنجال جوړ کــړي. خــو کــه چېرې جونیا چیغې ووهي او د هغې په پښو کې ولویږي ښایي زړه سوی راشي. البتــه دی د دغه توپان تر کراریدو چېرته ځان پټ کړی.

جونیا وویل: ((زړه مې نا ارامه دی. ډېره بده شېبه وه چې له تا سره مخامخ شوم. که چېرته د غوا د راوستلو لپاره نه وی راغلی، دا پېښه به نه وه شوې. ته لاړ شه او د دوی د راتګ لپاره لاره اواره کړه. بیا به زه وروسته درشم.))

ګوبار اصرار وکړ: ((نه ښه ده چې ته لومړی لاړه شې. ته داسې وښیه چې له بازار نــه راستنه شوې یې او ودې نه شوای کولی چې په دې ناوخت کې کور ته لاړه شې. زه به درشم.))

جونیا چې ویریدله ویې ویل: ((ستا مور ډېره بې پروا ده. که چېرې یې زما په وهلــو پی وکړ، نو بیا به څنګ کیږي؟))

ګوبار هغې ته بیا ډاډ ور کړ: ((هغه به تا ونه وهي.))

دوی د کلي شا او خوا ته رسیدلي وو، ګوبار وویل: ((اوس نو ته ځه.))

جونیا هغه ته وویل: ((زما نه لیرې کیږه مه.))

((په یوه دقیقه کې به راشم. ته لاړه شه.))

((فکر کوم له ستونزې سره مخامخ کیږم. زه له تا نه ډېره کرکه لرم چــې زه دې دې حال ته راوستلې یم.))

((په قار کیږه مه. زه به ستا تر څنګ ودریږم.))

هغې وپوښتل: ((آیا مورې بل چېرته تښتیدلی نه شو؟))

((په داسې حال کې چې مورې خپل کور لرو؟ د هیڅ شي په باره کې اندیښنه مه کوه.))

((ژر بیرته راشه.))

ګوبار ځواب ورکړ: ((راځم.))

((ته خو به ما نه نا امیده کوې؟ که چېرته ته را نه شې زه به څنګه وکړم؟))

(c) ketabton.com: The Digital Library

((جونیا په ما باور ولره. زه خو سپک او تیټ سړی نه یم. د ژوند تر اخرینـــې شــیبې پورې له تا سره یم.))
ګوبار چې بې ارادې ولاړ و، کتل یې چې جونیا زړه نا زړه وړاندې ځي او کورته نږدې د شپې په تیاره کې ورکه شوله. په ناڅاپه یې د مور اواز تر غوږ شو چې جونیا تــه یــې ښکنځل کول. وینه یې مړه شوه. یوه شیبه وروسته یې ولیدل چې دهنیــا د کرونــدو خوا ته منډې وهلې. هغه هم د کروندو په منځ د غنمو او اوربشو غله تر پښــو لانــدې کړل. دهنیا د هورې مخې ته رسیدلې وه. هغه شا ته ودرید او غوږ یې ونیو.
دهنیا غړیدله. اوه، خدایه د هغې خبرې څومره له بې رحمۍ نه ډکې وې! آیــا آن پــه یوې بدمرغې نجلې باندې هم د هغې زړه سوی نه راته؟ هغه په پټه په خپل پلار پسې روان شو. خو کله چې کورته نږدې شوه جرآت یې له لاسه ورکړ. دیوال ته یې تیکــه وکړه او ودرید. اوس به نو دوی ارو مرو هغه خوارکۍ نجلې ووهي، په داسې حال کــې چې دی له کور نه د باندې ولاړ دی او هیڅ شی یې په وس کې نه دي.
ګوبار د بې فکرۍ په حال کې و او په داسې یوه شیبه کې چې د راتلونکې اندېښنه ور سره نه وه یوې سپرغۍ ته یې لاس اچولی و. بې له دې نه چې پوره پوه شــي چــې دا سپرغۍ به یوه ورځ ډېر ستر او دروند اور ولګوي او ټول کور به په کې وســوځیږي او اوس ده ته د وړاندې تګ جرآت نه درلود .ګوبار چې د خوږې ژبې خاوند و. هغــه پــه ډېرې هوښیارۍ سره خپل سر وښوراوه او ویې ویل: ((دهنیا، ته رښــتیا وایــي خــو هیڅلکه داسې نه شي کیدای چې د خلکو دود دستور ته په سپک نظر وګورو.))
څه ور پاتې شوي دي. په کومو سترګو ورګوري؟ بیرته راوګرځید. لږ څه وړاندې لاړ او د ګناه په اساس کې ډوب و، داسې روان و لکه یو سرتیری چې د جګړې له میدان نــه راتښتیدلی وي. په دې فکر کې ډوب و، چې ده څرنګه جونیا تــه د مینــې او محبــت اظهار کړی او څومره له باټو ډکې وعدې یې ورکړې وې. ده ته هغه خوندورې شپې ور په یاد شوې چې په پاک زړه او له مینې ډک نظر سره یې خپل زړه پر هغې بــایللی و. مخکې له دې چې د هغې ژوند خوشحاله او روښانه کړي هغه یې لکــه یــوازې او بــې مینې مرغۍ په یوه وړه ځاله کې پرېښودله. هغه بېرته د کور خوا ته روان شــو. ویــې لیدل چې ور تړلی دی او د کوټې له درز نه یې رڼا تر سترګو شوه. درز ته ور نږدې شو

(c) ketabton.com: The Digital Library

او جونیا یې د خپلې مور تر څنګ ولیدله چې پر مخ یې اوښکې را روانې وې. پلار یې هغې ته نږدې ولاړ و. مور یې ویل: ((لورې زموږ کره اوسه. که پلار او ورونه دې راشي. زه ورسره پوهیږم. تر هغه چې موږ ژوندي یو. ته هیڅ وېره مه کوه.))

ګوبار خوشحاله شو. اخر جونیا وساتل شوه. که څېرې ده سره زر در لودای، په ډېـرې خوشحالۍ سره به یې پر هغوی شیندلي وای. خو سره له دې هم ده له خپل ځان سره په ټینګه دا پرېکړه وکړه چې تر هغو پورې به کور ته نه ننووزي څو یې د دې بدنامۍ د لرې کولو لپاره ښې ډېرې پیسې نه وي ګټلې. تر اوسه پورې یې زړه نا زړه لــه خپـل پلار سره کار کاوه او د یوه حق په عنوان یې په پلار باندې ژوند کاوه بې له دې چې د کورنۍ د مسوولیت احساس ورسره وي. د پلار او مور بخښنه او هغه هم په دومره لوړه روحیه د ده ژوند ته یو نوی مفهوم ورکړ. نن د لومړي ځل لپاره یو شی لکه سپرغۍ د ده په زړه کې روښانه شوه.

کله چې دهنیا او نور په خوب ویده شول، دی د هورې خبرې تــه راســتون شــو او د راتلونکې لپاره یې په خیال پلونو پیل وکړ. هغه چیرته اوریدل وو. چې په ښار کــې د قراردادي یو کارګر په ورځ کې شپږ آنې اخلي. که چیرې دی پــه ورځ کــې یــوه آنــه ډوډۍ وخوري، پنځه آنې ورته پاتې کیږي چې په میاشت کې لس روپۍ او په یوه کال کې (۱۲۰) روپیو په شاوخوا کې ترې نه جوړیږي. که چیرې له (۱۲۰) روپو سره کاله ته راستون شي، هیڅوک به دا جرآت ونه کړي چې ده ته په کمــه ســترګه وګــوري. آن داتادین او پاتیشواري به هم د ده احترام او البته مور به پرې فخر وکړي.

که چیرې دی همداسې پیسې وګټي، نور به نو د ده کورنۍ خواره پاتې نه شي. خلــک به ده ته مزدور ووایي. څه پروا لري؟ کار کول ګناه نه ده. د ده مزدوري به هم شپږ آنې ثابتې پاتې نه شي. څومره چې د ده تجربه زیاتیږي، هغومره به یې مزدوري پورته لاړه شي. نهمه غرمه وه. ګوبار چې د شپې هم ډوډۍ نه وه خوړلې ډېر له دغو چرتونو سره پرمخې ویده شو. په دغې ترخه سړه هوا کې ښه خوب ورغی. سپیده داغ د لکنهو په خوا چې شل میله لرې و، روان شو. ده ځان سره حساب کــړی و چــې د ماښــام پــه شاوخوا کې به ښار ته ورسیږي. هیڅا ته به څه ونه وایي چې چیرته ځي. د ده پلار به د ده پته معلومه کړي او دی به بیرته کلي ته راولي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نیمه غرمه وه. ګوبار چې د شپې هم ډوډۍ نه وه خوړلې، ډېر د لــوږې احســاس یــې کاوه، خو د ډوډۍ د اخیستو لپاره یې پیسې نه درلودې، د لوږې د لیرې کولو لپاره یې یو څو دانې وحشي الوګان راوشکول او ویې خوړل.

په نږدې کلي کې له ګنیو نه ګوړه جوړوله او د هغې بوی یې ســپږمو تــه راغــی. ژر د کینې خوا ته چیرته چې د بورې شربت په یوه لوی لوښي کې اېشېده لاړ او د ډولچې او رسۍ پوښتنه یې وکړه ، څو له ځاه نه اوبه راوباسي. د لاسو ورغوي یې پیالــه کــړل څو یوه لپه اوبه وڅښي چې یوه بزګر ورته وویل: ((ملګریه، پــه ورځ نــس اوبــه مــه څښه. دا ده لږ ګوړه در واخله. دا به اخري ځل وي چې موږ ګوړه جوړوو. کال ته بــه د بورې فابریکه په فعالیت پیل وکړي. دوی به د ګنیو ټول حاصلات چې په زمکه کې وي واخلي. د ګوړې په بیه بوره تولیدیږي، نو څوک به ګوړه واخلي.))

دولسمه برخه

د لارې پر سر له ډېرو خلکو سره چې د کار په لټه کې لګنهو ته روان و مخامخ شو. له دوی سره په خبرو خبرو مخکې له نهو بجو نه د امین آباد بازار ته ورسیدل. په بــازار کې ډېره ګڼه ګوڼه وه. ګوبار آریان شو چې دا دومره خلک له کوم ځای نه راتلی شي. له څلورو تر پنځه سوو خلک د کار په لټه کې وو. په دوی کې خټګر، ترکاڼ، پښ، کټ اوبدونکی تیږې جوړوونکی او عادي مزدوران وو. ګوبار خپل امید له لاســه ورکــړ. ده څه چانس درلود؟ ده هیڅ سامان یا شیان نه درلودل څو د هغه په اثر ځــان یــو څــه وښیي. یو یو، دوه دوه، یو په بل پسې کار ته بیول کېدل. ګڼه ګوڼه کمه شــوه یــوازې زاړه ضعیف او ورځ تېروونکی پاتې شول. ګوبار هم د دوی په منځ کې و. وروسته میرزا خورشید ناڅاپه راپیدا شو. هغه دوی ټول د لاس په ښورولو د ځان خوا ته راوبلــل او اعلان یې وکړ: ((های! تاسو، څوک چې کار غواړئ، ما پسې راشئ. په ورځ کــې شــپږ آنې. پنځه بجې به مو رخصت کړم.))

له یو موټی خټګر او ترکاڼ نه پرته نورو ټولو دغه پیشنهاد ته ور ودانګل. په لږ وخــت کې یو لوی لښکر جوړ شو او د مارش لپاره لیکه شول. میرزا مخکې شو او د سوالګرو ډله ورپسې، لکه پسونه چې په شپانه پسې روان وي. له هغو نــه یــوه لــه میــرزا نــه وپوښتل: ((ښاغلیه، دا څه کار دی؟))

(c) ketabton.com: The Digital Library

د هغه ځواب دوی ته غولوونکی و. خو له دوی څخه غوښتل کیدل چې د کبادي په لوبه کې ګډون وکړي ! ټول کار همدومره و. شپږ آنې د کبادي د لوبې لپاره که چېرې رښتیا وي، خو ښه کار دی. څه لېونی سړی دی؟ دوی شکمن شول چې کوم چال ورته جوړ شوی دی. ډېرې زیاتې پیسې. یا پوهه هم کله کله سړی نه عجیب شی جوړوي. ګوبار زړه نا زړه میرزا ته وویل چې دی ورږی دی او خپله مزدوري پیشکي غواړي څو د خوړو لپاره څه پرې واخلي. شپږ آنې یې ورکړې. میرزا اعلان وکړ چې ټولو ته به د مزدورۍ پیسې پیشکې ورکړي. میرزا دوی د ښار نه دباندې یوې تېوتې زمکې ته بوتلل. د دغې زمکې پر شاوخوا باندې کټاره راچاپیره شوې وه.

په دغې زمکه کې یوه کوچنۍ د لوخو خونه وه چې د شا خوا نه په غځېدونکو بوټو پوښول شوې وه. خونه خالي وه، یوازې یوه جوړه څوکۍ او یو کوچنی میز هلته ایښودل شوي وو چې یو څو کتابونه پرې پراته وو. په یوه خوا کې د ام او لیمو نیالګي شنه ولاړ و او په بله خوا کې یې یو څو ګلدانونه ایښودل شوي وو. خو د زمکې زیاتره برخه وچه پاتې وه.

میرزا کارګران کتار ودرول او هغوی ته یې د مزدورۍ پیسې ور ووېشلې. هغو سره نو اوس بیخي شک نه و پاتې چې دا سړی په رښتیا لیونی دی. ګوبار ته وویل شول چې ګلدانونو ته اوبه ورکړي. دی به د کبادي له لوبې نه خوند واخلي خو پروا یې نه درلوده هغه په کوچینوالي کې د کبادي لوبه ډېره زیاته کړې ده. هغه څه چې اهمیت درلود، هغه د مزدورۍ پیسې وې.

وروسته له ډېرو کلونو دغو انډیوالانو ته د کبادي د لوبې وخت په لاس ورغلی و. د ډېرو لپاره د کبادي نه یوازې خاطره پاتې وه. ټوله ورځ دوی په ښار کې مزدورۍ پسې سرګردانه وو. ماښام به ناوخته کور ته را ستانه شول. ستړي ستومانه به وو. وبه یې خوړل او ویده به شول. بله ورځ به بیا دغه کار له سره پیل شو. د دوی سوړ ژوند چې د لمر له تودوخې نه محروم و. دوی یې په یوه اتوماتیک ماشین کې بدل کړي وو. دوی چې نیم ژوندي د زاړه فکر خاوندان بې غاښو او مړاوي شوي انسانان وو. د مسابقې د ډګر برید یا سرحد او دوه د لوبې د ډلو مشران وټاکل شول. ټیمونه تشکیل شول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

غرمې ته نږدې لوبه تياره وه. د ژمي موسم و د لمر وړانګې هم ښې لګيدلې او د لوبې د اجرا لپاره ښه مساعده هوا وه.

ميرزا په خوشحالۍ سره دا د جال په وره کې ټکټونه خرڅ کړل. ده به تـل د شـتمنو ښځه د پيسو د راشکلو لپاره ځينې ليوني پلانونه سنجول او هغه به يې د خوارانو پـه منځ کې وېشلې. هغه دغه د زړو خلکو د کبادي د لوبې اعلان د لوبو پوسترونو او پاڼو په واسطه ډېر زيات خپور کړی و. په پوسترونو کې داسې راغلي وو: ((يوه بې سـارې لوبه، د دغې لوبې ننداري سره به تاسو ووينئ چې زموږ زاړه خلک لا تـر اوسـه هـم غښتلی او پياوړي کيږي.))

ټکټونه له لسو روپو نه تر دو آنو پورې. د نکټايي لورنکي نندارچيانو لپاره کوچونـه او چوکۍ شته. د درې بجو په شاوخوا کې د مسابقې ميدان له خلک ډک شو او په کتاره راختل د ننداري لپاره د موټرونو او څلور ارابه ييزو ګـاډيو کـاروان راغلـی و. پيغلـه مالتي، مهتا، کهنه او رای هم راغلي وو. کله چې لوبه پيل شوه، ميرزا مهتـا تـه بلنـه ورکړه چې د کبادي لوبه له دې سره اجراء کړي. پيغلې مالتي وويل: ((يـو فيلسـوف بايد يوازې له بل فيلسوف سره لوبه وکړي.))

ميرزا خپل بريتونه تاو کړل: ((ستاسو مقصد دا دی چې زه فيلسوف نه يم؟ رښتيا، د مهتا غوندې په نامه مې د دکتورا ليک نه شته، خو د دې مانا دا نه ده چې زه فيلسوف نه يم. که غواړې ازمايښت يې کړه.)) ميرزا له کهنه نه وپوښتل کـه چيـرې د يـو وار مسابقې لپاره حريف په کار وي.

مالتي ناڅاپه له خپلې څوکۍ نه راپورته شوله: ((ښه مفکوره! له تانکا سره يو وار .))

کهنه له وارخطايۍ نه تک سور شو او ويې ويل: ((ما پريږدئ.))

ميرزا او مهتا خپل کالي سره وايستل او ميدان ته سره ووتل. هر يو د مسابقې د ليکې خوا ته ودريدل. ننداره چيانو پر دې بې مهارته او بې خونده ننداري باندې غوغا جوړه کړې وه. دوی لاسونه پړکول په پيسو باندې شرطونه وهل. يوه به ويل: ((زاړه بابا تـه ګوره څنګه په نخرو راځي!))

(c) ketabton.com: The Digital Library

بل به ویل: ((او آبلې خوا ته هغه ګوره. هغه باید د هغه مشر ورور وي. د دوی هډوکي لا تر اوسه پورې د پولادو په شان دي. ښایي دوی په ژوند کې دومره غـوړي خـوړلي وي لکه چې موږ اوبه څښلي دي!))

د مهتا ټیم بد حال درلود. له نیمایي نه زیات د هغه لوبغـاړي مـړي شـوي وو. مهتـا هیڅکله د کبادي لوبه نه وه کړې.

میرزا د لوبې په هر اړخ پوهیده. مالتي په عصبانیت سره رای ته وویل: ((مهتـا ښـه لوبه نه کوي.))

رای د هغه مداخله ژر په خوښې سره ومنله، هغه له ځـای نـه راپورتـه شـوه: ((زه پوهیږم چې میرزا یو پیاوړی لوبغاړی دی.))

کهنه وویل: ((ولې مهتا له مخکې نه فکر ونه کـړ. هغـه لـه خپـل ځـان نـه احمـق جوړوي.))

مالتي وویل: ((په دې کې څه حماقت دی؟ اخر یوه لوبه ده.)) یو څو شیبې غلې شوه، بیا یې وویل: ((آیا په دې لوبه کې د تفریح وخت نه شته؟))

کهنه وویل: ((چارت ته ګوره! له میرزا سره مسابقه هغه فکر کاوه چـې دا بـه هـم د فلسفې د درس په شان اسانه کار وي.))

مالتي بیا وویل: ((آیا دوی تفریح نه لري؟))

کهنه وځوروله: ((لوبه ژر پای ته رسیږي. دخندا وړ هغـه وخـت ده چـې میـرزا دی ښکته او پورته کش کړي، سر دې په زمکه ووهي او په زوره دې راپورته کړي.))

مالتي د بدخویی له مخې وویل: ((تا سره څوک خبرې کوي؟ ما له رای نـه پوښـتنه وکړه. آیا هاف ټایم شته؟))

هغه څواب ورکړ: ((نه، زه فکر نه کوم.))

هغې وویل: ((د مهتا په ټیم کې چې په وروستیو پښو ولاړ و یوازې شل کسه ژونـدي پاتې وو. د لوبې په وروستۍ برخه کې هیجانات زیات شول. نندارچیانو د لوبې اخرینۍ نتیجې ته په بې صبرۍ سره را نږدې شوي وو او یو څو شیبې وروسته مهتا یـوازینی ژوندی پاتې و. د ټیم سرنوشت په ده پورې تړلی و. دی مجبور و چې د دښمن کمپ ته لاړ شي، د دښمن لوبغاړي ګیر کړي او بیرته خپلې لیکې ته ځان راورسوي. هر څومره

(c) ketabton.com: The Digital Library

لوبغاړي چې دی ګیر کړي، هغوی مړه کیږي او که چیرې روغ رمټ خپلې خوا ته راستون شو، په هماغه اندازه د ده د ټیم لوبغاړي بیرته ژوندي شمیرل کیږي.))

د ټولو سترګې مهتا ته وې. هغه په آرامۍ سره د دښمن د کمپ خوا ته لاړ. خلک ډېر هیجاني شوي وو، خو د دښمن لیکې هماغسې ټینګې ولاړې وې او له هغو نه تېریدل اسانه کار نه و. دا هیله چې ښايي د خپل ټیم یو څو کسه بیا ژوندي کړي نه وه پاتې. میرزا ټوپ وواهه، هغه له ملا نه ونیو. مهتا په نا امیدۍ سره ورغښت او میرزا یې د لوبې لیکې ته راکش کړ. په عین حال کې د میرزا د ټیم غړو ناڅاپه پرې ورټوپ کړ او هغه یې په بېړه ونیو. مهتا لا تر اوسه هم پر زمکه اوږد غورځیدلی و. بیا یې خوشې هڅه وکړه چې د لوبې اساسي لیکه ماته کړي. که چیرې ده دغې لیکې ته ځان رسولی وای، د خپل ټیم پنځوس کسه یې بیا را ژوندي کول. خو دی یو انچ هم وړاندې نه شوای تللی. میرزا یې پر شا ناست و. مالتي په خواشینۍ سره هغوی ته ورغله او ویې ویل: ((میرزا خورشید، دا ښه کار نه دی. لوبه خلاصه شوې ده.))

میرزا د مهتا اورمیږ ټینګ کړ او ویې ویل: ((زه به یې تر هغو پورې پرې نه ږدم، څو چې دی وواېي، لوبه یې بایللې ده. دی ولې نه وايي چې ما بایللې ده؟))

مالتي چې نږدې راغله ویې ویل: ((دومره بې رحمه او سخت زړه مه اوسه. ته خو نه غواړې چې دی په زوره ماتې ته اړباسې؟))

میرزا چې د مهتا پر شا شلم ناست و ویې ویل: ((زه د قواعدو سره سم لوبه کوم. هغه ته وواېه چې وواېي ما بایلوده، بیا به یې خوشې کړم.))

مهتا هڅه وکړه چې ځان پورته کړي او په چل ول ځان خلاص کړي. میرزا د هغه اورمیږ ښکته خوا ته پورې واهه . مالي هڅه وکړه چې میرزا کش کړي.

هغې وویل: ((دا لوبه نه ده وحشت دی.))

ناڅاپه تا به ویل چې کومه معجزه وشوه میرزا پراخ پر زمکه راولوید او مهتا د لیوني په شان د اساسي کرښې خوا ته وځغاسته. نندارہ چیانو خپلې خولۍ هوا ته پورته واچولې. هیڅوک پورته نه شو چې حالت څنګه سرچپه شو.

میرزا، مهتا راپورته کړ او دا بریالی قهرمان یې قرګاه ته بوته. نن د مهتا ورځ ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مهتا وویل: ((نن مې یوه نوې تجربه زده کړه. د یوې ښځې زړه سوی کولی شي زما لوری په بریالیتوب بدل کړي.))
میرزا، مالتي او بیا یې مهتا ته وکتل او ویې ویل: ((پوه نه شوم. ښه نو د بریالیتوب راز همدا و، زه اریان وم چې تا خنګه وکولی شوای ما داسې پورته واچوې.))
چای خلاص شو او میلمانه هم رخصت شول. میرزا وویل: ((واده څه وخت دی؟))
مهتا اریان شوه ((د چا؟))
((البته ستا.))
((زما واده ! له چا سره؟))
((څومره معصوم ښکارې! په دې کې څه د پټېدو خبره ده؟))
((زه هیڅکله نه پوهیږم چې زه هم واده کوم.))
((آیا ته فکر کوې چې مالتي به په دې قناعت وکړي چې له تا سره د یوې دیني خور په شان ژوند وکړي؟))
مهتا جدي شو او ویې ویل: ((میرزا چوپ ته بیخي تېروتلی یې. په خپله مالتي یوه ښکلې، خوشحاله، ذکي او د آزاد فکر خانده نجلۍ ده او برسېره پر دې ډېر نور صفتونه هم لري. خو هغه صفتونه چې زه یې د خپل ژوند د شریک په ځان کې لټوم په دې کې نه شته. زما په فکر او عقیده ښځه باید د مصیبت او ځان هیرونې تجسم او ښکارندوی وي. په خپل شخصیت یې محو او د خپل مېړه له شخصیت سره یوځای کړي وي، بدن د مېړه او روح د ښځې. ته به وپوښتې چې ولې نارینه باید ځان محوه نه کړي؟ ولې ښځه؟ دا ځکه چې هیڅ نارینه د هغې وړتیا نه لري. که چېرې دی ځان محوه کړي له ده نه به یو تش شی جوړ شي. دی به ځان یوې سمڅې ته ننباسي او له ستر روح سره به د خپل روح د یوځای کېدو خوبونه ویني.
خو ښځه لکه زمکه صبرناکه او زغمونکې ده، ارامه او ځان ژغورونکې ده. که چېرې د ښځې زیاتره صفتونه او ممیزات په نارینه کې وي. له ده نه مهاتما جوړیږي. خو که چیرې د نارینه صفتونه او مشخصې په ښځه کې وي، له هغې نه شیطان جوړیږي. یو نارینه په واقعي توګه یوازې د ښځې خوا ته راکښل کیږي چې په هغې کې د ښځې لازمې مشخصې موجودې وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه تر اوسه پورې د مالتي خوا ته نه يم راكښل شوى. څنګه کولی شم خپل ځان تشريح کړم؟ په هر هغه شي کې چې په دې دنيا کې ښکلی دی زه له ښځې تصوير او خيال وينم. آن که زه هغه مړه کړم په هغې کې بايد بدله او کسات اخيستلو روحيه هيڅ راپيدا نه شي او نه را وپاريږي. آن که چېرې زه د هغې په مخ کې له بلې ښځې سره مينه وکړم، دا کار بايد د دې حسادت را ونه پاروي، که زه له داسې ښځې سره مخامخ شم، د هغې په پښو کې ځان وغورځوم.

زه داسې ښځه نه غواړم چې د انشتين په باره کې بحث وکړي يا زما د کتابونو ليکنې اصلاح او تاييد کړي. زه داسې ښځه غواړم چې زما روح لوړ کړي او زما د ژوند د پاکۍ او صفا سبب وګرځي.))

خورشيد ميرزا خپله ږيره وښوروله او ويې ويل: ((زه ستا د عقيدې قدرداني کوم. که چيرې له داسې ښځې سره مخامخ شوم، زه به هم واده وکړم.))

مهتا په خندا سره وويل: ((راځه دواړه به پسې ګرځو. څوک څه پوهيږي چې يوه ورځ مو بخت خلاص شي!))

((خو پيغله مالتي به دې داسې په اسانه خوشې نه کړي، که غواړې ليکلی سند به هم درکړم.))

((له داسې ښځې سره زه يوازې ځان مشغولوم. البته چې واده بيخي بله موضوع ده. واده د روح وقف کول دي.))

((نو مينه څه شی ده؟))

((تر هغو پورې چې مينه د دوو روحونو د يوځای کيدو په مکمليدو کې ځای ونه مومي، تکامل ناممکن بريښي. پر ته له دې نه مينه شهوت دی.))

مهتا خپل کالي واغوستل او لاړ. ماښام و ګوبار لا تر اوسه پورې هم ګلانو ته اوبه ورکولې. ميرزا چې ترې نه خوشحاله و ويې ويل: ((ته اوس تلی شې.))

ګوبار د کار غوښتنه وکړه. ميرزا وويل: ((اوه، ته کار غواړې. ډېر ښه زه به تا استخدام کړم.))

((ښاغليه څومره به راکړې.))

((څومره غواړې؟))

(c) ketabton.com: The Digital Library

((ځومره ویلی شم؟ هر څومره چې ستاسو زړه وي.))

((زه به تا ته پنځلس روپۍ در کړم. خو ته مجبور یې چې زیات کار وکړې.))

ګوبار وویل دی له سخت کار ه نه ډاریږي د پنځلسو روپو لپاره هغه تیار دی چې ځان مرګ ته ورکړي.

میرزا هغه ته وویل: ((ته به د دغې کوټې په کونج کې اوسې.))

دیارلسمه برخه

هوري چې ټول حاصل یې د جرمانې په پوره کولو کې ورکړی و یوه میاشت یې په هغو لږو شیانو تېره کړه چې په یوه لوښي کې یې ساتلي وو. خو د جون د میاشتې له پیل کیدو سره حالت بیخي خراب او له زغم نه ووت. پنځه میاشتې د نسونو مړول او یوه ټوټه ډوډۍ هم په کور کې نه وي. دی چې له پخوا نه هم پور کې ډوب و، د بل پور وار راورسید. کار یې هم په اجاره نه شوای نیولی. د هغه د ګنیو کرونده اوس تر اوبو لاندې وه او د ده ټول وخت دغه کار نیولی و، وجود یې د اوسپنې دی! آن د خپل کار د اجراء لپاره د ده بدن تر ټولو لومړی خوراک ته اړتیا لري. تیاره ماښام و، کوچني ژړا انګولا کوله. خو د ډوډۍ د نشتوالي له امله د جونیا تی هم وچ شوی و. هوري د دولاري هټۍ ته منډه کړه. د هغو هټۍ تړل شوې وه. د اخرینی هڅې په توګه منګرو، پور ورکوونکي ته ورغی. منګرو نه یوازې هغه په نیغه له ځان نه وشاړه، بلکې یوه خبره یې هم لا ورته وکړه هغه ورته وویل: ((باید درته ووایم چې تا دا درې کاله د پیسو سود هم نه دی راکړی. څومره زړه ورتوب! بل پور هم غواړې! خپلې ګروۍ ته دې پام وکړه. د منافق او بې اعتباره سړي همدا حال وي کوم وخت چې ناظر تا تهدید کړي بې له خوله ښورولو نه پیسې ورته را باسې. زما پیسې څنګه کیږي؟))

هوري خواشینی او خپه راستون شو. هغه د وره په زینه کې ناست و چې پونیا، د ده ورینداره راغله. د هغې پام شو چې په پخلنځي کې اور نه بلیږي له دهنیا نه یې پوښتنه وکړه: ((بابې ولې دې په نغري کې اور نه دی بل کړی؟ د پخلي وخت دی.))

دهنیا وویل: ((څه شی پاخه کړم. میتو هر څه چې درلودل ټول په جریمه کې ورکړل. بې له دې چې د کوچنیانو د مړینې او ژوند خیال ورسره وي. سړ کال د پونیا

(c) ketabton.com: The Digital Library

حاصلات ښه وو هغې په ښکاره دا خبره تایید کړې وه چې دا د هوري د زیار ګاللو لـه برکته دي کله چې هیرا دا زمکه کرله حاصلات د دې په نیمايي هم نه و.))
هغې وويل: ((ولې دې څوک د یو څه غلې دانې لپاره زما کره را ونه لیږه؟ څه چې زما دي هغومره د میتو هم دي. په بد وخت کې موږ باید خپل غمونه سره وویشو. زه ړنده نه يم. زه د یوه انسان په ښېګڼې او مېړانې اعتراف کوم، که چیرې میتو زما د ژغورنې لپاره را دانګلي نه وي زما حال به اوس څرنګه و؟))
هغې سونا له خپل ځان سره بوتله. هغوی له دوو ډګو ټوکریو اوربشـو سـره راسـتانه شول مخکې له دې نه چې دهنیا ترې نه مننه وکړي هغـه لاړه. کـوم وخـت چـې د اورښت موسم راورسید او د باران د نه اوریدو حالت ډېر بحراني شو. د تودوخې مـوج پر شا وخوا سیمه باندې راغی. تود باد پر کروندو باندې لګیده، د ګنیو کښت وچ شو. د کښت د اوبو لګولو لپاره د سیند له اوبو نه استفاده په نوبت شـوه. پـه نتیجـه کـې شخړې او کړکیچونه زیات شول، تر هغو پورې چې د ابو دا منبع هم وچه شوه. غلاوې او د ډاګوانو حملې په ټول ولایت کې پراخې شولې. د خلکو خوابدې او خپګان زیـات شو. څه موده وروسته باران و اورید. مړاوی روحونه راژوندي شول. د کروندګرو لپـاره دا بارانونه د سرو زرو اورښت و. داسې ښکاریده چې دا وچه او نینې شوې زمکـه بـه هیڅکله بیا خړوبه نه شي. یوې د باندې ووتلې کوچنیان په منـده لاړل، څـو د اوبـو ټانکونه وګوري. دوی بېرته راغلل، نارې یې وهلې او لاسونه یې پړکـول چـې: ((تـر نیمايي پورې ډک شوي!))
وچکالي خپل کار کړی و، د ګنیو کښت له منځه تللی و، د خلکو ژوند زیاتره د ګنیو پر کښت پورې اړه درلوده. دوی په سختۍ سره کولی شوای د جوارو او ږدنو له خـرڅلاو نه مخکې مالیه ورکړي، د پوروړیو د پور بیرته ورکول امکان خو ډېر کم و. دوی خپلو ځانونو ته په دې هیله تسلي ورکوله چې لږ تر لږه د مالدارۍ لپاره شنه واښه خـو بـه پیدا شي.
د جنوري میاشت هم تیره شوه او بولا چې لا تر اوسه پـورې پیسـې نـه وې ورکـړل شوې، یوه ورځ په عصبانیت سره د هوري کور ته راغی. هغه په قار وويل: ((تـه پـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپل لوز همداسې ولاړ يې! تا ما ته وعده راکړه چې د ګنيو د کښت له ريبلو څخه وروسته به زما پيسې راکړې. ګني لا ډېر مخکې ريبدل شوي دي. پيسې راکړه.))

هوري د وخت مهلت وغوښت. بولا ورته غوږ نه نيوه. هوري په غمولي حالت وويل: ((زه درته وايم چې پيسې نه لرم. زه آن پور هم نه شم اخيستى، څه وکړم. زه د خوراک لپاره څه شى نه لرم. که چيرې باور نه لرې، زما کور ولټوه که چيرې څه دې بيا وموندل ستا دې وي،، يو يې سه.))

بولا وويل: ((ستا کور ولې ولټوم؟ زما يې څه، چې ته پيسې نه لرې؟ زه تا ته ستا لوز در په يادوم. د کښت ريبل خلاص شوي دي. زه خپلې پيسې غواړم.))

((ته ماته ووايه څه وکړم.))

((نور څه پاتې دي چې درته ويې وايم؟))

((زه اختيار تاته پرېږدم.))

((نو بيا زه ستا غوايان اخلم.))

هوري ورته وکتل. هغه باور نه شو کولى چې دا خبره يې په غوږو اوريدلې ده. تا به ويلي چې ګنګس شوى دى سر يې ښکته کړ. آيا بولا غواړي چې له ده نه سوالګر جوړ کړي؟ د غوايانو بيوول، د ده د لاسونو د پرېکولو مانا لري. هغه وويل: ((که چيرې ستا دهرما حکم کوي چې ښه کار دى، بو يې ځه؟))

((په ما يې څه چې ته خوار يې او که بډاى. زه خپلې پيسې غواړم.))

((څه به وکړې که زه هر چا ته ووايم چې ما ستا پيسې وختنه درکړي دي؟))

بولا ټګان وخوړ. دا يې هيڅکله په ماغزو کې نه وو ګرځيدلي چې ښايي هوري داسې دوکه ورکړي.

بولا په خوابدى سره وويل: ((دا حقيقت نه لري، خو که چيرې ته د ګنګا په پاکو اوبو قسم وخورې ما ته بل څه نه دي پاتې، پرته له دې چې داتاوان ومنم.))

((ډېر زيات مې زړه غواړي، خو دا کار نه کوم.))

((ته يې نه شي کولى.))

((هو، کولى يې نه شم. ما فقط ټوکې کولې.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوه شیبه داسې ښکاریده چې په چورت کې تللی وي. بیا یې وویـل: ((بــولا وروره، ولې دې ماته دومره زړه ډک دی. جونیا چې ما کره راغلې ده، زما لپاره یې څــه ګټــه رسولې ده؟ زوی مې له لاس لاړ. د دوو سوو روپیو جریمه مې پرې کړه. برباد شــوم او اوس ته غواړې چې زما اخیرنۍ ریښې هم را وباسې. په ما باور وکړه زه د خپل زوی د کړو وړو په باره کې هیڅ نه پوهیدم. ما فکر کاوه دی د ساز مجلسونو ته ځي، زه هغــه وخت په حقیقت پوه شوم چې جونیا په هماغه شپه نا وخت زما کره راغله. راته ووایه، که چیرې ما هغې ته پناه نه وای ورکړې دا نور چیرته تللی شوای؟ آیا کوم بل چا یــې هم پروا کوله؟))

جونیا چې د غوجلې د وره ترخنګ ولاړه وه، ټولې خبرې یې واوریدې. اوس دې بــولا ته هیڅ احترام نه درلود هغه دوی دښمن وو، بولا وویل: ((تاسو جونیا په هماغه لاره مو چې راوستلې بیرته راولئ، هغه راوباسئ، زه به نه ستاسو غوایان بوزم او نه به د غوا بیه واخلم. زه دا نه شم زغملی چې دا دې دلته لکه شهزادګۍ ناسته وي او مور دې له شرمه چا ته کتلی نه شو. هغه زما لور ده. هغه زما په غیږ کې لویه شوې ده. خدای خو شاهد دی چې له زامنو نه مې را باندې کمه ګرانه نه ده. خو نن زه غواړم چې د کلي له یو سر نه تر بله سره پورې یې کش کړم، دا مجبوره کړم چې صدقه او د غوایي خیرات وغواړي او د چټلۍ او مردارۍ په کوټو او دیرو کې د خوراک په لټه کــې ســرګردانه او لالهانده وګرځي. زه د هغې پلار یم! هغې زه وځورولم، خپل پلارا! هغه شــرم چــې دې نجلې زما کور ته راوړی، په اوو نسلونو کې به پرې نه ولل شي او تاسو په بــې شــرمۍ سره هغه په خپل کور کې ساتئ. ستا دا کار پرته له سپکاوي او توهین نــه نــور څــه دي!))

دهنیا لکه چې غوښتل هره خبره یې د بولا په زړه کې داغ کیدي په خبرو راغلــه: ((میتو، ګوره. زه هم دومره نرمه ښځه نه یم. هغه څه چې ته غواړې، هیڅکلــه بــه ونــه شي. جونیا مور ته له خپل ژوند نه را ته ګرانه ده. که چیرې زمور غوایان کــولی شــي ستا د نیکونو د عزت او پت تلافي وکړي او له منځ نه تللی پت او حیثیــت دې بیرتــه لاس ته درځي، دوی بوزه . زه هم وایم چې جونیا تیروتلې ده. کله چې هغه زمور کور ته راغله، غوښتل مې چې له کور نه یې وباسم. خو هغې وژړل او زه هم زړه لرم هغــې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته مې پناه ورکړه. ته، میتو، چې اوس یو زوړ سړی یې، لا تر اوسه پورې ښځه غواړې او د ښځې په باره کې خپل احساسات نه شي کنټرولولی، نو څنګه جرآت کوي چې دا ځوانه نجلۍ محکومه کړې؟))

بولا په ځوریدلې، غمجنې او غلې لهجه هیله وکړه: ((هوري، د هغې خبرې دي واریدې؟ اوس نو ما مه ملامتوه. غوایان راوباسه.))

هوري په قار سره وویل: ((بو یې ځه.))

((یو ځل بیا فکر وکړه.))

((ما فکر کړی.))

بولا چې روان شو د غوایانو پړی راخلاص کړي، جونیا چې له پاولیو او ستارو نه ډک ساري یې اغوستی او هلک یې په غیږ کې و، د هغه په مخ کې ودریده او په لړزیدلي غږ یې ورته وویل: ((کاکا، غوایان مه بیا یه، زه ځم. زه به صدقه او د غوایي خیرات ټول کړم. که چیرې په صدقه او د غوایي خیرات مې ژوند ونه شوی کړای، ځان به په اوبو کې ډوب کړم.))

بولا په لوړ آواز ورته وویل: ((زما له مخې نه لرې شه. بیا دې هیڅکله ستا مخ ونه وینم، ته نفرین شوې او لعنتي ښځه! تا ته ډوبیده هم کم دي.))

جونیا هغه ته ونه کتل. هغې غوښتل چې د خپل قار او غوسې په اور کې وسوځي، هغه غوسه چې د تشدد او سپکاوي نه، بلکې د ځان هیرونې نښه نښانه وه.

دې دوه ګامونه نه وو اخیستې چې دهنیا راونیوله، هغې وویل: ((لورې، چیرته ځې؟ دا کور ستا دی، همداسې اوس او زموږ له مړینې وروسته هم. ته ولې ځان په سیند کې لاهو کړې؟ پر ېږده، هغه پلار چې خپل اولاد رټي په کې ډوب شي.))

هغې بولا ته وویل: ((ته باید له خپل ځان نه وشرمیږې. غوایان بوزه او وینې یې وڅښه.))

جونیا چې سلګۍ وهلې ویې ویل: ((که زما خپل پلار ما نفرین کوي، دا سمه نه ده چې زه ژوندۍ پاتې شم. پریږده چې لاړه شم او مړه شم. ما تاسو ته ډېرې ستونزې راپیدا کړې. څومره چې تاسو له ماسره داسې په مهربانۍ رویه کړې ده چې آن زما

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپل پلار هم نه شوای کولی. زه دعا کوم او له خدای نه غواړم چې که زه بیا راژوندۍ شم ستاسو لور دې و اوسم.))

دهنیا چې جونیا خپلې خوا ته را کشوله، وویل: ((هغه ستا پلار نه دی. هغه دې دښمن دی. که چیرې مور دې ژوندۍ وای، هیڅکله به یې نه و پرې ایښی چې داسې کار وشي. پریږده چې دی بیا واده وکړي. وبه یې ویني چې دی په خپله سزا ورسیږي!

جونیا خپلې خوابښې پسې دننه کاله ته لاړه او بولا د غوایانو پړي را خلاص کړل او د کور خوا ته روان شو تا به وی له هغې میلمستیا نه راستون شوی چې هلته یې د خوږو پر ځای وهل خوړلي وي.

راځئ اوس هوري پریږدو چې خپل لاسونه یې په کار اچولي او په آرامۍ سره ژوند وکړي! هغه پوهیده چې دا خلک غواړي دی وشرموي، ځکه هر شریف سړی باید ولې داسې یوه نجلۍ په خپل کور کې وساتي ؟ دوی نه شي کولی د دوی د زور لپاره یوه شریفه نجلۍ راپیدا کړي. هغه غوایانو ښه مزي غوایان دي، ښه جوړه ده. هر وخت کولی شي په سلو روپیو یې خرڅ کړي. په هر حال دا اتیا روپو نه یې زیات شي لاس ته راوړي دي.

د کلي نه د باندې یې پر داتادین، پاتیشواري، سوبا او څو نورو باندې سترګې ولګیدې چې پر ده پسې یې منډې وهلې، ښه وډار شو. د ستونزې بوی یې تر سپږمو شو. آیا دوی به دی ووهي او غوایان به بیرته ترې نه بوزي؟ ودرید. دی به له هغو سره جګړه وکړي داتادین را نږدې شو: ((بولا، دا څه خبره ده؟ تا غوایان را خلاص کړل او هغه چوپ پاتې شو. آیا همداسې د ده چوپ پاتې کیدل و چې ته دومره زړه ور شوې؟ موږ په خپلو کارونو لګیا وو. که چیرې هوري فقط یوه اشاره کړې وای، ستا د بدن هر وېښته به مو در نه راشکولی وای. که نه غواړې چې ستونزه راپیدا شي، نو همدا اوس غوایان بیرته ورستانه کړه، ته شرم نه لرې؟))

پاتیشواري وویل: ((هغه د هوري له ساده توب نه ګټه اخلي. که چیرې دی، ستا پوروړی دی نو لاړ شه عریضه پرې وکړه او د هغه په مقابل کې دعوا وکړه. ته څه حق لرې چې په غوایانو باندې لاس کیږدې؟ ولې، که چیرې دی تا باندې جنایي عریضه وکړي، پولیس به تا ته ښه درس درکړي.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

بولا چې لږ کمزوری شوی و، وویل: ((لالا، ما هغه نه دی مجبوره کړی چې غوایان راکړی. په زور مې نه دي ترې اخیستي. هغه په خپله وغوښتل چې غوایان راکړي.))
پاتیشواري ځواب ورکړ: ((هیڅ یو بزګر په خپله رضا او خوښه غوایان له لاسه نه ورکوي. دی به بې له هغو څه کار وکړي؟ آیا د یوې کولو لپاره ستا پر اورمیږه باندې څغ کیږدي؟ سوبا، غوایان ترې واخله.))
سوبا ور وړاندې شه: ((پړی راکړه. که چیرته خپلې پیسې غواړي، عریضه وکړه، کنه تر مرګه پورې به دې ووهم. آیا تا هغه ته نغدې پیسې ورکړي؟ یوه بد شګونه او بد مرغه غوا دې پرې ور بار کړه او اوس یې غوایان هم غواړي.))
بولا له ځای نه ونه خوځید. هغه د غوایانو تر منځ چوپ ولاړ و له پاتیشواري سره دعوا ګټه نه درلوده.
داتادین خپله ملا نیغه کړه او په هیجان سره یې راټوب کړ او ویې ویل: ((د څه لپاره منتظر یاست؟ ویې وهئ. دی څنګه جرآت کوي چې زموږ له کلي نه غوایان بوزي؟))
پانشي چې یو تکړه ځوان و، په شدت سره یې بولا ته اوږه ورکړه او پر زمکه یې را وویشت، هغه راپورته شو او بل ګوزار پرې حواله شو. دوی وکتل چې هوري د دوی خوا ته منډې راوهي، بولا راپورته شو او د هوري خوا ته په خاپوړو او پورې وهلو روان شو: ((هوري، دوی ته حقیقت ووایه، آیا ما ستا غوایان په زوره اخیستی؟))
داتادین وویل: ((هوري، دی کوښښ کوي موږ وغولوي.))
هوري لږ څه وځنډید. د رامندې وهلو په حال کې وویل: ((ښه، حقیقت دا دی چې ده له ما نه وغوښتل چې جونیا ورستنه کړم، کنه دی به زما غوایان واخلي.))
دوی ټولو هوري ته په سپکه سترګه وکتل. بولا خپله غاړه جګه کړه، په مغروری سره په لاره روان شو او غوایان ورپسې وو.
خوارلسمه برخه
د ټولو په نظر د (ټپنک) په شانې مالتې په حقیقت کې اقتصادي او زیارکښه وه. د دې ژوند یوازې د آس د ځغاستې میدان نه و. څوک ټول وخت په خوړو باندې ژوند نه کوي. د دې لپاره، ساتیري د ژوند ستر هدف نه و او نه شخصي ګټه. خو ابتذال په یقیني ډول د ژوند د ترخو ناخوالو په کمولو کې مرسته کړې وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د هغې پلار له هغو فوق العاده او کمیابو کسانو نه و چې به لکهـاوو روپـۍ عایـد یـې درلود. ده به د زمینداراانو لپاره پورونه برابرول، د دوی شته او ملکیت به یې خرڅول د عالیرتبه مامورینو په مرسته به یې له ستونزو نه خلاصول، همدا د ده د ژوند کار و بار و، د بیلګې په توګه، دوی د راجاګانو او آیالتي شهزادګیو تر منځ د واده بنـدو بسـت کوي او په دې معامله کې په خالصه توګه زر روپۍ لاس ته ورځي. د معاملاتو کـوچنی چلوونکی دلال بولي، خو هغه دلالان چې لوړې او سترې معاملې سرته رسـوي لکـه کاول، له راجاکانو سره کار کاوه او له والي سره به یې چای څښه.
کاول درې لوڼې درلودې او غوښتل یې چې دوی په انګلستان کې زده کـړه وکـړي. د نورو شتمنو په شان دی هم په دې باور و چې انګریزي زده کړه یو سړی بیخي بدلوي ښایي انګلستان اقلیم په دې کار کې څه رول ولري، وایي د سړي ذکاوت زیاتوي. خو د ده د دې ارزو له درې برخو نه دوه برخو یې تحقق ونه موند. مالتي لا په انګلسـتان کې وه چې په ژوند کې معیوب وه، ګونګۍ هم شوه. د خبرو کولـو د تـوان لـه لاسـه ورکول په دې مانا و چې د ژوند د معشیت او کاروبار سره هم خـدای پامـاني وکـړه.
دعایداتو انډول یې له خرڅ سره برابر و. د بدې ورځې لپاره سپما د هغې عادت نه و.
نتیجه دا شوه چې دوی په دې څو وروستیو کلونو کې مازې خپله ګوزاره کولـه یـانې خوله او لاس و د کورنۍ د خرڅ ټول بار په مالتي باندې پروت و په میاشت کې د هغې له څلورو تر پنځو سوو روپو عاید سره د لوړې سطحې ژوند اوس ممکن نه بر ښـیده.
خو دی په یو ډول سره د هغې د دوو خونیدنو د زده کړې خرڅ برابراوه.
شپه وه خو هوا تر اوسه پورې هم توده وه. مالتي او خویندې یې په چمن کې ناسـتې وې. د چمن واښه د نه پاملرنې له امله مړاوي او وچ شوي وو، ځای ځای واښه دومـره وچ شوي وو چې خاوره ورڅخه را پورته کیده. مالتي وویل: ((آیـا بـاغوان د چمـن ساتنه او پاملرنه نه کوي؟))
دوهمې خور ساروج وویل: ((هغه ټول وخت ویده وي. هغه تیار دی چې د هغو کارونو د نه اجرا کولو لپاره چې باید کړي یې وي شل دلیله درته ووایي.))
ساروج په اجتماعي علومو کې د لیسانس زده کړه کوله. هغه د لـوړ قامـت خاونـده، ډنګره او نرۍ او په طبیعي ډول ژر خوابدې کېدونکې وه. په هر شي باندې شکمنه وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډاکټرانو ورته ويلي وو چې زيات فکر ونه کړي او غرنيو سيمو ته لاړه شي، خو کورنۍ يې دومره پيسې نه درلودې چې دا هلته وليږي.
کوچنۍ خور وار دا فکر کاوه چې ساروج ته ډېره پاملرنه کيږي. که پــه نــاروغ کيــدو سره څوک کولی شي دومره د نورو زړه سوی لاس ته راولي، نو ولې دا خپل ځان ناروغ نه اچوي! پرته له ساروج نه هر شی په دې ګران وو. سترګې يې له ځلا نه بر ېښيدلې او پوستکی يې ځليده. هغې وويل: ((پلار تږوله ورځ هغه د بل چا د کارونو لپاره د باندې ليږي. هغه آن د ساه ايستلو وخت نه لري او تاسو وايئ چې ويده ده.))
ساروج په تووند مزاجۍ سره وويل: ((پلار هيڅکله هغه د باندې نــه ليــږي. دا درواغ دي.))
وار دا ځواب ورکړ: ((هغه يې هره ورځ ليږي هو، دا کار کوي. نــن هــم هغــه تلــی و، پوښته ترې نه وکړه.))
((ولې وکړم.))
مالتي په هوښيارۍ سره موضوع بدله کړه. د ښځو ليک په دې وروستيو وختونو کــې زياتره د مالتي د هڅو له امله منځ ته راغلې وه. د ښار زياتره تعليميافته چي په کــې راتولې شوې وي. د مهتا پخوانۍ وينا د نيولو احساسات راپارولي و.
ليک پر ېکړه وکړه چې ده ته غاښ ماتوونکی قانوني ځواب برابر کړي. د دغې ځوابيــه وينا دنده د مالتي په غاړه وه. د ورځو ورځو لپاره مالتي د موادو پــه ټولــو لګيــا وه او مناقشې يې تنظيمولې. نورې ښځې هم وې چې وينا ته يې تياری نيوه. کوم وخت چې مهتا د ښځو ليک ته راغی اډيټوريم ډک و هغه د غرور احساس وکړ. د ګډون کوونکو او اوريدونکو علاقمندي نه يوازې د دوی په مخونو کې له ورايه ځليده، بلکــې د دوی کالي اغوستل هم د هغوی د علاقمندۍ ښکارندوی و، ښځو ښه کــالي اغوښــتي وو او داسې يې ځانونه په زيور او ګاڼو بار کړي وو تا به وې د واده محفل ته راغلي دي. دوی خپل ټول کوښښ کړی و څو ډاکټر مهتا پړ کړي او پر هغه باندې برې وومومي. څــوک ويلی شي چې برم او جلال قوي وسله نه ده؟ مالتي يوه نوې ساري او آخرين مود بلوز اغوستی و. د هغې مخ له ورايه د ناوې غوندې ښکاريده ډاکټر مهتا يــوازې و او يــوې ډلې ښځې يې په مقابل لوري کې. خو ښځې لا تر اوسه پورې پر ځان ويسا نــه وې. د

(c) ketabton.com: The Digital Library

حقیقت یوه سپرغۍ او شغله کولی شي د بې کفایته او ناوړتوب غر میده میده کــړي.
میرزا، کهنه او د بریښ مدیر مسوول په اخریني کتار کې ناست وو. رای لــږ وروســـته راغی او شاته ودرید. میرزا هغه په اشاري سره کښیناستلو ته راوباله.
رای ځواب ورکړ: ((شکریه، زه ډېر راحت یم. ګنه ګونه زیاته ده او د هال هوا بنده ده. مالتي د جلسي ریاست کوي. کهنه، مبارک دې وي!))
کهنه په تریوتندي وویل: ((هغه اوس په مهتا سترګې پټې کړې دي. زه یې له نظر نه لویدلې یم.))
مهتا په خپله وینا پیل وکړ: ((دیوې صاحبانو. کله چې زه تاسو ته د الهې خطاب کوم. دا کومه غیر معمولي خبره نه ده. دا درنښت او عزت ستاسو حق دی. خو آیا تاسو کله اوریدلی دي چې یوه ښځه نارینه ته د الهې خطاب وکړي؟ که چیرې تاسو هغه تــه د الهې خطاب وکړئ. هغه تېر باسئ ځکه زړه سوی، فدا کاري او قرباني د یــوې ښــځې ارزښتناک خصلتونه دي. او نارینه څنګه؟ هغه څه ورکوي؟ هیڅ. ورکړه د هغه کار نــه دی، بلکې هغه اخیستونکی دی. هغه مبارزه کوي، څو خپل حق له نورو واخلي. مبارزه د هغه د کرکټر اساسي خصلتونه دي.))
((توپاني چکچکې او شاباسي.))
رای وویل: ((دا سړی پوهیږي چې څرنګه د ښځو زړونه لاس ته راوړي.))
د بریښ مسوول مدیر چې د رای خبرې خوند ور نه کړ، وویل: ((هغه کومه نوې خبره نه ده. حقیقت دا دی چې ما په څو محفلونو کې عین همدا مفکوره وړاندې کړې ده.))
مهتا وړاندې لاړ: ((نوځنګه کله چې زموږ منورې ښــځې ویــنم چـــې د فــداکارۍ او قربانۍ له ژوند سره قناعت نه لري او د مبارزې په ژوند پسې منډې وهي او ټول وخت داسې فکر کوي چې نابېره د خوښۍ پر ګودر ور برابر شوې دي. ولې، بخښنه وغــواړم ډېره زیاته بخښنه غواړم، زه فکر نه کوم چې دا به دوی ته د مبارکۍ ویلو موقع وي.))
میرمن کهنه په ډېر ځیر او غرور سره مالتي ته وکتل. مالتي خپل سر ښکته واچــاوه.
میرزا وویل: ((مهتا یو زړه ور او بې باکه سړی دی. حقیقت تاسو ته مخامخ وایي.))
د بریښ مسوول مدیر وویل: ((هغه وختونه تېر شوي دي چې کولی مو شوای ښــځې په اسانۍ سره تېر باسئ.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

مهتا وینا ته ادامه ورکړه: ((دا چې وینم یوه ښځه د نارینه په شان چلند کوي دومره مې ځوروي، لکه چې ووینو نارینه د ښځې په شان چلند وکړي. زه پوهیږم چې په تاسو کې به یوې ته هم داسې نارینه د باور او مینې ارزښت او ورتیا ولري. زه په عین وخت کې تاسو ته ډاډ درکوم چې داسې یوه ښځه هم نه شي کولی د یوه نارینه اعتماد او تلپاتې مینه لاس ته راوړي.))

د کهنه مخ تک سور شو: ((د انساني تمدن د تکامل په دوران کې زه د ښځو موقف لوړ گڼم. دا به ټولنې ته هیڅ گټه ونه رسوي که چیرې ښځې د پیدایښت او تکوین معبد خوشې کړي او پرېکړه وکړي چې د جگړې میدان ته ور ودانگي زه په دې باره کې مثبت نظر لرم له افتخار نه لیرې ده چې نارینه خپلو تخریبي او ورانوونکو تمایلاتو ته زیات اهمیت او ارزښت ورکړی دی. د خپل ورور د ازادۍ په اخیستلو او د هغه د وینې په زبېښلو باندې فکر کوي په هغه باندې یې یو ستر بری مونډلی دی. کله چې دی همدا کوچنیان چې میندو د دوی له وینو نه روزلي او پاللي دي. د زرهاوو ماشیندارو په گولیو ووژني هغه قهرمان بلل کیږي او کله چې میندې د هغه پر وچولي زایواني رنگ راکاږي او د خپلې دعا په وسیله یې د جگړې میدان ته لیږي. دی فکر کوي چې ورانی او تباهي هغه شي دی چې نړۍ ورته اړتیا لري او د بریا دې تباهۍ لپاره د هغه غوښتنه او تمایلات لا نور هم پیاوړی کیږي.

نن موږ څه ونیو؟ دې شیطاني غریزې د زړه لړزوونکی، ویجاړونې او ورانی راپه برخه کړی دی. نفوس یې پوپناه کړی، زمکه یې سوځولې او ښارونه یې د خاورو سره برابر کړي دي. د یوې صاحبانو له تا سونه پوښتم. آیا غواړئ د دغه شیطاني نڅا ته د تلپاتې کیدو بنه ورکړئ؟ زه له تاسو نه هیله لرم چې دا شیطاني قوتونه یوازې پرېږدئ او په خپلو هغو دندو پورې ونښلئ چې ستاسو حقیقي میراث دی.))

کهنه وویل: ((مالتي آن سر هم نه پورته کوي.))

رای وویل: ((هغه څه چې مهتا وایي واقعیت دی.))

د برېښ مسوول مدیر وار په وار لمبه کیده: ((په دې کې هیڅ نوی شی نه شته. هر هغه څوک چې د ښځو د نهضت ضد وي داسې بې مانا خبرې کوي. زه دا نه منم چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

نړۍ د مينې او فداکارۍ له لارې پرمختګ کړی دی. په واقعيت کې دنيا د ټينګار مېړانې او عقل له مخې وړاندې تللې ده.))
د کهنه ايسار شوي احساسات راوپاريدل او ويې ويل: ((هغه اصلي فيلسوف نه دی، بلکې نقلي فيلسوف دی. فيلسوف داسې انسان وي...))
اون کارناتهـ پرې ور زياته کړه: ((... چې له حقيقت نه انحراف نه کوې.))
کهنه چې د اون کارناتهـ تعريف يې د بشپړ قناعت وړ ونه ګرځيد وويل: ((زه د حقيقت او نه حقيقت په باره کې څه پوهيږم.))
فيلسوف هغه څوک ساروج چې خپلې خور ته د احترام نه پرته غلی ناسته وه، ونه شوای کولی نور زغم وکړي او ځان ونيسي. هغې نارې کړې: ((موږ د رای ورکولو حق غواړو. د نارينه سره برابر !))
د هال له هرې ګوښې نه په لوړ اواز همدا خبره تاييد شوه: ((هو. موږ د رای حق غواړو!))
اون کارناتهـ ودريد او په لوړ اواز يې نارې کړې: ((مړه دې وي د ښځو د نهضت دښمنان!))
مالتي خپل لاس پر مېز وواهه: ((نظم. نظم! هغه کسان چې غواړي وينا وکړي وروسته به موقع ورکړل شي.))
مهتا وويل: ((د رای حق د نوي عصر مود دی. دا يو سراب دی. ټګي او چلبازي ده. څوک وايي چې ستاستو شخصيت بشپړ رول نه شي لوبولی. ځکه چې ستاسو د فعاليت ساحه محدوده ده؟ موږ مخکې له دې نه چې هر څه و اوسو. لومړی تر ټولو انساني موجودات يو. زموږ ژوند په کور کې پيل کيږي. همدلته ده چې موږ نړۍ ته راځو او روزل کيږو. همدلته ده چې د ژوند له مهمو مرحلو نه تيريږو. که چيرې دې ته محدوده ساحه وايي. زه نه پوهيږم چې کومې ساحې ته نامحدوده وويل شي. تاسو غواړئ دا فابريکه ودروئ چې د انسان سرنوشت په کې ټاکل کيږي او جوړيږي او هغو فابريکو ته منډه واخلئ چې هلته انسان ټوټې ټوټې کيږي او وينې يې زبېښل کيږي؟))

(c) ketabton.com: The Digital Library

میرزا نارې کړې: ((دا د نارینه وو استبداد او ظلم دی چې په ښځو کې یې د بلوا او راپاریدنې روحیه خلق کړې ده.))

مهتا ځواب ورکړ: ((زه موافق یم. نارینه د ښځو په مقابل کې له ظلم او بې عدالتۍ نه کار اخیستی دی. موږ باید خپله بې عدالتي له منځه یوسو نه دا چې کوچنی د حمام له اوبو سره یوځای ایسته وغورځوو.))

مالتي وویل: ((ښځې حقوق غواړي د دې لپاره چې له هغو نه په ښې ګټې اخیستو سره وکولی شي د نارینه وو مخه ونیسي څو د دوی حقوق تر پښو لاندې نه کړي.))

مهتا ځواب ورکړ: ((په دې نړۍ کې ستر حقوق د خدمت او فداکارۍ له لارې لاس ته راغلی دي. او تاسو همدا اوس د دې حقوقو څښتنان یاست. د رای ورکولو حقوق د هغو په پرتله کم ارزښته دي. زه ډېر خواشینی شم چې وایم زموږ ښځې غرب خپل ایډیال ګرځولی دی. هلته ښځې د خپل پېټ او عزت له مقام نه رالویدلې دي. هغه نوره د کور میرمن نه ده. بلکې د ځان ښودنې او نندارې یوه ټوټه ده. د جایزې نندارتون او د ساتیرۍ او خوشحالۍ وسیله ده. په غرب کې ښځه غواړي چې ازاده و اوسي څو وکولی شي د ژوند تر اخیرنۍ حده پورې خوند واخلي، خو جسماني خوشحالي هیڅکله زموږ د ښځو ایډیال نه دی ګرځیدلی، راځۍ هغه شیان را واخلو کوم چې په غربي کلتور کې ګټور دی. تل د یوه او بل کلتور تر منځ راکړه ورکړه نه شته. خو په پټو سترګو د نورو پیښې کول د اخلاقي کمزورتیا او افلاس نښه ده. د غرب ښځې نور نه غواړي چې د کور د میرمنو په حیث پاتې شي. کله چې زه تعلیمیافته ښځې په غرب کې وینم چې په ښکاره سره د خپل بدن لاسونو پښو ښکلا او طلسم نندارې ته ږدي. د دوی لپاره خواشینی کیږم. د جذباتو او پاریدنې لپاره د دوی لوالتیا د دوی سترګې دومره پټې کړې دي چې نور د حیا په باره کې فکر نه شي کولی. د ښځو لپاره تر دې نه لوی اهانت بل نه شته.))

هال بیا له چک چکو ډک شو. میرزا اون کار ته وویل: ((شکمن یم چې دا مناقشې هم رد کړای شي.))

اون کار د ضد او کینې له مخې وویل: ((دا یوازینۍ معقوله خبره وه چې ده په دې وینا کې وکړه.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

میرزا وویل: ((نو یوه خبره په تاپور ته شوه.))
اون کارناتهـ وویل: ((زه هیڅا ته غاړه نه ږدم. زه به هغه تکی پیدا کړم. انتظار وباسه او سیل کوه. سبا بیا د بر ښن ورځپاڼې ورکوه.))
((ستا مقصد دا دی چیرته چې حقیقت تا رابولي چیغې او ناري نه وهې؟ ستا یـوازې هغو مناقشو ته پام وي کوم چې ستا مړاوی شوی نظر یې را ویښ کړی.))
مهتا خپلې وینا ته دوام ورکړ: ((دا یوه دسیسه او توطیه ده چې د نارینه وو له خـوا تنظیم شوې ده هغه نارینه چې د جنسي تمایلاتو لاره تعقیبوي لکه غوایي چې د نورو په کروندو کې خوشې شي او هر شي چې پر مخه ورشي حمله پرې وکړي. د نارینه وو دسیسه پخوا غبر کې بریالۍ شوې ده. هلتــه ښـځې انځـور شــوې نـانځکې دي. زه شرمیږم چې دا ناوړه باد اوس په هند کې په لګیدو پیل کړی، څو د توبې او فـداکارۍ عنعنه له منځه یوسي. تعلیمیافته ښځې په خاص ډول ډېر ژر په دې ناروغتیـا اختـه کیږي. د کورنۍ میرمنې ایډیالونه له لاسه ورکوي او خپـل ځانونـه پـه بـې مناسـبه پتنګانو بدلوي.))
ساروج په قار سره خپل اواز پورته کړ: ((مونږ د نارینه وو سلا مشورې نه غــواړو. کـه نارینه غواړي آزاد و اوسي، مونږ هم غواړو. زمونږ نجونې نور نه غواړي وادہ ته حرفــوي بڼه ورکړي. وروسته له دې نه مینه به د واده یواځینی اساس وي!))
له هرې خوا نه. په خاص ډول مخکې کتارونو نه چې هلته میرمنــې ناســتې وې ډېـر لاسونه پړکیدل.
مهتا چې آرامه او کراره ولاړ و په سړه سینه یې ځواب ورکړ. ((هغه څه ته چې تاسو مینه وایې. یو ابهام دی د تمایل اوښتنې لوخ مخ دی. همداسې چې زیاتره وخـت لـه نفسي کارونونه لاس اخیسته یا انکار د مادي محرومیت یوازینی چاړ شوی نـوم دی. واقعي خوښي او رښتیاني تسلي او ډاډګیرنه له ځان نه فارغ خـدمت څخـه لاس تـه راځي. له ځان نه فارغ خدمت د حقوقو سرچینه او د قــدرت منبــع ده. چیرتــه چـې خدمت نه وي هلته بې اعتمادي وي. څرنګه چې تاسو د نارینه وو ژوند رهبري کــوئ. ستاسو مسوولیت زیات دی. که تاسو وغواړئ کولی شئ د ژوند بېړۍ لـه منځـه نـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دنجات ساحل ته ورسوئ. خو په یوه ښویېدنه به ببړۍ ډوبه شي او تاسو به هم له ځان سره ډوب کړي.))
وینا پای ته ورسیده. دا چې موضوع د شخړې او مخالفت وړ وه. ډېرو ښځو د خبرو کولو اجازه غوښتې وه. ډېره ناوخته شوې وه. مالتي هم جلسه له ډاکتر مهتا نه په منني سره پای ته ورسوله. مخکې له تمامیدو نه هغې اعلان وکړ چې راتلونکې یکشنبه به یو ځو کسه میرمنې په همدې موضوع پورې اړوند خپل نظریات وړاندې کړي.
رای مهتا ته مبارکي ورکړه او ویې ویل: ((زه له هرې خبرې سره چې تا وویل موافقه لرم.))
مالتي وخندل: ((که چیرې تاسو مبارکي ور نه کړئ، نو څوک یې ورکړي؟ کهنه په ځیر سره مالتي ته وکتل لکه چې کوښښ یې کاوه د هغې ماغزه ولولي. نو بیا یې جرآت وکړ او ویې ویل: ((زما په نظر داکتر مهتا له زمانې نه وروسته پاتې دی.))
د مالتي لهجه تنده غوندې شوه: ((کومې نظریې؟))
((زما منظور خدمت او فداکاري او نور ټول دي.))
((که چیرې تاسو فکر کوئ چې د مهتا نظریات د سل کاله پخوا له موده لویدلي نظریات دي. موږ به خوشحاله شو چې ستا نوي او له مود سره برابر نظریات واورو. څنګه څوک کولی شي په واده ژوند بریالی شي ته کومه خاصه نسخه لرې؟))
کهنه وشرمید. د هغه مقصد د مالتي خوشحالول و، خو د هغې په قار کیدو تمامه شوه. میرمن کهنه خپل مېړه پسې د موټر خوا ته لاړه میرزا هم لاړ. مهتا خپله امسا له ستیج نه را واخیسته او د تګ په حال کې و چې مالتي له لاسه کلک ونیو. په سترګو کې یې تمنا او هیله له ورایه بر ېښیده. ((ته داسې نه شې تلی. راځه چې پلار ته دې ور وپیژنم. د ماښام ډوډۍ له مور سره وخوره.))
مهتا په ساتیرۍ او شوخۍ سره خپل غوږونه راکش کړل: ((که نه خپه کیږې. نن ساروج به زما سر وخوري. زه له دغو نجونو نه ډاریږم.))
((نه، هوش کوم. زه یې څارنه کوم چې څه ونه وایي. ولې. هغه به آن خپلې شونډې هم بیرته نه کړي.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

((ډېر ښه. زه به يو څو شپې وروسته درشم.))
((نه، ما يوازې مه پرېږده ساروج زما موټر بيولی. ته به ما کورته ورسوې.))
دوی د مهتا به موټر کې سپاره شول.
پنځلسمه برخه
هغه شپه چې را ورسيده چې د کليوالي جرګې مشرانو هوري جريمه کړی دی. نوکي رام ناظر پسې يې سړی ور وليږه. د هغه نه خوښيده چې په داسې يوه موضوع کې دی په تياره کې پاتې شي .هغه نوکي رام ته اخطار ورکړ: ((زما په دربار کې د هغو کسانو لپاره چې دوی هغه کارونه چې بايد وکړي، نه کوي؛ ځای نه شته.))
نوکي رام چې له دننه خوتيده په نري اواز وويل: ((په دې کې زه يوازې نه وم. ما د دومره ډېرو په مخکې څه کولی شوای؟))
رای د هغه وتلې خېټې ته په ځير وکتل او ويې ويل: ((مرداره خوله دې وتړه! تا بايد يو ځل دا موضوع ما ته ويلې وای. زه به د جرګې مشرانو ته اجازه ور نه کړم چې جريمه ولګوي، څو موضوع اړوندو مقاماتو ته ونه رسوله شي. د جرګې مشران څه حق لری چې زما او زما د کروندګرو په منځ کې ودريږي؟ زه پرته له دغو جريمو نه څه عايد لرم؟ که چيرې جريمې ستاسو خلکو په جېبونو کې ولويږي. نو زه څه کاره شوم؟ آيا زه په هوا باندې ژوند وکړم؟ دوی له هوري نه څومره اخيستې دي؟))
((صاحب. اتيا روپۍ.))
((نغدې؟))
((صاحب. نغدې يې نه درلودې. لږ څه يې جنس ورکړ. د پاتې په مقابل کې يې خپل کور ګرو کړ.))
رای ژر خپله خبره واړوله او د هوري خوا يې ونيوله: ((پوه شوم! نو تا او ستا ټګمارو د جرګې مشرانو زما يوه با اعتباره کروندګر لا پخوا برباد کړی دی! زه ستاسو نه پوښتم چې تاسو څه حق درلود چې پرته زما له مشورې زما د کروندګر په کارونو کې لاس ووهئ؟ زه کولی شم ستاسو ټولو دار او دسته د دې کار له امله اووه کاله په بنديخانه کې واچوم. ودريږه. هوري او د هغه زوی ماته راوليږه.))
نوکي رام چې ډېر کم راغلی و، وويل: ((د هغه زوی د پېښې په شپه تښتيدلی دی.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

رای له قاره وپرسید: ((ما ته دا چتي دروغ مه وایه! هیڅ ځوان وروسته له دې نه چې خپله د ژوند ملګرې کور ته راولي. نه تښتي. که چیرې دی تښتیده، نو ولې یې هغـه کور ته راوستله؟ په دې کار کې ستاسو نه د یوه لاس شته. آن که تاسو د خپلـې بـې ګناهۍ د ثبوت لپاره ځان د ګنګا اوبو ته هم ور وغورځوئ په تاسو باور نه کوم. له رای سره مناقشه ګټه نه درلوده بادار تل رښتیا وایي او حق په جانـب وي. کلـه چـې یـو شتمن راوپاریږي هغه به تر هغو پورې ارامه نه شي، څو قار او غضب یې خپل معراج ته ونه رسیږي.

کله چې د جرګې مشرانو د رای پریکړه واوریدله. له ډار نه کرخت شول. غله یو ځـای وه. خو پیسې دوی لا پخوا سره وېشلې او خرڅې کړې وې. په دې کې هیڅ شک نه و چې د هوري کور تر ګروۍ لاندې وه. د هوري لپاره په لکهاو ارزیده، خو د دوی لپـاره هیڅ. دلته رای و چې غوښتل یې خپله برخه یو پاو غوښه واخلي. هوري بایـد د ده د غضب اور ته لمن وهلي وای. پاتشیواري لال تر ټولو زیات ویریدلی و. هغه ښـایي آن خپله دنده له لاسه ورکړې وای.

پاتیشواري خپله غاړه جګه کړه او ویې ویل: ((ما تاسو ته خبرتیا درکړې وه چې ځان د دې غوا په کار کې مه داخلوئ، خو حرص ستاسو سترګې ړندې کړې وې. اوس هـم چانس شته. هر یو شل روپۍ راوباسئ. که چیرې رای پولیسو ته لاړ شي، زمـوږ کـار خلاص دی.))

داتادین په ډېر قار او غضب وویل: ((شل روپۍ! زه شل پیسې نه لرم. موږ مجبوره یو برهمیانو ته میلمستیا ورکړو او مذهبي مراسم پر ځای کړو. دا ټول پیسې غواړي. آیا رای جرآت کولی شي چې ما بندیخانې ته ولیږي؟ د برهما د ورانوونکي په شان به یې کور له خاورې او ایرو سره برابر کړم! آیا دی پوهیږي چې له یوې برهمن سـره نـاوړه چلند څه مانا لري؟))

جهنګوري سنګ هم همدا شان خبرې وکړې. هغه وویل چې د رای نوکر نه دی. نه یې هوري وهلی او نه یې له جبر او زور نه کار اخیستی دی. له بلې خوا دوی هغه ته موقع ورکړې ده چې د خپلې ګناه متلافي وکړي. دوی ولې د دې کار لپاره بندیخانې تـه لاړ شي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

نوکي رام ډاریده چې ښايي ونه کولی شي دومره ژر په چل ول بانـدې ځـان خـلاص کړي. د ده تنخوا په مياشت کې ايله لس روپۍ کيده. خو کلنی عايد يې د شکونې لـه مدرکه له زرو روپيو کم نه و. هغه د خپلې ګروندې کارونه د اجباري کار له لارې سرته رسول او کوم وخت به چې د پوليسو دفتر ته وغوښتل شو. آن د پوليسو آمر به ده ته ځوکۍ تعارف کړه. خو پاتيشواري د ماليي د کاتب په توګه موقف درلود او د ساتيرۍ په ډول يې په پور ورکولو ځان مشغول کړی و. که چيرې دی له خپلې دندې نه ګوښه کړای شي د ده بده وضع به څنګه وي؟ دوه ورځې په دغو انديښنو کې راګير شـوی و او بيا نا ببره يوه عالي مفکوره يې په ماغزو کې راوځرخيده. کلـه کلـه بـه يـې چـې محکمې ته تګ راتګ کاوه يو ځل به د بريښ دفتر ته ور ننووت. ولې د بريښ مسوول مديريت ته يو بې نومه ليک ونه استاوه او په هغه کې وليکو چې رای څنګه له خپلـو کروندګرو نه پيسې شکوي؟

دا به څه وکړي. د نوکي رام دا مفکوره خوښه شوه. د همدې مفکورې پر بنـا دوی يـو ليک برابر کړ او هغه يې د بريښ دفتر ته وليږه. پنډت اون کارناتهـ د داسـې لينونـو لپاره شين ټاکو ناست و. هغه ژر تر ژره رای ته يو يادداشت وليږه او په هغه کې يـې د ليک مهم ټيکي وليکل. ليکونکی د خپلو ادعاګانو د ثابتولو لپـاره داسـې انکـار نـه منونکې حقايق ليکلي دي چې دی دې ته اړباسي چې ويې مني. د يوه مسوول مـدير په حيث د ده مسووليتونه حکم کوي چې دا ليک د عامه خلکو د ګټـو لپـاره خپـور کړي. البته که چيرې رای په دې باره کې څه ويل لري. دی بـه هغـه هـم پـه ډېـرې خوشحالۍ سره خپور کړي. خو دوستي او ملګرتيا به دی د حقيقت له لارې نه منحرف نه کړي.

رای په خواشينۍ سره خپل سر وټکاوه. د ده لومړنی عکس العمل او پرېکړه دا وه چې اون کارناتهـ ته ښه وهل ورکړي او هغه ته ووايي چې اوس آزاد دی چې د وهلو خبـر له ليک سره يوځای خپور کړي. دوهم ځل يې چې له ځان سره ښه فکر وکړ پرېکـړه يې وکړه چې اون کارناتهـ سمدستي راوغواړي، هر ډول څنګه ښايي د ده پـه زيـاتې بدنامۍ تمام شي. اون کارناتهـ چې له چکر وهلو نه راستون شوی و کښيناست څو د

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورځې د سرمقالې په باره کې یې یو لږ څه په ماغزو کې را وګرځې. خو د ده مــاغزه لا لهانده او سرګردانه وو. له دباندې نه یې د موټر د دریدو آواز تر غوږو شو.
هغه خپل کاغذونه تیار کړل او په لیکلو یې پیل وکړ. رای بــې خبــره رانــووت . اون کارناتهـ د هغه د سترې مشي لپاره ورجګ نه شو او نه یې هغه ته څوکۍ تعارف کړه. په سر سرې ډول یې ورته وکتل. ته به وایې په زمکه کې یوه متهم ته ګوري. پــه لــوړ آواز یې ترې نه وپوښتل: ((زما یادداشت دررسید؟ ما اړتیا نه درلوده چې تا ته لیک درولیږم. ما باید لومړی حقایق څېړلي وای، خو دوو ملګرو پــه مــنځ کــې .... هــیڅ ارزښت نه لري؟))
رای له هوري نه پیسې نه وې اخیستې او هغه کولی شوای دا الزامونه په اسانۍ ســره رد کړي. خو هغه په دې لته کې و چې په دې منځ کې اون کار پــه څنګــه خپــل رول ولوبوي. اون کارناتهـ په خواشینۍ سره وویل: ((نو زه بله لار نه لرم پرته لــه دې نــه چې دا خبر خپور کړم. زما نه خوښیږي چې له یوه ملګري ســره دا کــار وکــړم، خــو حقیقت د خلکو شا او مخ نه ګوري. که چیرې زه د خپلو دندو په ســرته رســولو کــې ناکامه شم د مسوول مدیریت څوکۍ د ساتنې هیڅ حق نه لرم.))
رای کښیناست او ویې ویل: ((دا به کومه ګټه ونه رسوي. مخکې له دې نــه چــې زه وځوریږم ته به د دغې ورځې چې دا ګام دې اخیستی افسوس وکړې. که چیرې تــه د دوستانو او ملګرو خیال نه ساتې. زه یې هم پروا نه لرم.))
اون کارناتهـ د یوه سرښندوکي او سرتیري حالت ونیو او ویې ویل: ((ما مه تهدیدوه! هغه ورځ چې ما د ورځپاڼې مسوول مدیریت دنده په غاړه اخیستله. ماله خپل ژونــد سره خدای په اماني وکړه. د یوه مسوول مدیر لپاره تر دې نه د شرافت او پت نه ډګ انجام نه شته چې د حقیقت او عدالت لپاره د مبارزې په لار کې مړ شي؟))
((خبره خلاصه شوه. زه ستا چلنج منم تر اوسه پورې ماته د یوه ملګــري پــه شــان ګڼلې، خو که چیرې د جګړې خبر وي. راځه. زما دوسته چې وجنګیږو! زما دوسته. آیا ته اریان شوی نه یې چې زه ولې ستا د دې عالي پنځو ګنو کې ګډون کوم؟ زه پیســې نه لرم. خدای به ماته پیسې راکړي. ستا د خولې پټولو لپاره پنځه اویا روپۍ درکــوم.
اون کارناتهـ را پاریدلی او هیجاني شوی و: ((زه فاسد کیدونکی نه یم.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

د رای لهجه د توري به شان تیره وه: ((زما ګرانه دوسته. دا تا ته د بدې ورکولو مانا نه لري.))

((نو مانا يې څه ده؟))

((راځه. راته ووایه چې څه مانا لري؟ آیا احمق یې چې فکر کوې هغه کسان چې پـه آرامۍ سره ستا تاوانونه ګالي ټول احمقان دي؟ د حساب دفتر دې راوباسه، زه به تاته در وښیم چې زما له دارایي نه دې څومره اخیستې دي. په زرهاوو په لس هاوو زره .))

اون کار چې لږ غوندې نرم شوی و، وویل: ((رای صیب ته ښه پوهیږې چې وخت یې راغلی ما دا کار کړی دی.))

((زه یې منم په یو دوه پېښو کې تا زیات تثبیت کړی دی. خو تل دی د عامه خلکو له ګټو نه خپله ګټه معتبرې ګڼلي دي. هر وخت چې ته یوې شـخړې او جنجـال تـه ور دانګي. د ځان لپاره دې زیات عاید او عزت ګټلی دی. که چیرې غواړې همدا چال پـر ما باندې هم ووهې. زه نه غواړم چې تا سره مرسته وکړم. البته زه به تا ته پیسې در نه کړم. ځکه هغه تا ته د بدې ورکولو مانا لري. د هغې پر ځای به ستا د میرمنـې لپـاره ګاڼه تحفه درکړم. کوم اعتراض شته؟

دغه خبرونه چې تا تر لاسه کړي دي. هیڅ بنیاد نه لري. د نورو زمیندارانو په شان زه هم جریمې لګوم او هر کال یو څو زره پیسې راټولوم. که چیرې ته وغواړې چې مـا د عاید له دې منبع نه محروم کړې. ته به هم تاوان وکړې. زما دوسـته. ژونـد وکـړه او پرېږده چې ژوند وکړو. په دې خندوونکي لوبې او ډرامې کې څه پراته دي چې نندارې ته یې راباسې او خپل او زما موقف هم پرې کمزوری کوې؟))

رای پورته شو او اون کارناتهـ له لاس نه راونیو: ((هیله کوم کښینه زه غواړم خپـل موقف هم توضیح کړم. په دې کې شک نه شته چې تا له ما سره ډېره مهرباني کـړې ده او د هغې لپاره زه ستا مننه کوم. خنګه چې ته پوهیږې زه به د دغو پرنسـیپونو د دفاع په خاطر آن خپل ژوند له لاسه ورکړم.))

رای چې بیرته کښیناست په نرمۍ سره یې وویل: ((ډېر ښه زما دوسته. هرڅه چـې دې زړه غواړي ويې لیکه. زه نه غواړم چې زما د پت د ساتلو لپاره ته خپل پرنسیپونه تر پښو لاندې کړې. که چیرې ته پر ما باور او اعتماد لرې. دا ځل له دې خبرونو نه تېر

(c) ketabton.com: The Digital Library

شه که چیرې کوم بل د اخبار مسوول مدیر وای ما به د خلکو په مخ کې دربولی وای، خو ته زما ملګری یې، ستا حالات بیخي جلا دي. دا د ورځپاڼو عصر دی. راځه نـور د دې موضوع په هلکله ونه غږیږو. را ته ووایه تیراژ څنګه دی؟))

اون کارناتهـ د کینې سره سره اعتراف وکړ چې ده څه نا څه کارونه سمبال کـړي دي هغه زیاته کړه: ((په اوسنۍ حالت کې له دې نه زیات ښه توب انتظار نه لري. مـا پـه دې مفکوره ژورنالیزم نه دی غوره کړی چې پیسې وګټم. که چیرې وکولی شم له هغو ټولو شتو او عاید سره چې زه یې لاس ته راوړم د خلکو لپاره خدمت وکړم. زما هیلـه دا ده چې زما وطن پرمختګ وکړي او سمسور شي.))

د رای زړه سوی زیات شو: ((زه ستا د احساساتو ستاینه کوم، خو د ښه خدمت کولو لپاره یو سړی باید آرام ژوند ولري. که چیرې هغه پـه مـالي سـتونزو کـې ورک وي. څنګه کولی شي ښه خدمت وکړي؟ ولې، آیا تیراژ تر اوسه پورې هغومره پاتې دی؟))

((اصلي خبره خو داده چې زه نه غواړم د خپل اخبار ستندرد او معیار ټیټ کړم. کـه چیرې پرېکړه وکړم چې زه د سینما د لوبغاړو راپاروونکي عکسونه خپاره کړم. تیراژ به هغو ته پورته شي. زه پوهیږم دا زما د اخبار پالیسي نه ده. د لوستونکو د راجلبولو لپاره ډېرې نورې د مهارت نه ډکې لارې هم شته، زه هغه د اخبار لـه شـان نـه لـرې بولم.))

((ستاسو ډېره زیاته ایمانداري ډېره د ستاینې وړ ده. زه یو نظر لرم: د اخبار د ګډون کوونکو په لیست کې سل نومونه زما له خوا شامل کړه، زه بـه یـې د ګـډون پیسـې درکړم.))

اون کارناتهـ په مننې سره خپل سر ښکته کړ: ((شکریه، دا د ډېرې خواشینۍ ځـای دی چې له اخبارونو سره د خلکو مینه کمه شوې ده. زمـو د ښـوونځیو، پوهنځیـو او معبدونو لپاره د بودیجې لړوالی نه شته. خو یو هم را وړاندې نه شو چې د اخبـارونو د پراختیا لپاره څه مرسته وکړي. اخبارونه د ټولنیزې زده کړې لپاره تر ټولو ارزانه لاره ده. که چیرې اخبارونه هم د پوهنځیو په شان مرستې تر لاسه کـړای شـي. دوی بـه خپل وخت د اخبار مخونه په اعلاناتو ضایع نه کړي. زه ستا له دې مهربانۍ نه شکریه کوم.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

راى لاړ. د اون کارناتهــ مخ د خوشحالۍ نښې نښانې نه شواى پټولی. د راى پيشنهاد د تېر ايستنې نه و. اون کارناتهــ له هغو کړو وړو خبرو سره سره چې مخکې يې وويل شوې، دغه پيشنهاد ومانه. حقيقت دا و چې اون کارناتهــ سخته مالي ستونزه درلوده. هغه په دې دريو وروستيو مياشتو کې د اخبار د کارکوونکو تنخوا نه وه ورکړې د کاغذ د سوداګر صورت حساب چې نه ږدې زرو روپيو ته رسيدلی و لا تر اوسه پورې همــدا شان بې ورکړې پاتې و.

دا پيشنهاد لکه باد راوړې ګټې په شان هغه وخــت را ورســيد چــې دی يــې د پــور غوښتلو له اهانت نه خلاص کړ.

شپاړلسمه برخه

په کلي کې دا خبر خپور شو چې راى د کليوالي جرګې مشران ورغوښــتي دي. دوی يې توهين کړي او هغه پيسې يې چې له هوري نه شکولې وې ترې نه اخيســتې دي. انګازې داسې هم وې چې دوی يې بنديان کړي وو. خو دوی د هغه پښو ته ور ولويدل خپلې ناړې يې ښتلې او بيا را وتښتيدل. دهنيا چې لږ څه آرامه شوې وه د جرګــې د مشرانو په باره کې غږيده. هغې به ويل: ((ښايي د بې وزلو چيغې او فريادونــه وا نــه وري، خو خداى يې اوري. دوی فکر کاوه چې په دې پيسو بانــدې بــه مــزې چړچــې وکړي. خداى داسې لړزوونکي څپېړه ورکړه چې پيسې هم ترې نه په خوا شوې. کــه غواړې کولی شي زما پر کور هم قبضه وکړې او ديوالنه يې وڅټې.))

د کرکيلې وخت رارسيدلی و. خو هوري غوايان نه درلودل. د سپټمبر په مياشت کــې له يوه کروندګر نه د هغه غوايي اخيستل د هغه د لاسونو د پرېکولو په مانا وه. په نورو کرندو کې يوې روانې وې په ځينو کروندو کې به بزګرانو د کښت د کرلو په وخت کې سندرې ويلې، خو د هوري زمکه وچه کلکه دښته وه.

پونيا يوه جوړه غوايي درلودل او سوبا هم. خو دوی له خپلو کارونو نه وزګاريــدل څــو دوی سره مرسته وکړي. ټوله ورځ به هوري له دې کروندې نه ابلې کرونــدې تــه پــه ليوالتيا سره چټې او خوشې ورته. په ځينو کروندو کې به يې کار وموند او په نور کــې به وزګار او خوشې ناست و. له هغې غلې دانې سره چې ده تر اوسه پورې ټوله کړې وه د کورنۍ د غړو نسونه يې مړول. دهنيا، روپا او سونا هم په همدې ډول ځان تــه کــار

(c) ketabton.com: The Digital Library

موندلی و. تر هغه پورې چې د کبنت موسم دوام درلود. ډوډۍ پیدا کول ستره ستونزه نه وه.
دباندې د دوی ماغزه یاغي کیدل او د شپې له خوا به د ښځې او مېړه پــه مــنځ کــې شخړه راپیدا کیدله. سپټمبر تیر شو. له عملي پلوه کار پیدا کول نا ممکــن و. د دوی برخه لیک د ګنیو په دغه کبنت باندې چې اوس ولاړ و، تړلی و.
د ژمي یخه شپه وه او په کور کې د خوراک لپاره د هیڅ شي نښې نښانې هم نه موندل کیدې. ورځ یې په نخودو تیره کړه. روپا د ساړه نغري تر څنګ کښیناستله او له لوږې نه نا ارامه وه. د وره تر څنګ یې غلي غلي وژل. د خوراک لپاره هیڅ شی نــه مونــدل کیده. کوم وخت چې دې ونه شو کولی نوره د لوږې زغم وکړي د پونیا کور ته یــې د اور غوښتلو په پلمه ورغله. پونیا په لوښي کې سابه اچول او د ږدنو چپاتی یې پخوله. د دغو خوراکي شیانو بوی سره د روپا خولې اوبه وکړې.
پونیا ترې نه وپوښتل: ((آیا تر اوسه پورې مو په نغري کې اور نه دی بل کړی؟))
روپا په خاکسارۍ سره وویل: ((د پخولو لپاره څه شی نه و. نو اور مو بل نه کړ.))
هوري پخپلو فکرونو کې ډوب و چې داتادین، رای او نور د څه لپاره څه نوې ســتونزه راپیدا شوې ده؟ هغه د داتادین پښو ته ور ښکته شو او هغه ته یې څوکۍ تعارف کړه.
داتادین په مهربانه لهجه وویل: ((دا وخت ستا زمکه شاړه پرته ده. تا هیڅکله زمــوږ مرسته ونه غوښته. که چیرې تا زموږ مرسته غوښتې وای. بولا به هیڅکله حرکت نه و کړی چې ستا غوایانو ته لاس وروړي. هوري زه تا ته په دې پاک او سپیڅلي تار قسم خورم چې ما هیڅګله پر تا باندې جریمه نه ده ایښې. دهنیا د هیڅ شي لپاره زه بدنام کړی یم.
لا لا پاتیشواري او جهنیګوري څنګه دا کار کړی دی. زه یوازې د نصاب د پوره کولــو لپاره هلته وم، خلکو غوښتل چې نور هم له تا سره سخت چلند وشي. ما د هغو نظــر وغانده اوس دوی خواشیني دي. دوی فکر کاوه چې کولی شي کارونه هماغسې وشي چې دوی غوښتل. خو دا یې هیر کړي وو چې دلته کوم څوک هم شــته چــې پــر دې سیمه باندې حکمروایي لري. ته د خپلې کرکیلې په باره کې څه نظر لرې؟))
د هوري اواز ډېر شو: ((زه نه پوهیږم. زمکه به همداسې شاړه پاتې وي.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

((ستا زمکه به تر هغو پورې چې زه دلته یم شاړه نه شي. سبا بــه زه ســتا د کښــت بندوبست وکړم. زمکه تر اوسه پورې هم نمجنه ده. هیڅ تاوان نه لري یوازې دومره به وشي چې د حاصل اخیستل به لس ورځې ټال وخوري. موږ به په نیمایي سره شریک شو. فکر کوم دا مناسب کار دی. همدا نن ماته دا فکر راپیدا شو. زه ډېر ځوریږم چې ستا شودیاره شوې زمکه شاړه پاتې شي. دا واقعاً ځورووونکې ده.))
هوري چې د باراني موسم په وخت کې زمکې ته سره ورکړې او بیا یې یــوې کــړې وه اوس په دې معامله باندې موافقه وکړه. داتادین په خوشحالۍ سره وویل: ((راځه، زه به تُخم درته وتلم. ته کولی شې سبا سهار لومړنۍ کار چې کوي هغه تُخم شیندل وي. ډوډۍ خو به دې خوړلې وي؟))
هوري په بې میلۍ سره وویل : ((دوی نن شپه نغری نه دی لګولی.))
داتادین د غندنې په توګه ورته وویل: ((زه ستا دښمن نه یم. ما ځوروې. په دې کــې څه خبره ده چې دومره حساس یې؟ په موږ ټولو دا حال راځي. همداسې نه ده؟ څــه فرق کوي که چیرې ته له ټیټې فرقې نه یې او زه یو برهمن یم. موږ ټول د یوې کورنۍ غړي یو. موږ د ژوند له ترخو او خوږو سره مخامخ کیــږو. کــه ســبا ورځ ماتــه کومــه ستونزه راپیدا شي. که چیرې ستا مرستې ته را ونه دانګم بل چا ته به ورشم؟ په هــر صورت ته هرڅه چې شوې، شوې. راځه زه به یو یا دوه مونډه غله درکړم.))
هوري وروسته له نیم ساعت نه له یوې ټوکرۍ سره چې یو منډه اوربشې په کــې وې راستون شو. دهنیا چې اوربشې میچن کولې ژړله یې سبا ته د کښت کاروبار پیل شو. هوري او د هغې کورنۍ دومره په شوق او زیار سره ضربتي کار کاوه چې تا بــه ویلــې ټول حاصل به د دوی وي. څو ورځې وروسته دوی کښت ته هم پــه همــدې شــوق او مزې اوبه ورکړې. داتادین بې بیه ډېر ښــه مــزدوران درلــودل. اوس نــو د هغــه زوی مادادین د هوري کره ډېر تګ راتګ درلود.
ماتادین چې بې باکه او څو ژبی و. هغه څه چې له ښې یا بدې لارې نه راپیدا کول پــه شرابو او ساتیرۍ یې لګول. یوه موچي ښځه د ده معشوقه وه او ده تر اوســه د ځــان لپاره ښځه هم نه وه موندلې. ټول کلی پرې خبر و. خو ټولو ځان غلی نیــولی و. زمــوږ خوراک زموږ دهرما ده؛ که چیرې موږ خپل خوراک سپیڅلی وســاتو. نــاروا او منــع شوي شیان ونه خورو، زموږ دین سپیڅلی پاتې کیږي. زموږ خــوراک د دهرمــا نــه د خلاف کارونو په مقابل کې یو پوښ دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

داتادين چې اوس د هوري شريک و. ډېر ځله به دا موقع ورته برابره شوه چې له جونيا سره خبرې ورکړي. هغه به په ځيرکۍ سره د هوري کره د خپل راتګ وختونه داسې عيار کړل چې څوک به په کور کې نه و. جونيا په رښتيا ښکلې نه وه، خو ځوانه وه او له موچي نه ښه ښکاريدله، ښاري ژوند هغې ته د ښه اغوستلو او په زړه پورې خبرو کولو کره وړه ور زده کړي وو. هغه حياناکه وه. کوم چې د يوې ښځې تر ټولو ستره ګاڼه ده. کله کله به چې داتادين د هغې کوچنی په غيږ کې اخيسته، هغه به ډېره خوشحاله شوه. يوه ورځ هغه له جونيا نه وپوښتل: ((ته څه شي دې ته اړ ايستلې چې له ګوبار سره را وتښتې؟))

هغې په شرمناکه توګه ځواب ورکړ: ((قسمت دلته راوستلم. نور څه ويلی شم؟))

داتادين چې غمجن ښکاريده، وويل: ((څومره بې وفا دی. د تاغوندې لکشمي يې دلته يوازې پرېښودلې ده او په خپله کله يوې خوا او کله بلې خوا ګرزي هغه له خپل لوز نه اوښتی دی. فکر کوم چې کوم بل چيرته يې سر ګرم کړی دی. داسې خلک بايد په ګولۍ وويشتل شي.))

جونيا په ژړا پيل وکړ. داتادين شاوخوا ته وکتل او د هغې لاس يې ونيو: ((که چيرې هغه تللی پريږده چې تللی وي تا هيڅ شی له لاسه نه دي ورکړی. زه به تا ته هر هغه څه چې ستا هيله وي در کړم. پيسې، کالي، ګاڼه او نور هر څه چې ته وغواړې))

جونيا په ارامۍ سره خپل لاس ترې نه خلاص کړ او شا ته ودريد: ((مهاراج ته ډېر مهربانه يې. زه د دوو ونديو په منځ کې ورکه شوې يم.))

داتادين دلاسا کړه: ((هغه يو بدماش دی. ساده انسان دی. کله کله به يې له خپل مور او پلار سره شخړه کوله. بد اخلاقي د هغه عادت دی. که مداخله نه وای کړې او دی مو نه وای ژغورلی د پوليسو امر به دې نيول و. ولې. آن هغه د غلا کار هم کاوه.))

ماتادين په دفاعي حالت کې وويل: ((د باراني موسم په وخت کې آن لرګی هم نم اخلي. نو غله يې ولې وا نه خلي؟))

هغه ووت سونا د هغه مجلس ورګډوډ کړ. په راتلونکي موسم کې د بورې نوکې فابريکي چې د ښاغلي کهنه ملکيت و په توليد پيل کاو د فابريکې نماينده ګان له يوه کلي نه بل کلي ته سرګدانه و او د ګنيو ولاړ کښت يې اخيسته. يوه ورځ دوی د هوري کلي ته راغلل د خبرو اترو په لړ کې کروندګرو ته معلومه شوه چې په ګوړه باندې د ګنيو بدلو په فابريکه باندې د کښت له خرڅلاو نه زياته ګټه نه درلوده. څرنګه چې ګنې او ګوړه عين بيه لري، نو په ګوړه باندې د ګنيو بدلولو زيار او ربړ ګلل څه ګټه

(c) ketabton.com: The Digital Library

لري. که آن چیرې دوی په دې کې لږ غوندې پیسې تر لاسه کوي. نقصان یې په فوري نغدو پیسو اخیستلو کې وځي. یو کروندګر کولی شي پر دغــو پیســو بانــدې غــوایي واخلي. بل کولی شي د زمکې اجاره ورکړي. بل یو کولی شي د پور ورکوونکو تنده لږ غوندې ورماته کړي.

د هوري زیاته غوښتنه او هیله د یوې جوړې غوایانو اخیستل وو. ده هیله درلوده چې د ګنیو له خرڅلاو نه د سلو روپو په شاوخوا کې لاس ته ورشي، دا به ده ته یوه جــوړه غوایي شي. خو پور ورکوونکي به څنګه شي؟ داتادین دا ټولې پیســې بــه آن د دوی سود هم پوره نه کړي. ده په خپل ژوند کې داسې لاره چاره نــه شــوی مونــدلی څــو پیسې لاس ته راوړي او څوک پرې خبر نه شي. ستره مسئله د غوایانو اخیستل وو.

خو څنګه؟ دوی به ټول له کراچیو نه د هغه مال ښکته کیدل او د تلې پر ســر د هغــه پیسې اخیستل وګوري. همداسې هم کیده داتادین او ملګرو به د ســیوري غونــدې هغه تعقیب کړی او سم په هغه وخت کې به ځانونه را ورسوي چې پیسې له یــوه لاس نه بل لاس ته راځي.

ماښام ګیردار وویل: ((هوري کاکا. ته څه وخت خپل ګني فابریکې ته وړې؟))

هوري ځان تیر کړ: ((ما تر اوسه فکر نه دی کړی. ته څنګه؟))

ګیردار په تیر ایستونکې لهجه وویل: ((کا کا، ما هم تر اوسه په دې باره کې فکر نــه دی کړی.))

نور کلیوال تیر ایستونکي وو. ټول یو پر بل شکمن وو. د ټولو چې تر پور لاندې ډېــره ستره غوښتنه دا وه چې د جهینګوري سنګه له څوکیدارو سترګو نه ځان وغړوي.

سوبا له هوري نه وپوښتل: ((آیا نه شې کیدای چې جهینګــوري ســنګ کــولرا مــړ کړي؟))

هوري په موسکا شو: ((په هغه صورت کې به د ده له کورنۍ نه څوک ساتنه وکړي؟))

((آیا موږ باید د هغه د کورنۍ په فکر کې و اوسو او که د خپلې؟ هغــه پــه آرامــۍ او راحت سره دوه ښځې ساتلې. موږ ته د یوې نس مړول ګران کار دی. زموږ ټول حاصل به دی واخلي. موږ ته به هیڅ شی پاتې نه شی.))

((ماته خو نه وایې. وروره. زه آن غوایي هم نه لرم.))

د ګنیو وړل به لږ تر لږه دوه یا درې ورځې ونیسي. ولې د تلې جمادار ته ونه وایو چې د تللو په کار کې لږ بیړه وکړي؟ (۱۲ : انیس اخبار)

پای

(c) ketabton.com: The Digital Library

ماخذونه

انیس اخبار، کال: ۱۳۷۰ لمریز، د ثور، جوزا، سرطان، اسد او سُـنبلې میاشـتې پرلـه پسې ګڼې.

خموش، عبدالقدیر، ۱۳۸۸ هجري لمریز، د ژباړې فن، نا چاپ اثر.

رهپو، محمد صدیق، ۱۳۶۹ لمریز، فالبین(ګزینه داستان های کوتاهه نویسنده ګـان هند) مطبعه دولتي، مخ (د).

سکسینا، رام بابو، د میرزا محمد عسکري ژباړنه، د اردو ادب تاریخ، ۵۴۰ مخ، چـاپ ځای: انتظارلاج، غفار منزل.

غوربندي، میراجان، ۱۳۸۸ لمریز ، د نړۍ ادبیات،جهان دانش خپرندویه ټولنه.

کریم، قیوم، ۱۳۶۹ لمریز، د لیکوال عزت (د منشي پریم چند غوره کیسې)، د چـاپ ځای دولتي چاپخونه ــ لینو ټایپ.

مجروح، سید شمس الدین، ۱۳۹۱ لمریز، مجموعه مقالات علمي، سیاسي و اجتماعي، چاپ ځای افغانستان، کابل، مطبعه افغانستان تایمز.

نیازی، رفیع الله ،۱۳۹۴ لمریز، پښتو ژبـې تـه د روښـن لال ملهـوتره خدمتونـه، د ماسترۍ تیزس، افغان ــ هند فونډېشن، افغانستان ټایمز مطبعه.

وجیندر سناتک، مترجم خورشید عالم، ۱۹۹۹میلادي، هندي ادب کي تاریخ، ساهیته اکاډمي.

هېوا دمل، زلمی، ۱۳۷۹ لمریز، د پښتو ادبیاتو تاریخ(لرغونې او منځنۍ دوره)، لومړی ټوک، دانش خپرندویه ټولنه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مننه او کور ودانی

د افغانستان ملي تحریک له هېواد پال او فرهنګپال شخصیت ښاغلي (حکم خان حبیبي) څخه د زړه له تله مننه کوي چې د دې اثر چاپ ته یې اوږه ورکړه. ملي تحریک ویاړي چې د علمي اثارو د چاپ لړۍ یې پیل کړې ده. دا لړۍ به دوام لري. موږ له ټولو درنو هېوادوالو څخه په خورا درنښت هیله کوو چې په خپل معنوي او مادي وس د کتابونو د چاپ دا لړۍ لا پسې وغځوي.

یو ځل بیا د دې اثر له ژباړونکي، سمونچاري او چاپوونکي څخه د زړه له تله مننه کوو چې د دې اثر د ژباړلو ، سمولو او چاپولو جوګه شول.

په فرهنګي مینه

د افغانستان ملي تحریک

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خپرونو لړ: ۱۱۹

د افغانستان ملي تحریک
www.melitahrik.com

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library